

๓๐ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)

เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแนบท้าย

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ไปเพื่อดำเนินการ ซึ่งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและส่วนราชการต่างๆ รวม ๒๐ หน่วยงานได้เสนอความเห็น ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีเห็นว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศใน (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ควรต้องครอบคลุมประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้ด้วย

๑. ประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระดับโลก (Global Economy) ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย การปรับตัวของประเทศไทยเข้าสู่เศรษฐกิจโลก รวมทั้งการสร้างเชื่อมโยง กับประเทศในภูมิภาค และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๒. ประเด็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา (Creative Economy)

๓. ประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy) การปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดภายในประเทศ และต่างประเทศ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตร

ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบในหลักการ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับความเห็นของคณะรัฐมนตรี

/กระทรวง ...

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดส่งความเห็นเพิ่มเติมให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติภายในวันศุกร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ เพื่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเร่งดำเนินการปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในวันจันทร์ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ เพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๙
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔
www.cabinet.thaigov.go.th
(M54-09-30 : แวมุกดา)

รองเลขาธิการ
เลขาธิการ
ผู้อำนวยการกอง
นายก.ร.
ผู้พิมพ์
๒๙๓.๕.๕๔
๒๙๓.๕.๕๔

หมายเหตุ รัฐ-วท. : จึงเรียนยืนยันมาและขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารแนบท้าย

๑. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๒๑๓๓ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงกลาโหม ด่วนมาก ที่ กท ๐๒๐๗/๑๗๒๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต ๐๒๐๖/๑๑๖๗๙ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด่วนที่สุด ที่ พม ๐๒๐๗/๑๕๕๐๐ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔
๕. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๓๐๔/๒๖๗๔ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔
๖. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค (ปคร.) ๐๘๐๔.๒/๑๙๘ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔
๗. สำเนาหนังสือกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด่วนที่สุด ที่ ทก ๐๑๐๐.๔/๒๖๗๓ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔
๘. สำเนาหนังสือกระทรวงพาณิชย์ ด่วน ที่ พณ ๐๒๐๘.๕/๓๑๖๙ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔
๙. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๖/๑๐๐๒๑ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔
๑๐. สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วธ ๐๒๐๔/๒๓๖๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔
๑๑. สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด่วนที่สุด ที่ วท ๐๑๐๐/๕๔๐๐๑๘๖ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔
๑๒. สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงาน ด่วนที่สุด ที่ รง ๐๒๐๔.๑/๘๓๑๒ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔
๑๓. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๘/๙๑๙๔ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔
๑๔. สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๒๐๕.๐๑.๑/๓๑๘๓ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔
๑๕. สำเนาหนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ อก ๐๒๐๕(๒)/๓๒๙๑ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔
๑๖. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ด่วนมาก ที่ นร ๑๒๐๐/๙๔ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔
๑๗. สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๑๑/๑๔๙๙ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔
๑๘. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ. ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๐๐๗.๒/๔๒ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔
๑๙. สำเนาหนังสือสำนักงานงบประมาณ ที่ นร ๐๗๑๖/๔๓๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔
๒๐. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๐๓/๓๗๓๖ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔

๒/๑๕๖๑๗
รับที่ ๑๕ ก.ย. ๖๕
เวลา ๑๐:๔๐ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส2740 (อ.ว.ด.ว)
รับที่ : ๕7796/54 2 ก.ย. ๖๕
วันที่ : 23 ก.ย. 54 เวลา : 10:24

ที่ สศ ๐๐๐๑/๒๖๓๗

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ และ ๓ กทม. ๑๐๒๑๕

๒๒ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สศ ๐๐๐๑/๒๑๓๓ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔
๒. สำเนาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)” ต่อคณะรัฐมนตรี

ในการนี้ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงขอนำเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายชังทอง โอภาสศิริวิทย์)

เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐-๒๑๔๑-๓๑๘๗ , ๐-๒๑๔๑-๓๒๕๗

โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๗๑๐

ที่ สศ ๐๐๐๑ / ๖๑ มม

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
๑๒๐ หมู่ ๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ และ ๓
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๕

๖๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)”

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๙๑๑๓ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)” จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ส่ง (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ความเห็นก่อนการประกาศใช้ ตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เสนอ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการศึกษาเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยการติดตามการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การเข้าร่วมประชุมและฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การเชิญเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาบรรยายสรุปเกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การประชุม และประชุมกลุ่มเจาะจงของคณะทำงานประจำต่างๆ ของสภาที่ปรึกษาฯ ระหว่างวันที่ ๑๒ กรกฎาคม-๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ตามยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานนั้นๆ แล้วส่งให้คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อบูรณาการความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ ต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ พิจารณาในภาพรวมของสภาที่ปรึกษาฯ รวมทั้งการประมวลความเห็นและข้อเสนอแนะจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีมติให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)” ต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

/๑. ภาพรวม...

๑. ภาพรวมของ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนานั้น ในกรณีที่สามารถกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ ควรระบุเป็นตัวเลข เพื่อความชัดเจนและใช้สำหรับการติดตามประเมินผล

๒) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในยุทธศาสตร์ด้านสังคม คือ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรม และยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ควรระบุตัวเลขที่ชัดเจน ส่วนตัวชี้วัดไม่จำเป็นต้องระบุค่าเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์อื่นๆ

๓) ควรส่งเสริมการค้า การลงทุน การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคให้มากขึ้น รวมทั้งยกระดับการศึกษาข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุนของประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม เพื่อลดปัญหา และอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือคู่ค้าที่สำคัญ บนพื้นฐานการพึ่งพา ซึ่งกันและกัน ควบคู่กับการเร่งขยายตลาดภายในประเทศ

๔) ควรเพิ่มประเด็นการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. วิสัยทัศน์และทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ควรแก้ไขวิสัยทัศน์ เป็น “สังคมเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” ทั้งนี้ให้เพิ่มเติมในส่วนของพันธกิจ เป้าหมายหลัก และตัวชี้วัดที่เน้นการสร้างสังคมให้เข้มแข็งด้วย

๒) ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัด ดัชนีความสุขของประชาชน และดัชนีความเข้มแข็งของสังคม เพื่อเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายหลัก ๒ ประการ คือ ความสุขของประชาชน และความเข้มแข็งของสังคม รวมทั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๒.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

ควรนำ “เป้าหมายอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกิน ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี” ซึ่งระบุไว้ในเป้าหมายบที่ ๖ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มาระบุไว้ในเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ด้วย เนื่องจากเป็นเป้าหมายสำคัญเกี่ยวกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

๓. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๓.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ประเด็นการจัดบริการทางสังคมนั้น ควรเน้นการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ เป็นพิเศษ

๒) ประเด็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งควรเพิ่มเติมประเด็น “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่น”

๓) ประเด็นการปฏิรูปและเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ควรให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

๔) ประเด็นการสนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นพลังหนุนเสริมในการพัฒนา ควรเพิ่มเติมประเด็น “หน่วยงานของรัฐต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นกลางในการให้ความเห็น รวมทั้ง เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง”

๓.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) ประเด็นการสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกัน ในสังคม ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “การสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกัน ในสังคมเพื่อก่อให้เกิดความสมานฉันท์”

๒) ประเด็นการสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็งรวมทั้งขยายการให้บริการทางกฎหมาย ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ในการตราและบังคับใช้กฎหมายให้ เป็นไปตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็ง รวมทั้งขยายการให้บริการและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน...”

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๔.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงควรเพิ่มเติมประเด็นคนไทย “ขาดการออกกำลังกาย” และ “ภาครัฐยังไม่ผลักดันและส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

๒) วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมประเด็นการให้ความสำคัญกับทักษะในการดูแลสุขภาพ (Health Skills) ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพไม่ให้เจ็บป่วย เช่น การจัดการความเครียด การออกกำลังกาย รวมทั้งการเพิ่มตัวชี้วัด อัตราการออกกำลังกายเป็นประจำของประชากรตั้งแต่อายุ ๕ ปีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๓) วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมการมีทักษะในการประกอบอาชีพ ปลูกฝังค่านิยมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพ

๔) เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรเพิ่มเป้าหมายการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยให้มีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้น พร้อมกับเพิ่มตัวชี้วัดสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ เป็น ๖๐:๔๐

๕) ควรเพิ่มเติม “ตัวชี้วัดคุณภาพคนโดยรวมดีขึ้น” อีกสามตัวชี้วัด ดังนี้ (๑) “อัตราการป่วยด้วยโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท ลดลง” (๒) “ลดสัดส่วนประชากรผู้เสพยาเสพติด ให้เหลือน้อยที่สุดอย่างเร่งด่วน” และ (๓) “มีความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ลดหนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินครัวเรือนลง”

๖) ควรเพิ่มเติม “ตัวชี้วัดสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น” อีกสองตัวชี้วัด คือ (๑) “มีคนเข้าวัดและศาสนสถาน เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม เพิ่มขึ้น” และ (๒) “คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทย ตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพิ่มขึ้น”

๗) ประเด็นการพัฒนาหลักสูตร ควรเพิ่มเติมประเด็น “การส่งเสริมภาคเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐตามความเหมาะสม”

๘) ประเด็นการพัฒนากำลังแรงงาน ควรเพิ่มเติมประเด็นการพัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา สร้างแรงจูงใจ ปลุกฝัง ค่านิยมในการเรียนสายอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระ

๙) ประเด็นการสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ ควรเพิ่มเติมประเด็นการพัฒนาระบบและกลไกเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพจากปัจจัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ที่แผ่กระจายมาสู่กระบวนการพัฒนา

๑๐) ประเด็นการพัฒนาระบบสาธารณสุข ควรระบุให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสม โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ ทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ค่าตอบแทน รวมทั้ง การเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ให้เพียงพอ สำหรับสถานพยาบาลในต่างจังหวัด

๔.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) เป้าหมายการพัฒนาคนไทย ควรพัฒนาคนไทยทุกคนให้มี ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีน้ำใจนักกีฬา รู้-รัก-สามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ

๒) แนวทางการพัฒนา ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...มีจิตใจที่สำนึกใน ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม...” เพื่อให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๓) ประเด็นการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย เรื่องการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา และร่างกายนั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “พัฒนาการทางสมอง สติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ” เพื่อให้เกิด “สุขภาวะ”

๔) ประเด็นการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ควรเพิ่มเติม มีจิตสำนึกต่อสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

๕) ประเด็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๖) ประเด็นการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป ควรเพิ่มเติม “ศูนย์นันทนาการ”

๗) ประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ควรเพิ่มเติมการส่งเสริมกลไก เชิงสถาบันเพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม

๘) ประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะให้คนมีคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม” โดยให้เพิ่มคำว่า “ศีลธรรม” ควบคู่คำว่า “คุณธรรม จริยธรรม” ตลอดทั้งเอกสาร

๙) ประเด็นการพัฒนบทบาทของสถาบันทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน ควรเพิ่มเติมการ จัดระบบระเบียบการบริหารจัดการเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเข้มงวด ในการสกัดกั้นเนื้อหาสาระที่ไม่สร้างสรรค์

๕. ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๕.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ประเด็นการสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ควรเพิ่มเติม ประเด็นการส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชแต่ละชนิด เพื่อใช้สำหรับวางแผนการผลิตให้มี ประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับภาวะตลาด

๒) ประเด็นการปรับปรุงการบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง ควรเพิ่มเติม ระบบ ฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๕.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

ประเด็นการพัฒนาสถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเอง ของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “พัฒนาสถาบันเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้เป็น กลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง”

๖. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๖.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ควรเพิ่มเติมวัตถุประสงค์อีกสองข้อ ดังนี้ (๑) “เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการไทย และพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพและแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน และตลาดโลก” (๒) “เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่มชีทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ”

๒) ควรเพิ่มเป้าหมายอีกสองข้อ ดังนี้ (๑) “เพื่อเพิ่มจำนวนการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยมีกฎหมายกำหนดให้แบ่งผลประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานวิจัยและพัฒนา ในสัดส่วนที่เหมาะสม” และ (๒) ควรเพิ่มเติมเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางน้ำ และทางระบบท่อให้มากขึ้น เพื่อลด ต้นทุนการขนส่ง (ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

๓) ประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย ควรเพิ่มเติม “สหกรณ์” และ “โดยนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น และทรัพยากรที่มีอยู่มาพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อมุ่งให้เกิดการกระจายรายได้ด้านการท่องเที่ยว ไปยังท้องถิ่นต่างๆ ที่มีศักยภาพ”

๔) ประเด็นการสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ...โดยนำ วัฒนธรรม ประเพณี มาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมภาคบริการด้วย

๕) ประเด็นการส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็น ปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “เร่งรัดลดขั้นตอน และความซับซ้อนในการ จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจสร้างสรรค์ในการครอบครองทรัพย์สินทางปัญญา ได้อย่างรวดเร็ว โดยส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการจัดระบบฐานข้อมูล ทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์”

๖) ประเด็นการพัฒนาภาคเกษตร บนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้าง มูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควรเพิ่มเติมประเด็น “ยกระดับธุรกิจด้าน การเกษตรและอาหาร ให้เป็นแหล่งรายได้และศูนย์กลางตลาดโลก”

๗) ประเด็นการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ประชาชน และผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออมโดยเฉพาะภาคครัวเรือน ควรส่งเสริมให้ครัวเรือนระดับกลาง และระดับล่างได้มีโอกาสเข้าถึงการออมโดยเฉพาะการลงทุนในพันธบัตรของรัฐบาลได้โดยตรง ส่วนประเด็นการบริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ยืมในระบบ ควรเพิ่มเติมข้อความ “เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานี้สิน” ต่อท้ายไว้ด้วย

๘) ประเด็นการพัฒนาระบบการขนส่งทางรถไฟ ควรเพิ่มเติมประเด็นเส้นทางรถไฟที่จะพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงและที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้ใช้ระบบรางที่มีมาตรฐานเดียวกัน

๙) ประเด็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ควรเพิ่มแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้มีความชัดเจนครอบคลุมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สำคัญของประเทศ รวมทั้ง การกำหนดให้มีแผนการพัฒนาศูนย์กลาง และสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยเฉพาะ

๑๐) ประเด็นการปฏิรูปกฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ในด้านต่างๆ ควรเพิ่มเติมประเด็น การปรับปรุงกฎหมาย กฎและระเบียบทางการค้าเพื่อป้องกันการผูกขาด

๖.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) ประเด็นการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดใหม่ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภครายได้ปานกลาง และรายได้สูงในจีนและอินเดีย ที่มีแนวโน้มจะเป็นกำลังซื้อหลักของประเทศ...”

๒) ประเด็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ ควรเพิ่มเติม “โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

๓) ประเด็นการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ควรเพิ่มเติม “มาตรการกระตุ้นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม”

๔) ประเด็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็น “เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา”

๕) ประเด็นการเร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะ สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ ควรให้มืออย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในระดับภูมิภาค

๖) ประเด็นส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก ...โดยเฉพาะเชื้อเพลิงชีวภาพและชีวมวล ให้กับประชาชน และชุมชน เช่น แก๊สโซฮอลล์ ไบโอดีเซล ชยะและมูลสัตว์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานทางเลือก พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานทดแทน และพลังงานอื่นๆ ในอนาคต ให้กับประชาชน และชุมชน อย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน”

๗. ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๗.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ประเด็นการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ ควรเพิ่มเติมประเด็นการขนส่ง น้ำมัน ก๊าซ และสินค้า โดยระบบ Land Bridge เชื่อมระหว่างฝั่งอันดามันและอ่าวไทย โดยการสร้างท่าเทียบเรือฝั่งอันดามัน

๒) ประเด็นการพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค ควรเพิ่มเติมประเด็นการพัฒนาระบบความร่วมมือระหว่างประเทศบนฐานเศรษฐกิจ การค้าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง การดำเนินนโยบายเชิงรุกที่จะสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในจุดที่อาจเกิดการกระทบกระทั่ง หรือมีผลประโยชน์ซ้อนทับ

๓) ประเด็นการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน... ควรเพิ่มเติม “กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การลงทุนของประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม รวมทั้งการลดปัญหา อุปสรรคทางการลงทุนที่สำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือคู่ค้าที่สำคัญ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน” รวมทั้งควรเพิ่มเติมประเด็น “การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน”

๔) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด ควรเพิ่มเติมประเด็น ปัญหาการค้ามนุษย์ ไว้ด้วย

๗.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) ประเด็นการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ...ควรกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นหนึ่งเดียว

๒) ประเด็นการรักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่... ควรเพิ่มเติม โดยต้องมีการติดตามและประเมินผล ผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๘. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๘.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) เป้าหมายการพัฒนา “เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย...เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและบรรเทาอุทกภัยและรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรไว้ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่เหมาะสมและคุ้มกับการลงทุนของเกษตรกร เฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร”

๒) ประเด็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ควรเพิ่มเติมประเด็นการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิชุมชนในความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน

๓) ประเด็นการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย ควรเพิ่มเติมประเด็น การป้องกัน อาชญากรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันปัญหาการทำลาย การลักลอบเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม

๘.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง...”

๒) การประเมินความเสี่ยงประเด็น “ประชาชนขาดจิตสำนึกสาธารณะและความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน...” และ “ภาคอุตสาหกรรมยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย...” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ประชาชนส่วนใหญ่...” และ “ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่...”

๓) ประเด็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง”

๙. การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ควรเพิ่มเติมประเด็น ดังนี้

๑) ในการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาฯ ควรให้สภาที่ปรึกษาฯ ซึ่งเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการตามแผน

๒) เพื่อให้การบูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีผลในทางปฏิบัติเห็นสมควรให้มี “คณะกรรมการบูรณาการ” ประกอบด้วยหน่วยงานหลักต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ในการบูรณาการแผนงาน/โครงการ และงบประมาณให้เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้สภาที่ปรึกษาฯ ได้ทราบในโอกาสแรกด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโอกาส เทพละกุล)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักวิชาการ

โทร. ๐-๒๑๔๑-๓๒๓๒

โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๗๑๖-๑๗

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)”

๑. ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๘ บัญญัติไว้ว่า “...แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้...” และพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๔ บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีจะดำเนินการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนการประกาศใช้ เมื่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดส่งความเห็นมาให้คณะรัฐมนตรีแล้ว ให้คณะรัฐมนตรีนำความเห็นดังกล่าวประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ...”

คณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบให้ส่ง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนการประกาศใช้ ตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีเสนอ

๒. การดำเนินงาน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการศึกษาเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๒.๑ การติดตามการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้บริหารของสภาที่ปรึกษาฯ ได้เข้าพบหารือกับประธานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒.๒ การเข้าร่วมประชุมและฟังการบรรยายสรุป

๑) ผู้แทนสภาที่ปรึกษาฯ ได้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ระดับภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ เรื่อง “แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

๒) การเชิญเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาบรรยายสรุปเกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ในที่ประชุมสภาที่ปรึกษาฯ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ณ สำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ

๒.๓ กระบวนการพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจฯ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มีมติเห็นชอบให้คณะทำงานประจำทุกคณะของสภาที่ปรึกษาฯ จัดประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับสาระสำคัญที่ควรบรรจุเพิ่มเติมไว้ในกรอบทิศทางและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒) การประชุม และประชุมกลุ่มเฉพาะของคณะทำงานประจำต่างๆ ของสภาที่ปรึกษาฯ ระหว่างวันที่ ๑๒ กรกฎาคม-๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ตามยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานนั้นๆ แล้วส่งให้คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อบูรณาการความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ ต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ พิจารณาในภาพรวมของสภาที่ปรึกษาฯ

๓) สภาที่ปรึกษาฯ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อบูรณาการความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ ต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำ (ร่าง) ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ ต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ณ โรงแรมรอยัล ภูเก็ต ซิตี้ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

๕) สภาที่ปรึกษาฯ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ มีมติเห็นชอบให้ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒.๔ การประมวลความเห็นและข้อเสนอแนะจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๑) ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ เรื่อง “แนวทางปฏิรูปประเทศไทยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง” ที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒) รายงานสรุปผลการสัมมนา ๔ ภาค เรื่อง “การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๓) รายงานสรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็นระดับภาค และกรุงเทพมหานคร เรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔) ความเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ของสภาที่ปรึกษาฯ ที่ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๕) ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เว็บไซต์ของหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ

๓. ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณา (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) แล้วมีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๓) ประเด็นการปฏิรูปและเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ควรให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

๔) ประเด็นการสนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นพลังหนุนเสริมในการพัฒนา ควรเพิ่มเติมประเด็น “หน่วยงานของรัฐต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นกลางในการให้ความเห็น รวมทั้ง เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง”

๓.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) ประเด็นการสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกัน ในสังคม ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “การสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกัน ในสังคมเพื่อก่อให้เกิดความสมานฉันท์”

๒) ประเด็นการสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็งรวมทั้งขยายการให้บริการทางกฎหมาย ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ในการตราและบังคับใช้กฎหมายให้ เป็นไปตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็ง รวมทั้งขยายการให้บริการและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน...”

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๔.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงควรเพิ่มเติมประเด็นคนไทย “ขาดการออกกำลังกาย” และ “ภาครัฐยังไม่ผลักดันและส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

๒) วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมประเด็นการให้ความสำคัญกับทักษะในการดูแลสุขภาพ (Health Skills) ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพไม่ให้เจ็บป่วย เช่น การจัดการความเครียด การออกกำลังกาย รวมทั้งการเพิ่มตัวชี้วัดอัตราการออกกำลังกายเป็นประจำของประชากรตั้งแต่อายุ ๕ ปีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๓) วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมการมีทักษะในการประกอบอาชีพ ปลูกฝังค่านิยมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพ

๔) เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรเพิ่มเป้าหมายการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยให้มีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้น พร้อมกับเพิ่มตัวชี้วัดสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ เป็น ๖๐:๔๐

๕) ควรเพิ่มเติม “ตัวชี้วัดคุณภาพคนโดยรวมดีขึ้น” อีกสามตัวชี้วัด ดังนี้ (๑) “อัตราการป่วยด้วยโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท ลดลง” (๒) “ลดสัดส่วนประชากรผู้เสพยาเสพติด ให้เหลือน้อยที่สุดอย่างเร่งด่วน” และ (๓) “มีความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ลดหนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินครัวเรือนลง”

๖) ควรเพิ่มเติม “ตัวชี้วัดสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น” อีกสองตัวชี้วัด คือ (๑) “มีคนเข้าวัดและศาสนสถาน เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม เพิ่มขึ้น” และ (๒) “คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทย ตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพิ่มขึ้น”

๓.๒.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

ควรนำ “เป้าหมายอัตราเงินเพื่อเฉลี่ยไม่เกิน ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี” ซึ่งระบุไว้ในเป้าหมายบทที่ ๖ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มาระบุไว้ในเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ด้วย เนื่องจากเป็นเป้าหมายสำคัญเกี่ยวกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของแผน และเป็นเป้าหมายที่เป็นตัวเลขที่มีความสำคัญซึ่งรัฐบาลต้องตระหนัก และระมัดระวังในการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ

๓.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๓.๓.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ประเด็นการจัดบริการทางสังคมนั้น ควรเน้นการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ เป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลเหล่านี้

๒) ประเด็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งควรเพิ่มเติมประเด็น “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่น” เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานส่วนท้องถิ่น

๓) ประเด็นการปฏิรูปและเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ควรให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อปลูกฝังค่านิยมการมีธรรมาภิบาล การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันแก่ประชาชนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศ

๔) ประเด็นการสนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์เพื่อเป็นพลังหนุนเสริมในการพัฒนา ควรเพิ่มเติมประเด็น “หน่วยงานของรัฐต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องรวดเร็ว และเป็นกลางในการให้ความเห็น รวมทั้ง เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง” ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

๓.๓.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) ประเด็นการสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “การสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคมเพื่อก่อให้เกิดความสมานฉันท์” เพื่อให้คนในสังคมมีความสามัคคีมีค่านิยมร่วมกันไม่เอารัดเอาเปรียบกัน รู้จักยอมรับเหตุผล ยอมรับความแตกต่างทางความคิด โดยไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

๒) ประเด็นการสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็งรวมทั้งขยายการให้บริการทางกฎหมาย ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สร้างการเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ในการตรวจและบังคับใช้กฎหมายให้ เป็นไปตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็ง รวมทั้งขยายการให้บริการและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน...”

๓.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๓.๔.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงควรเพิ่มเติมประเด็นคนไทย “ขาดการออกกำลังกาย” และ “ภาครัฐยังไม่ผลักดันและส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ” เนื่องจากปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ขาดการออกกำลังกาย ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคอ้วน และภาครัฐยังไม่ส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่

๒) วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมประเด็นการให้ความสำคัญกับทักษะในการดูแลสุขภาพ (Health Skills) ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพไม่ให้เจ็บป่วย เช่น การจัดการความเครียด การออกกำลังกาย รวมทั้งการ เพิ่มตัวชี้วัดอัตราการออกกำลังกายเป็นประจำของประชากรตั้งแต่อายุ ๕ ปีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ อันจะทำให้ลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการดูแลสุขภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมให้ประชากรสามารถที่จะดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุขและไม่เป็นภาระแก่สังคม

๓) วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมการมีทักษะในการประกอบอาชีพ ปลูกฝังค่านิยมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินสถานการณ์ และแนวทางการพัฒนาที่ได้ระบุไว้ในแผน (ผู้เรียนในสายอาชีพ ควรมีทักษะในการประกอบอาชีพในระดับที่ได้มาตรฐาน โดยมีการฝึกงานไม่น้อยกว่า ๖ เดือน เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษา สามารถออกไปปฏิบัติงานได้ทันที ทำให้ไม่ต้องฝึกงานเพิ่มเติม)

๔) เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรเพิ่มเป้าหมายการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยให้มีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้น พร้อมกับเพิ่มตัวชี้วัดสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ เป็น ๖๐:๔๐ ทั้งนี้เพื่อให้มีกำลังแรงงานในสายอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต และภาคบริการ

๕) ควรเพิ่มเติม “ตัวชี้วัดคุณภาพคนโดยรวมดีขึ้น” อีกสามตัวชี้วัด ดังนี้ (๑) “อัตราการป่วยด้วยโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท ลดลง” (๒) “ลดสัดส่วนประชากรผู้เสพยาเสพติด ให้เหลือน้อยที่สุดอย่างเร่งด่วน” และ (๓) “มีความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ลดหนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินครัวเรือนลง”

๖) ควรเพิ่มตัวชี้วัดสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้นอีกสองตัวชี้วัด คือ (๑) “มีคนเข้าวัดและศาสนสถาน เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม เพิ่มขึ้น” และ (๒) “คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทย ตระหนักในคุณค่าและคุณค่าของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพิ่มขึ้น” เพื่อให้คนไทยมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และเพื่อความเป็นไทย และความตระหนักในสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

๗) ประเด็นการพัฒนาหลักสูตร ควรเพิ่มเติมประเด็น “การส่งเสริมภาคเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐตามความเหมาะสม” เนื่องจากในปัจจุบัน ภาครัฐให้การสนับสนุนแก่ภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ยังขาดประสิทธิภาพ และไม่เหมาะสม

๘) ประเด็นการพัฒนากำลังแรงงาน ควรเพิ่มเติมประเด็นการพัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา สร้างแรงจูงใจ ปลุกฝังค่านิยมในการเรียนสายอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อให้มีผู้เรียนในสายอาชีพเพิ่มมากขึ้น เพียงพอกับความต้องการของภาคการผลิตและภาคบริการ เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพแล้ว จะมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง รวมถึงให้ผู้สำเร็จการศึกษามีค่านิยมที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือผู้ประกอบการรายย่อย มากกว่าการมุ่งเป็นลูกจ้าง หรือพนักงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ และเอกชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๙) ประเด็นการสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ ควรเพิ่มเติมประเด็นการพัฒนาระบบและกลไกเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพจากปัจจัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ที่แผ่มาภัยกับกระบวนการพัฒนา เช่น โรคจากการประกอบอาชีพ โรคอุบัติใหม่ โรคที่เกี่ยวข้องกับสินค้าด้านสุขภาพ เป็นต้น เพื่อให้การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๑๐) ประเด็นการพัฒนาระบบสาธารณสุข ควรระบุให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสม โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ ทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ค่าตอบแทน รวมทั้ง การเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ให้เพียงพอ สำหรับสถานพยาบาลในต่างจังหวัด เนื่องจากปัจจุบันสถานพยาบาลของรัฐในต่างจังหวัดยังขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์และวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย

๓.๔.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) เป้าหมายการพัฒนาคนไทย ควรพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีน้ำใจนักกีฬา รู้-รัก-สามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ เนื่องจากคำว่า “ศีลธรรม” เป็นคำที่ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้ง่าย และปัจจุบันคนไทยยังขาดความมีน้ำใจนักกีฬา ไม่รู้แพ้ รู้ชนะ และขาดความสามัคคี

๒) แนวทางการพัฒนา ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...มีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม...” เพื่อให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๓) ประเด็นการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย เรื่องการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา และร่างกายนั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “พัฒนาการทางสมอง สติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ” เพื่อให้เกิด “สุขภาวะ”

๔) ประเด็นการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ควรเพิ่มเติมมีจิตสำนึกต่อสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมที่ครอบคลุมและครบถ้วนสมบูรณ์

๕) ประเด็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพราะที่ผ่านมาผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ให้ความสำคัญและดำเนินการในเรื่องนี้ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๖) ประเด็นการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป ควรเพิ่มเติม “ศูนย์นวัตกรรม” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการพักผ่อนหย่อนใจได้อย่างสะดวก หลากหลาย ทั้งถึง และเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านกีฬา

๗) ประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ควรเพิ่มเติมการส่งเสริมกลไกเชิงสถาบันเพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม เพื่อใช้กลไกเชิงสถาบันในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของสถาบันทางสังคม

๘) ประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะให้คนมีคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม” เนื่องจากคำว่า “ศีลธรรม” ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้ง่าย

๙) ประเด็นการฟื้นฟูบทบาทของสถาบันศาสนา ในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ฟื้นฟูบทบาทของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต โดยสนับสนุนให้สถาบันศาสนาเผยแพร่แก่นของศาสนาที่ถูกต้องและจัดพื้นที่ในการปฏิบัติธรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการสร้างวัดกรรมและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนให้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา” เพื่อให้มีความสอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาส่วนต้นกับส่วนสุดท้ายของข้อนี้

๑๐) ประเด็นการพัฒนาบทบาทของสถาบันทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน ควรเพิ่มเติมการจัดระบบระเบียบการบริหารจัดการเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเข้มงวด ในการสกัดกั้นเนื้อหาสาระที่ไม่สร้างสรรค์ เพื่อไม่ให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน เข้าถึงเนื้อหาสาระที่ไม่สร้างสรรค์ ขัดต่อศีลธรรมอันดี ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของชาติ

๓.๕ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๓.๕.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ประเด็นการสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ควรเพิ่มเติมประเด็นการส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชแต่ละชนิด เพื่อใช้สำหรับวางแผนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับภาวะตลาด เนื่องจากในการผลิตภาคเกษตรกรรมนั้น ต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้และในราคาที่เหมาะสม

๒) ประเด็นการปรับปรุงการบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง ควรเพิ่มเติม ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก ไปใช้ประกอบการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

ประเด็นการพัฒนาสถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “พัฒนาสถาบันเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง” เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ และโดยที่สหกรณ์บางส่วนไม่ได้เป็นสถาบันเกษตรกร จึงเห็นสมควรระบุเพิ่มเติมไว้เพื่อให้มีความครบถ้วน

๓.๖ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๓.๖.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ควรเพิ่มเติมวัตถุประสงค์อีกสองข้อ ดังนี้ (๑) “เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการไทย และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพและแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน และตลาดโลก” (๒) “เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ” เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในอาเซียน สอดคล้องกับเป้าหมายที่แผนพัฒนาฯ กำหนดไว้ เพื่อความยั่งยืนของผู้ประกอบการโลจิสติกส์ของไทย และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ

๒) ควรเพิ่มเป้าหมายอีกสองข้อ ดังนี้ (๑) “เพื่อเพิ่มจำนวนการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยมีกฎหมายกำหนดให้แบ่งผลประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานวิจัยและพัฒนา ในสัดส่วนที่เหมาะสม” และ (๒) ควรเพิ่มเติมเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางน้ำ และทางระบบท่อให้มากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง (ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

๓) ประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย ควรเพิ่มเติม “สหกรณ์” และ “โดยนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น และทรัพยากรที่มีอยู่มาพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อมุ่งให้เกิดการกระจายรายได้ด้านการท่องเที่ยว ไปยังท้องถิ่นต่างๆ ที่มีศักยภาพ” เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และการกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่นนั้นๆ

๔) ประเด็นการสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ... ส่งเสริมการปรับบทบาทของสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของธุรกิจสร้างสรรค์ โดยนำวัฒนธรรม ประเพณี มาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมภาคบริการด้วย

๕) ประเด็นการส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “เร่งรัดลดขั้นตอน และความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจสร้างสรรค์ในการครอบครองทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างรวดเร็ว โดยส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการจัดระบบฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์” เนื่องจากปัจจุบันขั้นตอนการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญายังเป็นไปอย่างล่าช้า ระบบฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญายังไม่สมบูรณ์และไม่เป็นปัจจุบัน การสืบค้นข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเป็นไปอย่างล่าช้า

๖) ประเด็นการพัฒนาภาคเกษตร บนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควรเพิ่มเติมประเด็น “ยกระดับธุรกิจด้านการเกษตรและอาหาร ให้เป็นแหล่งรายได้และศูนย์กลางตลาดโลก” ทั้งนี้ เพื่อขยายบทบาทธุรกิจด้านการเกษตร ซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศไทยให้เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ

๗) ประเด็นการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออมโดยเฉพาะภาคครัวเรือน ควรส่งเสริมให้ครัวเรือนระดับกลาง และระดับล่างได้มีโอกาสเข้าถึงการออมโดยเฉพาะการลงทุนในพันธบัตรของรัฐบาลได้โดยตรง เนื่องจากปัจจุบันการออมผ่านพันธบัตรของรัฐบาลเข้าถึงได้เฉพาะครัวเรือนที่มีรายได้สูงและค่อนข้างสูงเท่านั้น ส่วนประเด็นการบริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ยืมในระบบ ควรเพิ่มเติมข้อความ “เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานี้สิน” ต่อท้ายไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันปัญหานี้สินภาคประชาชน และผู้ประกอบการรายย่อย

๘) ประเด็นการพัฒนาระบบการขนส่งทางรถไฟ ควรเพิ่มเติมประเด็นเส้นทางรถไฟที่จะพัฒนา ระบบรถไฟความเร็วสูงและที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้ใช้ระบบรางที่มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประสิทธิภาพการขนส่งและการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค

๙) ประเด็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ควรเพิ่มแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้มีความชัดเจนครอบคลุมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบแอปพลิเคชัน (ซอฟต์แวร์) ดิจิตอลคอนเท้นท์ต่างๆ และการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมดิจิตอล (Digital Park) รวมทั้งการกำหนดให้มีแผนการพัฒนาศูนย์คลาวด์ และสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะ เนื่องจากในร่างแผนพัฒนาฯ ยังไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ รวมทั้ง เพื่อให้มีบุคลากรด้านไอทีรองรับอุตสาหกรรมไอที และการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งประเทศไทยยังขาดแคลนบุคลากรด้านนี้อยู่เป็นจำนวนมาก และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑๐) ประเด็นการปฏิรูปกฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ในด้านต่างๆ ควรเพิ่มเติมประเด็น การปรับปรุงกฎหมาย กฎและระเบียบทางการค้าเพื่อป้องกันการผูกขาด ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการลงทุน

๓.๖.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) ประเด็นการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดใหม่ โดยศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในเชิงลึกของผู้บริโภคในตลาดเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภครายได้ปานกลาง และรายได้สูงในจีนและอินเดีย ที่มีแนวโน้มจะเป็นกำลังซื้อหลักของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตลาดและการกระจายผลผลิต...”

๒) ประเด็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ ควรเพิ่มเติม “โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เพื่อช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓) ประเด็นการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ควรเพิ่มเติม “มาตรการกระตุ้นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม” เพื่อรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

๔) ประเด็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็น “เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา” ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการและบุคลากรมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

๕) ประเด็นการเร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะ สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ ควรให้มีอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในระดับภูมิภาค เนื่องจากในระดับภูมิภาคยังขาดแคลนศูนย์เหล่านี้

๖) ประเด็นส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็น “ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก โดยกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนภาคการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคขนส่ง โดยเฉพาะเชื้อเพลิงชีวภาพและชีวมวล ให้กับประชาชน และชุมชน เช่น แก๊สโซฮอลล์ ไบโอดีเซล ขยะและมูลสัตว์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานทางเลือก พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานทดแทน และพลังงานอื่นๆ ในอนาคตให้กับประชาชน และชุมชน อย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน” ทั้งนี้ เพื่อให้มีความชัดเจนในการผลิตและใช้พลังงานให้กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพน้อยที่สุด และการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อเป็นการเตรียมการรองรับปัญหาการขาดแคลนพลังงานในอนาคต

๓.๗ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๓.๗.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) ประเด็นการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ ควรเพิ่มเติมประเด็นการขนส่ง น้ำมัน ก๊าซ และสินค้า โดยระบบ Land Bridge เชื่อมระหว่างฝั่งอันดามันและอ่าวไทย โดยการสร้างท่าเทียบเรือฝั่งอันดามัน ซึ่งจะสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจทุกมิติ ในระดับภูมิภาค และเพื่อให้ระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทยฝั่งอันดามันและฝั่งอ่าวไทย มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒) ประเด็นการพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค ควรเพิ่มเติมประเด็นการพัฒนาระบบความร่วมมือระหว่างประเทศบนฐานเศรษฐกิจ การค้าการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ โดยรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง การดำเนินนโยบายเชิงรุกที่จะสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในจุดที่อาจเกิดการกระทบกระทั่ง หรือมีผลประโยชน์ซ้อนทับ เนื่องจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติด้วย

๓) ประเด็นการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน...การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ควรเพิ่มเติม “กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การลงทุนของประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม รวมทั้งการลดปัญหาอุปสรรคทางการลงทุนที่สำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือคู่ค้าที่สำคัญ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน” เนื่องจากการไม่เข้าใจในกฎหมาย กฎ ระเบียบในการดำเนินธุรกิจ การลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือประเทศคู่ค้า ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ดังนั้น ภาครัฐจะต้องให้ความรู้ดังกล่าวแก่

/ผู้ประกอบการ...

ผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรเพิ่มเติมประเด็น “การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน” เพื่อให้มีกำลังแรงงานที่เพียงพอในอุตสาหกรรมที่ต้องการใช้แรงงานจำนวนมาก ลดผลกระทบจากการปรับโครงสร้างค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มขึ้นของประเทศไทย รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาการอพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าว ซึ่งจะส่งผลให้ลดปัญหาสังคมในประเทศไทยอันเกิดจากแรงงานต่างด้าว และช่วยสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่แรงงานต่างด้าว ซึ่งได้ทำงานในประเทศตนเอง และได้รับค่าจ้างในอัตราที่สอดคล้องกับการดำรงชีพในประเทศของตน

๔) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด ควรเพิ่มเติมประเด็น ปัญหาการค้ามนุษย์ ไว้ด้วย เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์และการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๗.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) ประเด็นการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพ ทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ควรกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่ยอมรับในอาเซียน

๒) ประเด็นการรักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ เช่น เอเปค กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก เป็นต้น ควรเพิ่มเติม โดยต้องมีการติดตามและประเมินผล ผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.๘ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๓.๘.๑ เพิ่มเติมประเด็น

๑) เป้าหมายการพัฒนา “เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและบรรเทาอุทกภัยและรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรไว้ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่เหมาะสมและคุ้มกับการลงทุนของเกษตรกร เฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร” ทั้งนี้ เพื่อรักษาพื้นที่ชลประทานเดิม ซึ่งได้มีการลงทุนพัฒนา และสร้างความอุดมสมบูรณ์สำหรับการเกษตร ไว้แล้ว ให้คงอยู่เพื่อการเกษตรต่อไป

๒) ประเด็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ควรเพิ่มเติมประเด็นการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิชุมชนในความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ชุมชน

๓) ประเด็นการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย ควรเพิ่มเติมประเด็นการป้องกัน อาชญากรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันปัญหาการทำลาย การลักลอบเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ป่า การลักลอบทิ้งสารพิษ เป็นต้น เนื่องจากปัญหาดังกล่าว เป็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ทั้งในระดับประเทศ และระดับภูมิภาค

๓.๘.๒ เพิ่มข้อความให้ครอบคลุมและครบถ้วน

๑) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง...” เนื่องจากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังคงถูกบุกรุกและทำลาย ทำให้ความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลถูกทำลายตามไปด้วย

๒) การประเมินความเสี่ยงประเด็น “ประชาชนขาดจิตสำนึกสาธารณะและความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน...” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกสาธารณะและความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน...” เนื่องจากประชาชนบางส่วนมีจิตสำนึกสาธารณะและตระหนักถึงการบริโภคที่ยั่งยืนแล้ว และ “ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย...” เพราะในข้อเท็จจริงอุตสาหกรรมทุกขนาด ส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำหรือค่อนข้างต่ำในการผลิต และการจัดการของเสีย

๓) ประเด็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง” เนื่องจากในระยะเวลาที่ผ่านมาการดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นลักษณะที่ขาดความต่อเนื่อง เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

๓.๙ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ควรเพิ่มเติมประเด็น ดังนี้

๑) ในการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรให้สภาที่ปรึกษาฯ ซึ่งเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการตามแผน เนื่องจากสภาที่ปรึกษาฯ เป็นองค์กรที่เป็นตัวแทนภาคประชาสังคม ซึ่งไม่มีส่วนได้เสีย และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน รวมทั้งรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้สภาที่ปรึกษาฯ ทำหน้าที่ให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาฯ ก่อนประกาศใช้ จึงสมควรทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว

๒) เพื่อให้การบูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีผลในทางปฏิบัติเห็นสมควรให้มี “คณะกรรมการบูรณาการ” ประกอบด้วยหน่วยงานหลักต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ในการบูรณาการแผนงาน/โครงการ และงบประมาณให้เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เนื่องจากที่ผ่านมาหน่วยงานหลักต่างๆ ยังขาดการบูรณาการการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ อย่างแท้จริง

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้าย

เอกสารแนบท้าย

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีส่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
วิสัยทัศน์และ ทิศทางของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	๒.๑ วิสัยทัศน์ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วย ความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการ เปลี่ยนแปลง” (น. ๑๙)	ควรแก้ไขวิสัยทัศน์ เป็น “สังคมเข้มแข็งอยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็น ธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”	การพัฒนาสังคมเป็นรากฐาน สำคัญของประเทศไทย สังคม ประกอบด้วยประชาชนและสถาบัน ต่างๆ (สถาบันหลักแห่งความมั่นคงของ ชาติ ๔ สถาบัน คือ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันพื้นฐานของสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา) หากพัฒนาสังคมให้ เข้มแข็งก็จะทำให้ประเทศชาติมีความ มั่นคงในทุกด้านอย่างบูรณาการและ ยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง โดยยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๒.๒ พันธกิจ (น. ๑๙) ๒.๒.๑ สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๒.๒.๑ สร้างสังคมให้เข้มแข็งเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม”	เมื่อปรับปรุงวิสัยทัศน์ “สังคมเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” จึงจำเป็นต้องปรับพันธกิจให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่เปลี่ยนใหม่
	๓.๒ เป้าหมาย (น. ๒๐) ๓.๒.๓ เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๓.๒.๓ เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เป้าหมายอัตราเงินเพื่อเฉลี่ยไม่เกิน ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐”	เพราะเป็นเป้าหมายสำคัญเกี่ยวกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของแผน และให้สอดคล้องกับเป้าหมายใน “บทที่ ๖ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน” ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญเกี่ยวกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของแผน และเป็นเป้าหมายที่เป็นตัวเลขที่มีความสำคัญซึ่งรัฐบาลต้องตระหนักและระมัดระวังในการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการฯ อนุมัติ)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๓.๓ ตัวชี้วัด (น. ๒๑) ๓.๓.๑ ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข ดัชนีความสงบ สุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้ สูงสุทธีย่อยละ ๑๐ กับกลุ่มที่มีรายได้รายย่อยละ ๑๐ สัดส่วนผู้อยู่ได้เส้นความยากจน สัดส่วนแรงงานนอก ระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม และ ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน	ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดสองตัวชี้วัด ดังนี้ “๓.๓.๕ ดัชนีความสุขของประชาชน (โดยมี ตัวชี้วัดคือ คุณภาพชีวิตที่ดี สุขภาวะที่ดี การ ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำรงชีวิต)” “๓.๓.๖ ดัชนีความเข้มแข็งของสังคม (โดยมี ตัวชี้วัดคือ ความสงบเรียบร้อยของสังคม ความ สมานฉันท์ของสังคม ความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความเข้มแข็ง ของสถาบันครอบครัวและชุมชน การมีธรรมาภิบาล การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)”	เพื่อเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ของการบรรลุเป้าหมายหลัก ๒ ประการ คือ ความสุขของประชาชน และความเข้มแข็งของสังคม รวมทั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ในยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรม ในสังคม
ยุทธศาสตร์การ สร้างความเป็น ธรรมในสังคม	๕. แนวทางการพัฒนา (น. ๓๑) ๕.๒ การจัดการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิ ขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก และสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจใน การพัฒนาประเทศ (น. ๓๓)	ในการจัดการทางสังคมนั้น ควรเน้นการ จัดการทางสังคมให้แก่ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุเป็นพิเศษ	เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (ผู้พิการอาจจะพิจารณาตั้งแต่กำเนิด หรืออาจจะพิจารณาจากเหตุการณ์ต่างๆ ความพิการจึงอาจจะเกิดขึ้นกับใคร เมื่อไรก็ได้ ซึ่งก่อนหน้าจะพิจารณาบุคคล นั้นอาจจะเคยสร้างประโยชน์ให้กับ สังคมและประเทศชาติ ผู้พิการจึงควร

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
			ได้รับการดูแลหรือรื้อบ้าน และผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มคนที่สร้างประโยชน์ให้กับ สังคมและประเทศชาติมาก่อน สังคมไทยกำลังจะมีจำนวนผู้สูงอายุ เพิ่มมากขึ้นในอนาคต จึงควรมี แผนการรองรับสังคมผู้สูงอายุที่ รอบด้าน)
	๕.๓ การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถ เพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการ มีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี (น. ๓๔) ๕.๓.๒ เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถ ของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วย ตนเอง เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น และ การพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งโดย บทบาทของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ พร้อมทั้งให้มี การเชื่อมโยงแผนแม่บทชุมชนกับแผนระดับต่างๆ ใน พื้นที่และระดับชาติ รวมทั้งให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถ เชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทการ เปลี่ยนแปลงในโลก อาเซียน และอนุภูมิภาค สร้าง ความใกล้ชิดทางสังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์กับ ประเทศในอนุภูมิภาค (น. ๓๔)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๓.๒ เพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการ ปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง เน้นการกระจาย อำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการ บริหารงานกับท้องถิ่น และการพัฒนาศักยภาพของ ชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งโดยบทบาทของ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ พร้อมทั้งให้มีการ เชื่อมโยงแผนแม่บทชุมชนกับแผนระดับต่างๆ ใน พื้นที่และระดับชาติ รวมทั้งให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้อง	เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานกับท้องถิ่น (องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครอง ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นใด ตามที่ กฎหมายกำหนด)

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีส่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๔ เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม และเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีระบบการตรวจสอบ และการรับผิดชอบต่อสังคม (น.๓๔) ๕.๔.๑ สร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกัน บนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม โดยการเสริมสร้างทุนทางสังคมและความสัมพันธ์ของคนในสังคม ปลูกฝังกระบวนการคิด ในการเคารพสิทธิซึ่งกันและกันการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ยอมรับข้อจำกัดความแตกต่างของอัตลักษณ์ในพื้นที่ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรื้อฟื้นค่านิยมที่ดีและสร้างค่านิยมใหม่ที่เป็นที่ยอมรับบนพื้นฐานของความไว้วางใจ เกิดความร่วมมือ แบ่งปันและเอื้ออาทรกันในสังคม (น.๓๕-๓๖)	กับบริบทการเปลี่ยนแปลงในโลก อาเซียน และอนุภูมิภาค สร้างความใกล้ชิดทางสังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๑ สร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม เพื่อเกื้อกูลความสมานฉันท์ โดยการเสริมสร้างทุนทางสังคมและความสัมพันธ์ของคนในสังคม ปลูกฝังกระบวนการคิดในการเคารพสิทธิซึ่งกันและกันการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ยอมรับข้อจำกัดความแตกต่างของอัตลักษณ์ในพื้นที่ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรื้อฟื้นค่านิยมที่ดีและสร้างค่านิยมใหม่ที่เป็นที่ยอมรับบนพื้นฐานของความไว้วางใจ เกิดความร่วมมือ แบ่งปันและเอื้ออาทรกันในสังคม”	เพื่อให้คนในสังคมมีความสามัคคี มีค่านิยมร่วมกันไม่เอารัดเอาเปรียบกัน รู้จักยอมรับเหตุผล ยอมรับความแตกต่างทางความคิด โดยไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๔.๕ ปฏิรูปและเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อตรวจสอบการคอร์รัปชัน โดยจะต้องดำเนินการอย่างมีบูรณาการเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเชิงลึกและการตรวจสอบที่รอบคอบรัดกุม โดยมีการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับบรรณานุกรม และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้ เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันและปัญหาความขัดแย้งในสังคมที่เป็นผลจากการประพฤติมิชอบของข้าราชการและนักการเมืองให้มีผลในทางปฏิบัติเป็นธรรม โปร่งใส และยั่งยืน (น. ๓๖) ๕.๔.๖ สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็งรวมทั้งขยายการให้บริการทางกฎหมาย โดยสนับสนุนยุติธรรมกระแสหลักควบคู่กับยุติธรรมทางเลือกที่นำไปสู่การเสริมสร้างโอกาสและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับขั้นตอนด้วยความโปร่งใส รวมทั้งการ	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๕ ปฏิรูป และเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการคอร์รัปชัน โดยจะต้องดำเนินการอย่างมีบูรณาการเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเชิงลึกและการตรวจสอบที่รอบคอบรัดกุม โดยมีการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับบรรณานุกรม และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้ เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันและปัญหาความขัดแย้งในสังคมที่เป็นผลจากการประพฤติมิชอบของข้าราชการและนักการเมืองให้มีผลในทางปฏิบัติเป็นธรรม โปร่งใส และยั่งยืน” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๖ สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ในการตรวจและบังคับใช้กฎหมายให้ เป็นไปตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็งรวมทั้งขยายการให้บริการและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยสนับสนุนยุติธรรมกระแสหลักควบคู่กับยุติธรรมทางเลือกที่	เพื่อปลูกฝังค่านิยมการมีธรรมาภิบาล การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันแก่ประชาชนตั้งแต่เด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมกัน และมีความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	หมุนเสริมเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองในการลดความขัดแย้งในชุมชน และสนับสนุนให้ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ปรับปรุงระบบหลักฐานทางทะเบียนและสถานะทางกฎหมาย และบรรณคดีให้คนรู้จักกฎหมายโดยเน้นที่คนจน (น. ๓๖)	นำไปสู่การเสริมสร้างโอกาสและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนอย่างมีบูรณาการตามลำดับขั้นตอนด้วยความโปร่งใส รวมทั้งการหมุนเสริมเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองในการลดความขัดแย้งในชุมชน และสนับสนุนให้ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ปรับปรุงระบบหลักฐานทางทะเบียนและสถานะทางกฎหมาย และบรรณคดีให้คนรู้จักกฎหมายโดยเน้นที่คนจน	
	๕.๔.๙ สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์เพื่อเป็นพลังหมุนเสริมในการพัฒนา โดยเป็นช่องทางเข้าถึงผู้คนทุกภาคส่วน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวมทั้งเป็นช่องทางในการเสริมสร้างค่านิยมใหม่ๆ ที่ดีงาม โดยมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการกลั่นกรองความน่าเชื่อถือของข่าวสาร พร้อมกับการส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณของสื่อในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสังคม ควบคู่กับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นโดยอาศัยช่องทางทางการ	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๙ สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์เพื่อเป็นพลังหมุนเสริมในการพัฒนา โดยเป็นช่องทางเข้าถึงผู้คนทุกภาคส่วนของสังคม ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นธรรม และสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นช่องทางในการเสริมสร้างค่านิยมใหม่ๆ ที่ดีงาม โดยมีกระบวนการสร้างความเข้าใจในการกลั่นกรองความน่าเชื่อถือของข่าวสาร พร้อมกับการส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณของสื่อในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสังคม ควบคู่กับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อ	

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการส่งเสริม)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	อ้วน ส่วนเด็กวัยเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างสรรค์ ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ จากพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น อัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี เพิ่มขึ้น ๕๔.๙ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี พันคนในปี ๒๕๔๘ เป็น ๕๖.๒ ในปี ๒๕๕๓ ขณะในกลุ่มวัยทำงาน ภาพรวมกำลังแรงงานมีการศึกษาสูงขึ้น โดยปี ๒๕๕๑ มีกำลังแรงงานจบการศึกษามากกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๓.๑ และสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญอยู่ในอัตรา ๔๐:๖๐ แต่การเรียนต่อในสายอาชีพศึกษาอย่างไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนระดับกลางของประเทศ ขณะเดียวกันอัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ โดยเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ ๑.๘ นับเป็นจุดอ่อนต่อการขยายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและเพิ่มผลิตภาพโดยรวมของประเทศ กลุ่มวัยสูงอายุ แม้จะมีอายุยืนยาวขึ้นแต่ประสบปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น โดย		

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีส่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	พบว่าร้อยละ ๓๑.๗ ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง รองลงมาคือ เบาหวาน ร้อยละ ๑๓.๓ และหัวใจร้อยละ ๗.๐ ส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของภาครัฐในอนาคต (น.๓๘-๓๙)		
	๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย (น. ๔๒) ๔.๑ วัตถุประสงค์ (น. ๔๒) ๔.๑.๑ เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัย ให้ความร่วมมือทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (น. ๔๒)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๑.๑ เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัย ให้ความร่วมมือทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะในการดูแลสุขภาพ มีระเบียบวินัยมีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”	เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการดูแลสุขภาพ และเป็นการเตรียมความพร้อมให้ประชากรสามารถที่จะดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุขและไม่เป็นภาระสังคม (ทักษะในการดูแลสุขภาพ (Health Skills) หมายถึง การดูแลสุขภาพไม่ให้เจ็บป่วย เช่น การจัดการความเครียด การออกกำลังกาย)
	๔.๑.๒ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย (น. ๔๒)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๑.๒ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไทยให้ได้ มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีทักษะในการประกอบอาชีพ ปลุกฝังค่านิยมและสร้างแรงจูงใจ	เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินสถานการณ์ และแนวทางการพัฒนา ที่ระบุไว้ในแผน (ผู้เรียนในสายอาชีพ ควรมีทักษะในการประกอบอาชีพในระดับที่ได้

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
		ในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพ”	มาตรฐาน โดยมีการฝึกงานไม่น้อยกว่า ๖ เดือน เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปปฏิบัติงานได้ทันที ทำให้ไม่ต้องฝึกงานเพิ่มเติม)
	๔.๒ เป้าหมายการพัฒนาฯ (น. ๔๒) ๔.๒.๑ คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย มีความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มินิสัยไม่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมความเป็นไทย รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม (น. ๔๒)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๒.๑ คนไทยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย มีความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มินิสัยไม่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ มีวินัย มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีน้ำใจนักกีฬา รู้-รัก-สามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ มีค่านิยมความเป็นไทย รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม”	๑) คำว่า “ศีลธรรม” เป็นคำที่ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้ง่าย ๒) ปัจจุบันคนไทยยังขาดความมีน้ำใจนักกีฬา ไม่รู้แพ้ รู้ชนะ และขาดความสามัคคี เพื่อให้มีกำลังแรงงานในสายอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต และภาคบริการ
	๔.๒.๒ คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น (น. ๔๒)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๒.๒ คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ มีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้น การต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึง	

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการส่งเสริม การพัฒนาฯ)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา การศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพิ่มขึ้น	เหตุผล
	๔.๓ ตัวชี้วัด (น. ๔๓) ๔.๓.๑ คุณภาพของประชากรดีขึ้น โดย ๑) อัตราเจริญพันธุ์รวมของ ประชากรไทยไม่ต่ำกว่า ๑.๖ ๒) ระดับค่าเฉลี่ยเยาวชนปัญญาของ เด็กไม่ต่ำกว่าค่ากลางของมาตรฐานสากลที่ระดับ ๑๐๐	ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดย่อยอีกหนึ่งตัวชี้วัด ดังนี้ “๓) อัตราการออกกําลังกายประจำตัวของ ประชากรตั้งแต่อายุ ๕ ปีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐”	เพื่อให้ภาครัฐได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการออกกำลังกายให้ มากขึ้น เนื่องจากรายงานสถิติรายปี ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรที่ออกกำลังกายประจำ สม่ำเสมอ ประมาณ ร้อยละ ๒๙.๖
	๔.๓.๒ คุณภาพคนโดยรวมดีขึ้น โดย ๑) ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย เพิ่มขึ้นเป็น ๑๒ ปี	๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑) ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้น เป็น ๑๒ ปี และสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อ สายสามัญ เป็น ๖๐:๔๐”	๑) เพื่อให้มีกำลังแรงงานในสาย อาชีพสอดคล้องกับความต้องการของ ภาคการผลิต และภาคบริการ

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๒) เพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ ๘๐ ของประชากรทั่วประเทศ ๓) จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน ๔) อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ๕) อัตราการป่วยด้วยโรคหัวใจ หลอดเลือดสมอง และมะเร็งลดลง ๖) อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง	๒) ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดอีกสามตัวชี้วัด ดังนี้ “๗) อัตราการป่วยด้วยโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท ลดลง” “๘) ลดสัดส่วนประชากรผู้เสียชีวิตด้วยโรคติดต่อ” “๙) มีความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ลดหนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินครัวเรือนลง”	๒) เนื่องจากประเทศไทยมีผู้ป่วยด้วยโรคเหล่านี้เพิ่มขึ้น ๓) เนื่องจากปัญหาสุขภาพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ และได้ถูกประกาศเป็นวาระแห่งชาติ ๔) เพื่อประเมินความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๔.๓.๓ สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดย (น.๔๓) ๑) จำนวนผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองเพิ่มขึ้น ๒) ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น ๓) คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านและชุมชนเพิ่มขึ้น	๓) ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดอีกสองตัวชี้วัด ดังนี้ “๔) มีคนเข้าวัดและศาสนสถาน เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม เพิ่มขึ้น” “๕) คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทยตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของสถาบันชาติสถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพิ่มขึ้น”	๑) เพื่อให้คนไทยมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ๒) เพื่อให้คนไทยมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และเพื่อความเป็นไทย และความตระหนักในสถาบันชาติสถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์
	๕. แนวทางการพัฒนา (น. ๔๓) จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มในอนาคต สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สถาบันทางสังคม และ		

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการส่งเสริม การพัฒนาคน)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	ปัจเจกบุคคล การเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน ดังนี้ ๕.๒ การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการส่งสมทบทุนทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย (น. ๔๔)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...มีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม...”	เพื่อให้ครอบครัวและสถาบัน

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการฯ เสนอ)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๒.๑ การพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย (น. ๔๔) ๑) พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรมและจริยธรรม โดย (๑) เตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา และร่างกาย ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้รู้อย่างมีร่างกาย และจิตใจ ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้รู้อย่างมีความสุขด้วยการกระตุ้นให้เด็กคิดและลงมือทำด้วยตนเอง เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง และปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม (น. ๔๔) ๒) พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็งสามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดย (น. ๔๔) (๑) การพัฒนาหลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านที่เชื่อมโยงกับภูมิสังคม (น. ๔๔)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๑) เตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้รู้อย่างมีความสุขด้วยการกระตุ้นให้เด็กคิดและลงมือทำด้วยตนเอง เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง และปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม”	เพื่อให้เกิด “สุขภาวะ”
	เนื่องจากในปัจจุบัน ภาครัฐให้การสนับสนุนแก่ภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ยังขาดประสิทธิภาพ และ	ควรเพิ่มเติมประเด็น “ การส่งเสริมภาคเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐตามความเหมาะสม”	ไม่เหมาะสม

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๓) พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (๓) พัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา การยกระดับคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอุตสาหกรรม เป้าหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายการผลิตและพัฒนา กำลังแรงงานกับภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถาบันเฉพาะทาง ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้นานาชาติ (น. ๔๕)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๓) พัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา สร้างแรงจูงใจ ปลุกฝังค่านิยมในการเรียนสายอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอุตสาหกรรม เป้าหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายการผลิตและพัฒนา กำลังแรงงานกับภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถาบันเฉพาะทาง ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้นานาชาติ” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๒.๓ สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกต่อสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ตระหนักถึงการเคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน การสร้างค่านิยมให้มี	เพื่อให้มีผู้เรียนในสายอาชีพเพิ่มมากขึ้น เพียงพอกับความต้องการของภาคการผลิตและภาคบริการ เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพแล้ว จะมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง รวมถึงให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีค่านิยมที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบอาชีพ หรือผู้ประกอบการรายย่อย มากกว่าการมุ่งเป็นลูกจ้าง หรือพนักงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานต่างๆ ของรัฐและเอกชน คำนึงดังกล่าว่า ซึ่งจะ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมที่ครอบคลุม

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	สิ่งแวดล้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน มีการเรียนรู้ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมน่าอยู่ (น. ๔๖-๔๗)	พฤติกรรมการผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน มีการเรียนรู้ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมน่าอยู่	และครบถ้วนสมบูรณ์
	๕.๓ การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ อย่างเป็นองค์รวม สร้างเสริมสุขภาพจะควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุข โดย (น. ๔๗) ๕.๓.๑ การสร้างเสริมสุขภาพจะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการพัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ รวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณสุขที่เอื้อต่อสุขภาพ การใช้ประโยชน์จากยาสมุนไพรเพื่อการป้องกันและการรักษาเบื้องต้น และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารต่อสังคมเพื่อเสริมสุขภาพเชิงรุก (น. ๔๗)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๓.๑ การสร้างเสริมสุขภาพจะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการพัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพ รวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณสุขที่เอื้อต่อสุขภาพ การใช้ประโยชน์จากยาสมุนไพรเพื่อการป้องกันและการรักษาเบื้องต้น และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารต่อสังคมเพื่อเสริมสุขภาพเชิงรุก รวมทั้ง การพัฒนาระบบและกลไกเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพจากปัจจัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ที่แฝงมา กับกระบวนการพัฒนา เช่น โรคจากการประกอบ	เพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีสุขภาพที่ดี

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๓.๒ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีความพออย่างทั่วถึง โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบพัฒนาด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขของประเทศ การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ทั้งให้เหมาะสม โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ค่าตอบแทน รวมทั้ง การเพิ่มขีดอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ให้เพียงพอ สำหรับสถานพยาบาลในต่างจังหวัด และการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรมีความกระจ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน (น. ๔๗)	อาชีพ โรคอุบัติใหม่ โรคที่เกี่ยวข้องกับสินค้าด้านสุขภาพ เป็นต้น” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๓.๒ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีความพออย่างทั่วถึง โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสม โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ค่าตอบแทน รวมทั้ง การเพิ่มขีดอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ให้เพียงพอ สำหรับสถานพยาบาลในต่างจังหวัด และการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรมีความกระจ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน”	เนื่องจากปัจจุบันสถานพยาบาลของรัฐในต่างจังหวัดยังขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์และวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย
	๕.๔ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (น. ๔๗) ๕.๔.๑ สร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน ตั้งแต่วัยเด็ก...		

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๕.๔.๓ สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (น. ๔๗) ๑) เสริมสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาในระดับท้องถิ่น... ๒) พัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป อาทิ สถานศึกษา ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์กีฬา รวมทั้งศูนย์รวมทั้งพื้นที่/เวลาที่สาธารณชนให้เป็นศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักคิด และนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ โดยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเริ่มตั้งแต่เด็กเยาวชน และประชาชนให้เข้าถึงอย่างสะดวกและใช้บริการได้เต็มศักยภาพ มีการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สมัยใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ (น.๔๗-๔๘)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๓ สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างจริงจังและต่อเนื่อง” ๒) พัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป อาทิ สถานศึกษา ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์กีฬา ศูนย์นันทนาการ รวมทั้งพื้นที่/เวลาที่สาธารณชนให้เป็นศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักคิด และนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ โดยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเริ่มตั้งแต่เด็กเยาวชน และประชาชนให้เข้าถึงอย่างสะดวกและใช้บริการได้เต็มศักยภาพ มีการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สมัยใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้	๑) ที่ผ่านมา ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ๒) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการพัฒนาที่หลากหลาย ทั้งถึง และเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านกีฬา
	๕.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคน และสังคม (น.๔๘)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม ส่งเสริมกลไกเชิงสถาบันเพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม”	เพื่อใช้กลไกเชิงสถาบันในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของสถาบันทางสังคม

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๕.๑ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันหลักทางสังคม ๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบำเพ็ญคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิต (น.๔๔) (๒) พื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีและนำคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย อาทิ ความเป็นเครือญาติมาใช้ในวิถีชีวิต ควบคู่กับการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักใช้ปัญญาในทางที่ถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการฝ่าละอองธุลีพระบาทที่จะมีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม (น.๔๔) ๔) พื้นฟูบทบาทของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต โดยสนับสนุนให้สถาบันศาสนาที่พึงใจในวิถีชีวิต โดยสนับสนุนให้สถาบันศาสนาเผยแพร่แก่นของศาสนาที่ถูกต้องและจัดพื้นที่ในการปฏิบัติธรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการสร้างนวัตกรรมการสร้างนวัตกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา (น.๔๔)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบำเพ็ญคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๒) พื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีและนำคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย อาทิ ความเป็นเครือญาติมาใช้ในวิถีชีวิต ควบคู่กับการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักใช้ปัญญาในทางที่ถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการฝ่าละอองธุลีพระบาทที่จะมีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔) พื้นฟูบทบาทของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต โดยสนับสนุนให้สถาบันศาสนาเผยแพร่แก่นของศาสนาที่ถูกต้องและจัดพื้นที่ในการปฏิบัติธรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการสร้างนวัตกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนให้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา”	คำว่า “ศีลธรรม” ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้ง่าย เพื่อให้มีความสอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาส่วนต้นกับส่วนสุดท้ายของข้อนี้

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๕.๒ พัฒนาบทบาทของสถาบันทางสังคมให้อำนาจต่อการพัฒนาคน ๓) สร้างเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้เป็นพลังสำคัญที่มีบทบาทต่อการสะท้อนความต้องการของประชาชน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ โดยจัดสรรพื้นที่โดยจัดสรรพื้นที่ออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ตามความสนใจ วิเคราะห์วิเคราะห์แนวโน้มการใช้ประโยชน์ในการใช้สื่อออนไลน์ และมีแนวทางการใช้ประโยชน์ในการใช้สื่อออนไลน์ และการจัดระบบระเบียบการบริหารจัดการอย่างเข้มงวด (น.๔๔)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๓) สร้างเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้เป็นพลังสำคัญที่มีบทบาทต่อการสะท้อนความต้องการของประชาชน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ โดยจัดสรรพื้นที่ออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ตามความสนใจ วิเคราะห์วิเคราะห์แนวโน้มการใช้ประโยชน์ในการใช้สื่อออนไลน์ และมีการจัดระบบระเบียบการบริหารจัดการอย่างเข้มงวด ในการผลักดันเนื้อหาสาระที่ไม่สร้างสรรค์”	เพื่อให้เด็กและเยาวชน เข้าถึงเนื้อหาอย่างง่ายและเยาวชน เข้าถึงเนื้อหาสาระที่ไม่สร้างสรรค์ ขัดต่อศีลธรรม อันดี ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของชาติ
ยุทธศาสตร์ ความเข้มแข็ง ภาคเกษตร ความมั่นคง ของอาหารและ พลังงาน	๕. แนวทางการพัฒนา (น. ๕๖) ๕.๑ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นรากฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน (น. ๕๖) ๕.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร (น. ๕๗) ๕.๒.๓ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เช่น ศักยภาพของดิน แหล่งรองรับผลผลิต และปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตรที่สำคัญ เช่น ระบบชลประทาน ระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรและการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของความ	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๒.๓ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เช่น ศักยภาพของดิน แหล่งรองรับผลผลิต และปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตรที่สำคัญ เช่น ระบบชลประทาน ระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น ... และส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชแต่	

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	สมัครใจและการมีส่วนร่วมของเกษตรกร โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินและมาตรการจูงใจให้เกษตรกรทำการผลิตตามศักยภาพของพื้นที่และสนับสนุนข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ เช่น สินเชื่อเอื้ออำนวยผ่อนปรน เป็นต้น และส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชแต่ละชนิด เพื่อสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (น. ๕๗-๕๘) ๕.๒.๕ ปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง เช่น ศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตร หรือศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในระดับชุมชน เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (น.๕๘)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๒.๕ ปรับปรุงการบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง เช่น ศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตร หรือศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในระดับชุมชน ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”	เนื่องจากในการผลิตภาคเกษตรกรรมนั้น ต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้และในราคาที่เหมาะสม
	๕.๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต (น. ๕๘) ๕.๔ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร (น. ๖๐) ๕.๔.๖ พัฒนาสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเอง	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๖ พัฒนาสถาบันเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้	เพื่อให้เป็นไปตามบทบาทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	ของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการตลาดและการบริหารจัดการ ด้วยการศึกษาดูงานจากเกษตรกรหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จ และการสนับสนุนสินเชื่อเงื่อนไขผ่อนปรนที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ภายใต้ระบบการควบคุมตรวจสอบที่รัดกุม รวมทั้งการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันเกษตรกรกับสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อร่วมวางแผนทางการพัฒนาภาคเกษตรกรรมตามพื้นฐานและความต้องการของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ (น. ๖๐)	เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการตลาดและการบริหารจัดการ ด้วยการศึกษาดูงานจากเกษตรกรหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จ และการสนับสนุนสินเชื่อเงื่อนไขผ่อนปรนที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ภายใต้ระบบการควบคุมตรวจสอบที่รัดกุม รวมทั้งการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันเกษตรกรกับสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อร่วมวางแผนทางการพัฒนาภาคเกษตรกรรมตามพื้นฐานและความต้องการของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ”	โดยที่สหกรณ์บางส่วนไม่ได้เป็นสถาบันเกษตรกร จึงเห็นสมควรระบุเพิ่มเติมไว้เพื่อให้มีความครบถ้วน

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการฯ อนุมัติ)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
ยุทธศาสตร์การ ปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจสู่การ เติบโตอย่างมี คุณภาพและ ยั่งยืน	๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย (น. ๖๘-๖๙) ๔.๑ วัตถุประสงค์ (น. ๖๘-๖๙) ๔.๑.๑ เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่าง มีคุณภาพและยั่งยืน ๔.๑.๒ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและ สร้างระบบการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม ๔.๑.๓ เพื่อให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับ เครือข่ายด้านการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคอาเซียน	ควรเพิ่มวัตถุประสงค์อีกสองข้อเป็น <u>“๔.๑.๔ เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการไทย และ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพ และแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน และตลาดโลก”</u> “๔.๑.๕ เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบงชี้ทาง ภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ”	๑) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ในอาเซียน สอดคล้องกับเป้าหมายที่ แผนพัฒนาฯ กำหนดไว้ เพื่อความ ยั่งยืนของผู้ประกอบการโลจิสติกส์ของ ไทย ๒) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับแนว ทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ใน แผนพัฒนาฯ ข้อ ๕.๑.๓ ข้อ ๕ และ ข้อ ๕.๒.๒

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๔.๒ เป้าหมาย (น. ๖๙) ๔.๒.๑ เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ๑) เศรษฐกิจขยายตัวอย่างเหมาะสมและมีเสถียรภาพ อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๓.๕ ต่อปี ๒) ผลกระทบการผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ๓) เพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนมูลค่าบริการให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และมีมูลค่าสูง ๔) พัฒนาลิขสิทธิ์และบริการสร้างสรรค์ให้มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี ๔.๒.๒ เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดย IMD เป็นอันดับที่ ๑๖ ของโลกและเพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น ๑ ใน ๑๐ ของโลก ๔.๒.๓ เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ ของผลิตภัณฑ์มวล		

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	รวมภายในประเทศ โดยมีสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น ๗๐:๓๐ ๔.๒.๔ ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ และเพิ่มสัดส่วนการลงทุนส่งทางรางเป็นร้อยละ ๕ (น. ๖๔)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๒.๔ ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ เพิ่มสัดส่วนการลงทุนส่งทางรางเป็นร้อยละ ๕ และเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางน้ำและทางระบบท่อให้มากขึ้น (ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อการพยากรณ์การรวมชาติและสิ่งแวดล้อม)” ควรเพิ่มเติมเป้าหมายอีกหนึ่งข้อ ดังนี้ “๔.๑.๖ เพื่อเพิ่มจำนวนการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยมีกฎหมายกำหนดให้แบ่งผลประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานวิจัยและพัฒนา ในสัดส่วนที่เหมาะสม”	เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ข้อ ๕.๒.๒ และข้อ ๕.๒.๔ ข้อ ๔)
	๕. แนวทางการพัฒนา (น. ๗๐) ๕.๑ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (น. ๗๐)		

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๕.๑.๒ ปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดย (น. ๗๑) ๑) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมให้กับธุรกิจ ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการพัฒนาสินค้าและบริการ และส่งเสริมการลงทุนธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ โดยอาศัยความได้เปรียบของทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนสามารถรองรับการเปิดเสรีทางการค้าและกระแสดemand ของตลาดโลก ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจบริการโลจิสติกส์ ธุรกิจภาพยนตร์ การจัดประชุมและแสดงนิทรรศการนานาชาติ เป็นต้น	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจ เชิงสร้างสรรค์ โดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมให้กับธุรกิจ ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการพัฒนาสินค้าและบริการ และส่งเสริมการลงทุนธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ โดยอาศัยความได้เปรียบของทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนสามารถรองรับการเปิดเสรีทางการค้าและกระแสดemand ของตลาดโลก ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจบริการโลจิสติกส์ ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจการจัดประชุมและแสดงนิทรรศการนานาชาติ เป็นต้น <u>โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u>”	เพื่อช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๕) บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอ และบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสาขาการผลิตและบริการอื่นๆ (น. ๗๒) ๖) เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และบุคลากรภาครัฐ เพื่อร่วมกันพัฒนาและเชื่อมโยงกับสาขาการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของ	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕) บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสามารถและความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอ และบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสาขาการผลิตและบริการอื่นๆ พร้อมทั้งมีมาตรการกระตุ้นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๖) เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และบุคลากรภาครัฐ เพื่อร่วมกันพัฒนาและเชื่อมโยงกับสาขาการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เพื่อรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ๑) เพื่อให้มีความครอบคลุมกลุ่มสหกรณ์ด้วย

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตามกฎหมายระเบียบใหม่ของโลก (น.๗๒)	และชุมชน โดยนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น และทรัพยากรที่มีอยู่มาพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อมุ่งให้เกิดการกระจายรายได้ด้านการท่องเที่ยว ไปยังท้องถิ่นต่างๆ ที่มีศักยภาพ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตามกฎระเบียบใหม่ของโลก”	๒) เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และการกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่นๆ
	๕.๑.๓ พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย (น. ๗๒) ๑) สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ ที่มีการเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันอย่างมีทิศทางที่ชัดเจนของธุรกิจสร้างสรรค์ตลอดห่วงโซ่สร้างสรรค์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสหกรณ์การร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนในการผลิตสินค้าและบริการ การจำหน่าย และการดำเนินกิจกรรมเชิงพาณิชย์ และการส่งเสริมการแข่งขันของธุรกิจที่เป็นธรรมเพื่อการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าและบริการที่สูงขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการปรับบทบาทของสถาบัน	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑) สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ ที่มีการเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันอย่างมีทิศทางที่ชัดเจนของธุรกิจสร้างสรรค์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนในการผลิตสินค้าและบริการ การจำหน่าย และการดำเนินกิจกรรมเชิงพาณิชย์ และส่งเสริมการแข่งขันของธุรกิจที่เป็นธรรมเพื่อการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าและบริการที่สูงขึ้น	

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการเชื่อมโยง เป็นเครือข่ายของธุรกิจสร้างสรรค์ (น. ๗๒)	ตลอดจนส่งเสริมการปรับบทบาทของสถาบันหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการเชื่อมโยงเป็น เครือข่ายของธุรกิจสร้างสรรค์ โดยนำวัฒนธรรม ประเพณี มาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมภาค บริการด้วย”	ประเทศไทยมีวัฒนธรรม ประเพณีที่สามารถนำมาพัฒนาเป็น เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ได้
	๓) เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการ และบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่ม มูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา...(น. ๗๒-๗๓)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๓) เสริมสร้าง ศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการใช้ การศึกษา เพื่อพัฒนาการเพิ่มมูลค่าของสินค้า และบริการทุกสาขา...”	เพื่อให้ผู้ประกอบการและ บุคลากรมีศักยภาพเพิ่มขึ้น
	๕) ส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ และ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็นปัจจัย ขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์ โดยสร้าง ความตื่นตัวและความตระหนักของธุรกิจและ ทุกภาคส่วนถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญาที่ มีต่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม ต่อยอดการเติบโตของธุรกิจ ยกระดับมาตรฐานของสินค้าและบริการ และเร่งรัด การลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียน ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจ สร้างสรรค์ในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาได้	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕) เร่งรัดลดขั้นตอน และความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สิน ทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจ สร้างสรรค์ในการคุ้มครองทรัพย์สินทาง ปัญญาได้อย่างรวดเร็ว โดยส่งเสริมการจด ทะเบียน การใช้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการจัดระบบฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินทาง ปัญญาที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นปัจจัย ขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์ โดยสร้าง ความตื่นตัวและความตระหนักของธุรกิจและทุก	๑) เพื่อให้การจดทะเบียน ทรัพย์สินทางปัญญา เป็นไปอย่าง รวดเร็ว ๒) ระบบฐานข้อมูลทะเบียน ทรัพย์สินทางปัญญายังไม่สมบูรณ์และ ไม่เป็นปัจจุบัน การสืบค้นข้อมูล

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	อย่างรวดเร็ว ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดมากขึ้น รวมทั้งบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ (น. ๗๓)	ภาคส่วนถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญาที่มีต่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม ต่อยอดการเติบโตของธุรกิจ ยกระดับมาตรฐานของสินค้าและบริการลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดมากขึ้น รวมทั้งบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ	ทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเป็นไปอย่างล่าช้า
	๕.๑.๔ พัฒนาภาคเกษตร บนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปรับปรุงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านการเกษตร เช่น ระบบโลจิสติกส์ของภาคเกษตร เป็นต้น (น. ๗๓)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๑.๔ พัฒนาภาคเกษตร บนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับธุรกิจด้านการเกษตรและอาหาร ให้เป็นแหล่งรายได้และศูนย์กลางตลาดโลก รวมถึงปรับปรุงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านการเกษตร เช่น ระบบโลจิสติกส์ของภาคเกษตร เป็นต้น”	เพื่อขยายบทบาทธุรกิจด้านการเกษตร ซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศไทยให้เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๕.๒ การพัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียม และเป็นธรรม มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ (น.๗๔) ๕.๒.๑ พัฒนาศักยภาพการผลิต ให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดย (น.๗๔) ๑) พัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ และเป็นช่องทางออมของประชาชน โดย (๔) สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออม โดยเฉพาะภาคครัวเรือน ส่งเสริมให้องค์กรนายจ้างและสถาบันการเงินมีหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงินทั้งด้านการออม การลงทุน บริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ยืม (น.๗๕)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๔) สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออม โดยเฉพาะภาคครัวเรือน ส่งเสริมให้องค์กรนายจ้าง และสถาบันการเงินมีหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงินทั้งด้านการออม การลงทุน ส่งเสริมให้ครัวเรือนระดับกลางและระดับล่างได้มีโอกาสเข้าถึงการออม โดยเฉพาะการลงทุนในพันธบัตรของรัฐบาลได้โดยตรง การบริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ยืมในระบบ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สิน”	๑) ปัจจุบันการออมผ่านพันธบัตรของรัฐบาลเข้าถึงได้เฉพาะครัวเรือนที่มีรายได้สูงและค่อนข้างสูงเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการเปิดช่องทางในการออมของครัวเรือนที่มีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำอีกทางหนึ่ง ๒) เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาหนี้สินภาคประชาชน และผู้ประกอบการรายย่อย

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการพิจารณา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๒.๒ พัฒนาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ที่เน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ ทริพยส์เส้นทางปัญญา วิจัยและพัฒนา ไปต่อยอด ถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน โดย (น.๗๕) ๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้ทั่วถึงและเพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในลักษณะของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดย (๑) เร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะ สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ อย่างเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการ หรือสนับสนุนให้ภาคเอกชนและนักลงทุนต่างประเทศจัดตั้งศูนย์วิจัยในประเทศไทย (น. ๗๖)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๑) เร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะ สถาบันวิจัยและพัฒนาศาสนา สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในระดับภูมิภาค และสอดคล้องกับความต้องการ หรือสนับสนุนให้ภาคเอกชนและนักลงทุนต่างประเทศจัดตั้งศูนย์วิจัยในประเทศไทย”	เนื่องจากในระดับภูมิภาคยังขาดแคลนศูนย์เหล่านี้

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๕.๒.๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ โดย (น.๗๖) ๒) ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ๓) พัฒนาระบบการขนส่งทางรถไฟ โดยปรับปรุงทางรถไฟ และจุดต่อระหว่างโครงข่ายรถไฟ และโครงข่ายถนนเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการให้บริการ ก่อสร้างทางคู่ในเส้นทางรถไฟสายหลัก และจัดหารถจักรและล้อเลื่อน รวมทั้งการปรับปรุงระบบอาณัติสัญญาณให้มีความทันสมัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อมโยงสู่เมืองต่างๆ ในภูมิภาคและกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและดำเนินงานในอนาคต (น.๗๗) ๔) ปรับปรุงพัฒนาโครงข่ายขนส่งมวลชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีความทันสมัย ครอบคลุมพื้นที่บริการเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน (น.๗๗)	ควรเพิ่มเติมประเด็น “โดยเฉพาะเส้นทางรถไฟที่จะพัฒนา ระบบรถไฟความเร็วสูงและที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้ใช้ระบบรางที่มีมาตรฐานเดียวกัน”	เพื่อประสิทธิภาพการขนส่งและการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย โดยพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้บริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงหรือบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศบนพื้นฐานของการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกันและพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐผ่านโครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข การเกษตร และส่งเสริมให้ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากบริการสื่อสารความเร็วสูงและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาเนื้อหาสาระและโปรแกรมประยุกต์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (น. ๗๗)	ควรเพิ่มเติมประเด็น “แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้มีความชัดเจนครอบคลุมถึงการพัฒนากฎกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบแอปพลิเคชัน (ซอฟต์แวร์) ดิจิตอลคอนเท้นท์ต่างๆ และการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital Park) รวมทั้ง การกำหนดให้มีแผนการพัฒนาบุคลากร และสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยเฉพาะ”	๑) เนื่องจากในร่างแผนฯ ยังไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ ๒) ทำให้มีบุคลากรด้านไอทีรองรับอุตสาหกรรมไอที และการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งประเทศไทยยังขาดแคลนบุคลากรด้านนี้เป็นอย่างมาก และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๒๔ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดย (น. ๗๗) ๑) ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและ พัฒนาพลังงานทางเลือก โดยกำหนดมาตรการจูงใจ ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงาน ทดแทนทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคขนส่ง โดยเฉพาะเชื้อเพลิงชีวภาพและชีวมวล เช่น แก๊ส โซลาร์ ไบโอดีเซล ขยะและมูลสัตว์ เป็นต้น รวมทั้ง สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนา พลังงานทางเลือกในอนาคตให้กับประชาชน (น. ๗๘)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑) ส่งเสริมการใช้ พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก โดยกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมเพื่อ สนับสนุนภาคการผลิตและการใช้พลังงานทดแทน ทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคขนส่ง โดยเฉพาะ เชื้อเพลิงชีวภาพและชีวมวล ให้กับประชาชน และ ชุมชน เช่น แก๊สโซลาร์ ไบโอดีเซล ขยะและมูล สัตว์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานทางเลือก พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานทดแทน และพลังงาน อื่นๆ ในอนาคตให้กับประชาชน และชุมชน อย่าง ต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน”	๑) เพื่อให้มีความชัดเจนในการ ผลิตและใช้พลังงานให้กระทบต่อ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ สุขภาพน้อยที่สุด และการใช้พลังงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๒) เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับ ปัญหาการขาดแคลนพลังงานใน อนาคต
	๕.๒.๕ ปฏิรูปกฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ในด้านต่างๆ โดย (น. ๗๘)	ควรเพิ่มเติมประเด็น “การปรับปรุงกฎหมาย กฎและระเบียบทางการค้าเพื่อป้องกันการผูกขาด”	เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการ ลงทุน

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
ยุทธศาสตร์การ สร้างความ เชื่อมโยงกับ ประเทศใน ภูมิภาคเพื่อ ความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ และสังคม	๕. แนวทางการพัฒนา (น. ๘๙) ๕.๑ การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่ง และระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือใน อนุภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะแผนงานการพัฒนา ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (GMS) ร่วมกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย- มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและ เศรษฐกิจ (BIMSTEC) และความร่วมมือภายใต้ คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนา พื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย (Thailand-Malaysia on Joint Development Strategy for Border Areas: JDS) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้าน โลจิสติกส์ (น. ๘๙)	๑) ควรเพิ่มเติมประเด็น “การขนส่ง น้ำมัน ก๊าซ และสินค้า โดยระบบ Land Bridge เชื่อม ระหว่างฝั่งอินโดจีนและอ่าวไทย” ๒) ควรเพิ่มเติมประเด็น “การสร้างท่าเทียบ เรือฝั่งอินโดจีน” ด้วย	๑) เพื่อสร้างความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจทุกมิติ ในระดับภูมิภาค ๒) เพื่อให้ระบบโลจิสติกส์ของ ประเทศไทยฝั่งอินโดจีน มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
	๕.๒ การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค มุ่งเน้น ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างฐาน การผลิตตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็น ยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ที่สามารถตอบสนองต่อการปรับ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดย (น. ๙๐)		

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีส่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	๕.๒.๓ บุคลากรแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเชื่อมโยงแผนพัฒนาเพื่อให้บริการประชาชนร่วมกันในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยเริ่มแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาจากระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรคประโยชน์ที่ทัดเทียมระหว่างกัน จากการบริหาร การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน โดยอาจพัฒนาไปสู่การเป็นคลัสเตอร์การผลิตร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในสถานะที่มีความเสมอภาคต่อไปเมื่อทุกประเทศมีความพร้อมทั่วกัน ทั้งนี้ในการร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าในห่วงโซ่การผลิตร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านควรคำนึงถึงอุปทานในตลาดดอนภูมิภาคและตลาดเป้าหมายเป็นหลัก (น.๔๑)	ควรเพิ่มเติมประเด็น “การพัฒนากระบวนการร่วมมือระหว่างประเทศบนฐานเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง การดำเนินนโยบายเชิงรุกที่จะสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในจุดที่อาจเกิดการกระทบกระทั่งหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนทับ”	เนื่องจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติด้วย

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๓ การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผลักดันให้ไทยมีบทบาทนำที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการ ได้แก่ (น. ๙๑) ๕.๓.๓ กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการกำหนดระบบบริหารจัดการร่วมด้านการพัฒนาทักษะและด้านคุณสมบัติของแรงงานนำเข้า เพื่อให้ได้แรงงานที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการสำหรับทุกประเทศ (น.๙๒)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๓.๓ กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นหนึ่งในเดียว รวมทั้ง เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการกำหนดระบบบริหารจัดการร่วมด้านการพัฒนาทักษะและด้านคุณสมบัติของแรงงานนำเข้า เพื่อให้ได้แรงงานที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการสำหรับทุกประเทศ”	เพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่ยอมรับในอาเซียน
	๕.๔ การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก (น.๙๒) ๕.๔.๑ รักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ เช่น เอเปค กรอบการประสานความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ เช่น เอเชียตะวันออก รวมทั้งเฝ้าติดตามพัฒนาการและพิจารณา	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๑ รักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ เช่น เอเปค กรอบ	

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
	เข้าร่วมกรอบที่เป็นทางเลือกใหม่ เช่น กรอบ Asia-Middle East Dialogue (AMED) และกรอบความตกลง Trans Pacific Partnership (TPP) ในลักษณะเชิงรุก เป็นต้น (น.๙๒)	การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก รวมทั้งเฝ้าติดตามพัฒนาการและพิจารณาเข้าร่วมกรอบที่เป็นทางเลือกใหม่ เช่น กรอบ Asia-Middle East Dialogue (AMED) และกรอบความตกลง Trans Pacific Partnership (TPP) ในลักษณะเชิงรุก เป็นต้น โดยต้องมีการติดตามและประเมินผล ผลักดันให้เกิดผลอย่างที่เป็นรูปธรรม”	เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
	๕.๕ การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ในลักษณะเกื้อกูลกัน ผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างกันอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ (น. ๙๒) โดย ๕.๕.๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศ และใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษ (GSP) ของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเพื่อส่งออก โดยการสร้างตราสัญลักษณ์ และสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยการหาตัวแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศ การสนับสนุนด้านสินเชื่อ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ การจัดตั้ง	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๕.๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศ และใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษ (GSP) ของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเพื่อส่งออก โดยการสร้างตราสัญลักษณ์ และสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยการหาตัวแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศ การสนับสนุนด้านสินเชื่อ การให้ความรู้เกี่ยวกับการ	

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	หอการค้าและสมาคมธุรกิจเอกชนไทยในต่างประเทศ จัดตั้งเวทีประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ควบคู่กับสภาธุรกิจของกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค และศูนย์ประสานงานระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิพิเศษทางการค้าตามข้อตกลงทางการค้าต่างๆ (น. ๙๒-๙๓)	จัดตั้งธุรกิจและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ของประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม รวมทั้ง การลดปัญหา อุปสรรคทางการลงทุนที่สำคัญกับ ประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือคู่ค้าที่สำคัญ บนพื้นฐานการพึ่งพซึ่งกันและกัน การ จัดตั้งหอการค้าและสมาคมธุรกิจเอกชนไทยใน ต่างประเทศ จัดตั้งเวทีประสานงานระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน ควบคู่กับสภาธุรกิจของกรอบ ความร่วมมืออนุภูมิภาค และศูนย์ประสานงาน ระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณ ชายแดน การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและผู้ ส่งออกไทยใช้สิทธิพิเศษทางการค้าตามข้อตกลง ทางการค้าต่างๆ รวมทั้ง การสร้างความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้านในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามแนวชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน”	๑) เพื่อมุ่งเน้นทิศทางการลงทุน ในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ การลงทุนในประเทศที่มีศักยภาพสูง ทางด้านเศรษฐกิจ หรือเสถียรภาพทาง การเงินสูง เช่น จีน อินเดีย พม่า แต่ การไม่เข้าใจในกฎหมาย กฎ ระเบียบ ในการดำเนินธุรกิจ การลงทุนใน ประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือประเทศคู่ค้า ยังเป็นปัญหาและ อุปสรรคที่สำคัญ ดังนั้น ภาครัฐจะต้อง ให้ความรู้ดังกล่าวแก่ผู้ประกอบการ เพิ่มมากขึ้น ๒) เพื่อให้มีกำลังแรงงานที่ เพียงพอในอุตสาหกรรมที่ต้องการใช้ แรงงานจำนวนมาก ลดผลกระทบจาก การปรับโครงสร้างค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มขึ้น ของประเทศไทย ช่วยแก้ไขปัญหาของ อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยของ แรงงานต่างด้าว ส่งผลให้ลดปัญหา สังคมในประเทศไทยอันเกิดจาก แรงงานต่างด้าว และช่วยสร้างคุณภาพ

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีส่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
			ชีวิตที่ดีแก่แรงงานต่างด้าว ซึ่งได้ทำงานในประเทศตนเอง และได้รับค่าจ้างในอัตราที่สอดคล้องกับการดำรงชีพในประเทศของตน
	๕.๖ การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย ที่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจในระยยะยาว จากผลกระทบในด้านความมั่นคงแห่งชีวิต เศรษฐกิจ ความปลอดภัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาย้อย่างยั่งยืนในภูมิภาค โดย (น.๙๓) ๕.๖.๑ พัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีและสร้างระบบความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน การจัดระบบแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ชัดเจน ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติประเทศตลอดจนการรักษาสภาพและทางทะเล (น.๙๓)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๖.๑ พัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด ปัญหาการข้ามมนุษย์ และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน การจัดระบบแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ชัดเจน ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติประเทศตลอดจนการรักษาสภาพและทางทะเล”	เพื่อป้องกันการข้ามมนุษย์และการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
ยุทธศาสตร์การ จัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน	๑. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (น. ๙๕) ๑.๑ พื้นที่ป่าไม้ยังถูกบุกรุกทำลาย ส่งผล กระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศและความ หลากหลายทางชีวภาพ (น. ๙๕) ๑.๒ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีแนวโน้ม เสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง (น. ๙๕) ๑.๓ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมและมีความ ขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน (น. ๙๕) ๑.๔ ปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ ทั้งอุทกภัยและปัญหาภัยแล้งมีแนวโน้ม จะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงขึ้น (น. ๙๖) ๒. การประเมินความเสี่ยง (น. ๙๘) ๒.๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะส่งผลให้ สถานการณ์และแนวโน้มทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น (น. ๙๘) ๒.๒ รูปแบบการผลิตและพฤติกรรมการบริโภค ที่เพิ่มเพียทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้อย่าง สิ้นเปลืองโดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจาก หลายปัจจัย ดังนี้ (น. ๙๙)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑.๒ ทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง <u>ความสมดุลของระบบนิเวศและ ความหลากหลายทางชีวภาพ มีแนวโน้มเสื่อม โทรมลงอย่างต่อเนื่อง...</u>”	เนื่องจากทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งยังคงถูกบุกรุกและทำลาย ทำให้ ความสมดุลของระบบนิเวศและความ หลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและ ถูกทำลายตามไปด้วย

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๒.๒.๑ ประชาชนขาดจิตสำนึกสาธารณะและความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน (น.๙๙)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๒.๒.๑ ประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกสาธารณะและความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน...”	มีประชาชนเพียงบางส่วนที่มีจิตสำนึกสาธารณะและตระหนักถึงการบริโภคที่ยั่งยืน
	๒.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย (น. ๙๙)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๒.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย...”	เพราะในข้อเท็จจริงอุตสาหกรรมทุกขนาด ส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำหรือค่อนข้างต่ำในการผลิต และการจัดการของเสีย
	๒.๓ ความขัดแย้งเชิงนโยบายและความอ่อนแอในการบริหารจัดการของภาครัฐ (น.๑๐๐)	ควรเพิ่มความ “แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” ต่อท้ายคำว่ารัฐธรรมนูญ	เพื่อให้เกิดความชัดเจน
	๒.๓.๑ นโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจมีความขัดแย้งในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เปิดรับการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมที่ก่อมลพิษสูง ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อยหรือเสื่อมโทรม ในทางกลับกัน รัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ วรรค ๒ ส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือการลงทุนขนาดใหญ่ดำเนินการได้ยากขึ้น ซึ่งแม้จะเป็นผลดีต่อทรัพยากรธรรมชาติ แต่กลับเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนา อาทิ โครงการพลังงานไฟฟ้า และอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เป็นต้น (น.๑๐๐)		

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะกรรมการส่งเสริมฯ)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย (น.๑๐๒) ๔.๒ เป้าหมาย (น.๑๐๒) ๔.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร (น. ๑๐๒)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำ บรรเทาอุทกภัย และรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรไว้รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่เหมาะสมและค้ำกับการลงทุนของเกษตรกร เฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร”	เพื่อรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมซึ่งได้มีการลงทุนพัฒนา และสร้างความอุดมสมบูรณ์สำหรับการเกษตรต่อไป
	๕ แนวทางการพัฒนา (น. ๑๐๓) ๕.๑ การอนุรักษ์ พันธุ์ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางหลัก ดังนี้ (น.๑๐๓) ๕.๑.๑ ส่งเสริมการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม โดยจัดให้มีการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์และระบบนิเวศที่เปราะบาง ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร มีความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ และเป็นถิ่นที่อยู่ของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์กรรมท้องถิ่นโดยองค์กรชุมชน ปรับปรุง	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๑.๑ ส่งเสริมการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม โดยจัดให้มีการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์และระบบนิเวศที่เปราะบาง ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร มีความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ และเป็นถิ่นที่อยู่ของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ส่งเสริมการอนุรักษ์	

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีส่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	กฎระเบียบให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเพื่อการพึ่งตนเองและการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพในระดับชุมชน รวมทั้งการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพในระดับชุมชน ส่งเสริมการการค้าและสุขภาพในชุมชนในหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน (น. ๑๐๕-๑๐๖)	พันธมิตรท้องถิ่นโดยองค์กรชุมชน ปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเพื่อการพึ่งตนเองและการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพในระดับชุมชน ส่งเสริมการค้าและสุขภาพในชุมชนในหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน	เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ชุมชน
	๕.๔ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น. ๑๑๑)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง”	เนื่องจากในระยะที่ผ่านมาการดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นลักษณะที่ขาดความต่อเนื่อง เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
	๕.๘ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ มีแนวทางหลัก (น. ๑๑๔) ดังนี้ ๕.๘.๓ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อลดความขัดแย้ง แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน รวมทั้งจัดทำกฎหมายรองรับเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ... นอกจากนั้น ควรใช้กลไกทางสังคมติดตามตรวจสอบ กำกับดูแลผู้ละเมิดกฎหมายและการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย (น. ๑๑๕)	ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๘.๓ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อลดความขัดแย้ง แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน รวมทั้งจัดทำกฎหมายรองรับเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ... นอกจากนั้น ควรใช้กลไกทางสังคมติดตามตรวจสอบ กำกับดูแลผู้ละเมิดกฎหมายและการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้ง การป้องกันอาชญากรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและการป้องกันและลดผลกระทบจากการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าการลักลอบทิ้งสารพิษ เป็นต้น”	เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ทิศณัฐมนตรืสงมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษา	เหตุผล
การบริหาร จัดการ แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ สู่ การปฏิบัติ	๔.๖ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ๔.๖.๒ กลไกการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (น. ๑๓๔) ๑) การติดตามประเมินผลการบริหาร จัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติใน ภาพรวม สศช. ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ กำหนดแนวทางการติดตามความก้าวหน้าการบริหาร จัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ พัฒนา ตัวชี้วัดความสำเร็จของการแปลงแผนฯ โดยนำวิธีการ ติดตามประเมินผลที่เหมาะสมมาใช้และประสานการ ติดตามประเมินผลกับคณะกรรมการระดับชาติชุด ต่างๆ ดำเนินการติดตามประเมินผลกระทบการพัฒนา ในภาพรวม และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีทุกปี (น. ๑๓๔) ๒) การติดตามประเมินผลการพัฒนา ระดับพื้นที่ ๓) เสริมสร้างกลไกการตรวจสอบของ ภาคประชาชนให้เข้มแข็ง	ในการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรให้สภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอันตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมินผลการ บริหารจัดการตามแผน	๑) เนื่องจากสภาที่ปรึกษา เป็น องค์กรที่เป็นตัวแทนภาคประชาสังคม ซึ่งไม่มีส่วนได้เสีย และไม่มี ผลประโยชน์ทับซ้อน ๒) เนื่องจากรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้สภาที่ ปรึกษาฯ ทำหน้าที่ให้ความเห็นต่อ แผนพัฒนาฯ ก่อนประกาศใช้ จึงสมควรทำหน้าที่ในการติดตามและ ประเมินผลแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว

ประเด็น	(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (ที่คณะรัฐมนตรีสั่งมา)	ความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสภาที่ปรึกษาฯ	เหตุผล
		ควรเพิ่มเติมกลไกการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อีกหนึ่งข้อ ดังนี้ “๔) เพื่อให้การบูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีผลในทางปฏิบัติเห็นสมควรให้มี “คณะกรรมการบูรณาการ” ประกอบด้วยหน่วยงานหลักต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ในการบูรณาการแผนงาน/โครงการ และงบประมาณให้เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”	เนื่องจากที่ผ่านมาหน่วยงานหลักต่างๆ ยังขาดการบูรณาการการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ อย่างแท้จริง ะ

ด่วนมาก

ที่ กท ๐๒๐๗/๖๙๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับที่.....๖.๓๖๖.....

วันที่ 13.๑๖๖๔ เวลา 12.35

☐ ก่อนประชุม

☒ หลังประชุม

☐ แจกที่ประชุม

☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงกลาโหม

ถนนสนามไชย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

สคค ๒/1๔๖.๒

13/๑๖๖๔

1๖.3๐๓

๗ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้เสนอข้อเสนอแนะและความคิดเห็น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) รายละเอียดตามอ้างถึง นั้น

กระทรวงกลาโหม พิจารณาแล้วเห็นว่า (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) มีความเหมาะสม สามารถใช้เป็นแผนแม่บท และแปลงไปสู่การปฏิบัติ ในการพัฒนาและบริหารประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการดำเนินการที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง อีกทั้งมีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ได้อย่างครบถ้วน สมดุล และเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นหลักในการปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเห็นชอบ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ยุทธศักดิ์ ศศิประภา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๙๒๖๗

โทรสาร. ๐ ๒๒๒๕ ๙๒๖๗

ด่วนมาก

ที่ กต ๐๒๐๖/ ๑๑๖๓๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๗๕๓๗ สว๑
วันที่ 19 ก.ย. ๒๕๕4 13.15

สว๑ ๒/๑๖.๘

กระทรวงการต่างประเทศ ๑๙๙๘
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐ ๑๙.๓๐๙

๑๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอรับทราบข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นจากกระทรวงการต่างประเทศ เกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำเสนอความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนว่า ไม่มีข้อขัดข้องกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ดังกล่าว และขอเรียนความเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

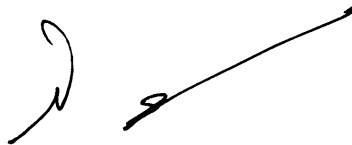
๑. ในภาพรวม (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ คำนึงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงอย่างรอบด้าน ทั้งยังให้ความสำคัญต่อการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในระยะยาวไปพร้อม ๆ กับการเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนตามปรัชญาพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ทั้งนี้ กระบวนการจัดทำ (ร่าง) แผนฯ ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้ (ร่าง) แผนฯ ที่สอดคล้องตามความเป็นจริง และครอบคลุมเจตนารมณ์ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ประเมินปัจจัยเสริม ปัจจัยเสี่ยง ตลอดจนตัวชี้วัดและแนวทางกลไกบริหารจัดการเพื่อให้ (ร่าง) แผนฯ เป็นกรอบทิศทางหลักของการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ด้วยการเชื่อมโยงเข้ากับนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่าง ๆ

๒. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในระยะยาว มีปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือการลงทุน ทั้งการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ และการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องเน้นความชัดเจนในการเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในระบบเศรษฐกิจและมิติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหลายส่วนได้ระบุไว้ในภาคผนวก กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญเบื้องต้นภายใต้แผนฯ แล้ว ในการนี้ เห็นควรสนับสนุนผลักดันให้มีการลงทุนที่ควบคู่กันทั้งโดยรัฐและภาคเอกชนอย่างครบวงจรด้วย

๓. การมีบทบาทอย่างแข็งขันในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในภูมิภาคและอนุภูมิภาคมากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้มีทิศทางที่สอดคล้องกันระหว่างแต่ละกรอบที่มีอยู่แล้วเป็นจำนวนมาก จะก่อให้เกิดเป็นโครงสร้างสถาปัตยกรรมในภูมิภาค (Regional Architecture) ที่ช่วยสร้างเสถียรภาพทางการเมืองความมั่นคง สนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งเป็นกลไกความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในอนาคตให้กับประเทศไทยได้ โดยเฉพาะในกรอบอาเซียน ซึ่งไทยให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นและมีพันธกิจสนับสนุนทั้ง ๓ เสาหลัก จะทำให้อาเซียนยังคงความเป็นแกนกลางการรวมตัวในภูมิภาคนี้ และเป็นเวทีสำหรับการแสดงบทบาทของไทยในระดับที่กว้างขึ้นได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและแผน

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๓๒๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๖๔๓ ๕๒๖๔

ด่วนที่สุด

ที่ พม ๐๒๐๗/ ๑๔๕๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 7859 สด
วันที่ 26 ก.ย. 2554 เวลา 11.25

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

กัญยาน ๒๕๕๔

2/146.17
สค. 26 ก.ย. 2554
11.30
เรื่องที่ ๑๙

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อพิจารณา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ประเด็นความเห็น เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) เนื่องจากร่างฯ ดังกล่าว เกิดจาก การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง นำไปสู่การน้อมนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ ควบคู่ไปกับการยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศ เป็นไปในทางสายกลาง มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการต่อยุ่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสันติ พร้อมพัฒน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๓๐๖ ๘๘๔๐

โทรสาร ๐ ๒๓๐๖ ๘๗๑๘

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๓๐๔/ ๒๖๓๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับที่ ๗๓๕๒

วันที่ ๑๓ กย ๕๔ เวลา ๘.๓๓

☒ ก่อนประชุม

☐ หลังประชุม

☐ แจกที่ประชุม

☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๔

สวต ๔/๒๖.๑

๑๖/๙๙

๑๖/๓๐๓

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖ /ว (ล) ๑๘๐๗๑

ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึงขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วขอเรียนว่า (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ และร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีภูมิคุ้มกัน ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพและมีความหลากหลาย ประชาชนมีความมั่นคงด้านอาหารและมีผลผลิตเพียงพอกับความต้องการด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งร่วมสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและมั่นคง รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรการเกษตรให้มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ตลอดจนสร้างโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรและมีการใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๖๖๗๑-๒

โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๒๕๕๓

ด่วนที่สุด

ที่ คค (ปคร) ๐๘๐๔.๒/๑๙๙

กระทรวงคมนาคม
ถนนราชดำเนินนอก
กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 7931 สคค
วันที่ 21 ก.ย. 2554 09.00

สคค 2/14612
21 ก.ย.
9.20น

๒๐ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาเสนอความเห็นต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้ว เห็นด้วยในหลักการกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ โดยมีประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ภายใต้บริบทที่สัมพันธ์เกี่ยวกับการกิจกรรมของกระทรวงคมนาคม เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๑.๑ ยุทธศาสตร์ของประเทศโดยนัยดังกล่าว มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาการขนส่งระบบราง และทางน้ำมากยิ่งขึ้น ภายใต้แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งไปสู่การขนส่งในรูปแบบอื่นๆ ที่มีต้นทุนการขนส่งต่อหน่วยต่ำ (การขนส่งทางรางกับทางน้ำ) และมีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในปี ๒๕๕๙ ไว้ประการหนึ่งว่า เพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางเป็นร้อยละ ๕ จากปัจจุบันซึ่งมีสัดส่วนการขนส่งทางรางร้อยละ ๓ นั้น ขอให้คำนึงถึงขีดความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร (งบประมาณ) การจัดหาแหล่งเงินทุน (Source of Fund) สนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยให้มีสัดส่วนที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อผลักดันแผนงาน/โครงการซึ่งก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาตามที่ได้วางไว้อย่างแท้จริงด้วย

๑.๒ ยุทธศาสตร์ใน (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในช่วงระยะ ๕ ปี ข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) สศช. สามารถนำเสนอได้ครอบคลุมทุกเรื่อง ขึ้นไปในหลากหลายทิศทางทุกมิติ หากแต่ยังขาดจุดเน้นอย่างชัดเจนในบางประเด็น สำหรับส่งสัญญาณไปยังภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถจำแนกแยกแยะได้ว่าในช่วง ๕ ปีข้างหน้า ประเทศชาติจะให้ความสำคัญกับเรื่องที่เป็นเร่งด่วนนั้นๆ อย่างไรหรือเรื่องใดเป็นการริเริ่มเพื่อวางรากฐานการพัฒนาในระยะยาว หากขาดการเตรียมความพร้อมที่ดี โดยเฉพาะกรณีเมื่อไม่ดำเนินการจะบั่นทอนขีดความสามารถในการแข่งขัน หรือสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม

/ ของประเทศ...

ของประเทศในอนาคต การจัดลำดับความสำคัญก่อน-หลังของประเด็นยุทธศาสตร์จะช่วยให้สามารถกระจายการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างสอดคล้องกับกลไก หรือรูปแบบการพัฒนานั้นๆ พร้อมกับระบบบทบาทหน่วยงาน องค์กรผู้รับผิดชอบหลัก และผู้ให้การสนับสนุน ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนกรอบวงเงินลงทุนในแผนงาน/โครงการพัฒนาต่างๆ ตามความจำเป็นเร่งด่วนในระยะสั้น และวางรากฐานการพัฒนาในระยะยาวบนพื้นฐานความเป็นไปได้ ทั้งนี้เพราะภารกิจกระทรวงคมนาคมพร้อมที่จะสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ซึ่งระบุไว้ว่า “...เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขนส่งและกำหนดบทบาทของท่าอากาศยานและท่าเรือหลักของประเทศ เพื่อลดต้นทุนการขนส่งสินค้า และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว” ครอบคลุมถึงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องมีย่านน้ำลึกชายฝั่งทะเลอันดามัน เพื่อเป็นประตูเศรษฐกิจทางทะเลรองรับการพัฒนาเชิงพื้นที่ในอนาคต หรือไม่อย่างไร

๑.๓ การพัฒนาเพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) จะมุ่งเน้นแต่เพียงโครงสร้างพื้นฐานเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ทำให้ที่ผ่านมาการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย จึงอยู่ในระดับพื้นฐาน (Transport Based) ดังนั้น ในยุทธศาสตร์ของ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบและบริหารเครือข่ายธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทานในภาคการผลิตสินค้าเพื่อทำให้มีต้นทุนลดต่ำลงได้ อย่างไรก็ตามควรระบุเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่า ในท้ายที่สุดประเทศไทยต้องการยกระดับเป้าหมายการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ จากระดับ Transport Corridors เป็น Logistics Corridors และในท้ายที่สุดมุ่งสู่การเป็น Economic Corridors รองรับการค้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๑.๔ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยการเพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative economy) ประเทศไทยจะมีทางเลือกในการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสูงต่อระบบเศรษฐกิจในประเภทใดบ้าง ควรต้องพิจารณาความพร้อมและศักยภาพของผู้ประกอบการภาคเอกชนด้วย หากแต่ในอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมขั้นกลาง กับมีการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่จะดำรงอยู่อย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาสังคมในพื้นที่และมีสมดุลได้หรือไม่อย่างไร เพราะความชัดเจนในสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการกำหนดทิศทางและรูปแบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสำหรับการขนส่งสินค้าของประเทศในอนาคตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยตรง

๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

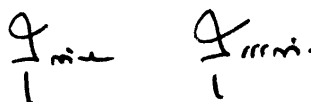
๒.๑ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวกำหนดไว้ว่า “ประเทศต้องพัฒนาฐานการผลิตและการลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในภูมิภาค” นั้น ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based) โดยระบุให้สามารถชี้ได้ว่าพื้นที่ใดเหมาะสมต่อการเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ในช่วงระยะ ๕ ปีข้างหน้าของ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จะทำให้แต่ละกระทรวง หน่วยงานส่วนราชการ และหน่วยงานภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถรับทราบทิศทางหรือสัญญาณการพัฒนาที่ชัดเจน สำหรับแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกระทรวงคมนาคม สามารถออกแบบหรือวางรากฐานการพัฒนาระบบขนส่งที่เหมาะสม ตอบสนองต่อศักยภาพการพัฒนาเชิงพื้นที่และความต้องการของชุมชนบนพื้นฐานผลประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติเป็นหลักสำคัญ

๒.๒ ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้ระบุให้ประเทศไทยใช้ศักยภาพความได้เปรียบของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ และศักยภาพของพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศเพื่อสร้างฐานการผลิตให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก กระทรวงคมนาคมเห็นว่าในประเด็นนี้เนื้อหาของยุทธศาสตร์ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรระบุถึงบทบาทประเทศไทยต่อการใช้ศักยภาพความได้เปรียบของที่ตั้ง ตามนัยดังกล่าวข้างต้น โดยจะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้า (Hub for Connectivity) ผนวกกับการนำหลักคิดพื้นฐานในเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันตลอดแนวเส้นทางโครงข่ายเชื่อมโยงการพัฒนา (Benefit Sharing on Corridors) ที่จะทำให้สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน ในการมีส่วนร่วมผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาและกรอบความร่วมมือต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

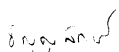
พลอากาศเอก

(สุเทพ สุวรรณทัต)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

สำนักแผนงาน

โทร ๐ ๒๒๑๕ ๑๕๑๕ ต่อ ๒๐๔๔

โทรสาร ๐ ๒๒๑๕ ๔๔๔๘

ด่วนที่สุด

ที่ ทก ๐๑๐๐.๔/๒๖๓๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับที่ ๕๕๘๕

วันที่ 20 ก.ย. ๖4

เวลา ๙.๕๕ น.

☒ ก่อนประชุม

☐ หลังประชุม

☐ แจกที่ประชุม

☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๙ กันยายน ๒๕๕๔

สวค. 2/146.10
วันที่ 19
เวลา 14.00

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ประเด็นความเห็นเรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพิจารณาแล้ว ขอเรียนดังนี้

๑. ในปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรม การค้าและบริการ การศึกษา สาธารณสุข การเกษตร
 ฯลฯ ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายเรื่องในการพัฒนา (Cross Cutting Issues) และเป็นเครื่องมือ
สำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ซึ่งหลาย
ประเทศ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น ฯลฯ ได้กำหนดให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็น
เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของ
ประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับมติของการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยสังคมสารสนเทศ (World Summit
on the Information Society - WSIS) ซึ่งเป็นการประชุมระดับผู้นำประเทศและผู้แทนระดับสูงจาก
ประเทศต่างๆ จัดโดยสหประชาชาติร่วมกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) โดยมีการประชุม
๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ จัดขึ้นที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ในปี ๒๕๔๖ และครั้งที่ ๒ จัดขึ้นที่กรุงตูนิส ประเทศ
ตูนิเซีย ในปี ๒๕๔๘ โดยให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนา ทั้งนี้
ยุทธศาสตร์การพัฒนาตาม (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ ก็ได้ระบุแนวทางการพัฒนา
โดยมีประเด็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อมในทุกยุทธศาสตร์ แต่
มิได้กำหนดให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาหลัก

๒. โดยที่ในขณะนี้ กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ.
๒๕๕๔ - ๒๕๖๓ ของประเทศไทย (ICT 2020) ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และกรอบ
นโยบายฯ ได้กำหนดเป้าหมาย กล่าวคือ ประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จะมีการพัฒนาอย่างฉลาด
การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมจะอยู่บนพื้นฐานของความรู้และปัญญา โดยให้โอกาสแก่
ประชาชนทุกคนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอย่างเสมอภาค นำไปสู่การเติบโตอย่างสมดุล และ
ยั่งยืน ดังวิสัยทัศน์ (Smart Thailand 2020) ที่ระบุว่า “ICT เป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการนำพาคนไทย
สู่ความรู้และปัญญา เศรษฐกิจไทยสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน สังคมไทยสู่ความเสมอภาค” ในการนี้กระทรวงฯ

จึงไม่ขัดข้อง ...

จึงไม่ขัดข้องในหลักการของ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอ และเห็นควรขอให้หน่วยงานต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศควบคู่กันไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นาวาอากาศเอก

(อนุศิษฐ์ นาคทรพรพ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๗๘๖

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๐๒๒-๓

ด่วน

ที่ พณ ๐๒๐๘.๕/ ท ๖๖ ✓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส2287 (๖๖๑)

รับที่ : ๕7557/54

วันที่ : 19 ก.ย. 54 เวลา : 14:27

กระทรวงพาณิชย์

๔๔/๑๐๐ ถ.นนทบุรี ๑

อ.เมือง จ. นนทบุรี ๑๑๐๐๐

สจร ๒/๒๖.๙

๑๖.๕๙

๑๕.๖๕๖

๑๙ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
อ้างถึง หนังสือที่ นร ๑๑๐๓/ว๓๔๑๔ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้าง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอให้หน่วยงานจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙) เสนอต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้ทันกำหนดการประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งคาดว่าจะมีการเสนอคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ ความเดิมทราบแล้ว นั้น

กระทรวงพาณิชย์ได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังกล่าวมีความสอดคล้องและครอบคลุมบทบาทภารกิจรวมถึงยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกระทรวงพาณิชย์ ทั้งนี้ มีความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นการค้าระหว่างประเทศดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ในประเด็นปฏิรูปกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้า เห็นควรเร่งดำเนินการเพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุน โดยต้องสอดคล้องกับนโยบายด้านการเปิดเสรีทางการค้าและพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย อาทิ กฎหมายที่ล้าสมัยที่เป็นอุปสรรคและไม่อำนวยความสะดวกทางการค้า

๒. ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ในประเด็นการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ควรผลักดันให้ไทยมีบทบาทนำที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมภายในประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะภาคการผลิตต้องปรับตัวและพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่ภาคีได้ และประเด็นการเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศ ไทยควรเข้าร่วมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อแสดงบทบาทและผลักดันทำที่และสร้างกฎเกณฑ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อไทยทั้งระดับพหุภาคี ภูมิภาคและทวิภาคี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรยง พงราช)

ปลัดกระทรวงพาณิชย์

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๐๗ ๖๕๑๒

โทรสาร ๐ ๒๕๕๗ ๖๕๒๑

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๒๑๑.๖/ ๑๐๐๒๑

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอิษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

สวค. 2/146-13
รับที่ ก.ย. 2554
เวลา 11.00

๒๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๑๘๐๗๑
ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามที่ขอให้กระทรวงมหาดไทยเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ
คณะรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙)
รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับ(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙)

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณานำเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและแผน ส่วนนโยบายและแผนรวม

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๙๔๖๘ , ๐ ๒๒๒๓ ๔๘๗๐ มท. ๕๐๕๗๗

คำชี้แจงเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี
เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙)
โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑. สรุปความเป็นมาของเรื่องที่เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เสนอ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

๒. ข้อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาพร้อมเหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑) เห็นชอบ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙) ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ

๒) มอบหมาย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) นำกราบบังคมทูลเกล้าถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ต่อไป ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙

๓. ความเห็นของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยเห็นด้วยกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๕๙) เนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ผ่านการพิจารณาตามกระบวนการจากทุกภาคส่วนอย่างกว้างขวางเป็นไปตามกรอบทิศทางที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบไว้ โดยยึด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ ควบคู่ไปกับการยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ทำให้การพัฒนาและการบริหารประเทศมีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง

จึงเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา

ด่วนที่สุด

ที่ วธ ๐๒๐๔ / ๒๗๒๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๗๔๙๙ ส.ม.
วันที่ 16 ก.ย. 2554 11.10

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กทม. ๑๐๗๐๐

๙๓๘/๒๕๖๗

๒๖ ก.ย.

11.30น

๑๕ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงวัฒนธรรมเสนอความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับเรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) นั้น

กระทรวงวัฒนธรรมพิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับดังกล่าว แต่มีข้อสังเกตในยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นคว้าสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ที่ควรเพิ่มตัวชี้วัดให้ครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนา(หน้า ๔๓ ของร่างแผนพัฒนาฯ) ดังนี้

๑. ตัวชี้วัดคุณภาพของประชากรดีขึ้น ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงคนไทยตามกลุ่มเป้าหมายมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเป็นไทย การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

๒. ตัวชี้วัดสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดที่สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา มีบทบาทหลักในการหล่อหลอมเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มากขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สุกมล คุณปลื้ม

(นางสุกมล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๔๒๒ ๗๗๖๒-๓

โทรสาร ๐ ๒๔๒๒ ๘๘๖๖

ด่วนที่สุด

ที่ วท ๐๑๐๐/ ๕๕๐๐๑๔๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ☐ ก่อนประชุม
รับที่..... 7633 ☐ หลังประชุม
วันที่..... ๑๐ ก.ค.๕๕ เวลา..... ๑.14 น. ☐ แจกที่ประชุม
☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ถนนพระรามที่ ๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๕๐๐

๒๐ กันยายน ๒๕๕๔

สวค. 2/126.11
ชั้น ๒. ย. 2554
เวลา 14.00 น.

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖

สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ -
๒๕๕๙) โดยคาดว่าจะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ พิจารณาแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. นโยบายของคณะรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ที่แถลงต่อรัฐสภาในวันที่ ๒๓
สิงหาคม ๒๕๕๔ ได้ให้ความสำคัญกับ นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม ที่เน้นการเร่ง
พัฒนาให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ เร่งสร้างนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย และครู
วิทยาศาสตร์ให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและความร่วมมือ
ระหว่างภาครัฐและเอกชน การจัดระบบบริหารงานวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพสูง ส่งเสริมการใช้ข้อมูลเทคโนโลยี
อวกาศและภูมิสารสนเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมี “ยุทธศาสตร์วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและ
นวัตกรรม” เป็นยุทธศาสตร์หลักปรากฏอยู่ใน (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑
เพื่อให้เกิดการแปลงนโยบายชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

๒. สาระสำคัญที่ควรจะปรากฏอยู่ใน “ยุทธศาสตร์วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและ
นวัตกรรม” ของ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยสู่
เศรษฐกิจสังคมฐานความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ควรมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ทาง
วิทยาศาสตร์ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ได้รับการพัฒนาให้สมดุลทั้งปริมาณและคุณภาพ การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคอุตสาหกรรม และภาค
บริการในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ ส่งเสริมการลงทุนด้านการวิจัยที่มุ่งเข้าสู่ร้อยละ ๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมใน
ประเทศ และการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปลอดประสพ สุรัสวดี)

รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานรัฐมนตรี

โทร ๐ ๒๓๓๓ ๓๗๑๑

โทรสาร ๐ ๒๓๓๓ ๓๘๓๖

ด่วนที่สุด

ที่ รง ๐๒๐๔.๑/๙๓๗๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส2287 สชอ)
สวค. 2/146.16
วันที่ 6 มิ.ย. 2554
เวลา 11.00 น.
ที่ : ๘7834/54
วันที่ : 26 ก.ย. 54 เวลา : 9:48

กระทรวงแรงงาน

ถนนมิตรไมตรี ดินแดง

กรุงเทพ ๑๐๔๐๐

๒๐ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา
เรื่องที่ ๑๙

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๓๒ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงแรงงานเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษาของคณะรัฐมนตรี ประเด็นความเห็น (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงแรงงานพิจารณาแล้ว เห็นชอบตาม (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเผด็จชัย สะสมทรัพย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๓๒ ๑๑๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๓๒ ๑๒๙๐

ที่ ศธ ๐๒๐๘/ ๙๖ ๙๔

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สด ๒/๑๖.15

ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒3 ก.ย. ๕4

13.55น

๒๐ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา
เรื่องที่ ๑๙

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๐๓/ว ๓๔๑๔

ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) จัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ตามที่ สศช. เสนอ เนื่องจากสาระสำคัญของแผนฯ สอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นโยบายของรัฐบาล และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดมีความครอบคลุมการพัฒนาประเทศทุกด้าน รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย ประกอบกับการที่ (ร่าง) แผนฯ ฉบับนี้ ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในระดับชุมชน/หมู่บ้าน ระดับภาค และระดับประเทศมาหลายครั้ง จึงทำให้ทิศทางการพัฒนาของแผนฯ ฉบับนี้ สอดคล้องกับความต้องการของทุกภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนแผนฯสู่การปฏิบัติ คือ การประชาสัมพันธ์ ชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

๙ พ.
(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๖๓๘ ต่อ ๔๕

โทรสาร ๐ ๒๖๘๑ ๙๔๑๓

วันที่	5 ก.ย. 2554
เวลา	13.10 น.

16186
5

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๒ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ นร ๑๑๐๓/๓๓๒๑ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔
๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/๑๘๐๖๙
ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เสนอเรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัตินำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาหลังจากที่สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้ง สศช. ทราบว่าได้ให้สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้ว รวมทั้งแจ้งหน่วยงานต่าง ๆ อีก ๒๓ หน่วยงาน ซึ่งรวมถึงกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นด้วย โดยกำหนดการนำ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ เสนอคณะรัฐมนตรีประมาณวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ พร้อมทั้งขอให้ สศช. ประสานเร่งรัดการจัดทำความเห็นของหน่วยงานดังกล่าวอีกทางหนึ่งด้วย (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) นั้น

ในการนี้ สำนักงานฯ ใคร่ขอความกรุณาหน่วยงานของท่านจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อเสนอสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้ทันกับกำหนดการประชุมของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเร่งรัดการจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเสนอต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในกำหนดข้างต้น พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์จัดส่งสำเนาให้ สศช. ในคราวเดียวกันด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา

โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๒-๔๘๔๑-๒

โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๙๗๐๕ ๐-๒๒๘๑-๖๖๓๕

ที่ สธ ๐๒๐๕.๐๑.๑/๓๑๘๓

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา

เรื่อง **ที่ ๑๙** พ.๗ กันยายน ๒๕๕๔

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

สจต ๒/๑๔๖.๖๓

๒๖ ก.ย. ๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จัดเข้าวาระ ๒๗ ก.ย. ๒๕๕๔

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้หน่วยงานเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ประเด็นความเห็น เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงสาธารณสุขพิจารณาแล้ว เห็นว่าภาพรวมของ (ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ มีความสอดคล้องกับ ทิศทางของระบบสุขภาพตามธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และมีความเห็นในยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ซึ่งระบุให้ “ธุรกิจบริการสุขภาพ” อยู่ใน แนวทางการพัฒนาปรับโครงสร้างภาคบริการ โดยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มี ศักยภาพสู่ธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งในภาคผนวก กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญเบื้องต้น ภายใต้ (ร่าง) แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ยังระบุถึงโครงการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพของประเทศ เพื่อให้ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพของเอเชีย โดยจัดหาพื้นที่เพื่อดำเนินการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมธุรกิจบริการ ของประเทศ จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย สำหรับการให้บริการทางการแพทย์เฉพาะทาง รวมทั้งเร่งผลิต บุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรสนับสนุนให้เพียงพอ และปรับปรุงระเบียบด้านวิชา และ work permit เพื่ออนุญาตให้แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์จากต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น ประมาณการ งบประมาณเบื้องต้นในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ถึง ๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยระบุที่มาจากงบประมาณแผ่นดิน และเงินสมทบจากภาคเอกชน

การที่รัฐจะมีนโยบายสนับสนุนโครงสร้างที่ส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพในลักษณะมุ่งเน้นผลประโยชน์ ทางธุรกิจ นับเป็นนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับกรอบและแนวทางการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ ของประเทศ ซึ่งธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ข้อ ๔๓ กำหนดว่า “...รัฐควรสนับสนุน ระบบบริการสาธารณสุขที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ที่มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก โดยไม่สนับสนุน ระบบบริการสาธารณสุขที่มุ่งเน้นผลประโยชน์เชิงธุรกิจ...” อันเป็นที่มาของความร่วมมือจัดทำข้อเสนอกรอบ การส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ ระหว่างคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและคณะกรรมการ สุขภาพแห่งชาติ อีกทั้งไม่สอดคล้องกับมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ เรื่อง “นโยบายการเป็น ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ” ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ มีสาระสำคัญคือ ขอให้ รัฐบาลดำเนินนโยบายหรือยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติโดยไม่กระทบต่อบริการสุขภาพ สำหรับประชาชนไทย โดยพัฒนานโยบายด้วยกลไกการมีส่วนร่วม และให้มีการศึกษาผลกระทบทั้งด้านบวก และลบจากการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ ทั้งนี้ การออก work permit เพื่ออนุญาตให้แพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์จากต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น เป็นการกำหนด

/นโยบาย...

นโยบายกำลังคนด้านสุขภาพ ที่ยังไม่มี การประเมินความเป็นไปได้และผลกระทบต่อระบบสุขภาพ รวมถึงบุคลากรด้านสุขภาพด้วย

กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่า ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางการสนับสนุนธุรกิจบริการสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อระบบสุขภาพในภาพรวม โดยไม่ควรระบุ โครงการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพของประเทศ ไว้ใน (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จนกว่าจะได้มีข้อมูลจากการศึกษาผลกระทบ และกำหนดมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบของโครงการฯ ต่อระบบบริการสุขภาพและระบบกำลังคนด้านสุขภาพในภาพรวม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา บุรณศิริ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๑๓๘๓

โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๒๓๔๘

รับที่.....๗๙๗๗.....

☐ หลังประชุม

วันที่ ๒๗ ๑๑ ๕๐ เวลา ๑๖.๑๘

☐ แจกที่ประชุม☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

สจ. ๒/๑๔๖.๒๒
๒๗๓๕๙

ที่ อก ๐๒๐๕(๒)/ ๓๒๙๙

๒๗ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๑๘๐๗๑

เรื่องที่ ๑๙

ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

๒๗ ก.ย. ๒๕๕๔

วิจิตรวาทะ.....

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ในเรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงอุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้กำหนดกรอบ แนวทาง เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศด้านอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อมไว้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องและครอบคลุมบทบาท หน้าที่ และภารกิจที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการและกิจกรรม รองรับไว้เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงให้ความเห็นชอบต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) แต่อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติมในเรื่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญใน ๒ ประเด็น คือ

๑. การเชื่อมโยงระหว่างภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และวัฒนธรรมของชาติ เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง เชื่อมโยง เกี่ยวเนื่องกับภาคบริการและวัฒนธรรมของชาติ ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม ด้านอาหาร โบราณคดี กีฬา อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสร้างภาพยนตร์ รวมทั้งผลักดันให้อุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมส่งออก อุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ

๒. การพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวและยั่งยืน โดยการพัฒนา ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่ อุตสาหกรรมสังคมคาร์บอนต่ำ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลยั่งยืน และลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เช่น อุตสาหกรรมพลาสติก ชีวภาพ ยา เคมี การแปรรูปโลหะ อโลหะ เครื่องจักรกล และอุปกรณ์การแพทย์ เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

โทร. ๐ ๒๒๐๒ ๓๑๗๙

โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๓๑๕๘-๙

ด่วนมาก

ที่ นร ๑๒๐๐/๔๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 7385 สว๑
วันที่ 13 ก.ย. 2554 เวลา 14.10

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

สว๑ ๒/๑๖๖.3

๑๖ ม.ค.

๑๔.๓๐๔

๑๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๒ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) มายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยมีกำหนดการนำ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ เสนอคณะรัฐมนตรีประมาณวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ตาม (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ที่มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” ตลอดจนพันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายหลัก ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ดังกล่าว ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงาน ก.พ.ร. มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีการกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดในแต่ละระดับให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ในบทบาทที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน จะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการพัฒนาและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละขณะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ที่ทุกภาคส่วนของสังคมได้ร่วมกันกำหนดขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไปด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กลุ่มวิชาการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๓๒

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 7460 สวต
วันที่ 15 ก.ย. 2554 เวลา 9.55

ที่ นร ๐๑๑๑/๑๔๙๗

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

สว ๑/๑๔๖.๗
เลขที่
๑๐.๗๗

๑๔ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๒ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งขอให้สำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๕ บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม....” จึงเห็นสมควรเพิ่มเติมข้อความเกี่ยวกับสิทธิของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน... โดยให้ความสำคัญกับสิทธิชุมชน การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม...

- ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มุ่งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมหรือสิทธิของชุมชนในการดูแล...

๒. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ควรมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- การสนับสนุนการสร้างความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคชุมชนและสังคมส่วนรวม
- พัฒนาช่องทางเผยแพร่เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

- ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งการบังคับใช้อย่างเข้มงวด
- เพิ่มช่องทางในการรับข้อร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหาย และผู้ได้รับผลกระทบ รวมทั้งวางกลไกในการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอนก เพ็มวงศ์เสนีย์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักแผนงานและกิจการพิเศษ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๑๙๘

สวต 2/1๔๖.๖

15 ก.ย. ๒๕๕๔

15.08 น.

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๐๐๗.๒/๔๒

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๒

ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

๒. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๐๓/๓๓๒๑

ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งให้สำนักงาน ก.พ. พิจารณาร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) และหากมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นให้แจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นั้น

สำนักงาน ก.พ. ได้พิจารณาร่างแผนฯ ดังกล่าวแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. เนื้อหามีความครอบคลุม มีการประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยงและการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากมีการระบุประเด็นการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประเทศ เป็นผลให้ส่วนราชการสามารถนำประเด็นการประเมินสถานการณ์ของประเทศไปใช้ในการกำหนดแผนงานรองรับความเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจน

๒. เนื้อหาในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศมีความครอบคลุมในทุกประเด็นที่กล่าวถึง คือ

๒.๑ การให้ความสำคัญกับคน เช่น การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๒ การให้ความสำคัญกับภาคการเกษตรเนื่องจากเป็นภาคการผลิตที่สำคัญของประเทศ

/๒.๓ การให้...

๒.๓ การให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อให้มีความเติบโตอย่างยั่งยืนและมั่นคง

๒.๔ การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคซึ่งสอดคล้องกับเจตจำนงหลักในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒.๕ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยกระดับขีดความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติซึ่งเป็นปัญหาที่หลายพื้นที่เผชิญอยู่ตอนนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางชลิดา โชติยกุล)

ที่ปรึกษาระบบราชการ

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.

สำนักงานเลขาธิการ กลุ่มแผนงาน

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๔๑๑ และ ๐ ๒๕๔๗ ๑๔๑๓

โทรสาร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๒๙๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 7465 สด
วันที่ 15 มิ.ย. 2554 11.05 น.

สด 2/146.5

เรณู

11.70 น.

ที่ นร ๐๗๑๖/๕๓๗

สำนักงบประมาณ

ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๘๐๗๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงบประมาณเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงบประมาณพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศระยะปานกลางซึ่งได้จัดทำอย่างเป็นขั้นตอน ผ่านการระดมความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างกว้างขวาง ตลอดจนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนให้บังเกิดผลที่ชัดเจนในทุกระดับ และมีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม จึงเห็นสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานต่อไป โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

๑. (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่เสนอประกอบด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่มีความเชื่อมโยงกันและเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินงานของหลายภาคส่วน ดังนั้น การนำไปสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด ควรต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดและกลุ่มจังหวัด มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามความต้องการของประชาชนบนพื้นฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่

๒. การผลักดันประเด็นการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ควรกำหนดแผนการพัฒนาเฉพาะในแต่ละเรื่องที่มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผู้รับผิดชอบ และแหล่งงบประมาณที่ใช้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ ควรนำแหล่งเงินอื่นๆ นอกเหนือจากเงินงบประมาณแผ่นดินมาพิจารณาประกอบ เพื่อเป็นการบูรณาการการใช้ทรัพยากรร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่า

/๓. การกำหนด...

๓. การกำหนดแนวทางการลงทุนภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรให้มีการทบทวนแผนงานโครงการภายใต้กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐ ทั้งในส่วนที่เป็นแผนงาน โครงการริเริ่มใหม่และแผนงานโครงการที่คณะรัฐมนตรีเคยให้ความเห็นชอบไว้แล้ว โดยให้มีความเชื่อมโยงและ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และประเด็นการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล และแผนการ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด ไว้ในทุกระดับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรวิทย์ จำปรัตน์)

รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักนโยบายและแผนงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๗๓ ๙๒๓๗ ต่อ ๑๕๐๐

โทรสาร ๐ ๒๒๗๓ ๙๓๓๔

Policy@bb.go.th

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ศ2779 น.น.ว
รับที่ : ๘7879/54 ศ. (๕๖)
วันที่ : 26 ก.ย. 54 เวลา : 14:39

ที่ นร ๑๑๐๓/๓๓๓๖

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
สวค. ๑/146.18
วันที่ 11/11/2554
เวลา 15:40

๒๖ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๐๓/๓๒๒๑ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารข้อพิจารณาของ สศช. ต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ เกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) จำนวน ๒๕๐ เล่ม

๑. เรื่องเดิม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เสนอ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็น ซึ่งเป็นไปตาม บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๘ ที่กำหนดให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ส่ง (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนการประกาศใช้ ตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๒ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และจัดส่งให้คณะรัฐมนตรี รวมถึงจัดส่งสำเนาฉบับให้ สศช. ตามหนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ ศส ๐๐๐๑/๒๑๓๓ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔

๓. ข้อพิจารณาต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

สภาที่ปรึกษาฯ ได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งใน ภาพรวม ซึ่งครอบคลุมถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัด รวมทั้งประเด็นสถานการณ์ และแนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนารายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่ง สศช. ได้พิจารณาแล้ว

เห็นว่าความเห็นส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับสาระของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ สศช. จะรับไปพิจารณาปรับแก้และเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อความมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีประเด็นที่ สศช. จะรับไปผลักดันในกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในแผนระดับรองต่อไป โดยมีข้อพิจารณาต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ สรุปได้ ดังนี้

๓.๑ ภาพรวม สศช. พิจารณาเห็นว่า การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งในระดับภาพรวมและยุทธศาสตร์ สามารถกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยคำนึงถึงการมีฐานข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูล และแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความชัดเจนในการติดตามประเมินผล ส่วนการให้เพิ่มดัชนีความสุขของประชาชนและดัชนีความเข้มแข็งของสังคมนั้น สศช. ได้พัฒนา “ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย” เพื่อวัดผลกระทบของการพัฒนาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นต้นมา ซึ่งมีความครอบคลุมและสะท้อนความสุขของประชาชนและความเข้มแข็งของสังคมบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจะมีการปรับปรุงดัชนีดังกล่าวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๓.๒ วิสัยทัศน์และพันธกิจของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ผ่านการกลั่นกรองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของภาคส่วนต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความหมายที่สะท้อนถึงสังคมที่เข้มแข็งอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ดังนั้น สศช. จึงเห็นควรยึดวิสัยทัศน์และพันธกิจตามที่ปรากฏในร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไว้เช่นเดิม

๓.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๓.๓.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องการจัดบริการทางสังคมที่เน้นกลุ่มเป้าหมาย ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุเป็นพิเศษ สอดคล้องกับแนวทางการยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้ดีขึ้นโดยการสร้างโอกาสให้เข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงมากกว่าปัจจุบัน ขณะที่การให้เพิ่มข้อความ เพื่อก่อเกิดความสมานฉันท์ ไม่ได้สื่อเจตนาเดียวกับที่กำหนดไว้ในแผนฯ เนื่องจากแนวทางการสร้างค่านิยมใหม่ฯ ไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแต่การสร้างความสมานฉันท์ หากแต่มีเจตนารมณ์ที่จะให้เกิดความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมร่วมที่จะดูแลพิทักษ์ผลประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่นในแนวทางการเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคม การให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในแนวทางการปฏิรูปและเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรอิสระ การบังคับใช้กฎหมายซึ่งอยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติรัฐหรือนิติธรรมในแนวทางการเสริมสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม และภาครัฐให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างจริงจังและต่อเนื่องในแนวทางการเพิ่มและปรับปรุงช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานภาครัฐ

๓.๓.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ได้แก่ การมีทักษะในการดูแลสุขภาพและการประกอบอาชีพ ปลูกฝังค่านิยมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพ และเพิ่มเป้าหมายเรื่องสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้น ได้กำหนดไว้แล้วในแนวทางการพัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะฯ ขณะที่ข้อเสนอให้เพิ่มตัวชี้วัดความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ลดหนี้สินส่วนบุคคลและหนี้สินครัวเรือนลง ได้ระบุแล้วในยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรม ส่วนตัวชี้วัดที่เสนอให้เพิ่มอื่นๆ อาทิ อัตราการออกกำลังกาย ควรอยู่ในแผนระดับรองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะที่แนวทางการพัฒนาที่เสนอให้เพิ่ม พบว่าหลายประเด็นมีการดำเนินการอยู่แล้วทั้งในระดับนโยบายที่เป็นนโยบายรัฐบาลและในระดับปฏิบัติของกระทรวง อาทิ การส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ การปรับเพิ่มข้อความในการวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ให้สะท้อนประเด็นภาครัฐผลักดันและส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการออกกำลังกาย เพิ่มเรื่องศีลธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาคนไทยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่วนเรื่องการมีน้ำใจนักกีฬา รู้-รัก-สามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ เห็นควรให้เป็นเป้าหมายในแผนระดับรอง รวมถึงจะเพิ่มเติมถ้อยคำ ข้อความ และประเด็นในแนวทางการพัฒนา อาทิ เพิ่มข้อความเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ ปลูกฝังค่านิยมในการเรียนสายอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระในแนวทางการพัฒนากำลังแรงงานในระดับกลาง เพิ่มประเด็นการพัฒนาระบบและกลไกการเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพในแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

๓.๓.๓ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ได้แก่ การเพิ่มประเด็นระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน มีระบุไว้ในแนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงาน ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูกแล้ว

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ การปรับเพิ่มข้อความเพื่อใช้สำหรับวางแผนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภาวะตลาด ในแนวทางสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ฯ และเพิ่มคำว่าสหกรณ์ ในแนวทางการพัฒนาสถาบันเกษตรกรฯ เนื่องจากการขยายความให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓.๓.๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ อาทิ มาตรการกระตุ้นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ได้กำหนดไว้แล้วในแนวทางการรณรงค์และการให้ผลประโยชน์ทางภาษีสำหรับภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อทางสังคมและ

วิสาหกิจเพื่อสังคมในยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การเร่งรัดลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจสร้างสรรค์ในการครอบครองทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างรวดเร็ว เป็นแนวทางที่ปรากฏอยู่ในการส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม อาทิ เพิ่มเติมเรื่องกลุ่มผู้บริโภค รายได้ปานกลางและรายได้สูงในจีนและอินเดียที่มีแนวโน้มจะเป็นกำลังซื้อหลักในแนวทางการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดใหม่ การยกระดับธุรกิจด้านการเกษตรและอาหาร ให้เป็นแหล่งรายได้และศูนย์กลางตลาดโลกในแนวทางการพัฒนาภาคเกษตร ปรับปรุงแนวทางการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน โดยเพิ่มข้อความว่า โดยเฉพาะครัวเรือนระดับกลาง และระดับล่างให้มีโอกาสเข้าถึงการออมและการลงทุน โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการออมและการลงทุนที่ตอบสนองความต้องการของครัวเรือนทุกระดับ เพิ่มเติมแนวทางการกำหนดให้มีแผนการพัฒนาบุคลากร และสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยเฉพาะในประเด็นการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรด้านด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อรองรับการพัฒนาในระยะยาวต่อไป

๓) ประเด็นที่รับไปขับเคลื่อนในแผนระดับรอง ประกอบด้วย การเพิ่มวัตถุประสงค์ “เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการไทย และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพและแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน และตลาดโลก” และ “เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ” รวมทั้งนำเป้าหมาย “การเพิ่มจำนวนการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยมีกฎหมายกำหนดให้แบ่งผลประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานวิจัยและพัฒนาในสัดส่วนที่เหมาะสม” และ “การเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางน้ำ และทางระบบท่อให้มากขึ้น” ไปกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของกระทรวง โดยมีการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ของการเก็บข้อมูลและสร้างฐานข้อมูลรองรับ

๓.๓.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ อาทิ การเพิ่มเติมประเด็นการขนส่ง น้ำมัน ก๊าซ และสินค้า โดยระบบสะพานเศรษฐกิจ (Land Bridge) เชื่อมระหว่างฝั่งอันดามันและอ่าวไทย และการสร้างท่าเทียบเรือฝั่งอันดามัน อยู่ในแนวทางการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ การเพิ่มเติมประเด็นการดำเนินนโยบายเชิงรุกที่จะสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในจุดที่อาจเกิดการกระทบกระทั่ง หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน ปรากฏอยู่แล้วในแนวทางการบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่เน้นทั้งด้านความมั่นคงของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ ประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์ในแนวทางการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ

๓.๓.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ อาทิ การเพิ่มเป้าหมายการรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรไว้ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่เหมาะสมและคุ้มกับการลงทุนของเกษตรกร ได้กำหนดชัดเจนไว้ในแนวทางการรักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตร โดยการรักษาและควบคุมการใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูงที่รัฐบาลได้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานไว้แล้ว เช่น ระบบชลประทาน ระบบคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม อาทิ เพิ่มข้อความที่สะท้อนว่าภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำ โดยจะนำไปขยายความไว้ในช่วงของการประเมินความเสี่ยง เพิ่มประเด็นส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิชุมชนในความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในแนวทางการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากร ธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓.๓.๗ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑) การติดตามและประเมินผลแผนฯ ข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ ในการทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นั้น สศช. พิจารณาแล้วเห็นว่า การติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของ สศช.ตาม พ.ร.บ. พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒ อย่างไรก็ตาม แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลโดยสภาที่ปรึกษาฯ ในฐานะองค์กรที่เป็นตัวแทนภาคประชาสังคมสามารถดำเนินการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งในระดับภาพรวมและในประเด็นที่สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความสำคัญ ทั้งยังสามารถเป็นเครือข่ายการติดตามประเมินผลร่วมกับ สศช. ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนฯ

๒) การบูรณาการแผนฯ ข้อเสนอให้มี “คณะกรรมการบูรณาการ” เพื่อให้การบูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีผลในทางปฏิบัติ นั้น สศช. พิจารณาว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนระดับภาพรวม ที่มุ่งพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและเชื่อมโยงในทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ข้อเสนอให้มีคณะกรรมการบูรณาการแผนฯ เป็นประเด็นที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แผนการบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘) ระบุให้มีการบูรณาการใน ๕ เรื่องที่สำคัญ อาทิ การบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น ซึ่งได้มอบหมายให้ สศช.รับไปประสานและผลักดันในระดับปฏิบัติ นอกจากนี้ สศช. ได้กำหนดให้มีกลไกการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนา และกลไกขับเคลื่อนแผนระดับต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ให้สามารถผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ส่วนการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐอยู่แล้ว ภายใต้คณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีผู้แทนของภาคเอกชนและภาคีการพัฒนาอื่นๆ เข้าร่วมอยู่ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำข้อพิจารณาของ สศช. ต่อความเห็นและ
ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ เกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)
ประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ของคณะรัฐมนตรีในการประชุม
คณะรัฐมนตรี วันอังคารที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ ต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานันท์ ปันยารชุน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา

โทร. ๐ ๒๖๒๘-๒๘๕๑ โทรสาร ๐ ๒๒๘๑๙๗๐๕

E-mail paranee@nesdb.go.th

ข้อพิจารณาของ สคช. ต่อความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กันยายน ๒๕๕๔

**ข้อพิจารณาของ สศช. ต่อความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)**

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง โดยที่ผ่านมามีได้ดำเนินการใน ๓ ขั้นตอนหลัก ดังนี้

๑.๑.๑ ขั้นกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ เริ่มจากปี ๒๕๕๑ สศช. ได้ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ จัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว ๒๐ ปีข้างหน้า ต่อมาในปี ๒๕๕๒ ได้จัดทำร่างแนวคิดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จากนั้นในปี ๒๕๕๓ สศช. ได้พัฒนากรอบแนวคิดและร่างทิศทางการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การระดมความคิดเห็นทั้งศิษย์เก่า สศช. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน รวม ๒๒ เวที ๑๓๒ หมู่บ้านทั่วประเทศ ระดับภาคทั้ง ๔ ภาค และเฉพาะกลุ่มรวม ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มธุรกิจเอกชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มสื่อมวลชน รวมทั้งการประชุมประจำปี ๒๕๕๓ ของ สศช. เรื่อง “ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” ก่อนจะนำความเห็นที่ได้มาประกอบการจัดทำทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เสนอคณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

๑.๑.๒ ขั้นยกย่องรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ปี ๒๕๕๔ สศช. ได้นำทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบมาเป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และนำไปใช้ระดมความคิดเห็นจากภาคีการพัฒนาในระดับภาคทั่วประเทศอีกครั้งเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชนในวงกว้างในการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศที่ชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่กำหนดและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๑.๑.๓ ขั้นอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สศช. ได้นำความเห็นจากที่ประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. มาปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาและจัดส่งให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็น ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๕๘ ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้ โดย สศช. ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นำ(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาและจัดส่งให้สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความเห็นเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ส่ง (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความเห็น

๑.๒ สภาที่ปรึกษา ได้นำเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งได้ส่งสำเนาฉบับให้ สศช.เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔

๒. สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา

สภาที่ปรึกษาได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งในเรืองภาพรวม วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ประเด็นสถานการณ์และแนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ ภาพรวมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒.๑.๑ ภาพรวม สภาที่ปรึกษา เห็นว่าการกำหนดเป้าหมายการพัฒนานั้นควรกำหนดในเชิงปริมาณ เพื่อความชัดเจนและใช้สำหรับการติดตามประเมินผล รวมทั้งควรปรับปรุงเป้าหมายของการพัฒนาทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการค้า การลงทุน การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคให้มากขึ้น รวมทั้งยกระดับการศึกษาข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุนของประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศที่สาม ควบคู่กับการเร่งขยายตลาดภายในประเทศ เพื่อป้องกันความผันผวนจากเศรษฐกิจโลก

๒.๑.๒ วิสัยทัศน์ ควรแก้ไขเป็น “สังคมเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และปรับพันธกิจให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์

๒.๑.๓ เป้าหมายหลัก ควรกำหนดเป็นเชิงปริมาณที่ชัดเจนในกรณีที่สามารถกำหนดได้ และนำเป้าหมาย “อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๓.๕ ต่อปี” ในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มารับไว้ในเป้าหมายหลักด้วย ขณะเดียวกันการกำหนดเป้าหมายและการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ยังมีความแตกต่างหลากหลายกันอยู่

๒.๑.๔ ตัวชี้วัด ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัด “ดัชนีความสุขของประชาชน” และ “ดัชนีความเข้มแข็งของสังคม” เพื่อสะท้อนการบรรลุเป้าหมายหลักของแผนฯ

๒.๒ ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒.๒.๑ เพิ่มสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โดยเพิ่มข้อความ “ภาครัฐยังไม่ผลักดันและส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๒.๒.๒ เพิ่มวัตถุประสงค์ในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยเพิ่มวัตถุประสงค์ “เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการไทย และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพและแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน และตลาดโลก” และ “เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ”

๒.๒.๓ เพิ่มเป้าหมายในยุทธศาสตร์ต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

๑) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ควรเพิ่มเป้าหมาย “การเพิ่มจำนวนการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยมีกฎหมายกำหนดให้

แบ่งผลประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานวิจัยและพัฒนาในสัดส่วนที่เหมาะสม” และ “การเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางน้ำ และทางระบบท่อ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

๒) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ปรับปรุงเป้าหมายเป็น “เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและบรรเทาอุทกภัยและรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรไว้ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่เหมาะสมและคุ้มกับการลงทุนของเกษตรกร เฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร”

๒.๒.๔ เพิ่มเติมตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน อาทิ อัตราการออกกำลังกายประจำของประชากรตั้งแต่อายุ ๕ ปีขึ้นไป อัตราการป่วยด้วยโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท หนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินครัวเรือนลดลง

๒.๒.๕ เพิ่มเติมประเด็น/ข้อความ/ถ้อยคำในแนวทางภายใต้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

๑) การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพิ่มเติมข้อความ อาทิ เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง สร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม ปฏิรูปและเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชัน และเพิ่มเติมประเด็นการจัดบริการทางสังคมโดยเน้นการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุเป็นพิเศษ

๒) การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน อาทิ เพิ่มเติมประเด็นการส่งเสริมภาคเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐตามความเหมาะสม

๓) ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ปรับข้อความในประเด็น การสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และการปรับปรุงการบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง

๔) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เพิ่มเติมแนวทาง อาทิ การนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น และทรัพยากรที่มีอยู่มาพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การเร่งรัดลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา การส่งเสริมให้ครัวเรือนระดับกลางและระดับล่างได้มีโอกาสเข้าถึงการออม โดยเฉพาะการลงทุนในพันธบัตรของรัฐบาลได้โดยตรง การกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากร และสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๕) การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มเติมแนวทาง อาทิ การพัฒนาการขนส่งน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และสินค้า โดยระบบสะพานเศรษฐกิจ (Land Bridge) เชื่อมระหว่างฝั่งอันดามันและอ่าวไทยด้วยการสร้างท่าเทียบเรือฝั่งอันดามัน การพัฒนาระบบความร่วมมือระหว่างประเทศบนฐานเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง การดำเนินนโยบายเชิงรุกที่จะสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในจุดที่อาจเกิดการกระทบกระทั่งหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน

๖) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพิ่มเติมแนวทาง อาทิ การส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิชุมชนในความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทาง

ปัญหาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การป้องกันอาชญากรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันปัญหาการทำลาย การลักลอบเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม อาทิ การลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ป่า การลักลอบทิ้งสารพิษ

๒.๓ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ควรให้สภาที่ปรึกษาฯ ทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการตามแผนฯ และแต่งตั้ง “คณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” ที่ประกอบด้วยหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่บูรณาการแผนงาน/โครงการ และงบประมาณให้เป็นไปตามแผนฯ

๓. ข้อพิจารณาของ สศช.

สศช. ได้พิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ แล้ว เห็นว่าความเห็นส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับสาระของร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่ สศช. จะรับไปพิจารณาปรับแก้ และเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อความสมบูรณ์และมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีประเด็นที่ สศช. จะรับไปผลักดันในกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในแผนระดับรองต่อไป โดยมีข้อพิจารณาต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ภาพรวม

๓.๑.๑ ภาพรวมของร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด สศช. เห็นว่า การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งในระดับภาพรวมและระดับยุทธศาสตร์ สามารถกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยคำนึงถึงการมีฐานข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล และแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างความชัดเจนในการติดตามประเมินผล ส่วนการให้เพิ่มเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกิน ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี สมควรระบุไว้ในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ จะเหมาะสมกว่าเพราะจะทำให้เห็นภาพโดยรวมทางเศรษฐกิจที่ชัดเจน สำหรับการให้เพิ่มดัชนีความสุขของประชาชน และดัชนีความเข้มแข็งของสังคมนั้น ขณะนี้ สศช. ได้พัฒนา “ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันสังคมในสังคมไทย” เพื่อวัดผลกระทบของการพัฒนาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นต้นมาซึ่งมีความครอบคลุมและสะท้อนความสุขของประชาชนและความเข้มแข็งของสังคมบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ จะมีการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงตัวชี้วัดดังกล่าวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒) ประเด็นการพัฒนา

๒.๑) สำหรับการส่งเสริมการค้า การลงทุน การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคให้มากขึ้นนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างพลังต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนอยู่แล้วในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคฯ

๒.๒) การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ สศช. จะรับข้อเสนอในประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพไปเพิ่มเติมในแนวทางภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

๓.๑.๒ วิสัยทัศน์และพันธกิจของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ผ่านการกลั่นกรองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของภาคส่วนต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความหมายที่สะท้อนถึงสังคมที่เข้มแข็งอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ดังนั้น สคช.จึงเห็นควรยึดวิสัยทัศน์และพันธกิจตามที่ปรากฏในร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไว้เช่นเดิม

๓.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๓.๒.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

๑.๑) การจัดการบริการทางสังคมที่ให้น้ำหนักกลุ่มเป้าหมาย ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุเป็นพิเศษนั้น เนื่องจากแนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมมีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้ดีขึ้นโดยการสร้างโอกาสให้เข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงมากกว่าปัจจุบัน ทั้งนี้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมดังกล่าวได้ครอบคลุมถึงคนพิการหรือทุพพลภาพ คนพิการจิต คนยากจนและคนไร้ที่อยู่อาศัย เด็กกำพร้า และผู้สูงอายุยากจนหรือไร้ที่พึ่งอยู่แล้ว

๑.๒) การให้เพิ่มเติมข้อความ เพื่อก่อเกิดความสมานฉันท์ ไม่ได้สื่อเจตนาเดียวกับที่กำหนดไว้ในแผนฯ เนื่องจากแนวทางพัฒนาข้อ ๕.๔.๑ การสร้างค่านิยมใหม่ฯ ไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแต่การสร้างความสมานฉันท์ หากแต่มีเจตนารมณ์ที่จะให้เกิดความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมร่วมที่จะดูแลพิทักษ์ผลประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม มีดังนี้

๒.๑) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้พิจารณาเพิ่มเติมประเด็น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่น ตามข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ

๒.๒) การปฏิรูปและเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรอิสระฯ ได้พิจารณาเพิ่มประเด็นการให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับธรรมาภิบาลและการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ตามข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่พึงปรารถนาด้านธรรมาภิบาลและการต่อต้านคอร์รัปชันให้เกิดขึ้นสำหรับทุกช่วงวัย

๒.๓) การเสริมสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ได้พิจารณาเพิ่มข้อความตามที่สภาที่ปรึกษาฯ เสนอ เพื่อขยายความถึงการบังคับใช้กฎหมายซึ่งอยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติรัฐหรือนิติธรรม และเพื่อให้ครอบคลุมถึงหลักคิดและลักษณะของการเขียนกฎหมายให้มีพื้นที่สำหรับคนชายขอบและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

๒.๔) การเพิ่มและปรับปรุงช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานภาครัฐและแนวทางสนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมฯ พิจารณาเพิ่มประเด็นภาครัฐให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ไว้ในแนวทางพัฒนา ๕.๓.๔ และ ๕.๔.๔

๓.๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

๑.๑) วัตถุประสงค์ การให้เพิ่มประเด็น การมีทักษะในการดูแลสุขภาพ ไว้ในวัตถุประสงค์ข้อ ๔.๑.๑ เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา และ มีทักษะในการประกอบอาชีพ ปลูกฝังค่านิยมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพ ไว้ในวัตถุประสงค์ข้อ ๔.๑.๒ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล นั้น สศช.พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเสนอดังกล่าวควรกำหนดไว้ในแนวทางมากกว่าวัตถุประสงค์ซึ่งแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์การพัฒนาคนได้กำหนดไว้ครอบคลุมแล้ว

๑.๒) เป้าหมายการพัฒนา การให้เพิ่มเรื่องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยให้มีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้น ในเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น ข้อเสนอดังกล่าวควรกำหนดเป็นแนวทางมากกว่าเป้าหมาย ซึ่งได้กำหนดไว้แล้วในแนวทางข้อ ๕.๒.๑ ๓) พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะฯ ส่วนเรื่องสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์ภายใต้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑ แล้ว

๑.๓) ตัวชี้วัด

(๑) การเพิ่มตัวชี้วัด อัตราการออกกำลังกายประจำของประชากรตั้งแต่อายุ ๕ ปีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐ เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนอยู่ในแผนระดับรองของหลายหน่วยงาน อาทิ ตัวชี้วัดในเรื่องการออกกำลังกายได้มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันและสะท้อนเป้าหมายเดียวกันไว้ในแผนระดับรองแล้ว อาทิ ตัวชี้วัดประชาชนทุกกลุ่มร้อยละ ๖๐ เล่นกีฬา ออกกำลังกาย และกิจกรรมนันทนาการอย่างเหมาะสมใน (ร่าง) แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

(๒) การเพิ่มตัวชี้วัด สัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเป็น ๖๐:๔๐ ควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดในแผนระดับรอง ซึ่งในยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑ ได้กำหนดตัวชี้วัดดังกล่าวแล้ว

(๓) การเพิ่มตัวชี้วัด มีความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ลดหนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินครัวเรือนลงนั้น ได้มีการระบุไว้แล้วในยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ ขณะที่ตัวชี้วัด อัตราการป่วยด้วยโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท ลดลง และ การลดสัดส่วนประชากรผู้เสพยาเสพติด มีคนเข้าวัดและศาสนสถานเพิ่มขึ้น คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทยเพิ่มขึ้น นั้น ควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดในแผนระดับรองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ แนวทางการพัฒนา

(๑) การเพิ่มประเด็น การส่งเสริมภาคเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐตามความเหมาะสม นั้น สศช.เห็นว่าปัจจุบันภาครัฐได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง ทั้งการอุดหนุนเงินรายหัวนักเรียนในโรงเรียนเอกชน การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการในทุกระดับ

(๒) การเพิ่มประเด็น การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ค่าตอบแทน รวมทั้ง การเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ให้เพียงพอสำหรับสถานพยาบาลในต่างจังหวัด ในแนวทางพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึงฯ นั้น

เห็นว่าการดำเนินการอยู่แล้วทั้งในระดับนโยบายที่เป็นนโยบายรัฐบาลและในระดับปฏิบัติทั้งของกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เห็นควรให้มองภาพรวมของบุคลากรด้านสาธารณสุขโดยรวม ส่วนประเด็นเรื่องการเพิ่มเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้เพียงพอเห็นควรให้อยู่ในแผนระดับรอง

(๓) การเพิ่มถ้อยคำ สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดแนวทางที่จะดำเนินการอย่างจริงจังมาโดยตลอด ขณะเดียวกันการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองซึ่งเป็นแผนระดับรองมีการกำหนดกลไกขับเคลื่อนให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอยู่แล้ว

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม มีดังนี้

๒.๑) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง การให้เพิ่มประเด็น และขาดการออกกำลังกาย และภาครัฐยังไม่ผลักดันและส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไว้ในหัวข้อการวิเคราะห์สถานการณ์นั้น สศช.รับที่จะเพิ่มเติมข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น

๒.๒) เป้าหมายการพัฒนา สศช.จะเพิ่มเรื่อง ศีลธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาคนไทยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่วนเรื่อง การมีน้ำใจนักกีฬา รู้-รัก-สามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ เห็นควรให้เป็นเป้าหมายในแผนระดับรอง

๒.๓) แนวทางการพัฒนา

(๑) สศช.พิจารณาปรับข้อเสนอปรับ/เพิ่มเติมถ้อยคำหรือข้อความในแนวทางการพัฒนา ดังนี้ เพิ่มคำว่า ศีลธรรม ในแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มคำว่า จิตใจ ในแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความพร้อมทั้งด้านกาย ใจ และสติปัญญา เพิ่มข้อความ สร้างแรงจูงใจ ปลูกฝังค่านิยมในการเรียนสายอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระ ในแนวทางการพัฒนากำลังแรงงานในระดับกลาง และปรับเพิ่มข้อความ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ในแนวทางสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

(๒) สศช.เห็นควรเพิ่มเติมประเด็นเรื่องการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพในแนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะของคนไทย และเพิ่มประเด็นการพัฒนาระบบและกลไกการเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพในแนวทางการสร้างเสริมสุขภาวะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

(๓) สศช.เห็นควรเพิ่ม ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นหนึ่งในแหล่งการเรียนรู้ในแนวทางพัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป

(๔) รับข้อเสนอที่จะเพิ่มเติมประเด็นการส่งเสริมกลไกเชิงสถาบันเพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม โดยจะนำไปบูรณาการในแนวทางต่อไป โดยเฉพาะประเด็นเรื่องพหุวัฒนธรรม และรับข้อเสนอที่จะให้มีการปรับเพิ่มเติมคำว่า ศีลธรรม ในแนวทางส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันหลักทางสังคมฯ

๓.๒.๓ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ได้แก่ ประเด็นที่เสนอให้เพิ่มเติมเรื่องระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดย สศช. เห็นว่า ได้มีการระบุไว้แล้วใน

แนวทาง ๕.๗.๓ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงาน ซึ่งมีความครอบคลุมการพัฒนากระบวนการข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูกแล้ว

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ การปรับเพิ่มข้อความ เพื่อใช้สำหรับวางแผนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภาวะตลาด ในแนวทาง ๕.๒.๓ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ฯ และเพิ่มคำว่าสหกรณ์ ในแนวทาง ๕.๔.๖ การพัฒนาสถาบันเกษตรกรฯ สศช.พิจารณาข้อเสนอ เนื่องจากเป็นการขยายความให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓.๒.๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

๑.๑) การเพิ่มข้อความ โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ มีปรากฏอยู่แล้วในแนวทางการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุนในภาคบริการทั้งในประเทศและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาคบริการ โดยระบุให้มีแนวทาง “การส่งเสริมธุรกิจบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”

๑.๒) การเพิ่มข้อความ พร้อมทั้งมีมาตรการกระตุ้นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ในแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มีปรากฏอยู่แล้วในยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยระบุให้มีแนวทาง “การรณรงค์และการให้ผลประโยชน์ทางภาษีสำหรับภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและวิสาหกิจเพื่อสังคม”

๑.๓) การเพิ่มข้อความ โดยนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น และทรัพยากรที่มีอยู่มาพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อมุ่งให้เกิดการกระจายรายได้ด้านการท่องเที่ยว ไปยังท้องถิ่นต่างๆ ที่มีศักยภาพ มีปรากฏอยู่แล้วในส่วนเกริ่นนำของแนวทางปรับโครงสร้างภาคบริการที่ระบุถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์จากความคิดเปรียบของทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทย

๑.๔) การเพิ่มข้อความ โดยนำวัฒนธรรม ประเพณี มาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมภาคบริการด้วย ในแนวทางสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ สารของแนวทางดังกล่าวมีความครอบคลุมตามความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ อยู่แล้ว และการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจสร้างสรรค์ไม่จำกัดเฉพาะภาคบริการหรือวัฒนธรรมประเพณี

๑.๕) การเพิ่มข้อความ เร่งรัดลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจสร้างสรรค์ในการครอบครองทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างรวดเร็ว และ และการจัดระบบฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ในแนวทางส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์ สารสำคัญของแนวทางดังกล่าวมุ่งพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาทั้งระบบ ตั้งแต่การจดทะเบียน การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ และการคุ้มครองอยู่แล้ว

๑.๖) การเพิ่มประเด็น การพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านให้ใช้ระบบรางที่มีมาตรฐานเดียวกัน ในแนวทางการพัฒนาระบบขนส่งทางรถไฟ สารของแนวทางดังกล่าวการกำหนดไว้ในเชิงกว้างอยู่แล้ว ซึ่งช่วยให้มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการได้มากขึ้น

๑.๗) การเพิ่มแนวทาง การพัฒนาการออกแบบแอปพลิเคชัน ดิจิตอลคอนเท้นท์ และการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital Park) ในแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย สารของแนวทางดังกล่าวครอบคลุมความเห็นของสภาที่ปรึกษาอยู่แล้ว โดยระบุให้มีแนวทาง “สนับสนุนการพัฒนาเนื้อหาสาระและโปรแกรมประยุกต์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์” อย่างไรก็ตามการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมดิจิทัลจำเป็นต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าในการดำเนินการ

๑.๘) การเพิ่มข้อความ โดยเฉพาะเชื้อเพลิงชีวภาพและชีวมวล ให้กับประชาชน และชุมชน และ พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานทดแทน และพลังงานอื่นๆ ในอนาคตให้กับประชาชน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน ในแนวทางส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก มีปรากฏอยู่แล้วในยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานภายใต้แนวทางการสนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนภายในชุมชน และแนวทางควรระบุไว้ในเชิงกว้าง เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการดำเนินการ และสร้างความเข้าใจกับประชาชนได้

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม มีดังนี้

๒.๑) แนวทางการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดใหม่ ได้พิจารณาเพิ่มข้อความ “...กลุ่มผู้บริโภครายได้ปานกลางและรายได้สูงในจีนและอินเดียที่มีแนวโน้มจะเป็นกำลังซื้อหลัก...” และ “ศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบและมาตรการที่มีใช้ภาชีรูปแบบใหม่ๆ...” เนื่องจากผู้รายได้สูงในจีนและอินเดียมีแนวโน้มสูงขึ้น และเป็นการขยายความที่ไม่กระทบต่อสาระสำคัญของแนวทางการพัฒนา

๒.๒) แนวทางการพัฒนาภาคเกษตร ได้พิจารณาเพิ่มข้อความ เพื่อยกระดับธุรกิจด้านการเกษตรและอาหาร ให้เป็นแหล่งรายได้และศูนย์กลางตลาดโลก ตามความเห็นของสภาที่ปรึกษา

๒.๓) แนวทางการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงินได้ปรับปรุงตามความเห็นของสภาที่ปรึกษา เป็น “สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน สร้างวินัยทางการเงินให้แก่ภาคธุรกิจ ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออมภาคครัวเรือน โดยเฉพาะครัวเรือนระดับกลาง และระดับล่างให้มีโอกาสเข้าถึงการออมและการลงทุน โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินการออมและการลงทุนที่ตอบสนองความต้องการของครัวเรือนทุกระดับ ส่งเสริมให้องค์กรนายจ้าง และสถาบันการเงินมีหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงินทั้งด้านการออม การลงทุน การบริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ยืมในระบบ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ขึ้น

๒.๔) แนวทางเร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะสถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ ได้พิจารณาเพิ่มเติมข้อความ โดยเฉพาะในระดับภูมิภาค ตามความเห็นของสภาที่ปรึกษา

๒.๕) การเพิ่มแนวทาง การกำหนดให้มีแผนการพัฒนาศูนย์กลาง และสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยเฉพาะ ได้พิจารณารับไปเพิ่มเติมในประเด็นการจัดทำแผนการพัฒนาศูนย์กลางด้านด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อรองรับการพัฒนาในระยะยาวต่อไป

๒.๖) แนวทางปฏิรูปกฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ได้พิจารณาเพิ่มข้อความ การปรับปรุงกฎหมาย กฎและระเบียบทางการค้าเพื่อป้องกันการผูกขาด ตามความเห็นของสภาที่ปรึกษา

๓) ประเด็นที่รับไปขับเคลื่อนในแผนระดับรอง

๓.๑) การให้เพิ่มวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการไทย และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพและแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน และตลาดโลก และ เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทย

เป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ อาจพิจารณากำหนดไว้ในแผนระดับกระทรวง เนื่องจากเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะของสาขาการพัฒนา ขณะที่ วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์เป็นวัตถุประสงค์ในภาพรวมของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในช่วง ๕ ปี

๓.๒) การเพิ่มเป้าหมาย การเพิ่มจำนวนการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยมีกฎหมายกำหนดให้แบ่งผลประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานวิจัยและพัฒนาในสัดส่วนที่เหมาะสม และ การเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางน้ำ และทางระบบท่อให้มากขึ้น สศช.เห็นควรนำไปกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของกระทรวงที่ต้องมีการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ของการเก็บข้อมูลและสร้างฐานข้อมูลรองรับ

๓.๒.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

๑.๑) การเพิ่มประเด็น การขนส่ง น้ำมัน ก๊าซ และสินค้า โดยระบบสะพานเศรษฐกิจ (Land Bridge) เชื่อมระหว่างฝั่งอันดามันและอ่าวไทย และการสร้างท่าเทียบเรือฝั่งอันดามัน นั้น แนวทางการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ ครอบคลุมความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ ครบถ้วนและสมบูรณ์แล้ว ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องพิจารณาจัดทำเป็นแผนแม่บทหรือโครงการเฉพาะเรื่องในรายละเอียดต่อไป นอกจากนี้ การพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ในพื้นที่ภาคใต้ จำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ การระบุแนวทางการพัฒนาในเชิงกว้างจะทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาได้มากกว่า

๑.๒) การเพิ่มประเด็น การพัฒนาระบบความร่วมมือระหว่างประเทศบนฐานเศรษฐกิจ การค้าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง การดำเนินนโยบายเชิงรุกที่จะสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในจุดที่อาจเกิดการกระทบกระทั่ง หรือมีผลประโยชน์ซ้อนทับ ในแนวทางการพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภาคนั้นได้ปรากฏแล้วใน ข้อ ๕.๒.๓ ภายใต้ยุทธศาสตร์เชื่อมโยง ฯ ที่กล่าวถึงการบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่เน้นทั้งด้านความมั่นคงของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

๑.๓) การเพิ่มข้อความ เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นหนึ่งเดียว ในแนวทางการพัฒนาที่ ๕.๓.๓ กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการนั้น เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากเนื่องจากระดับการพัฒนาและศักยภาพของประเทศในอาเซียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานจึงเป็นเรื่องที่มีความเหมาะสมแล้ว

๑.๔) การเพิ่มข้อความ โดยต้องมีการติดตามและประเมินผล ผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ในแนวทางการพัฒนาที่ ๕.๔.๑ รักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่นั้น อาจไม่จำเป็นต้องระบุเป็นการเฉพาะในข้อนี้ เนื่องจาก การติดตามและประเมินผลการพัฒนา เป็นบทบาทหน้าที่ของ สศช. โดยตรงอยู่แล้วตาม พ.ร.บ.พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑

๑.๕) การเพิ่มข้อความในแนวทางการพัฒนาที่ ๕.๕.๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ ในประเด็น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของ

ประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม และการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของประเทศเพื่อนบ้านอยู่ในแผนปฏิบัติการของกระทรวงที่มีผู้รับผิดชอบอยู่แล้ว ส่วนการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยได้มีการผลักดันขับเคลื่อนในระยะที่ผ่านมา และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ความเห็นว่าสมควรให้มีการจัดทำเป็นกฎหมายกลางเพื่อรองรับกรณีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยจะต้องพิจารณาเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันด้วย

๒) ประเด็นที่จะปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ การเพิ่มประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์ ไร้แนวทางพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบเพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจตามข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ

๓.๒.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑) ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

๑.๑) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง การเพิ่มข้อความ “ความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ” ไว้ในสถานการณ์ข้อ ๑.๒ นั้น สศช. พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเสนอดังกล่าวมีปรากฏในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ข้อ ๑.๑ แล้ว

๑.๒) เป้าหมาย การเพิ่มเป้าหมาย ข้อ ๔.๒.๒ และรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรไว้ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่เหมาะสมและคุ้มกับการลงทุนของเกษตรกร นั้น สศช.เห็นว่าประเด็นดังกล่าวมีการกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนในยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ข้อ ๕.๑.๑ รักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตร โดยการรักษาและควบคุมการใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูงที่รัฐบาลได้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานไว้แล้ว เช่น ระบบชลประทาน ระบบคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

๒) ความเห็นที่ สศช.รับมาปรับปรุงเพิ่มเติมสาระของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒.๑) การประเมินความเสี่ยง สศช.รับที่จะเพิ่มข้อความ “ประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกสาธารณะ....” ในข้อ ๒.๒.๑ ตามที่สภาที่ปรึกษาฯเสนอ ส่วนข้อความ “ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำ...” ในข้อ ๒.๒.๒ สศช.เห็นว่าประเด็นดังกล่าวได้สะท้อนอยู่ในแนวทางการพัฒนาในข้อ ๕.๒.๑ โดยจะขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้นในข้อ ๒.๒.๒ เป็น “ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย...”

๒.๒) แนวทางการพัฒนา

๒.๒.๑) การเพิ่มประเด็นส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิชุมชนในความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ได้พิจารณาเพิ่มเติมประเด็นดังกล่าวไว้ในแนวทางข้อ ๕.๘.๑ โดยใช้คำที่ครอบคลุมทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และด้านอื่นๆ ดังนี้ “พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง..... ตลอดจนส่งเสริมระบบการจัดการที่เคารพสิทธิทางปัญญา คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และปกป้องทรัพยากรของชุมชน”

๒.๒.๒) การเพิ่มข้อความ “การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง” ในแนวทางข้อ ๕.๔ ได้พิจารณาเพิ่มเติมข้อความตามที่สภาที่ปรึกษาฯ เสนอ

๒.๒.๓) การเพิ่มประเด็นการป้องกันอาชญากรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันปัญหาการทำลาย การลักลอบเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม สศช. พิจารณารับไปเพิ่มเติมในแนวทางข้อ ๕.๘.๓ เป็นปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ.....เพิ่มบทลงโทษต่อผู้บุกรุกทำลายทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ป่า และการลักลอบทิ้งสารพิษ

๓.๒.๗ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑) ข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ ในการทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นั้น สศช. พิจารณาแล้วเห็นว่า การติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของ สศช.ตาม พ.ร.บ. พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒ อย่างไรก็ตาม แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลอยู่แล้ว ทั้งนี้ สภาที่ปรึกษาฯ ในฐานะองค์กรที่เป็นตัวแทนภาคประชาสังคมสามารถดำเนินการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งในระดับภาพรวมและในประเด็นที่สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความสำคัญได้อยู่แล้ว ทั้งยังสามารถเป็นเครือข่ายการติดตามประเมินผลร่วมกับ สศช. ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนฯ

๒) ข้อเสนอให้มี “คณะกรรมการบูรณาการ” เพื่อให้การบูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีผลในทางปฏิบัติ นั้น สศช. พิจารณาว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนระดับภาพรวม ที่มุ่งพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและเชื่อมโยงในทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ข้อเสนอให้มีคณะกรรมการบูรณาการแผนฯ เป็นประเด็นที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แผนการบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘) ระบุให้มีการบูรณาการใน ๕ เรื่องที่สำคัญ อาทิ การบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น ซึ่งได้มอบหมายให้ สศช.รับไปประสานและผลักดันในระดับปฏิบัติ นอกจากนี้ สศช. ได้กำหนดให้มีกลไกการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนา และกลไกขับเคลื่อนแผนระดับต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ ให้สามารถผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ส่วนการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐอยู่แล้ว ภายใต้คณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีผู้แทนของภาคเอกชนและภาคีการพัฒนาอื่นๆ เข้าร่วมอยู่ด้วยแล้ว

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ
และข้อพิจารณาของ สศช. ในส่วน
ภาพรวมของร่างแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ ๑๑

ภาพรวมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๑. ภาพรวม ๑.๑ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนานั้น ในกรณีที่สามารถกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ ควรระบุเป็นตัวเลข เพื่อความชัดเจนและใช้สำหรับการติดตามประเมินผล เช่น เป้าหมายทางเศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสม ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน และปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา เป้าหมายลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคน หรือเป้าหมายการกระจายรายได้ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศในปัจจุบัน เป็นต้น ๑.๒ การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ยังมีความหลากหลาย และแตกต่างกันค่อนข้างมากในด้านความชัดเจนของเป้าหมายเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลข เช่น ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การสร้างภาพเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลขชัดเจนไว้พอสมควร แต่ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมไม่มีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลขชัดเจน ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ไม่มีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลขชัดเจน แต่ไปกำหนดค่าเป้าหมายเป็นตัวเลขชัดเจนในตัวชี้วัด	▪ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งในระดับภาพรวมและในระดับยุทธศาสตร์สามารถกำหนดได้ทั้งเป้าหมายเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กรณีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณได้คำนึงถึงการมีฐานข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลเพื่อสร้างความชัดเจนในการติดตามประเมินผลด้วย

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๑.๓ ควรส่งเสริมการค้า การลงทุน การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคให้มากขึ้น รวมทั้งยกระดับการศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุนของประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม เพื่อลดปัญหา และอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือคู่ค้าที่สำคัญ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ควบคู่กับการเร่งขยายตลาดภายในประเทศ เพื่อป้องกันความผันผวนจากเศรษฐกิจโลก เนื่องจากโครงสร้างประชากรของคนไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้กำลังแรงงานลดลงในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	▪ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างพลังสำรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนอยู่แล้วในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม
๑.๔ ควรเพิ่มประเด็นการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ	▪ รับข้อเสนอในประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพไปเพิ่มเติมในแนวทางภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
๒. วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรแก้ไขเป็น “สังคมเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” เนื่องจากการพัฒนาสังคมเป็นรากฐานสำคัญของประเทศชาติ สังคมประกอบด้วยประชาชนและสถาบันต่างๆ หากพัฒนาสังคมให้เข้มแข็งก็จะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกด้านอย่างบูรณาการและยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	▪ การกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ผ่านการกลั่นกรองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของภาคส่วนต่างๆ มาต่อเนื่อง และวิสัยทัศน์ดังกล่าว ได้สะท้อนถึงสังคมที่เข้มแข็งอย่างชัดเจนอยู่แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องระบุลงไปโดยตรงในวิสัยทัศน์
๓. พันธกิจ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๒.๒.๑ สร้างสังคมให้เข้มแข็งเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ปรับใหม่	▪ การกำหนดพันธกิจเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดในระยะ ๕ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงกล่าวได้ว่า พันธกิจที่กำหนด มุ่งสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งชัดเจนแล้ว ปรากฏตามข้อ ๒.๒.๒ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง ในขณะที่ คำว่า “สังคมเข้มแข็ง” มีลักษณะที่คลุมกว้างเกินไป

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๔. เป้าหมาย ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๓.๒.๓ เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เป้าหมายอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๓.๕ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐”	▪ การกำหนดเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นการมุ่งสู่ความสำเร็จในภาพรวมของแผน โดยเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ กำหนดให้เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อนั้น ให้ระบุไว้ในบทที่ ๖ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฯ จะเหมาะสมและชัดเจนกว่า เมื่อรวมอยู่กับเป้าหมายด้านเศรษฐกิจอื่นๆ
๕. ดัชนีชี้วัดภาพรวม ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดสองตัวชี้วัดดังนี้ ข้อ ๓.๓.๕ ดัชนีความสุขของประชาชน โดยมีตัวชี้วัดคือ คุณภาพชีวิตที่ดี สุขภาวะที่ดี การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ข้อ ๓.๓.๖ ดัชนีความเข้มแข็งของสังคม โดยมีตัวชี้วัดคือ ความสงบเรียบร้อยของสังคม ความสมานฉันท์ของสังคม ความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชน การมีธรรมาภิบาล การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”	▪ สศช. ได้พัฒนา “ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย” เพื่อวัดผลกระทบของการพัฒนาที่มีคนและสังคมในภาพรวม ครอบคลุมและสะท้อนความสุขของประชาชนและความเข้มแข็งของสังคมบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีองค์ประกอบของความอยู่เย็นเป็นสุข ๖ องค์ประกอบ ได้แก่ การมีสุขภาวะ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล และสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลและนำมาติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๕ จะมีการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงตัวชี้วัดดังกล่าวให้สะท้อนวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้วย

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ
และข้อพิจารณาของ สศช. ในส่วน
ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๕. แนวทางการพัฒนา (น. ๓๑) ๕.๒ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก และสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ (น. ๓๓) <u>ในการจัดบริการทางสังคมนั้น ควรเน้นการจัดบริการทางสังคมให้แก่ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ เป็นพิเศษ</u>	▪ แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมมีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้ดีขึ้น โดยการสร้างโอกาสให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงมากกว่าสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การเพิ่มโอกาสการทำงานและสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถสำหรับผู้สูงอายุ สตรี และคนพิการมากขึ้น การสนับสนุนการจัดที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมให้มีความครอบคลุมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง รวมทั้งการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมซึ่งหมายรวมถึงคนพิการหรือทุพพลภาพ คนพิการจิต คนยากจนและคนไร้ที่อยู่อาศัย เด็กกำพร้า และผู้สูงอายุยากจนหรือไร้ที่พึ่ง เป็นต้น
๕.๓ การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี (น. ๓๔) ๕.๓.๒ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “<u>เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่น และการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งโดยบทบาทของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ พร้อมทั้งให้มีการเชื่อมโยงแผนแม่บทชุมชนกับแผนระดับต่างๆ ในพื้นที่และระดับชาติ รวมทั้งให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในโลก อาเซียน และอนุภูมิภาค สร้างความใกล้ชิดทางสังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค</u>”	▪ <u>รับข้อเสนอโดยปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่น ตามข้อเสนอของสภาที่ปรึกษา</u>

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๕.๔ เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม และเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีระบบการตรวจสอบและการรับผิดชอบที่รัดกุม (น.๓๕) ๕.๔.๑ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม เพื่อก่อเกิดความ <u>สมานฉันท์</u> โดยการเสริมสร้างทุนทางสังคมและความสัมพันธ์ของคนในสังคม ปลุกฝังกระบวนการคิดในการเคารพสิทธิซึ่งกันและกันการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ยอมรับข้อจำกัดความแตกต่างของอัตลักษณ์ในพื้นที่ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรื้อฟื้นค่านิยมที่ดีและสร้างค่านิยมใหม่ที่เป็นที่ยอมรับบนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ เกิดความร่วมมือ แบ่งปันและเอื้ออาทรกันในสังคม (น. ๓๕-๓๖)”	▪ แนวทางการพัฒนา ๕.๔.๑ ไม่ได้มีเป้าหมายปลายทางเพียงแต่การสร้างสมานฉันท์ หากแต่มีเจตนารมณ์ที่จะให้เกิดความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมร่วมที่จะดูแลพิทักษ์ผลประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ
๕.๔.๕ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ปฏิรูปและเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชัน โดยจะต้องดำเนินการอย่างมีบูรณาการเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเชิงลึกและการตรวจสอบที่รอบคอบรัดกุม โดยมีการแก้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง <u>รวมทั้งการให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน</u> ทั้งนี้เพื่อผลักดันการแก้ปัญหาคอร์รัปชันและปัญหาความขัดแย้งในสังคมที่เป็นผลจากการประพฤติดีของข้าราชการและนักการเมืองให้มีผลในทางปฏิบัติที่เป็นธรรม โปร่งใส และยั่งยืน”	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเปลี่ยนข้อความ รวมทั้งการให้สถาบันการศึกษาทุกระดับสอนเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ตามข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาเพื่อปลุกฝังค่านิยมที่พึงปรารถนาด้านธรรมาภิบาลและการต่อต้านคอร์รัปชันให้เกิดขึ้นสำหรับทุกช่วงวัย
๕.๔.๖ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ในการตราและบังคับใช้กฎหมายให้ เป็นไปตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็งรวมทั้งขยายการให้บริการ	▪ รับข้อเสนอโดยเพิ่มเติมข้อความ ในส่วนที่ขยายความถึงการบังคับใช้กฎหมายซึ่งอยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติรัฐหรือนิติธรรม และเพื่อให้ครอบคลุมถึงหลักคิดและลักษณะของการเขียนกฎหมายให้มีพื้นที่สำหรับคนชายขอบและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ซึ่งเป็นการเน้นย้ำถึงบทบาท

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
และให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยสนับสนุนยุติธรรมกระแสหลักควบคู่กับยุติธรรมทางเลือกที่นำไปสู่การเสริมสร้างโอกาสและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนอย่างมีบูรณาการตามลำดับขั้นตอนด้วยความโปร่งใส รวมทั้งการหนุนเสริมเครือข่ายยุติธรรมชุมชนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองในการลดความขัดแย้งในชุมชน และสนับสนุนให้ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ปรับปรุงระบบหลักฐานทางทะเบียนและสถานะทางกฎหมาย และรณรงค์ให้คนรู้กฎหมายโดยเน้นที่คนจน”	หน้าที่ของกฎหมายในฐานะกลไกของรัฐที่จะเข้าไปช่วยปรับโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรมให้เป็นธรรม
๕.๔.๙ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์เพื่อเป็นพลังหนุนเสริมในการพัฒนา โดยเป็นช่องทางเข้าถึงผู้คนทุกภาคส่วนของสังคม ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นธรรม และสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นช่องทางในการเสริมสร้างค่านิยมใหม่ๆ ที่ดีงาม โดยมีกระบวนการสร้างความเข้าใจในการกลั่นกรองความน่าเชื่อถือของข่าวสาร พร้อมกับการส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณของสื่อในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสังคม ควบคู่กับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นโดยอาศัยช่องทางการดำเนินการของวิสาหกิจเพื่อสังคมและการเปิดโอกาสให้ผู้รับสื่อมาร่วมเป็นผู้ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคน <u>รวมทั้งหน่วยงานของรัฐต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นกลางในการให้ความเห็น และรวดเร็ว รวมทั้ง เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง</u>”	รับข้อเสนอโดยเพิ่มเติมประเด็น ภาครัฐให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ไว้ในแนวทางการพัฒนา ๕.๓.๔ และ ๕.๔.๙ ดังนี้ ▪ เพิ่มและปรับปรุงช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติงานภาครัฐ การดำเนินโครงการขนาดใหญ่ การจัดสรรทรัพยากร และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายภาครัฐ โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง งบประมาณรายจ่าย โครงการภาครัฐ และสนับสนุนบทบาทของภาคประชาชนในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ รวมทั้งภาครัฐให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ▪ ปรับเพิ่มเติมแนวทาง ๕.๔.๙ ดังนี้ สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์เพื่อเป็นพลังหนุนเสริมในการพัฒนา โดยเป็นช่องทางเข้าถึงของผู้คนทุกภาคส่วนของสังคม ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและแหล่งอื่นที่ถูกต้อง เป็นธรรม และสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นช่องทางในการเสริมสร้างค่านิยมใหม่ๆ ที่ดีงาม โดยมีกระบวนการสร้างความเข้าใจในการกลั่นกรองความน่าเชื่อถือของข่าวสาร พร้อมกับการส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณของสื่อในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสังคม ควบคู่กับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นโดยอาศัยช่องทางการดำเนินการของวิสาหกิจเพื่อสังคมและการเปิดโอกาสให้ผู้รับสื่อมาร่วมเป็นผู้ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ข้อพิจารณา
๑. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง (น. ๓๘) ๑.๒ คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัยแต่ยังมีปัญหาด้านสติปัญญา คุณภาพการศึกษา และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑.๒ คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านสติปัญญา คุณภาพการศึกษา และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ...และโรคอันมาจากพฤติกรรม การบริโภคที่ไม่เหมาะสมและขาดการออกกำลังกาย... ของภาครัฐในอนาคต”	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเพิ่มเติมคำว่า “และขาดการออกกำลังกาย” อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวอยู่ในหัวข้อสถานการณ์ จึงเห็นควรเพิ่มเติมสถานการณ์ที่บ่งชี้เรื่องขาดการออกกำลังกายผนวกไว้ด้วย
๒) ควรเพิ่มเติมประเด็น “ภาครัฐยังไม่ผลักดันและส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ”	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเพิ่มเติม ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่ภาครัฐได้ให้การอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนักเรียนในโรงเรียนเอกชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย ๒ ส่วน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน (อัตราเดียวกับนักเรียนภาครัฐ) และส่วนที่ ๒ เงินสมทบเป็นเงินเดือนครู
๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย (น. ๔๒) ๔.๑ วัตถุประสงค์ (น. ๔๒) ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๑.๑ เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะในการดูแลสุขภาพ มีระเบียบวินัยมีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”	▪ การมีทักษะในการดูแลสุขภาพควรจะเป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การที่คนจะมีความพร้อมในเรื่องของสุขภาพกายและใจมากกว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ ซึ่งได้ถูกระบุไว้อยู่แล้วในแนวทางข้อ ๕.๓.๑ เรื่องการเสริมสร้างสุขภาวะคนไทย โดยพัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน
๒) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๑.๒ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีทักษะในการประกอบอาชีพ ปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพ”	▪ ข้อเสนอดังกล่าวควรกำหนดเป็นแนวทางมากกว่าวัตถุประสงค์ซึ่งในแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดไว้ในแนวทางข้อ ๕.๒.๑ ๓) พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่วนการปลูกฝังค่านิยมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียนสายอาชีพได้กำหนดไว้ในแผนระดับรอง ภายใต้ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑ ด้วยแล้ว

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๔.๒ เป้าหมายการพัฒนา (น. ๔๒) ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๒.๑ คนไทยทุกคน <u>ต้อง</u>ได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ มี <u>อนามัยการเจริญพันธุ์</u>ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย มีความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวินัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ มีวินัยมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มี <u>น้ำใจนักกีฬา รู้-รัก-สามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ</u> มีค่านิยมความเป็นไทย รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง และของผู้อื่น มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม”	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเปลี่ยนคำว่า “ศีลธรรม” ▪ เรื่องน้ำใจนักกีฬา รู้-รัก-สามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ เห็นควรให้เป็นเป้าหมายในแผนระดับรอง
๒) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๔.๒.๒ คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล <u>ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ มีสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้น</u> การต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น”	▪ ข้อเสนอเรื่องให้ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพควรกำหนดเป็นแนวทางมากกว่าเป้าหมาย ซึ่งในแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดไว้ในแนวทางข้อ ๕.๒.๑ ๓) พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ▪ เรื่องสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเพิ่มขึ้นเป็นตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑ อยู่แล้ว
๔.๓ ตัวชี้วัด (น. ๔๓) ๔.๓.๑ คุณภาพของประชากรดีขึ้น ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดย่อยหนึ่งตัว ดังนี้ “๓) อัตราการออกกำลังกายประจำของ <u>ประชากรตั้งแต่อายุ ๕ ปีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐</u>”	ตัวชี้วัดในเรื่องการออกกำลังกายได้ถูกกำหนดไว้แล้วในแผนระดับรอง ซึ่งมีตัวชี้วัดที่หลากหลายใน (ร่าง) แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) อาทิเช่น ▪ ประชาชนทุกกลุ่ม ร้อยละ ๖๐ เล่นกีฬา ออกกำลังกายและกิจกรรมนันทนาการอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ วัน และไม่น้อยกว่า ๓๐ นาที ▪ เด็กและเยาวชนอายุ ๔-๑๑ ปี อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีทักษะพื้นฐานการเคลื่อนไหว ▪ เด็กและเยาวชนอายุ ๑๒-๑๘ ปี อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีทักษะพื้นฐานการเล่นกีฬาอย่างน้อย ๑ ชนิดกีฬา
๔.๓.๒ คุณภาพคนโดยรวมดีขึ้น ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๑) ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒ ปี <u>และสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ เป็น ๖๐:๔๐</u>”	▪ การกำหนดเป้าหมายเรื่องปีการศึกษาเฉลี่ยจะสะท้อนความรู้พื้นฐานของประชาชนในการที่จะเรียนรู้/ต่อยอดความรู้ที่วัดได้จากค่าเฉลี่ยของจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
	▪ สัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ เป็น ๖๐:๔๐ ควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดในแผนระดับรอง ซึ่งในยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑ ได้กำหนดตัวชี้วัดดังกล่าวแล้ว
๒) ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดอีกสามตัวชี้วัด ดังนี้ <u>“๗) อัตราการป่วยด้วยโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท ลดลง”</u> <u>“๘) ลดสัดส่วนประชากรผู้เสพยาเสพติด ให้เหลือน้อยที่สุดอย่างเร่งด่วน”</u> <u>“๙) มีความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ลดหนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินครัวเรือนลง”</u>	▪ การกำหนดตัวชี้วัดในแผนชาติเป็นการวัดภาพรวมของการพัฒนา ส่วนเป้าหมายตัวชี้วัดเฉพาะควรจะเป็นแผนระดับรอง ▪ ตัวชี้วัดเรื่องความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้น ได้มีการระบุไว้แล้วในยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมทั้งในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา
๔.๓.๓ สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น ๑) ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดอีกสองตัวชี้วัด ดังนี้ <u>“๔) มีคนเข้าวัดและศาสนสถาน เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม เพิ่มขึ้น”</u> <u>“๕) คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทย ตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพิ่มขึ้น”</u>	▪ การกำหนดตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับฐานข้อมูล อย่างไรก็ตามประเด็นเรื่อง “คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทย ตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์เพิ่มขึ้น” อาจวัดโดยการจัดกิจกรรมซึ่งอยู่ในขั้นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นแผนระดับรองของกระทรวงวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญอยู่แล้ว รวมทั้งการส่งเสริมให้คนเข้าวัดและศาสนสถานเพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม
๕. แนวทางการพัฒนา (น. ๔๓) จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มในอนาคต สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สถาบันทางสังคม และปัจเจกบุคคล..... ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และความเพียร ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...มีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม...”	▪ รับข้อเสนอโดยเพิ่มเติมคำว่า “ศีลธรรม”

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๕.๒ การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง (น. ๔๔-๔๗) ๕.๒.๑ การพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย ๑) พัฒนาเด็กปฐมวัยประเด็นเรื่องเตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแล ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๑) เตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา ร่างกาย <u>และจิตใจ</u> ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข”	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเปลี่ยนคำว่า “และจิตใจ” เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความพร้อมทั้งด้านกาย ใจ และสติปัญญา
๒) พัฒนาเด็กวัยเรียนประเด็นเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอน ควรเพิ่มเติมประเด็น “การส่งเสริมภาคเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐตามความเหมาะสม”	▪ ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของภาคเอกชนนั้น ปัจจุบันภาครัฐได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนอยู่แล้วอย่างต่อเนื่องทั้งการอุดหนุนเงินรายหัวนักเรียนในโรงเรียนเอกชน การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการในทุกระดับ
๓) พัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๓) พัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา <u>สร้างแรงจูงใจ ปลุกฝังค่านิยมในการเรียนสายอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระ</u>	▪ ปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอ
๕.๒.๓ สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๒.๓ สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม <u>มีจิตสำนึกต่อสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์</u>	▪ รับข้อเสนอในเรื่องดังกล่าว แต่เห็นควรให้ตัดคำว่า “มีจิตสำนึกต่อ” ออก เพราะซ้ำซ้อนกับประโยคหน้า โดยจะขอปรับแก้เป็น “สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์”
๕.๓ การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม (น. ๔๗) ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๓.๑ การสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการพัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม <u>และการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพ</u> รวมทั้งมุ่งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ การใช้ประโยชน์จากยาสมุนไพรเพื่อการป้องกันและการรักษาเบื้องต้น และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารต่อสังคมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุก รวมทั้ง การ	▪ รับข้อเสนอโดยเพิ่มเติมประเด็นเรื่องการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพ และเรื่องการพัฒนากระบวนการและกลไกการเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพตามที่สภาที่ปรึกษาฯ เสนอ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นเรื่องการลดปัจจัยเสี่ยงและภัยคุกคามสุขภาพอย่างรอบด้าน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ข้อพิจารณา
<u>พัฒนาระบบและกลไกเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพจากปัจจัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ที่แฝงมากับกระบวนการพัฒนา เช่น โรคจากการประกอบอาชีพ โรคอุบัติใหม่ โรคที่เกี่ยวข้องกับสินค้าด้านสุขภาพ เป็นต้น</u>	
๒) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๓.๒ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสม โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ค่าตอบแทน รวมทั้ง การเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ให้เพียงพอ สำหรับสถานพยาบาลในต่างจังหวัด และการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรมีการกระจายที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน”	▪ ประเด็นเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสม โดยให้เพิ่มเติมถ้อยคำว่า “โดยเฉพาะบุคลากรทางแพทย์” นั้น เห็นว่าเรื่องการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรทางการแพทย์ได้มีการดำเนินการอยู่แล้วทั้งในระดับนโยบายที่เป็นนโยบายรัฐบาลและในระดับปฏิบัติทั้งของกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เห็นควรให้มองภาพรวมของบุคลากรด้านสาธารณสุขโดยรวม เพราะจะครอบคลุมทั้งแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกร ฯลฯ ซึ่งยังมีความเหลื่อมล้ำกันในแต่ละภูมิภาค ▪ ประเด็นเรื่องการเพิ่มเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้เพียงพอเห็นควรให้อยู่ในแผนระดับรอง
๕.๔ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (น. ๔๗) ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อ “๕.๔.๓ สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต <u>อย่างจริงจังและต่อเนื่อง</u>”	▪ ข้อเสนอเป็นการเพิ่มเติมถ้อยคำในประเด็นหัวข้อหลัก ซึ่งแนวทางที่กำหนดไว้ภายใต้ข้อ “๕.๔.๓ สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการกำหนดแนวทางที่จะให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องอยู่แล้ว ตามข้อยุทธศาสตร์ ▪ ประเด็นเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งเป็นแผนระดับรองได้เน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และกำหนดกลไกขับเคลื่อนให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอยู่แล้ว
๒) ควรปรับเพิ่มข้อ ๒) พัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป อาทิ สถานศึกษา ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์กีฬา ศูนย์นันทนาการ รวมทั้งเปิดพื้นที่/เวทีสาธารณะให้เป็นศูนย์การรวมการแลกเปลี่ยนให้กับนักคิด	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเพิ่มเติมจากเดิม ศูนย์กีฬา เป็น ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เพื่อให้ครอบคลุมกิจกรรมการออกกำลังกายและนันทนาการ

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ข้อพิจารณา
๕.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม (น. ๔๘-๔๙) ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อ “๕.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม <u>การส่งเสริมกลไกเชิงสถาบันเพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมผ่านช่องทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม</u>”	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเปลี่ยนประเด็นดังกล่าว โดยจะนำไปบูรณาการในแนวทางต่อไป โดยเฉพาะประเด็นเรื่องพหุวัฒนธรรม
๒) ข้อ ๕.๕.๑ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันหลักทางสังคม ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อ “๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะให้คนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต” ๓) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อ “(๒) พื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีและนำคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย อาทิ ความเอื้ออาทร และการเป็นเครือญาติมาใช้ในวิถีชีวิต ควบคู่กับการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักใช้ปัญญาในทางที่ถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่จะมีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม” ๔) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อ “๔) พื้นฟูบทบาทของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต โดยสนับสนุนให้สถาบันศาสนาเผยแพร่แก่นของศาสนาที่ถูกต้องและจัดพื้นที่ในการปฏิบัติธรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการสร้างนวัตกรรมและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนให้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา”	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเปลี่ยนคำว่า “ศีลธรรม” เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้คนมีคุณธรรม จริยธรรม
๕.๕.๒ พัฒนารูปแบบของสถาบันทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน (น.๔๙) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๓) สร้างเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้เป็นพลังสำคัญที่มีบทบาทต่อการสะท้อนความต้องการของประชาชน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ โดยจัดสรรพื้นที่ออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ตามความสนใจ วิเคราะห์แนวทางการใช้ประโยชน์ในการใช้สื่อออนไลน์ และมีการจัดระบบระเบียบการบริหารจัดการอย่างเข้มงวด ในการสกัดกั้นเนื้อหาสาระที่ไม่สร้างสรรค์”	▪ เจตนารมณ์ของแนวทางนี้มุ่งจัดระเบียบการบริหารจัดการสื่อทั้งระบบรวมทั้งสื่อที่ดีและไม่ดี ซึ่งจะครอบคลุมข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ อยู่แล้ว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๕. แนวทางการพัฒนา ๕.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร (น. ๕๗) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๒.๓ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เช่น ศักยภาพของดิน แหล่งรองรับผลผลิต และปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตรที่สำคัญ เช่น ระบบชลประทาน ระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น ... และส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชแต่ละชนิด เพื่อใช้สำหรับวางแผนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภาวะตลาด” ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๒.๕ ปรับปรุงการบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง เช่น ศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตร หรือศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในระดับชุมชน ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”	▪ ปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอ เพื่อขยายความให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ▪ ประเด็นที่เสนอได้มีการระบุไว้ในหน้า ๖๓ ข้อ ๕.๗.๓ แล้ว โดยได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงาน ตั้งแต่การผลิต การตลาด ไปจนถึงการบริโภคให้มีความถูกต้อง เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน พัฒนา และแก้ไขปัญหา รวมถึงเตือนภัย โดยเป็นการพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะมีความครอบคลุมการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชและพื้นที่เพาะปลูก ที่เสนอให้เพิ่มเติมไว้ด้วยแล้ว หากเพิ่มเติมอีกจะเป็นการเขียนที่ซ้ำซ้อนกัน
๕.๔ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร (น. ๖๐) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๖ พัฒนาสถาบันเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการตลาดและการบริหารจัดการ ด้วยการศึกษาดูงานจากเกษตรกรหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จ และการสนับสนุนสินเชื่อเงื่อนไขผ่อนปรนที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ภายใต้ระบบการควบคุมตรวจสอบที่รัดกุม รวมทั้งการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันเกษตรกรกับสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อร่วมวางแผนการพัฒนาภาคเกษตรกรรมตามพื้นฐานและความต้องการของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ”	▪ รับข้อเสนอที่จะปรับเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมสหกรณ์ประเภทอื่น นอกจากสหกรณ์การเกษตรที่ถูกจัดไว้เป็นสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ในภาคการเกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม ส่วนสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ) เพื่อผลักดันให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๔. <u>วัตถุประสงค์และเป้าหมาย (น. ๖๙-๖๙)</u> ๑) <u>ควรเพิ่มเติมวัตถุประสงค์อีกสองข้อ ดังนี้ (๑) เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการไทย และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพและแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน และตลาดโลก (๒) เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในอาเซียน สอดคล้องกับเป้าหมายที่แผนพัฒนาฯ กำหนดไว้ เพื่อความยั่งยืนของผู้ประกอบการโลจิสติกส์ของไทย และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ</u>	▪ การกำหนดวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ในภาพรวมของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของไทยในช่วง ๕ ปี เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจไทยสามารถเจริญเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ และเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจไทยกับภูมิภาค ดังนั้น การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะเฉพาะของสาขาการพัฒนา อาจพิจารณาดำเนินการในขั้นการจัดทำแผนระดับกระทรวงต่อไป
๒) <u>ควรเพิ่มเป้าหมายอีกสองข้อ ดังนี้ (๑) เพื่อเพิ่มจำนวนการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยมีกฎหมายกำหนดให้แบ่งผลประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานวิจัยและพัฒนา ในสัดส่วนที่เหมาะสม และ (๒) ควรเพิ่มเติมเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางน้ำ และทางระบบท่อให้มากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง (ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากร -ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)</u>	▪ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดเป้าหมายหลักที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาไว้ชัดเจนแล้ว ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายหลักดังกล่าวมีแหล่งที่มาชัดเจนทั้งด้านวิธีการเก็บข้อมูลและฐานข้อมูล เป้าหมายที่เสนอเพิ่มเติมเห็นควรนำไปกำหนดเป็นเป้าหมายของแผนปฏิบัติการในระดับกระทรวงต่อไป โดยควรมีการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ของการเก็บข้อมูลและสร้างฐานข้อมูลรองรับเป้าหมายที่สภาที่ปรึกษา เสนอประกอบด้วย นอกจากนี้ การขนส่งทางน้ำและการขนส่งทางท่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ แต่การขนส่งทั้ง ๒ รูปแบบในขณะนี้ มีข้อจำกัดในการดำเนินการทั้งในด้านกายภาพของลำน้ำภายในประเทศ และความคุ้มค่าของการก่อสร้างระบบท่อเพื่อการขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ดังนั้น ในแนวทางการพัฒนาในช่วง ๕ ปี จะมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนกร และการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อการขนส่ง (Multimodal Facility) ซึ่งมีแผนงานโครงการรองรับไว้แล้ว และจะทำให้การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการขนส่งสามารถดำเนินการได้ทันที

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ข้อพิจารณา
๕ แนวทางการพัฒนา ๕.๑ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐาน สำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มี แนวทางดำเนินงาน ดังนี้ (น. ๗๐) ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๒) ภายใต้ ๕.๑.๑ และ ๕.๑ เป็น ๒) พัฒนาสินค้าและบริการให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดใหม่ โดย ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในเชิงลึกของ ผู้บริโภคในตลาดเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลง ไปตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกลุ่ม ผู้บริโภครายได้ปานกลางและรายได้สูงในจีนและ อินเดียที่มีแนวโน้มจะเป็นกำลังซื้อหลักของ ประเทศ ศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบและ มาตรการที่มีใช้ภายในรูปแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่ เอื้อประโยชน์และเป็นอุปสรรคในการส่งออก ของไทยไปยังตลาดใหม่ รวมทั้งให้ความสำคัญ กับการส่งเสริมและกระตุ้นผู้ประกอบการไทยให้ นำมาตรฐานสากลมาใช้ในการผลิต ตลอดจน มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและความแตกต่าง ให้กับสินค้าและบริการ เพื่อพัฒนาไปสู่ อุตสาหกรรมและบริการสร้างสรรค์มากขึ้น” (น. ๗๐)	▪ รับข้อเสนอที่จะปรับเพิ่มเติม เนื่องจากจำนวนผู้รายได้สูงใน ประเทศจีนและอินเดียมีแนวโน้มสูงขึ้น และเป็น กลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพของสินค้าและบริการของไทย
๒) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๑) ภายใต้ ๕.๑.๒ และ ๕.๑ เป็น “เสริมสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ ธุรกิจ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยสนับสนุนการวิจัย พัฒนาและสร้างนวัตกรรมให้กับธุรกิจ ส่งเสริม การใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการ พัฒนาสินค้าและบริการ และส่งเสริมการลงทุน ธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ โดยอาศัยความ ได้เปรียบของทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของ ประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพและ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนสามารถรองรับการเปิดเสรีทางการค้า และกระแสความต้องการของตลาดโลก ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจ	▪ ข้อเสนอปรากฏอยู่ในแนวทางข้อ ๓) ภายใต้ ๕.๑.๒ แล้ว โดย ระบุให้มีการ “ส่งเสริมธุรกิจบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ไว้เป็นแนวทางหนึ่ง เพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนภายในประเทศ และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ตามข้อ ๓)

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ข้อพิจารณา
บริการโลจิสติกส์ ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจการจัดประชุมและแสดงนิทรรศการนานาชาติ เป็นต้น <u>โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (น. ๗๑)</u>	
๓) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๕) ภายใต้ ๕.๑.๒ และ ๕.๑ เป็น ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕) <u>บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสมดุลและความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอ และบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสาขาการผลิตและบริการอื่นๆ พร้อมทั้งมีมาตรการกระตุ้นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม (น. ๗๒)</u>	▪ ข้อเสนอปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเป็นธรรมในสังคม ภายใต้หัวข้อ ๕.๑.๕ ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนในสังคมไทย โดยธรรมาภิบาลและการให้ประโยชน์ทางภาษีสำหรับภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและวิสาหกิจเพื่อสังคม..... แล้ว
๔) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๖) ภายใต้ ๕.๑.๒ และ ๕.๑ เป็น “เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย <u>สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และบุคลากรภาครัฐ เพื่อร่วมกันพัฒนาและเชื่อมโยงกับสาขาการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องในพื้นที่ตามแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน โดยนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น และทรัพยากรที่มีอยู่มาพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เพื่อมุ่งให้เกิดการกระจายรายได้ด้านการท่องเที่ยว ไปยังท้องถิ่นต่างๆ ที่มีศักยภาพ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตามกฎระเบียบใหม่ของโลก” (น. ๗๒)</u>	▪ เห็นควรยึดตามข้อความเดิม เนื่องจากเป็นแนวทางการพัฒนาที่ต้องการเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการรายย่อยเป็นหลัก เพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยว และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งก่อน ส่วนข้อเสนอที่ให้เพิ่มเติมสหกรณ์นั้น เห็นว่าเนื่องจากสหกรณ์มิได้มีกิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง จึงควรยึดตามภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไว้ดังเดิม ▪ นอกจากนี้ ส่วนเกริ่นนำของการปรับโครงสร้างภาคบริการ (หัวข้อ ๕.๑.๒) และข้อความ ๑) ภายใต้ ๕.๑.๒ ได้ระบุถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ จากความได้เปรียบของทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทยสำหรับภาคบริการอยู่แล้ว

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๕) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๑) ภายใต้ ๕.๑.๓ และ ๕.๑ เป็น สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ ที่มีการเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันอย่างมีทิศทางที่ชัดเจนของธุรกิจสร้างสรรค์ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนในการผลิตสินค้าและบริการ การจัดจำหน่าย และการดำเนินกิจกรรมเชิงพาณิชย์ และส่งเสริมการแข่งขันของธุรกิจที่เป็นธรรมเพื่อการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าและบริการที่สูงขึ้นตลอดจนส่งเสริมการปรับบทบาทของสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของธุรกิจสร้างสรรค์ <u>โดยนำวัฒนธรรม ประเพณี มาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมภาคบริการด้วย”</u> (น. ๗๒)	▪ สาระนั้นนี้ได้สอดแทรกไว้ใน ๕.๑.๒ แล้ว และเนื้อหาในหัวข้อการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจนี้ มีความครอบคลุมสาระที่สภาที่ปรึกษา เสนอมาอยู่แล้ว นอกจากนี้ การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจสร้างสรรค์ ไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะภาคบริการหรือวัฒนธรรมประเพณีเท่านั้น
๖) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๓) ภายใต้ ๕.๑.๓ และ ๕.๑ เป็น เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ <u>โดยเฉพาะการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา...</u>” (น.๗๒-๗๓)	▪ การเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจสร้างสรรค์สามารถทำได้หลายวิธีการ นอกเหนือจากการให้การศึกษา และในหลายธุรกิจ อาจจำเป็นต้องเน้นการพัฒนาทักษะ หรือการเปิดโอกาสด้านการแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ มากกว่าการให้การศึกษา ดังนั้น เห็นควรยึดตามข้อความเดิมซึ่งเปิดช่องทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการได้หลากหลายวิธี
๗) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๕) ภายใต้ ๕.๑.๓ และ ๕.๑ เป็น <u>เร่งรัดลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจสร้างสรรค์ในการครอบครองทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างรวดเร็ว</u> โดยส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการจัดระบบฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์ โดยสร้างความตื่นตัวและความตระหนักของธุรกิจและทุกภาคส่วนถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญาที่มีต่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม ต่อยอดการเติบโตของธุรกิจ ยกระดับมาตรฐานของสินค้า	▪ แนวทางของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ มุ่งพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาทั้งระบบ ตั้งแต่การจดทะเบียน การใช้ ประโยชน์เชิงพาณิชย์ และการคุ้มครอง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ โดยประเด็นที่เสนอมาในเรื่องการเร่งรัดลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เป็นประเด็นที่แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ได้ให้ความสำคัญอยู่แล้ว โดยได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในลักษณะที่เป็นวิธีการสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ข้อพิจารณา
และบริการ ลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดมากขึ้น รวมทั้งบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการละเมิดทรัพย์สินปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ” (น.๗๓)	
๘) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ๕.๑.๔ ภายใต้ ๕.๑ เป็น <u>พัฒนาภาคเกษตร</u> บนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับธุรกิจด้านการเกษตรและอาหาร ให้เป็นแหล่งรายได้และศูนย์กลางตลาดโลก รวมถึงปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านการเกษตร เช่น ระบบโลจิสติกส์ของภาคเกษตร เป็นต้น” (น.๗๓)	▪ ปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอ
๕.๒ การพัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (น.๗๔) ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ (๔) ภายใต้ ๑) และ ๕.๒.๑ เป็น “<u>สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออมโดยเฉพาะภาคครัวเรือน ส่งเสริมให้องค์กรนายจ้าง และสถาบันการเงินมีหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ทั้งด้านการออม การลงทุน ส่งเสริมให้ครัวเรือนระดับกลาง และระดับล่างได้มีโอกาสเข้าถึงการออม โดยเฉพาะการลงทุนในพันธบัตรของรัฐบาลได้โดยตรง การบริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ยืมในระบบ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สิน</u>” (น. ๗๕)	▪ รับข้อเสนอมาประกอบในการปรับเพิ่มเติมข้อความ (๔) ภายใต้ ๑) ข้อ ๕.๒.๑ เป็นดังนี้ “(๔) <u>สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน สร้างวินัยทางการเงินให้แก่ภาคธุรกิจ ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออมภาคครัวเรือน โดยเฉพาะครัวเรือนระดับกลาง และระดับล่างให้มีโอกาสเข้าถึงการออมและการลงทุน โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินการออมและการลงทุนที่ตอบสนองความต้องการของครัวเรือนทุกระดับ ส่งเสริมให้องค์กรนายจ้าง และสถาบันการเงินมีหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงินทั้งด้านการออม การลงทุน การบริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ยืมในระบบ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สิน</u>”

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๒) ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ (๑) ภายใต้อ ๒) และ ๕.๒.๒ เป็น “เร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะ สถาบันวิจัย และพัฒนา สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ อย่างเพียงพอและทั่วถึง โดยเฉพาะในระดับภูมิภาค และสอดคล้องกับความต้องการ หรือ สนับสนุนให้ภาคเอกชนและนักลงทุน ต่างประเทศจัดตั้งศูนย์วิจัยในประเทศไทย” (น. ๗๖)	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีการขยายงบการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ฯ ในภูมิภาคเพื่อรองรับ แนวทางการพัฒนาที่เน้นความสำคัญของพื้นที่
๓) ควรเพิ่มเติมประเด็น ๓) พัฒนาระบบการขนส่ง ทางรถไฟ ภายใต้อ ๕.๒.๓ “โดยเฉพาะเส้นทาง รถไฟที่จะพัฒนา ระบบรถไฟความเร็วสูงและที่ เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้ใช้ระบบรางที่ มีมาตรฐานเดียวกัน” (น. ๗๗)	▪ ระบบรถไฟความเร็วสูง (High Speed Train) ตาม ความหมายสากล เป็นระบบที่จะใช้รางขนาดมาตรฐาน (Standard Gauge) ๑.๔๓๕ เมตร ซึ่งการก่อสร้างเส้นทาง รถไฟความเร็วสูงจะต้องก่อสร้างแยกออกจากเส้นทางรถไฟ เดิม ซึ่งกรณีที่จะพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงเชื่อมโยงกับ ประเทศเพื่อนบ้านนั้น จะมีขั้นตอนการดำเนินงานระหว่าง ประเทศหลายขั้นตอน ซึ่งการพิจารณาข้อตกลงด้านเทคนิค จะเป็นประเด็นหนึ่งที่ต้องมีการเจรจา ดังนั้น การกำหนดแนว ทางการพัฒนาในเชิงกว้างจะช่วยให้มีความยืดหยุ่นในการ ดำเนินการมากขึ้น
๔) ควรเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาประเด็น ๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ภายใต้อ ๕.๒.๓ “แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบแอปพลิเคชัน (ซอฟต์แวร์) ดิจิตอลคอนเทนต์ ต่างๆ และการ จัดตั้งเขตอุตสาหกรรมดิจิตอล (Digital Park) รวมทั้ง การกำหนดให้มีแผนการพัฒนานุคลากร และสถาบันพัฒนานุคลากรด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารโดยเฉพาะ	▪ แนวทางการพัฒนาที่ระบุไว้ในร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ครอบคลุมเรื่องการพัฒนาแอปพลิเคชัน (ซอฟต์แวร์) และ ดิจิตอลคอนเทนต์แล้ว โดยปรับประโยคเป็น “สนับสนุนการ พัฒนาเนื้อหาสาระและโปรแกรมประยุกต์ที่เชื่อมโยงกับ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์” ซึ่งเป็นความหมาย เดียวกันกับที่เสนอ ▪ ข้อเสนอที่ระบุให้มีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมดิจิตอล (Digital Park) นั้น จำเป็นต้องพิจารณาความเหมาะสมในการกำหนด แนวทางการพัฒนาดังกล่าวอย่างละเอียด เนื่องจากโดยทั่วไป หากภาครัฐสามารถพัฒนาโครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงได้ ครอบคลุมทั่วประเทศแล้ว ผู้พัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ มีอิสระในการดำเนินการมากขึ้น ซึ่งการจัดตั้งเขต อุตสาหกรรมดิจิตอล (Digital Park) อาจไม่คุ้มค่าในการ ดำเนินการ ▪ สำหรับข้อเสนอเรื่องการพัฒนาบุคลากรนั้น ระบุไปเพิ่มเติมใน ประเด็นการจัดทำแผนการพัฒนานุคลากรด้าน ICT เพื่อ รองรับการพัฒนาในระยะยาวต่อไป

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๕) ควรแก้ไขเพิ่มเติม ๑) ภายใต้ ๕.๒.๔ เป็นส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก โดยกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนภาคการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคขนส่ง โดยเฉพาะเชื้อเพลิงชีวภาพและชีวมวล ให้กับประชาชน และชุมชน เช่น แก๊สโซฮอลล์ ไบโอดีเซล ขยะและมูลสัตว์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานทางเลือก พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานทดแทน และพลังงานอื่นๆ ในอนาคต ให้กับประชาชน และชุมชน อย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน”	▪ วัตถุประสงค์ของการกำหนดแนวทางการพัฒนาดังกล่าวต้องการสนับสนุนให้มีการผลิตพลังงานทดแทนเพื่อใช้ในการผลิตไฟฟ้า และการขนส่งมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่ต้องการให้เกิดผลในระดับประเทศ สำหรับการผลิตพลังงานทดแทนในระดับครัวเรือนและชุมชนจะระบุไว้ในยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตรความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ข้อ ๕.๕.๖ หน้า ๖๑ ▪ สำหรับการระบุรายละเอียดของพลังงานทางเลือกนั้น ควรระบุไว้ในเชิงกว้างโดยไม่ระบุในรายละเอียดเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการดำเนินการ ทั้งนี้ การสร้างความเข้าใจในระดับประชาชนนั้น ได้ครอบคลุมการสร้างความรู้ความเข้าใจในระดับชุมชนด้วย
๖) ควรเพิ่มเติมประเด็น ๕.๒.๕ ปฏิรูปกฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ในด้านต่างๆ โดย การปรับปรุงกฎหมาย กฎและระเบียบทางการค้าเพื่อป้องกันการผูกขาด	▪ ปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕
การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค
เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๑. แนวทางการพัฒนา ข้อ ๕.๑ (หน้า ๘๙) การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ ๑) ควรเพิ่มเติมประเด็น “<u>การขนส่ง น้ำมัน ก๊าซ และสินค้า โดยระบบ Land Bridge เชื่อมระหว่างฝั่งอันดามันและอ่าวไทย</u>” ๒) ควรเพิ่มเติมประเด็น “<u>การสร้างท่าเทียบเรือฝั่งอันดามัน</u>”	▪ การพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ในพื้นที่ภาคใต้ จำเป็นต้องมีการพิจารณาในรายละเอียดอย่างรอบคอบในทุกมิติ ดังนั้นการระบุแนวทางการพัฒนาในเชิงกว้างจะทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาได้มากกว่าการกำหนดรูปแบบการพัฒนาที่ชัดเจนในระดับแผนงานโครงการ ▪ แนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ครอบคลุมความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ ครบถ้วนและสมบูรณ์แล้ว สำหรับประเด็นที่สภาที่ปรึกษา ขอเพิ่มเติมเป็นเรื่องของการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องพิจารณาจัดทำเป็นแผนแม่บทหรือโครงการเฉพาะเรื่องในรายละเอียดต่อไป
๒. แนวทางการพัฒนา ข้อ ๕.๒ (หน้า ๙๐) การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค ๑) ควรเพิ่มเติมประเด็น <u>การพัฒนากระบวนการความร่วมมือระหว่างประเทศบนฐานเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง การดำเนินนโยบายเชิงรุกที่จะสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในจุดที่อาจเกิดการกระทบกระทั่ง หรือมีผลประโยชน์ซ้อนทับ เนื่องจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติด้วย</u>	▪ รับข้อเสนอโดยปรับเพิ่มเติมในส่วนของ <u>การพัฒนาเศรษฐกิจ</u> จำเป็นต้องคำนึงถึงความมั่นคง ซึ่งประเด็นนี้ได้ปรากฏแล้วในข้อ ๕.๒.๓ ภายใต้ยุทธศาสตร์เชื่อมโยง (หน้าที่ ๙๑) ที่กล่าวถึงการบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่เน้นทั้งด้านความมั่นคงของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๓. แนวทางการพัฒนา ข้อ ๕.๓ (หน้า ๙๑) การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๓.๓ กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นหนึ่งเดียว เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการกำหนดระบบบริหารจัดการร่วมด้านการพัฒนาทักษะและด้านคุณสมบัติของแรงงานนำเข้า เพื่อให้ได้แรงงานที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการสำหรับทุกประเทศ”	▪ มาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เป็นระดับมาตรฐานทั่วไปที่จำเป็นต้องกำหนดให้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรฐานอ้างอิงสำหรับการกำกับดูแลคุณภาพสินค้าและบริการ รวมถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค/อุปโภค อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้มีมาตรฐานเป็นหนึ่งเดียวนั้น เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากระดับการพัฒนาและศักยภาพของประเทศในอาเซียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานจึงเป็นเรื่องที่มีความเหมาะสมแล้ว
๔. แนวทางการพัฒนา ๕.๔ (หน้า ๙๒) การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๔.๑ รักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ เช่น โดยต้องมีการติดตามและประเมินผล ผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม”	▪ เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะ แต่อาจไม่จำเป็นต้องระบุเป็นการเฉพาะในข้อนี้ เนื่องจาก การติดตามและประเมินผลการพัฒนา เป็นหน้าที่และการดำเนินงานของ สศช. ตามพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ อยู่ด้วยแล้ว อย่างไรก็ตาม สศช. จะได้ใช้โอกาสในการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มี “การติดตามและประเมินผล ผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม” ตามข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ต่อไป
๕. แนวทางการพัฒนา ๕.๕ (หน้า ๙๒) การสร้างความเป็นส่วนร่วมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๕.๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศ และใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษ (GSP) ของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเพื่อส่งออก โดยการสร้างตราสัญลักษณ์ และสร้างเครือข่ายธุรกิจโดยการหาตัวแทนและหุ้นส่วนใน	▪ การให้ความรู้เรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสิ่งที่อยู่ในชั้นแผนระดับรองหรือแผนระดับปฏิบัติการ ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการอยู่แล้วเช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ▪ ส่วนการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้านนั้น ได้กล่าวถึงไว้ในข้อ ๕.๒.๓ ของแผนเชื่อมโยงที่กล่าวถึง

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษาฯ	ข้อพิจารณา
ต่างประเทศ การสนับสนุนด้านสินเชื่อ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การลงทุนของประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม รวมทั้งการลดปัญหาอุปสรรคทางการลงทุนที่สำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่สาม หรือคู่ค้าที่สำคัญ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การจัดตั้งหอการค้าและสมาคมธุรกิจเอกชนไทยในต่างประเทศ จัดตั้งเวทีประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ควบคู่กับสภาธุรกิจของกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค และศูนย์ประสานงานระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้าน บริเวณชายแดน การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิพิเศษทางการค้าตามข้อตกลงทางการค้าต่างๆ รวมทั้ง การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน”	การบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงระบบการผลิตร่วมและคลัสเตอร์การผลิตร่วม ซึ่งถือเป็นความร่วมมือพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาขั้นต่อไป โดยอาจจะกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตประกอบการอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องนโยบายของแต่ละประเทศ ■ อนึ่ง แม้ว่าการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยจะได้มีการผลักดันขับเคลื่อนในระยะที่ผ่านมา แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จ ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ไว้ต่อคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ซึ่งเป็นกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓) ว่าสมควรให้มีการจัดทำเป็นกฎหมายกลางเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยจะต้องพิจารณาเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันด้วย
๖. แนวทางการพัฒนา ๕.๖ (หน้า.๙๓) การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “๕.๖.๑ พัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน การจัดระบบแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ชัดเจน ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติประเทศตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล”	■ ปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๑. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (น. ๙๕) ๑.๑ ควรเพิ่มเติมข้อความในสถานการณ์ ข้อ ๑.๒ เป็น “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง <u>ความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง...</u>”	เป็นการขยายความให้เห็นถึงผลจากการเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งจะเป็นการซ้ำซ้อนกับสาระที่ระบุไว้ในข้อ ๑.๑
๒. การประเมินความเสี่ยง (น. ๙๘) ๒.๑ ควรเพิ่มเติมข้อความในข้อ ๒.๒.๑ เป็น “ประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกสาธารณะและความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน...”	ปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอ
๒.๒ ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในข้อ ๒.๒.๒ เป็น “ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย...”	โครงสร้างภาคอุตสาหกรรมของไทยประกอบด้วยอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก มีสัดส่วนถึงร้อยละ ๙๘ และส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย จึงทำให้มีการใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดปัญหามลพิษสูง และยังขาดทั้งแหล่งเงินทุน องค์ความรู้และเทคโนโลยีในการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ขณะที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีขีดความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยีได้มากกว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ไปสู่การผลิตที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสะท้อนอยู่ในแนวทางการพัฒนาในข้อ ๕.๒.๑ ทั้งนี้ขอคงนัยยะเดิม แต่ขยายความให้ชัดเจนขึ้นในข้อ ๒.๒.๒ เป็น “ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย.....”
๒.๓ ควรเพิ่มข้อความ “แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” ต่อท้ายคำว่ารัฐธรรมนูญ ในข้อ ๒.๓.๑	ปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอ

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๓. เป้าหมาย (น.๑๐๒) ๓.๑ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป้าหมาย ข้อ ๔.๒.๒ เป็น “เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำ บรรเทาอุทกภัย และรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรไว้ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่เหมาะสมและคุ้มกับการลงทุนของเกษตรกร เฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร”	เรื่องการรักษาพื้นที่ชลประทานเดิมให้เป็นพื้นที่การเกษตรได้กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนไว้แล้วในยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ข้อ ๕.๑.๑ (น.๕๖) รักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตร โดยการรักษาและควบคุมการใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูงที่รัฐบาลได้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานไว้แล้ว เช่น ระบบชลประทาน ระบบคมนาคม ขนส่ง เป็นต้น
๔. แนวทางการพัฒนา (น. ๑๐๓) ๔.๑ ควรเพิ่มเติมประเด็น “ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิชุมชนในความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	ประเด็น “การคุ้มครองสิทธิชุมชนในความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น” ได้มีการกำหนดไว้แล้วในแนวทาง ข้อ ๕.๘.๑ (หน้า ๑๑๔) ส่วนเรื่อง “ทรัพย์สินทางปัญญา” สามารถเพิ่มเติมได้ ในแนวทางข้อ ๕.๘.๑ (หน้า ๑๑๔) โดยใช้คำที่ครอบคลุมทรัพย์สินทางปัญญาด้านแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และด้านอื่นๆ ดังนี้ “พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยสนับสนุนแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ตามวิถีชีวิตภูมิปัญญา และวัฒนธรรมดั้งเดิม ภายใต้หลักการสนับสนุนคนอยู่ร่วมกับระบบนิเวศอย่างเกื้อกูล สนับสนุนสิทธิของชุมชน บทบาทของปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำชุมชน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ..... ตลอดจนส่งเสริมระบบการจัดการที่เคารพสิทธิทางปัญญา คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และปกป้องทรัพยากรของชุมชน”
๔.๒ ควรเพิ่มเติมข้อความในแนวทางข้อ “๕.๔ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง”	ปรับเพิ่มเติมตามข้อเสนอ
๔.๓ ควรเพิ่มเติมประเด็น การป้องกันอาชญากรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันปัญหาการทำลาย การลักลอบเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ป่า การลักลอบทิ้งสารพิษ”	รับข้อเสนอโดยปรับเพิ่มเติม ในข้อ ๕.๘.๓ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ.....เพิ่มบทลงโทษต่อผู้บุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ป่า และการลักลอบทิ้งสารพิษ

การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
๑. การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ข้อ ๔.๖.๒ กลไกการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ “ในการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการตามแผน” เนื่องจากสภาที่ปรึกษาฯ เป็นองค์กรที่เป็นตัวแทนภาคประชาสังคม ซึ่งไม่มีส่วนได้เสีย และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้สภาที่ปรึกษาฯ ทำหน้าที่ให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาฯ ก่อนประกาศใช้ จึงสมควรทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว	▪ การติดตามประเมินผลการพัฒนาเป็นบทบาทหน้าที่ของ สศช. ตาม พ.ร.บ. พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๑๒ กำหนดให้ สศช. มีหน้าที่ ดังนี้ (๘) ติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับผลงานตามโครงการพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเร่งรัด ปรับปรุง หรือเลิกล้มโครงการพัฒนาอันหนึ่งอันใด เมื่อเห็นสมควร” และ สศช. ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาฯ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนรายงานต่อสาธารณะชนเป็นประจำทุกปี ▪ สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลไว้ในบทที่ ๔ การบริหารจัดการแผนฯ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ดังที่ปรากฏในหน้า ๑๓๔ ข้อ ๔.๖.๒ กลไกการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ข้อ ๓) เสริมสร้างกลไกการตรวจสอบของภาคประชาชนให้เข้มแข็ง โดยสนับสนุนให้ภาคประชาชนรวมกลุ่มติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบความโปร่งใสและความสำเร็จของ โครงการพัฒนาต่างๆ ▪ อย่างไรก็ตาม สภาที่ปรึกษาฯ สามารถดำเนินการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งในระดับภาพรวมและในประเด็นที่สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความสำคัญ รวมทั้งเป็นเครือข่ายการติดตามประเมินผลร่วมกับ สศช. ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
๒. ควรเพิ่มเติมกลไกการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อีกหนึ่งข้อ ดังนี้ ๔) เพื่อให้การบูรณาการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีผลในทางปฏิบัติเห็นสมควรให้มี “คณะกรรมการบูรณาการ” ประกอบด้วยหน่วยงานหลักต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ในการบูรณาการแผนงาน/โครงการ และงบประมาณให้เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เนื่องจากที่ผ่านมาหน่วยงานหลักต่างๆ ยังขาดการบูรณาการการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ อย่างแท้จริง	▪ สศช. พิจารณาว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนระดับภาพรวม ที่มุ่งพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและเชื่อมโยงในทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ข้อเสนอให้มีคณะกรรมการบูรณาการแผนฯ เป็นประเด็นที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แผนการบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘) ระบุให้มีการบูรณาการใน ๕ เรื่องที่สำคัญ อาทิ การบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น ซึ่งได้มอบหมายให้ สศช. รับไปประสาน

ประเด็นความเห็นของสภาที่ปรึกษา	ข้อพิจารณา
	และผลักดันในระดับปฏิบัติ นอกจากนี้ สศช. ได้กำหนดให้มีกลไกการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนา และกลไกขับเคลื่อนแผนระดับต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ให้สามารถผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ส่วนการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐอยู่แล้ว ภายใต้คณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีผู้แทนของภาคเอกชนและภาคีการพัฒนาอื่นๆ เข้าร่วมอยู่ด้วยแล้ว

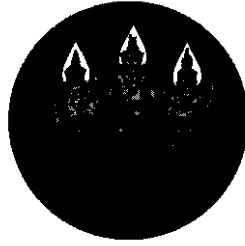

ร่าง

**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่สิบเอ็ด**

พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี
สิงหาคม ๒๕๕๔

ร่าง

**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่สิบเอ็ด**

พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

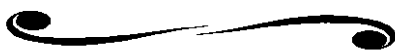
สำนักนายกรัฐมนตรี

สิงหาคม ๒๕๕๔

พระราชดำริเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“ ...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน
คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน
ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว
จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ
ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และประหยัดนั้น
ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว
และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ได้แน่นอนบริบูรณ์...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

คำนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และต่อประเทศไทย ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - ๑๐ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ผ่านการประยุกต์ใช้ในระดับและมิติต่างๆ และได้ส่งผลโดยภาพรวมให้ประเทศไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงพอสมควรท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงยังคงน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดแนวทางของยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งขยายผลทั่วไปในภาพกว้างและด้านลึกในระดับประเทศ พื้นที่ ท้องถิ่น ชุมชน และปัจเจกชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและต่อเนื่อง ในปี ๒๕๕๓ ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นของประชาชนตั้งแต่ในระดับชุมชน/หมู่บ้าน ระดับภาค และระดับประเทศ เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบแนวคิด ตลอดจนทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เสนอคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ และ สศช. ได้ใช้ทิศทางดังกล่าวเป็นกรอบสำหรับจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งได้นำไปใช้ระดมความคิดเห็นจากภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในระดับภาคทั่วประเทศเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ รวมทั้งได้นำไปรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชนในวงกว้างในที่ประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔

ขณะนี้ กระบวนการยกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว สศช. จึงได้จัดทำเอกสาร “ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)” เพื่อใช้เป็นเอกสารในการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา และเสนอสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็น หลังจากคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จะดำเนินการนำกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สิงหาคม ๒๕๕๔

ปฐมบท

ก - ช

ส่วนที่ ๑ : สรุปสาระสำคัญ(ร่าง)แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ส่วนที่ ๒ : การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ วิสัยทัศน์ และทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

บทที่ ๑	การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ	๑
บทที่ ๒	วิสัยทัศน์และทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑	๑๘

ส่วนที่ ๓ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

บทที่ ๓	ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม	๒๔
บทที่ ๔	ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน	๓๘
บทที่ ๕	ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน	๕๐
บทที่ ๖	ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน	๖๔
บทที่ ๗	ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม	๘๒
บทที่ ๘	ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	๙๕

ส่วนที่ ๔ : การบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

บทที่ ๙	การบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ	๑๑๗

ภาคผนวก : กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญเบื้องต้นภายใต้ (ร่าง)แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

๑๓๕

ปฐมบท

ปฐมบท

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ นั้น ขณะนี้ได้หยั่งรากลึกลงในสังคมไทย พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาคน” ในการดำเนินวิถีชีวิตได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงความถูกต้องตามหลักวิชา ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต หลักการทรงงานของพระองค์จะเน้นการ “เข้าใจ เข้าถึง และร่วมพัฒนา” อย่างสอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายของระบบภูมินิเวศ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่ “การพึ่งพาตนเอง” ดำเนินการด้วยความรอบคอบ วิเคราะห์ ระมัดระวัง “ทำตามลำดับขั้นตอน” มีการทดลองด้วยความเพียรจนมั่นใจจึงนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์ในสาธารณะ

สังคมไทยได้ตระหนักและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ นับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) ที่ประเทศไทยเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและสถานการณ์ในขณะนั้นได้สะท้อนผลการพัฒนาประเทศไม่สมดุลและยั่งยืน เนื่องจากที่ผ่านมามุ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ขณะที่สังคมเผชิญกับปัญหาในหลายด้าน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ปัจจุบันการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างกว้างขวางได้เป็นปรัชญาที่ชี้นำยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนาประเทศให้มุ่งสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้นำไปเป็นแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนในทุกระดับตั้งแต่ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และบริหารจัดการความเสี่ยงที่ช่วยให้สังคมไทยสามารถฟันตัวและผ่านพ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและภัยพิบัติได้ดีกว่าในอดีต อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศในอนาคตสังคมไทยยังมีความท้าทายเชิงโครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในสังคม และการบริหารจัดการภาครัฐที่อ่อนแอ ประกอบกับต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นได้ทั้งโอกาสและข้อจำกัด จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง รวมทั้งการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และมีธรรมาภิบาล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : หลักการพัฒนาประเทศ

ภาพรวมของการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๗ สรุปได้ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญห การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ทำให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ได้ปรับแนวคิดการพัฒนาประเทศใหม่จากเดิมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นประเด็นหลักมาเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมๆ กัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยเศรษฐกิจได้รับการปรับให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นแบบองค์รวมที่

เชื่อมโยงมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างสมดุล แต่วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๔๐ ทำให้การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการพัฒนาไม่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม สังคมไทยได้เริ่มรับรู้ถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในขณะที่สังคมไทยกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤตครั้งสำคัญของประเทศ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ได้อัญเชิญหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยสู่ความอยู่ดีมีสุข พร้อมทั้งยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพและยั่งยืน ควบคู่ไปกับปรับเปลี่ยนกระบวนการวางแผนจากการดำเนินการ “โดยราชการเพื่อประชาชน” เป็นการมี “ประชาชนเข้าร่วม” ให้คนเป็นผู้ตัดสินใจหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อพร้อมรับความเสี่ยงบนฐานของความรอบรู้ ความรอบคอบ ความเพียร และคุณธรรม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ยังคงน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างสมดุล การอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขในสังคมและการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ได้มีการวิเคราะห์สถานะทุนของประเทศใน ๓ ทุน ได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และวิเคราะห์บริบทการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งระบบเศรษฐกิจโลก ตลาดการค้า ตลาดการเงิน การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เผชิญภาวะโลกร้อนและการขาดแคลนพลังงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ได้อย่างถูกหลักวิชาการ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนและการนำทุนทั้ง ๓ ทุนดังกล่าวไปใช้ประโยชน์อย่างเกื้อหนุนซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในสังคม พร้อมทั้งเสริมสร้างระบบโครงสร้าง กลไกและกระบวนการบริหารพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับสังคมไทย

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการประยุกต์ใช้และมีผลอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงที่ประเทศไทยเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี ๒๕๔๐ และเป็นแนวทางปฏิบัติอันสำคัญยิ่ง ในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้พ้นจากภาวะวิกฤตในหลายด้าน ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย รวมทั้งวิกฤตที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตการเมือง และวิกฤตทางสังคม การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติ ได้ส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน ขณะที่ บางเรื่องอยู่ระหว่างการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง บางเรื่องประชาชนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรุนแรงในเบื้องต้นแต่สามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ความก้าวหน้าในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติของทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งหวังให้เกิดภูมิคุ้มกันแก่ตัวเอง ครอบครัว องค์กร สังคมและประเทศนั้นมีหลายประการ

ในส่วนภาครัฐ ได้น้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารประเทศในหลายระดับ ทั้งเป็นหลักการในการบริหารเศรษฐกิจในระดับมหภาค การกำหนดนโยบายภาครัฐที่ยั่งยืน การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินการตามนโยบายที่เหมาะสม ตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

อย่างรัดกุมมากขึ้น บนพื้นฐานการของการรักษาวินัยทางการเงินการคลัง โดยการกำหนดกรอบการคลังที่ยั่งยืน เพื่อเป็นกฎเกณฑ์ในการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล ซึ่งประกอบด้วย ๑) การรักษาสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระดับที่ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ๒) การกำหนดสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาล ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๕ ของงบประมาณโดยรวม และ ๓) การกำหนดภาระหนี้รัฐบาลไม่ให้เกินร้อยละ ๑๕ ของงบประมาณรวม เป็นต้น

ขณะเดียวกัน การวางแผนและการดำเนินการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐในบางโครงการได้เริ่มดำเนินการบนพื้นฐานการวิเคราะห์อย่างรอบคอบทั้งในศักยภาพด้านการเงิน ความพร้อมในการดำเนินการ และความจำเป็นตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ให้ความสำคัญกับความสมดุลในเชิงปริมาณและคุณภาพของการลงทุน การกระจายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของประเทศระหว่างเมืองและชนบท และศักยภาพที่แท้จริงของประเทศ รวมทั้งมีระบบการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แผนการลงทุนภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ เป็นตัวอย่างของการออกแบบการลงทุนให้มีการกระจายอย่างเหมาะสมทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมทุกสาขาโดยเฉพาะสาขาการพัฒนาชุมชน ที่มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สาขาศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในชนบทและเมืองทั้งระบบ สาขาสาธารณสุขที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและคุณภาพของระบบบริการ ในภาพรวมจึงเป็นการลงทุนที่สนับสนุนการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการจ้างงานในระยะสั้น ควบคู่ไปกับการวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ ผลที่เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในระยะเริ่มต้น คือ ภาคเศรษฐกิจฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตและมีการขยายตัวในระดับที่เพียงพอต่อการจ้างงานและอัตราการว่างงานของประเทศลดลงค่อนข้างรวดเร็ว ในระยะยาวจะช่วยเพิ่มผลผลิตจากการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาทุนมนุษย์ และการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

นอกจากนี้ ส่วนราชการต่าง ๆ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติภายในส่วนราชการเอง ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ มีการตรวจสอบที่รัดกุมขึ้น การดำเนินโครงการและการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งประโยชน์สู่ประชาชนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งการยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ มีการกำหนดเป็นกฎระเบียบด้านจริยธรรมเพื่อถือปฏิบัติอย่างชัดเจนมากขึ้น สะท้อนถึงการปรับตัวของภาครัฐในการดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนบนพื้นฐานของความรู้คู่คุณธรรม รวมทั้งมีการออกแบบนโยบายภาครัฐที่ตั้งอยู่บนกรอบของทางสายกลางและมีความสอดคล้องกับมิติการพัฒนาที่เป็นองค์รวม

ในด้านการเงิน บทเรียนจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี ๒๕๔๐ นำไปสู่การปรับโครงสร้างของภาคการเงินทั้งระบบภายใต้แผนแม่บทภาคการเงินในระยะที่ ๑ และ ๒ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการเงินให้สถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถให้บริการกับลูกค้าทั้งภาคครัวเรือนและธุรกิจได้อย่างทั่วถึง โดยมีความมั่นคงในภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนและธุรกิจมีต้นทุนทางการเงินที่ลดลง รวมทั้งได้ปรับแก้กฎหมายธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถดำเนินการได้ตามมาตรฐานสากลของธนาคารกลางในการดูแลให้ระบบการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และมีกระบวนการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส รอบคอบ ส่งผลให้ภาค

การเงินของประเทศมีความเข้มแข็งขึ้น สถาบันการเงินมีระบบบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม มีการลงทุนในตลาดการเงินระหว่างประเทศในสัดส่วนที่พอประมาณและสมเหตุสมผล โดยในช่วงที่โลกเผชิญกับภาวะวิกฤตการเงินครั้งล่าสุด ระบบสถาบันการเงินไทยทั้งระบบถือครองสินทรัพย์ต่างประเทศเพียงสัดส่วนประมาณร้อยละ ๘ ภาคการเงินจึงมีภูมิคุ้มกันที่ดีกว่าในอดีต ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลกในปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ต่อภาคการเงินจึงมีจำกัด และเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ภาคเศรษฐกิจไม่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านสภาพคล่องทางการเงินและสามารถฟื้นตัวผ่านพ้นช่วงวิกฤตได้ค่อนข้างเร็ว

ขณะที่ ภาคธุรกิจเอกชน ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวางมากขึ้น ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี ๒๕๔๐ องค์กรภาคธุรกิจได้มีการปรับเปลี่ยนจรรยาบรรณทางธุรกิจเพื่อให้ความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น บทเรียนจากวิกฤตทำให้องค์กรธุรกิจขนาดใหญ่เริ่มมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นกำไรระยะยาวมากกว่าในระยะสั้น และให้ความสำคัญแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิสัยทัศน์ในการดำเนินธุรกิจได้ส่งผลต่อการวางแผนการลงทุน การผลิต การบริหารกำลังคน การตลาดและการบริหารความเสี่ยงในทุกด้านทั้งในกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่และภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการกระจายความเสี่ยงอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะการกระจายแหล่งเงินทุนจากหนักระยะสั้นในตลาดเงินมาเป็นการระดมทุนในตลาดทุนมากขึ้น สินเชื่อของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ ๔๔.๑ ในปี ๒๕๔๖ เป็นร้อยละ ๓๖.๓ ในปี ๒๕๕๓ ในขณะที่การออกหุ้นกู้และหุ้นทุนมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น การระดมทุนได้คำนึงถึงศักยภาพของทุนในประเทศอย่างรอบคอบมากกว่าในอดีตก่อนเกิดภาวะวิกฤต จึงลดการก่อหนี้ต่างประเทศลงอย่างชัดเจน สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ ๗๒.๙ ในปี ๒๕๔๒ เป็นร้อยละ ๓๓.๙๕ ในปี ๒๕๕๓ รวมทั้งมีความตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างฐานการผลิตที่ใช้วัตถุดิบโดยเฉพาะจากภาคเกษตรในประเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดสร้างคุณค่าที่ผลประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่ เช่น การผลิตและการส่งออกสินค้าเครื่องใช้ในบ้าน สบู่ ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร ซึ่งรายได้มีการกระจายสู่ชุมชน สินค้าส่งออกจึงเริ่มมีฐานที่กระจายประเภทผลิตภัณฑ์หลากหลายมากขึ้นเช่นเดียวกับการกระจายตลาดส่งออกไปสู่ตลาดใหม่ ๆ เพื่อลดความเสี่ยง

ในภาพรวมของการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ในช่วง ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ตลาดหลักทรัพย์รายงานว่ามีหลายองค์กรธุรกิจและหลายบริษัทในประเทศไทยมีความตื่นตัวในเรื่องของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และนำไปเชื่อมโยงกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากโครงการเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ทำร่วมกับชุมชนและเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก อาทิ โครงการปลูกป่า โครงการสร้างฝายชะลอน้ำ/การรักษาต้นน้ำ โครงการทำความสะอาดแม่น้ำลำคลองหรือทะเล เป็นต้น สะท้อนถึงธรรมาภิบาลของภาคธุรกิจเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากขึ้น

สำหรับภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน มีจำนวนไม่น้อยเป็นองค์กรตัวอย่างที่มีการบริหารธุรกิจบนฐานของการสร้างกลุ่มที่เข้มแข็งในลักษณะเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ มีการศึกษาศักยภาพของทุนและวัตถุดิบในชุมชน รวมทั้งองค์ความรู้พื้นฐานและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นการใช้เงินทุนและขยายกิจการอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังของตนเอง มีกระบวนการผลิตที่ประหยัด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการวิจัยและพัฒนาสินค้ามุ่งคุณภาพและมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา สร้างสินค้าที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง และการทำการตลาดที่ค่อยๆ ขยายฐานที่เริ่มจากตลาดภายในประเทศก่อนออกสู่ภายนอก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการมีแนวโน้มดำเนินกิจการเพื่อสังคมเพิ่มขึ้น มีทั้งที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เป็นสหกรณ์ และที่จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ มีการแบ่งผลกำไรคืนสู่สมาชิกและชุมชนอย่างมี

คุณธรรม เน้นความซื่อสัตย์ การแบ่งปัน รวมทั้งกิจการมีส่วนช่วยให้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้รับประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ และช่วยให้สังคมโดยรวมดีขึ้น เช่น มีการกระจายรายได้ดีขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น เป็นต้น ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมที่เป็นธรรม สร้างสมดุลระหว่างผลกำไร สวัสดิการของประชาชน และความยั่งยืนของสภาพแวดล้อม

ส่วน **ภาคประชาชนและชุมชน** รับรู้ เข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการเก็บออม และสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน^๑ จากการเผยแพร่แนวคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง กว้างขวางตั้งแต่ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา ทำให้การรับรู้ของประชาชนขยายตัวค่อนข้างมาก จากผลการสำรวจของโครงการ พ.ศ. พอเพียงในช่วงปี ๒๕๕๐ – ๒๕๕๑ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๑๐๐ รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และวิทยุ ขณะที่ความเข้าใจสามารถเอาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีพได้ ก็มีสัดส่วนสูงถึงประมาณ ร้อยละ ๗๔ ของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความแตกต่างกันในแต่ละหลักการ โดยหลักความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขการมีความรู้ การมีคุณธรรมอยู่ในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ ๗๕- ๘๕ ขณะที่ความเข้าใจในหลักความมีเหตุผลมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๔๔ โดยประชาชนมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเชื่อมโยงอย่างมากกับการประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีชีวิตเรียบง่าย มีการออม และเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปันช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่า

ทั้งนี้ ผลการสำรวจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในระดับชุมชน^๒ พบว่า ชุมชนมีการประยุกต์ใช้ในระดับปานกลางถึงร้อยละ ๗๔ ของกลุ่มตัวอย่าง และระดับมากร้อยละ ๑๓.๖ โดยมีแนวทางที่หลากหลาย เช่น การยึดหลักพอประมาณ โดยเน้นการเติบโตที่ก่อให้เกิดความสมดุลในระยะยาว ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากรและปัจจัยในท้องถิ่น ยึดหลักเหตุผลในการตัดสินใจในประเด็นการพัฒนาชุมชน ที่มีระบบการผลิตที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี กฎหมายและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างภูมิคุ้มกันโดยมีระบบการผลิตและการตลาดที่หลากหลาย มีแผนชุมชนที่คำนึงถึงการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน สร้างประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนให้เข้มแข็งและจัดให้มีระบบสวัสดิการสังคม ระบบการออม ระบบประกันสุขภาพ ฯลฯ ในขณะเดียวกันส่งเสริมแนวคิดเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ พร้อมๆ กับการส่งเสริมความรู้รักสามัคคีในชุมชน โดยเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมระบบคุณธรรม ความขยัน ซื่อสัตย์ อุดหนุน แบ่งปัน สร้างผู้นำชุมชน/ผู้นำความคิดที่เป็นแบบอย่างบุคคลแห่งคุณธรรม

ขณะที่ **ภาคเกษตร** ซึ่งเป็นภาคที่มีความสำคัญและมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับอย่างกว้างขวางตั้งแต่ระดับเกษตรกร ครอบครัว ชุมชน และระดับชาติ ซึ่งหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเกษตรที่เป็นรูปธรรม ที่นำไปสู่ความพออยู่พอกิน มีความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร ลดรายจ่าย พึ่งตนเองได้ และแก้ปัญหาความยากจนของภาคครัวเรือนและภาคชุมชน เกษตรกรที่น้อมนำปรัชญาไปประยุกต์ใช้ในหลายพื้นที่ปรากฏผลชัดเจนว่าสามารถก้าวพ้นวิกฤตจากภาวะหนี้สินจากการทำการเกษตรเชิงพาณิชย์สู่เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์วนเกษตร เป็นต้น เกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับรางวัลการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ

^๑ ผลการสำรวจของโครงการ พ.ศ.พอเพียงในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ , สศช.

^๒ ผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในปี ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่างก็ยืนยันว่าเกษตรกรที่เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการดำเนินตามเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ลดรายจ่าย ลดการใช้สารเคมี และเน้นการผลิตที่ยึดความมีเหตุผล และองค์ความรู้ สามารถทำให้เกษตรกรมีเงินออม หลุดพ้นจากภาวะหนี้สิน และมีรายได้มั่นคง สามารถช่วยเหลือแบ่งปันให้เพื่อนบ้านและชุมชน

นอกจากนั้น ภาควิชาทางการศึกษา ทั้งมูลนิธิ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสถาบันวิจัยอื่น ๆ ได้มีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างหลากหลายมากขึ้น มีการสังเคราะห์บทเรียนจากการปฏิบัติจริง นำมาจัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวางในหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษามีจำนวน ๒๖ หลักสูตร/รายวิชา ใน ๑๙ สถาบัน มีการเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอน รวมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนในสถาบันเหล่านั้นให้เข้มข้นยิ่งขึ้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นในระดับหนึ่ง และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งยังมีความเสี่ยงจากความเสื่อมถอยของค่านิยมที่ดีงามในสังคมไทย ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม รวมทั้งความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้เข้มแข็ง ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง มีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการ

ความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นในมิติการพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่สังคมไทยต้องเผชิญ และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน โดยมีแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๑. การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชนสู่สังคมที่มีคุณภาพ สามารถจัดการความเสี่ยงและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

๑.๑ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวมและเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาประเทศ

๑.๒ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน

๒. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง โดยใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ประกอบด้วย

๒.๑ การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานที่มีความมั่นคง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคเกษตรสามารถพึ่งตนเองได้และเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้อย่างมั่นคง

ส่วนที่ ๑

สรุปสาระสำคัญ (ร่าง) แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑
(พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)

สรุปสาระสำคัญ

(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

(พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

๑. ความนำ

การจัดทำแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปณิธานนำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๙ และการพัฒนาที่สมดุลทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนที่มีอยู่ในประเทศและการบริหารจัดการความเสี่ยงให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยทุกคน

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ สังคมไทยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทุกภาคส่วน ส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน และสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยโดยรวมไม่ได้รับผลกระทบ ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ อยู่ระหว่างร้อยละ ๖๕-๖๗ โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง การมีงานทำ ความเข้มแข็งของชุมชน และความอบอุ่นของครอบครัวส่งผลต่อความอยู่เย็นเป็นสุข อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ความสมานฉันท์ในสังคม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ขาดความสมดุล ความเสี่ยงจากปัญหาเสียดิตที่สูงขึ้น รวมถึงสุขภาพของคนไทยลดลงจากคุณภาพการศึกษาที่ยังเป็นปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับการติดตามประเมินผล การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ บ่งชี้ว่าประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศไทยเข้มแข็งและเริ่มเติบโตอย่างมีคุณภาพ การขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๗.๘๐ ในปี ๒๕๕๓ หลังจากชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๕.๐๙ ในปี ๒๕๔๙ และหดตัวลงร้อยละ ๒.๓๓ ในปี ๒๕๕๒ คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น มีหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย และความยากจนลดลง แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพคนและสังคม การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นได้ทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยงและการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ

๒.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในระดับโลก และภายในประเทศ ซึ่งมีผลกระทบทั้งที่จะเป็นโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ ดังนี้

๒.๑.๑ การเปลี่ยนแปลงสำคัญระดับโลก

๑) กฎ กติกาใหม่ของโลกหลายด้านส่งผลให้ทุกประเทศต้องปรับตัว วิฤตเศรษฐกิจและการเงินของโลกที่ผ่านมาได้ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในการบริหารจัดการเศรษฐกิจโลกทั้งด้านการค้า การลงทุน การเงิน สิ่งแวดล้อม และสังคมเพื่อการจัดระเบียบใหม่ของโลกที่สำคัญครอบคลุมถึงกฎ ระเบียบด้านการค้า และการลงทุนที่เน้นสร้างความโปร่งใสและแก้ปัญหาโลกร้อนมากขึ้น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการกำกับดูแลด้านการเงินที่เข้มงวดมากขึ้น พันธกรณีและข้อตกลงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มาตรการทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาโลกร้อน และกฎ ระเบียบด้านสังคมมีบทบาทสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชน ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดความเคารพและรักษาคีติศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน กฎ กติกาใหม่โลกเหล่านี้ จะเป็นเครื่องมือในการต่อรองทางการค้าที่ผลักดันผู้ประกอบการไทย ต้องยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานที่กำหนดเพื่อสามารถแข่งขันได้ ข้อตกลงระหว่างด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และธรรมาภิบาลจะเป็นแรงกดดันให้ต้องปรับกระบวนการผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ให้ความสำคัญกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันสูงขึ้น

๒) การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง รวมทั้งภูมิภาคเอเชียซึ่งทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ อาทิ ฮองกง เกาหลี สิงคโปร์ ไต้หวัน และกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีแนวโน้มเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมโลก ขณะที่ยุทธศาสตร์การเปิดประเทศของจีน รัสเซีย พลวัตการขยายตัวของบราซิลและอินเดีย และการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางในภูมิภาคเอเชียจะช่วยเพิ่มกำลังซื้อในตลาดโลก นอกจากนี้ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญต่อประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้แก่ การรวมกลุ่มในภูมิภาคเอเชีย ภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย และการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ รวมทั้งกรอบความร่วมมืออื่นๆ อาทิ กรอบความร่วมมือเอเชีย-แปซิฟิก จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ

๓) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกอย่างต่อเนื่อง ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประชากรสูงอายุในโลกจะเพิ่มขึ้นอีก ๘๑.๘๖ ล้านคน และการเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศสำคัญๆ ในโลกมีผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายกำลังคนข้ามประเทศ เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขณะที่โครงสร้างการ

ผลิตเปลี่ยนจากการใช้แรงงานเข้มข้นเป็นการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้การพัฒนาคนมุ่งสร้างให้มีความรู้มีทักษะและความชำนาญ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ทดแทนกำลังแรงงานที่ขาดแคลน ขณะเดียวกันประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะมีรายจ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้งบประมาณสำหรับการลงทุนพัฒนาด้านอื่นๆ ลดลง

๔) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิโลกสูงขึ้นโดยเฉลี่ย ๐.๒ องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ ส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรง อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม ภูเขาไฟระเบิด อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ไฟป่า ระบบนิเวศในหลายพื้นที่ของโลกอ่อนแอ สูญเสียพันธุ์พืชและสัตว์ พื้นผิวโลกเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ โดยเฉพาะการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งเนื่องจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น นำไปสู่การย้ายถิ่นของประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน เขตท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง โรคระบาดเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของประชากร รวมทั้งการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตทางการเกษตรและธัญญาหารของโลก รวมทั้งกระทบต่อภาคสังคม อาทิ ปัญหาความยากจน การอพยพย้ายถิ่น และการแย่งชิงทรัพยากร

๕) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานของโลกมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญ ความต้องการพืชพลังงาน สินค้าเกษตรและอาหารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มประชากรโลก แต่การผลิตพืชอาหารลดลงด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ เทคโนโลยีที่มีอยู่ และการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานในอนาคต ส่งผลให้ผลผลิตอาหารสู่ตลาดลดลง ไม่เพียงพอ กับความต้องการของประชากรโลก หรือมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศยากจน อาจนำไปสู่การเกิดวิกฤตอาหารโลก

๖) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นานาเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิต ซึ่งจะเป็นได้ทั้งโอกาสหรือภัยคุกคามในการพัฒนา อาทิ การจารกรรมข้อมูลธุรกิจหรือข้อมูลส่วนบุคคล ประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีได้ช้า จะกลายเป็นผู้ซื้อและมีผลิตภาพต่ำ ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคมจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาจึงเป็นความท้าทายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำ

๗) การก่อการร้ายสากลเป็นภัยคุกคามประชาคมโลก การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรง มีรูปแบบและโครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ต้องเตรียมความพร้อมในการควบคุมปัจจัยที่เกื้อหนุนการก่อการร้าย และสร้างความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติจากภัยก่อการร้าย

๒.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ

๑) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ดี โดยภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสูง ภาคเกษตรเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศและเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจ ขณะที่การเชื่อมโยง

เศรษฐกิจของประเทศกับเศรษฐกิจต่างประเทศทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการค้าและการลงทุน โดยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย แต่จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง ทำให้บทบาทของการลงทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตาม ระบบเศรษฐกิจของไทยยังมีความอ่อนแอด้านปัจจัยสนับสนุนในส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คุณภาพการบริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

๒) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านสังคม ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและสติปัญญาของเด็ก ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และผลิตภาพแรงงานต่ำ ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้นและมีการจัดสวัสดิการทางสังคมในหลายรูปแบบ แต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรและโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรเป็นปัญหาการพัฒนาประเทศ สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมถึงเผชิญปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน แต่คนไทยตื่นตัวทางการเมืองและให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและระบบธรรมาภิบาลมากขึ้น

๓) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลซ้ำเติมให้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรุนแรง กระทบต่อผลผลิตภาคเกษตรและความยากจน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขณะที่มีความขัดแย้งทางนโยบายในการบูรณาการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังมีความมั่นคงด้านอาหาร แม้จะต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและความต้องการพืชพลังงาน

๔) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงขึ้น แต่ความขัดแย้งทางการเมืองและความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังดำรงอยู่และส่งผลต่อเศรษฐกิจ การดำรงชีวิตของประชาชน ความเชื่อมั่นของนานาชาติ ตลอดจนความสงบสุขที่ลดลง ขณะที่ประสิทธิภาพภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมที่ดีขึ้น แต่ขีดความสามารถในการป้องกันการทุจริตต้องปรับปรุง การกระจายอำนาจประสบความสำเร็จในเรื่องการเพิ่มรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่มีความล่าช้าในการถ่ายโอนภารกิจและมีความไม่ชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่กับราชการส่วนกลาง ขณะเดียวกัน การคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของไทยและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

๒.๒ การประเมินความเสี่ยง ประเทศไทยจะเผชิญกับความเสี่ยงที่ต้องเตรียมการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ๖ ประการ ดังนี้

๒.๒.๑ การบริหารภาครัฐอ่อนแอ ไม่สามารถขับเคลื่อนการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจรัฐถูกใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชนในบางพื้นที่มีช่องว่างมากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย เจ้าหน้าที่รัฐย่อหย่อนในการปฏิบัติตามหน้าที่ การบังคับใช้

กฎหมายไม่จริงจัง การดำเนินงานไม่โปร่งใส เกิดการทุจริตประพตมิชอบ นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย

๒.๒.๒ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตดั้งเดิมโดยเฉพาะทุน และแรงงานราคาถูกที่มีผลิตภาพการผลิตต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก การพัฒนาเศรษฐกิจไทยในระยะที่ผ่านมาพึ่งภาคการส่งออกและการลงทุนเป็นหลัก ผลตอบแทนแรงงานในภาคเกษตรมีสัดส่วนต่ำเมื่อเทียบกับนอกภาคเกษตร เกษตรกรยังประสบความยากจนและมีปัญหาหนี้สิน ความต้องการใช้พลังงานของไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น มีการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศจำนวนมาก

๒.๒.๓ โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี ๒๕๖๘ ขณะที่ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อาจกระทบต่อความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจในอนาคต การแข่งขันเพื่อแย่งชิงแรงงานจะมีมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานคุณภาพ ภาครัฐและครัวเรือนจะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ส่งผลต่อการงบประมาณของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการดูแลสุขภาพอนามัย และการจัดสวัสดิการทางสังคม

๒.๒.๔ ค่านิยมที่ดิงามเสื่อมถอยและประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม ให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดิงามลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภคนิยม การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง แก่งแย่งเอาเปรียบกัน ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม

๒.๒.๕ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง จากการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรง โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำ การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่า และปริมาณของเสียที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่ความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ รวมไปถึงการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง กระทบต่อฐานการผลิตภาคเกษตร ความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน สุขภาวะและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๒.๖ ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง ทั้งที่มาจากปัญหาการก่อความไม่สงบในประเทศ ปัญหาการก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้ง ภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติมีความรุนแรงและผลกระทบสูง มีแนวโน้มจะมีความรุนแรงและผลกระทบเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป เป็นประเด็นท้าทายต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งการบริหารวิกฤตการณ์ การเตรียมความพร้อมเพื่อตอบสนองอย่างฉับไว และการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ การสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างและใช้ประโยชน์จากภูมิคุ้มกันประเทศ ๕ ประการ ดังนี้

๒.๓.๑ ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักที่ยึดโยงคนในชาติให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะรัชกาลปัจจุบันที่ทรงเป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตบนทางสายกลางและความพอเพียง ทรงยึดมั่นในประโยชน์สุขของพสกนิกรในทุกด้าน

๒.๓.๒ การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย การวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ในการปรับเปลี่ยนการผลิตจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุน และแรงงานที่มีผลิตภาพต่ำ ไปสู่การใช้ความรู้และความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒.๓.๓ สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ยึดโยงคนไทยให้เป็นปึกแผ่น ลดอิทธิพลของความทันสมัยและความขัดแย้งในสังคมไทย ประชาชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ครอบครัวยึดมั่นความเป็นไทยที่มีจิตสำนึกและอัตลักษณ์ให้บุตรหลานได้ตระหนักถึงรากเหง้าของตนเอง

๒.๓.๔ ภาคการเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน ทั้งแหล่งสร้างงาน แหล่งผลิตอาหาร และเชื่อมโยงวิถีชีวิตของสังคมไทย มีส่วนสำคัญในการลดความยากจน สร้างงาน และลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อน

๒.๓.๕ ชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓

แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ

๓.๑ แนวคิดหลัก

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต จำเป็นต้องวางยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม ขณะที่ผลกระทบทวนผลการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมายังคงสะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งยังมีความเสี่ยงในหลายมิติที่อาจทำให้ปัญหาต่างๆ รุนแรงมากขึ้น การพัฒนาประเทศในอนาคต จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศให้เข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง

กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงมีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - ๑๐ โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วน ทุกระดับ มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง

ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนาประเทศ

๓.๒ ทิศทางการพัฒนาประเทศ

การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญได้แก่ การเสริมสร้าง**ทุนสังคม** (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน สามารถจัดการความเสี่ยง และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม สำหรับการเสริมสร้าง**ทุนเศรษฐกิจ** (ทุนกายภาพ ทุนทางการเงิน) มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง โดยใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในส่วนการเสริมสร้าง**ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของชุมชน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทไทยในเวทีประชาคมโลก

ขณะเดียวกันจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร ควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม

๔ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลาง เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ระยะยาว ที่ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ดังนี้

“คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

๔.๑ วิสัยทัศน์และพันธกิจ การพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นับเป็นก้าวแรกที่จะสู่วิสัยทัศน์ระยะยาวดังกล่าว จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูง ดังนี้

๔.๑.๑ วิสัยทัศน์ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

๔.๑.๒ พันธกิจ

๑) สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม

๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง

๓) พัฒนาศักยภาพการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๔) สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๔.๒ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๒.๑ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสังคมสันติสุข

๒) เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

๓) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียน มีความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ

๔) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ

๔.๒.๒ เป้าหมายหลัก

๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน

๒) คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น

๓) เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐

๔) คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

๔.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ กับกลุ่มที่มีรายได้น้อยร้อยละ ๑๐ สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจน สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน

๒) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ และดัชนีความอบอุ่นของครอบครัว

๓) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผลิตภาพการผลิตรวม อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๔) คุณภาพน้ำและอากาศ ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ และสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหัวเปรียบเทียบกับลำดับขั้นการพัฒนาที่แสดงโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว

๕

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว คาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็งควบคู่ไปกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีดังนี้

๕.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสำคัญกับ

๕.๑.๑ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยควบคู่กับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง โดยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืน พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรม ปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบให้สนับสนุนการกระจาย

รายได้และเป็นเครื่องมือสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรและการถือครองทรัพย์สิน พัฒนาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมบทบาทของภาคธุรกิจเอกชนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนในสังคมไทย รวมทั้งยกระดับคุณภาพของระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทุกคนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น

๕.๑.๒ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ โดยพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบสาธารณสุข พัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการเงินฐานรากและระบบการออมที่หลากหลาย เสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย และพัฒนาระบบฐานข้อมูลในการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคนตามสิทธิ และสามารถเข้าถึงบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑.๓ การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี โดยให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตัวเอง สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคม พัฒนามาตรฐานระบบการคุ้มครองผู้บริโภค เพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภค ส่งเสริมบทบาทสตรีในระดับการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

๕.๑.๔ การสานสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม และเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีระบบการตรวจสอบและการรับผิดชอบที่รัดกุม โดยสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม ส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีธรรมาภิบาลนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม เสริมสร้างระบบบริหารราชการให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีระบบถ่วงดุลอำนาจการตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้าน พัฒนาข้าราชการให้มีคุณภาพสูง มีคุณธรรม จริยธรรมทางอาชีพ และมีความรับผิดชอบ ปฏิรูปการเมืองไทยทั้งระบบให้เป็นประชาธิปไตยของมวลชน สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรมและเพิ่มช่องทางการรับข้อร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์เพื่อเป็นพลังหนุนเสริมในการพัฒนา

๕.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

๕.๒.๑ การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม โดยส่งเสริมคู่สมรสที่มีความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้นและรักษาระดับอัตราเจริญพันธุ์ไม่ต่ำกว่าระดับที่เป็นอยู่ปัจจุบัน สนับสนุนการกระจายตัวและส่งเสริมการตั้งถิ่นฐานของประชากรให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่

๕.๒.๒ การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยการกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมการเกื้อกูล เสริมสร้างทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้และฝึกฝนจนเกิดความคิดสร้างสรรค์

ปลูกฝังการพร้อมรับฟังทุกความคิดเห็น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงาน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยมการผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

๕.๒.๓ การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยสร้างเสริมสุขภาพะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ ควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ตลอดจนการเฝ้าระวังการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๕.๒.๔ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มินิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕.๒.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม โดยส่งเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน สร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด และสร้างความเป็นเอกภาพในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลก โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกันและกัน

๕.๓ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ให้ความสำคัญกับ

๕.๓.๑ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยรักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรและสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยมีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดิน ใช้มาตรการทางภาษีเพื่อบังคับหรือจูงใจให้บุคคลผู้ถือครองที่ดินหันมาทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น สนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม เร่งรัดการจัดให้มีองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร พื้นฟูและส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรมที่ดี และวิถีชีวิตทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๕.๓.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โดยภาครัฐให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้าและใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน ปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ พัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

๕.๓.๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยสนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหาร และพลังงาน ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่ร่วมทำการศึกษาวิจัยกับภาคเอกชน สนับสนุนเกษตรกรและผู้ประกอบการนำองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร ยกย่องคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารและมาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เทียบเท่าระดับสากล ส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ส่งเสริมภาคเอกชนและองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตรและอาหารร่วมกับสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของภาคเกษตร

๕.๓.๔ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันด้านรายได้ของเกษตรกรให้มีความมั่นคงและครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมด พัฒนาระบบประกันภัยพืชผลการเกษตร ส่งเสริมระบบการทำเกษตรแบบมีพันธสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ยกย่องคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกร สร้างแรงจูงใจให้เยาวชน เกษตรกรรุ่นใหม่ และแรงงานที่มีคุณภาพเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม พัฒนาสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารที่มีต้นทุนต่ำ อันเป็นผลจากข้อตกลงการเปิดการค้าเสรี

๕.๓.๕ การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และมีการปลูกป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้มีการจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้และการพัฒนาด้านอาหารศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสมของบุคคลและชุมชน สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและการบริโภคที่เกื้อกูลกันในระดับชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน ส่งเสริมการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่ผลิตได้ในชุมชนและที่เหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนในชุมชน รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งด้านอาหารให้กับเกษตรกรและชุมชนอย่างเป็นระบบ

๕.๓.๖ การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพลังงานจากพืชพลังงาน จัดให้มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นทั้งอาหารและพลังงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการใช้พลังงานชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตและบริการ จัดให้มีกลไกในการกำกับดูแลโครงสร้างราคาของพลังงานชีวภาพ และปลูกจิตสำนึกในการใช้พลังงานชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๕.๓.๗ การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน โดยสนับสนุนบทบาทของเกษตรกร เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภาคเอกชน และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและวางแผนการผลิตทางการเกษตร ปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการร่วมมือและบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงานตั้งแต่การผลิต การตลาดไปจนถึงการบริโภค พัฒนากฎหมายที่

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตร ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

๕.๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับ

๕.๔.๑ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ โดยปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชีย แอฟริกา และเศรษฐกิจภายในประเทศ ปรับโครงสร้างภาคบริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งครอบคลุมถึงการพัฒนารัฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ และการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาภาคเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่มุ่งการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและยั่งยืน ด้วยการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๕.๔.๒ การพัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม โดยพัฒนาปัจจัยการผลิตทั้งตลาดเงินและตลาดทุน รวมทั้งกำลังแรงงานให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้เป็นพลังขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ที่เน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ ทรัพย์สินทางปัญญา วิจัยและพัฒนาไปต่อยอด ถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้เชื่อมโยงการขนส่งทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานสู่สากล สร้างความมั่นคงด้านพลังงานโดย ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุกระดับ ปฏิรูปกฎหมาย และกฎ ระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจเกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

๕.๔.๓ การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการเงิน โดยดำเนินนโยบายการเงินที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อมและทันต่อเหตุการณ์ เพิ่มบทบาทตลาดทุนในระบบเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคการเงินโลก ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน พัฒนากลไกการเฝ้าระวังความผันผวนทางเศรษฐกิจและพัฒนาระบบเตือนภัยแบบองค์รวม เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุนระหว่างประเทศ และการบริหารจัดการด้านการคลัง โดยปรับปรุงระบบการจัดเก็บรายได้ของประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรและการบริหารงบประมาณ ป้องกันความเสี่ยงทางการคลัง พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐเพิ่มขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความสำคัญกับ

๕.๕.๑ การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ โดยพัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง พัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์

เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน/เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ

๕.๕.๒ การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค โดยพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยว พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุประโยชน์ร่วมทั้งในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่

๕.๕.๓ การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพในการร่วมพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตลอดจนยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

๕.๕.๔ การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก โดยรักษาสภาพของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ รวมทั้งรักษาคุณภาพของปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเดิมและมหาอำนาจใหม่

๕.๕.๕ การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน คัดกรองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ

๕.๕.๖ การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างสังคมนานาชาติที่มีคุณภาพชีวิต ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย โดยพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ พัฒนาศักยภาพและความร่วมมือภายในภูมิภาคเพื่อเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติทางธรรมชาติและเหตุฉุกเฉิน และร่วมมือในการป้องกันการติดเชื่อและการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ

๕.๕.๗ การเสริมสร้างความร่วมมือที่ีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปิดรับความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร โดยดำเนินการตามกรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในระดับอนุภูมิภาค เสริมสร้างการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่นำสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการใช้ไทยเป็นฐานการดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

๕.๕.๘ การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว โดยสร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจโดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบเพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพและ

โอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการสนับสนุน เยียวยาและดูแลจากรัฐในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

๕.๕.๙ การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น โดยเสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้และเตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ สนับสนุนกลไกการพัฒนาในระดับพื้นที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดน ให้สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการและเครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทย เพื่อสร้างความใกล้ชิด และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค

๕.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

๕.๖.๑ การอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้และเขตอนุรักษ์ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการที่ดินและการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างเป็นระบบ รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

๕.๖.๒ การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศและพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง เพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม ระบบนิเวศเข้าด้วยกัน

๕.๖.๓ การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงพัฒนาศักยภาพชุมชนให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๖.๔ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยจัดทำแผนที่และจัดลำดับพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและจังหวัด พัฒนาระดับการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การสื่อสารโทรคมนาคม ส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติ พัฒนาระบบงานอาสาสมัครของประเทศอย่างจริงจัง และให้มีมาตรฐานตามหลักสากล สนับสนุนภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงเรียน และท้องถิ่น ให้มีการเตรียมความพร้อม จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับภัยพิบัติ

๕.๖.๕ การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยติดตามและเฝ้าระวังมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากมาตรการทางการค้าและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ศึกษาผลกระทบและกำหนดแผนกลยุทธ์รายสินค้า รวมทั้งมาตรการเยียวยาในสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำคาร์บอนฟุตพริ้นต์ และสร้างแรงจูงใจให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๕.๖.๖ การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยศึกษารายละเอียดและสร้างความเข้าใจของพันธกรณี รวมทั้งติดตามสถานการณ์การเจรจาและท่าทีของประเทศต่างๆ พัฒนาบุคลากรภาครัฐเพื่อเสริมสร้างเทคนิคการเจรจา พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียนและประเทศคู่ค้าสำคัญ สนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๖.๗ การควบคุมและลดมลพิษ โดยลดปริมาณมลพิษทางอากาศ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียชุมชน พัฒนาระบบการจัดการของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และขยะติดเชื้อ ลดความเสี่ยงอันตราย การรั่วไหล และการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี และพัฒนาระบบเตือนภัย แจ้งเหตุฉุกเฉิน และระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษ

๕.๖.๘ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ โดยส่งเสริมสิทธิและพัฒนาศักยภาพชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ปรับนโยบายการลงทุนภาครัฐให้เอื้อต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและลดการก่อมลพิษ สร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

๖

การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยยึดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบทิศทางหลัก และแปลงสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม กระบวนการพัฒนาลงสู่พื้นที่โดยตรง โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ภารกิจ และการมีส่วนร่วม ให้จังหวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนา และเป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนาจากระดับชุมชนสู่ประเทศและประเทศสู่ชุมชน เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน และใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการเพื่อให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพโดยกระบวนการสร้างเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ โดยมีแนวทางสำคัญ ดังนี้

๖.๑ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนตระหนักและยอมรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และสร้างความเข้าใจให้ภาคการเมืองในเป้าประสงค์และแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และผลักดันให้ภาคการเมืองนำประเด็นการพัฒนาสำคัญไปผสมผสานในการจัดทำนโยบาย รวมทั้งจัดทำคู่มือการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เผยแพร่ให้ภาคีการพัฒนารับรู้

๖.๒ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับอื่นๆ โดยกำหนดประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่เสนอต่อสาธารณะอย่างชัดเจน บูรณาการประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และจัดทำเป็นแผนการลงทุนหรือแผนพัฒนาเฉพาะด้านที่ตอบสนองการพัฒนาในหลายมิติ เชื่อมโยงแนวคิด

พื้นฐาน ยุทธศาสตร์ ประเด็นพัฒนาสำคัญ และแผนพัฒนาเฉพาะด้านภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เข้ากับนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม โดยบูรณาการสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกัน รวมถึงกำหนดแนวทางจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และท้องถิ่นภายใต้แนวทางการพัฒนาภาคที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ผลักดันให้ภาคเอกชนนำประเด็นการพัฒนาสำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ พิจารณาประกอบการจัดทำแผนการลงทุนทางธุรกิจ

๖.๓ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ นำการวิจัยเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนา ปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนา นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร จัดทำฐานข้อมูลที่ภาคส่วนต่างๆ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ง่าย สร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมการพัฒนา

๖.๔ เพิ่มประสิทธิภาพกลไกรับผิดชอบการขับเคลื่อนแผนฯ ที่ชัดเจน สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับประเทศและระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงคณะกรรมการระดับชาติที่มีอยู่นำแผนฯ ๑๑ มาเป็นกรอบดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ให้จังหวัดเป็นจุดประสานการพัฒนาในระดับพื้นที่ ประสานและผลักดันกลไกนอกภาครัฐมีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนฯ มากขึ้น

๖.๕ เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ พัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา สร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ผลักดันให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้าร่วมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น สนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมที่ดี พัฒนาบุคลากรภาครัฐให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

๖.๖ ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลสำเร็จและผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามประเด็นการพัฒนายุทธศาสตร์และผลการพัฒนาในภาพรวมพัฒนากลไกการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติในภาพรวม การติดตามประเมินผลการพัฒนาระดับพื้นที่ และการตรวจสอบของภาคประชาชนให้เข้มแข็ง โดยสนับสนุนให้ภาคประชาชนรวมกลุ่มติดตามความก้าวหน้าตรวจสอบความโปร่งใสและความสำเร็จของโครงการต่างๆ ตลอดจนพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในทุกระดับ ทั้งฐานข้อมูลระดับภาพรวมและระดับพื้นที่

-----+-----

ส่วนที่ ๒

การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และการสร้าง
ภูมิคุ้มกันของประเทศ วิสัยทัศน์ และทิศทางของ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๑

บทที่ ๑ การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และ
การสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ

บทที่ ๒ วิสัยทัศน์และทิศทางของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

ส่วนที่ ๒

บทที่ ๑

การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และ
การสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ

บทที่ ๑

การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และการสร้างภูมิคุ้มกัน ของประเทศ

๑ การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๕๔)

การจัดทำแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปณิธานนำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - ๙ โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนที่มีอยู่ในประเทศและการบริหารจัดการความเสี่ยงให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ สังคมไทยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทุกภาคส่วน ภาครัฐได้นำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ จำนวนมาก การลงทุนในโครงการขนาดใหญ่คำนึงถึงเหตุผลและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ภาคเอกชนทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชนได้ปรับกลยุทธ์การลงทุนเพื่อให้ธุรกิจมีภูมิคุ้มกันจากความเสี่ยง ภาคประชาชนและชุมชนมีการปรับวิถีการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งพาตนเองมากขึ้น การยึดมั่นและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติ ส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน และสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยโดยรวมไม่ได้รับผลกระทบ โดยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ อยู่ระหว่างร้อยละ ๖๕ - ๖๗ ใกล้เคียงกับร้อยละ ๖๖ ในปี ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง การมีงานทำ ความเข้มแข็งของชุมชน และความอบอุ่นของครอบครัวส่งผลต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทย

การติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ พบว่าบรรลุความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศไทยเข้มแข็ง และมีภูมิคุ้มกัน สามารถรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลกและวิกฤตการเมืองภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เศรษฐกิจเริ่มเติบโตอย่างมีคุณภาพ การขยายตัวเพิ่มขึ้น

เป็นร้อยละ ๗.๘๐ ในปี ๒๕๕๓ หลังจากชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๕.๐๙ ในปี ๒๕๔๙ และหดตัวลงร้อยละ ๒.๓๓ ในปี ๒๕๕๒ สอดคล้องกับผลผลิตภาพการผลิตรวมที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕.๐๘ ในปี ๒๕๕๓ หลังจากชะลอตัวลงจากร้อยละ ๒.๔๑ ในปี ๒๕๔๙ และหดตัวลงร้อยละ ๔.๒๘ ในปี ๒๕๕๒ อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจเริ่มลดลง สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๒.๗๖ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๒๙.๕๙ ในปี ๒๕๕๒ สะท้อนว่าการออมในประเทศอาจมีไม่เพียงพอต่อความต้องการลงทุนในประเทศในอนาคต นอกจากนี้ประเทศไทยยังคงพึ่งพิงตลาดระหว่างประเทศ สัดส่วนอุปสงค์ในประเทศต่อภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศลดลงเป็นร้อยละ ๖๗.๕๐ ในปี ๒๕๕๓ จากร้อยละ ๗๘.๘๑ ในปี ๒๕๕๒ รวมทั้งปัญหาหนี้สาธารณะที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอาจเป็นตัวบั่นทอนเสถียรภาพของเศรษฐกิจในอนาคต

ในด้านคุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น สัดส่วนความยากจนได้ลดลงจากร้อยละ ๙.๕๕ ในปี ๒๕๔๙ เหลือร้อยละ ๘.๑๒ ในปี ๒๕๕๒ และความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างคนจนกับคนรวยมีแนวโน้มดีขึ้น คนไทยมีงานทำ ระดับการจ้างงานอยู่ในระดับค่อนข้างเต็มที่และสูงกว่าเป้าหมาย คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมากอันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย ทำให้คนไทยร้อยละ ๙๙.๓๖ มีหลักประกันสุขภาพ รวมทั้งคนส่วนใหญ่ได้รับบริการโครงสร้างพื้นฐานและบริการของสังคมมากขึ้น มีหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมที่หลากหลาย สำหรับศักยภาพคนไทยโดยรวมถึงแม้ว่าจะดีขึ้นแต่ยังต่ำกว่าเป้าหมายหลายด้าน จำนวนการศึกษาเฉลี่ย ๘.๑ ปี ขณะที่เป้าหมายกำหนด ๑๐ ปี การยกระดับการศึกษาของแรงงานไทยที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้นมีเพียงร้อยละ ๔๕.๘ ต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ ๖๐ ขณะที่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมีการดำเนินงานอย่างจริงจัง แต่ความรุนแรงของปัญหาก็ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๐ ปี เข้ามาเกี่ยวข้องในประเด็นการครอบครองเพื่อจำหน่าย ปัญหาที่ยังต้องให้ความสำคัญต่อเนื่อง ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม การลดความเหลื่อมล้ำของประชาชน การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว การบริหารจัดการภาครัฐในเรื่องความโปร่งใส

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งผลให้ระบบนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น โดยการรณรงค์ให้มีการปลูกป่าประเภทต่างๆ อาทิ ป่าชายเลน ป่าชุมชน ปลูกป่าสาธิต สวนป่าของภาคเอกชน และการคุ้มครองป่าอนุรักษ์ ทำให้พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๒.๖๖ ของพื้นที่ประเทศ ในปี ๒๕๔๙ เป็นร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ ในปี ๒๕๕๓ เช่นเดียวกับการพัฒนาพื้นที่ชลประทานทั้งขนาดใหญ่ กลาง เล็ก โครงการแก้มลิง ได้ส่งผลให้พื้นที่ชลประทานเพิ่มเป็น ๒๙.๓๔ ล้านไร่ในปี ๒๕๕๓ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาฟื้นฟูคุณภาพดินยังดำเนินการได้ต่ำกว่าเป้าหมาย การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการลดมลพิษยังมีปัญหาการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มสูงขึ้น คุณภาพน้ำและอากาศต่ำกว่ามาตรฐาน แหล่งน้ำมีสถานะเสื่อมโทรม คุณภาพแม่น้ำสายหลักลดลงต่อเนื่อง แหล่งน้ำที่มีคุณภาพเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปมีจำนวนลดลงเหลือร้อยละ ๖๑ ในปี ๒๕๕๓ ลดจากร้อยละ ๗๔ ในปี ๒๕๔๙ นอกจากนั้นการควบคุมการใช้และการแพร่กระจายของสารเคมีอันตรายขาดประสิทธิภาพ การจัดการของเสียอันตรายยังทำได้ต่ำกว่าเป้าหมาย ส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีมลภาวะมากขึ้น ในระยะต่อไปจึงจำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงความสมบูรณ์ ควบคุมมลพิษและสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ และเพื่อการดำรงชีวิตของคนไทยอย่างยั่งยืน

๒

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งระดับโลกและในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งโอกาสที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ขณะที่ต้องคำนึงถึงภัยคุกคามและจุดแข็งที่ใช้ผลักดันการพัฒนาให้ก้าวหน้า รวมทั้งแก้จุดอ่อนที่มีอยู่ไม่ให้เป็นอุปสรรคการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไปอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งประเมินศักยภาพของประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ การเปลี่ยนแปลงสำคัญระดับโลก ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงกฎ กติกาใหม่ของโลก การเกิดขั้วเศรษฐกิจหลายศูนย์กลางในโลก การเป็นสังคมผู้สูงอายุของโลก ภาวะโลกร้อน และวิกฤตความสมดุลของพลังงานและอาหาร สรุปได้ดังนี้

๒.๑.๑ กฎ กติกาใหม่ของโลกหลายด้านส่งผลให้ทุกประเทศต้องปรับตัว วิกฤตเศรษฐกิจและการเงินของโลกที่ผ่านมาได้ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในการบริหารจัดการเศรษฐกิจโลกเพื่อการจัดระเบียบใหม่ของโลกที่สำคัญ ได้แก่ กฎ ระเบียบด้านการค้าและการลงทุนที่เน้นสร้างความโปร่งใส และน่าเชื่อถือด้านสิ่งแวดล้อมและการแก้ไขปัญหาโลกร้อนมาากัดกันทางการค้ามากขึ้น ทั้งในรูปแบบที่เป็นมาตรการภาษีและที่ไม่ใช่มาตรการภาษี ส่งผลให้การส่งออกสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนาไปประเทศพัฒนาแล้วทำได้ยากขึ้น การเปิดเสรีในสาขาการค้า บริการ และการลงทุนในบางสาขาผ่านความร่วมมือแบบทวิภาคีหรือข้อตกลงในภูมิภาค ที่ประเทศสมาชิกต้องให้ความสำคัญในการไม่เลือกปฏิบัติระหว่างประเทศผู้ลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและมาตรฐานทางบัญชีมีความเข้มงวดมากขึ้น ความร่วมมือระหว่างประเทศและองค์กรกำกับดูแลด้านการเงินของแต่ละประเทศในการเฝ้าระวังและเตือนภัยจะมีเพิ่มขึ้น นโยบายการเงินที่ให้ความสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินควบคู่ไปกับเสถียรภาพด้านราคาสินค้าและบริการ และการปรับกฎ ระเบียบ กติกาในด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ทำให้กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาต้องมีส่วนร่วมในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากขึ้นในอนาคต และเผชิญข้อจำกัดที่กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วกำลังดำเนินมาตรการใหม่ๆในรูปแบบต่างๆ ทั้งมาตรการพหุภาคี และมาตรการฝ่ายเดียวในลักษณะสมัครใจและบังคับ อาทิ การย้ายฐานการผลิตคาร์บอนจากประเทศพัฒนาแล้วมาอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา และมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาเสียเปรียบ นอกจากนี้ กฎ ระเบียบด้านสังคมเริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้น ในเชิงการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชน เป็นประเด็นที่ประเทศพัฒนาแล้วเรียกร้องให้ประเทศกำลังพัฒนาปฏิบัติตาม เช่น กระบวนการผลิตสินค้าจะต้องไม่ใช่แรงงานเด็ก ต้องไม่ละเมิดสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรของบุคคลหรือชุมชน การลงทุนของบริษัทข้ามชาติในประเทศกำลังพัฒนาต้องคำนึงถึงประเด็นสิทธิมนุษยชนนอกเหนือไปจากความได้เปรียบในด้านต้นทุน เป็นต้น

กฎ กติกาใหม่ของโลกเหล่านี้ จะเป็นเครื่องมือในการต่อรองทางการค้าที่ผลักดันผู้ประกอบการไทย ต้องยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานที่กำหนดเพื่อสามารถแข่งขันได้ ข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และธรรมาภิบาลจะเป็นแรงกดดันให้ต้องปรับกระบวนการผลิตที่คำนึงถึง

สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ให้ความสำคัญกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันสูงขึ้น

๒.๑.๒ การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง รวมทั้งภูมิภาคเอเชียซึ่งทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ อาทิ ฮองกง เกาหลี สิงคโปร์ ไต้หวัน และกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีแนวโน้มเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมโลก โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของห่วงโซ่การผลิตภายในภูมิภาคและต้นทุนการผลิตที่ต่ำ ประเทศในตะวันออกกลาง รัสเซีย และประเทศผู้ผลิตสินค้าที่เป็นวัตถุดิบจะได้รับผลประโยชน์จากราคาน้ำมันและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ขณะเดียวกันนโยบายการเปิดประเทศของจีน รัสเซีย พลวัตการขยายตัวของบราซิลและอินเดีย และการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางในภูมิภาคเอเชีย จะช่วยเพิ่มกำลังซื้อในตลาดโลก นอกจากนี้วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วมากกว่าประเทศกำลังพัฒนาและประเทศเศรษฐกิจใหม่ ทำให้เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มพัฒนาไปสู่ความเป็นโลกหลายศูนย์กลางทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเงินในระยะปานกลาง ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔ ต่อปี ขณะที่เศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียจะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๘.๙ ต่อปี^๑

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ของโลกจะมีมากขึ้น และการรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญต่อประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้แก่ การรวมกลุ่มในภูมิภาคเอเชีย ภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย และการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ซึ่งประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน อาทิ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งทางด้านการศึกษา ทักษะด้านภาษา และทักษะฝีมือแรงงาน รวมถึงการพัฒนากลไกต่างๆ อาทิ การบริหารจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาคและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งร่วมกันเพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนของภูมิภาค

๒.๑.๓ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่เป็นสังคมผู้สูงอายุมานานกว่า ๔๐ - ๕๐ ปี อาทิ ฝรั่งเศส สวีเดน สหรัฐอเมริกา อิตาลี และญี่ปุ่น ส่วนประเทศกำลังพัฒนา อาทิ เกาหลี สิงคโปร์ จีน อินโดนีเซีย บรูไน ไทย และเวียดนาม ได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้วในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา และในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประชากรสูงอายุในโลกจะเพิ่มขึ้นอีก ๘๑.๘๖ ล้านคน เกิดผลกระทบหลายอย่าง อาทิ การย้ายถิ่นของแรงงานข้ามชาติทั้งแรงงานที่มีฝีมือและไร้ฝีมือเพื่อทดแทนกำลังแรงงานในประเทศที่เป็นสังคมผู้สูงอายุ เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน ก็เกิดภาวะสมองไหล โครงสร้างการผลิตเปลี่ยนจากการใช้แรงงานเข้มข้นมาเป็นการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้การพัฒนาคนมุ่งสร้างให้มีความรู้ มีศักยภาพ ทักษะและความชำนาญ ควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีทดแทนกำลังแรงงานที่ขาดแคลน ประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะมีรายจ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้งบประมาณสำหรับการลงทุนพัฒนาด้านอื่นๆ ลดลง

การที่สัดส่วนผู้สูงอายุของประชากรโลกโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต จะเป็นโอกาสของประเทศไทยในการให้บริการดูแลผู้สูงอายุและการให้บริการการแพทย์และสุขภาพ แต่ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ต้องปรับตัวเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสวัสดิการสังคมเพื่อ

^๑ International Monetary Fund, World Economic Outlook Database, April 2011

รองรับการปรับตัวเข้าสู่โครงสร้างสังคมผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้แรงกดดันด้านงบประมาณที่มีมากขึ้นในภาวะที่เศรษฐกิจโลกมีความผันผวน รวมทั้งยังต้องเตรียมรับมือกับปัญหาขนาดของกำลังแรงงานที่จะขยายตัวช้าลงและลดลงในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว

๒.๑.๔ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติและผลกระทบต่อระบบการผลิตของโลกที่รุนแรงมากขึ้น อุณหภูมิโลกสูงขึ้นโดยเฉลี่ย ๐.๒ องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ ในช่วง ๓๐ ปี ที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล และภัยธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรง ทั้งอุทกภัย แผ่นดินไหว ดินถล่ม วาตภัย ภัยแล้ง และไฟป่า ระบบนิเวศในหลายพื้นที่ของโลกจะอ่อนแอ เปราะบาง เกิดการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพ และสูญเสียพันธุ์พืชและสัตว์ พื้นผิวโลกมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ โดยเฉพาะการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งเนื่องมาจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น นำไปสู่การย้ายถิ่นของประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน เขตท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง ภาวะโลกร้อนยังส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำ และโรคระบาดเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของประชากร และส่งผลต่อผลิตภาพของกำลังแรงงาน และการสูญเสียทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ระดับคาร์บอนไดออกไซด์และอุณหภูมิที่สูงขึ้น ความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝน ภัยธรรมชาติที่รุนแรง และการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช จะส่งผลกระทบต่อระบบการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิตทางการเกษตรในหลายพื้นที่ของโลกลดลง ส่งผลกระทบทางสังคมตามมา อาทิ ปัญหาความยากจน การอพยพย้ายถิ่น และการแย่งชิงทรัพยากรเพิ่มขึ้น

ในระยะยาว ปัญหาการเปลี่ยนแปลงในสภาพภูมิอากาศของโลกมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น จะส่งผลซ้ำเติมให้ปัญหาการขาดแคลนอาหาร และความเสียหายของพืชผลทางการเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจให้กับประเทศที่มีภาคเกษตรเป็นแหล่งรายได้สำคัญรวมทั้งประเทศไทย นอกจากนี้ ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงและเกิดขึ้นบ่อยครั้งจะเป็นตัวฉุดให้การพัฒนาประเทศไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

๒.๑.๕ ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานโลกมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญ อัตราการใช้พลังงานของโลกในภาพรวมจะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ขณะที่พลังงานฟอสซิลมีจำกัด จึงเกิดการพัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากพืชเพิ่มขึ้น เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตอาหาร ความมั่นคงทางอาหารของประเทศและการส่งออก นอกจากนี้ ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มของประชากรโลก และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะสูงขึ้น โดยเฉพาะในทวีปเอเชียและแอฟริกา แต่ผลผลิตพืชอาหารโลกลดลงจากข้อจำกัดด้านพื้นที่และศักยภาพทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาการครอบครองทรัพยากรพันธุกรรมและการผูกขาดทางการค้าเมล็ดพันธุ์พืช ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรรายย่อยจำนวนมากที่พึ่งพาอาศัยทรัพยากรป่าไม้ พันธุ์พืชต่างๆ เป็นอาหารและยาสมุนไพร และความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก วิฤตอาหารถือเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าภาคเกษตรเพื่อการส่งออก แต่ประเทศไทยเองก็ยังพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศที่มีราคาสูง และหันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพลังงานทดแทน แต่อาจนำไปสู่ความไม่สมดุลระหว่างการปลูกพืชอาหารและพลังงาน และเกิดการแย่งชิงพื้นที่เพาะปลูกตามมาหรือปัญหาอื่นๆ ตามมา

๒.๑.๖ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
รวมทั้งตอบสนองการดำรงชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทั้งด้านการเงิน การผลิตและการควบคุมคลังสินค้า รวมถึงนาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิต เป็นโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาพลังงานและวัสดุต่างๆ จากพืช การทดแทนแรงงานด้วยเครื่องจักร การพัฒนาสุขภาพและศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุ เป็นต้น ขณะเดียวกัน อาจเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ เช่น การจารกรรมข้อมูลธุรกิจหรือข้อมูลส่วนบุคคล การสิ้นไหลของวัฒนธรรมอย่างไร้พรมแดน การใช้สื่อเผยแพร่ข้อมูลเท็จ และเป็นเครื่องมือของการก่อการร้าย เป็นต้น ประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีช้าจะกลายเป็นผู้ซื้อและมีผลิตภาพต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคมก็เป็นช่องว่างที่จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา

ทั้งนี้ ประเทศไทยยังอยู่ในสถานะของผู้ซื้อเทคโนโลยีมากกว่าผู้คิดค้นหรือสร้างขึ้นมาเอง ทำให้ยังมีการพึ่งพาจากต่างประเทศในระดับสูง ขณะที่เทคโนโลยีสารสนเทศได้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย โดยที่ยังขาดแนวทางรองรับหรือคัดกรองการไหลเข้ามาของข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่วิกฤตศีลธรรมและปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา

๒.๑.๗ การก่อการร้ายสากลเป็นภัยคุกคามประชาคมโลก การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรง มีรูปแบบและโครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น เกิดกระแสการป้องกัน การก่อการร้ายทั่วโลก องค์การสหประชาชาติได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหาภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อาทิ การจัดทำอนุสัญญาตลอดจนพิธีสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันแนวทางแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลให้ประเทศสมาชิกถือปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ขณะที่สหรัฐอเมริกามีมาตรการที่เข้มงวด ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ และต้นทุนการส่งออกของผู้ประกอบการไทย ดังนั้น การสร้างความร่วมมือภายใต้กรอบต่างๆ ต้องเตรียมความพร้อมในการควบคุมปัจจัยที่เกื้อหนุนการก่อการร้ายระหว่างประเทศ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติ

สถานการณ์การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย โดยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในเชิงอุดมการณ์ทางศาสนาและลัทธิความเชื่อต่างๆ ส่งผลให้สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศโดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ยังคงมีอยู่ต่อไป ในขณะเดียวกันแนวโน้มความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคาดว่าจะทำให้ขีดความสามารถในการปฏิบัติการของกลุ่มการก่อการร้ายเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงและเป็นวงกว้างมากกว่าเดิม

๒.๒ การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ สรุปได้ดังนี้

๒.๒.๑ การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านเศรษฐกิจ

๑) ประเทศไทยสามารถรักษาอัตราการขยายตัวและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยให้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยเศรษฐกิจไทยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘๓ ระหว่างปี ๒๕๓๗ - ๒๕๕๓ ขณะเดียวกันโครงสร้างการผลิตและบริการได้ปรับเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วยภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคอุตสาหกรรมกลายเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสูงต่อระบบเศรษฐกิจไทย โดยมีสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยละ ๓๖.๐ ในปี ๒๕๔๒ เป็นร้อยละ ๔๐.๘ ในปี ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นผลมาจากการย้ายฐานการผลิตเพื่อการส่งออกของประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ผลิตภาพการผลิตรวมของ

ภาคอุตสาหกรรมยังอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๑.๗๗ ในช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ เนื่องจากความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมและการดูดซับเทคโนโลยีจากต่างประเทศยังคงค่อนข้างจำกัด

ภาคเกษตรมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากภาคเกษตรเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศและเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรม จากความเข้มแข็งของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการสะสมความรู้และภูมิปัญญาทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจ ช่วยลดการขาดดุลการค้า พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคการผลิตอื่นของประเทศ

๒) การเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศกับเศรษฐกิจต่างประเทศทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยเฉพาะกิจกรรมทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจมาโดยตลอด ทั้งนี้ การส่งออกของไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๓) และสามารถรักษาสัดส่วนการส่งออกในตลาดโลกที่ร้อยละ ๑.๒ ต่อเนื่องมาตลอดนับแต่ปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๕๓ ซึ่งส่งผลให้สัดส่วนการพึ่งพาต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ ๘๔.๘๕ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) เป็นร้อยละ ๑๓๗.๕๓ ในช่วง ๔ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓) สำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย แต่จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง ทำให้บทบาทของการลงทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๔๑.๑๖ ต่อ GDP ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ เป็นร้อยละ ๒๕.๖๘ ในปีช่วง ๔ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

๓) ระบบเศรษฐกิจของไทยยังมีความอ่อนแอด้านปัจจัยสนับสนุน ไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คุณภาพการบริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน และยังต้องพึ่งพิงและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกประเทศมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ การกระจายผลตอบแทนต่อปัจจัยแรงงานของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๐.๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นร้อยละ ๒๙.๔ และ ๒๘.๙ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ตามลำดับ ในขณะที่ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่ไม่ใช่แรงงาน เช่น ผลตอบแทนของทุน ผู้ประกอบการ และที่ดิน เป็นต้น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาประเทศในอนาคต จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพโดยใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อน ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม พร้อมทั้งใช้โอกาสจากปัจจัยภายนอกให้เกิดประโยชน์กับประเทศได้อย่างเหมาะสมและขยายฐานการพัฒนาให้ทั่วถึงมากขึ้น

๒.๒.๒ การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านสังคม

๑) ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ขณะที่การย้ายถิ่นของประชากรส่งผลให้ความเป็นเมืองสูงขึ้น โครงสร้างประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยลดต่ำลงอยู่ที่ ๑.๖ ในปี ๒๕๕๑ ส่งผลให้สัดส่วนประชากรวัยเด็ก : วัยแรงงาน : ผู้สูงอายุ ลดลงจากร้อยละ ๒๐.๕ : ๖๗.๖ : ๑๑.๙ ในปี ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๑๘.๓ : ๖๖.๙ : ๑๔.๘ ในปี ๒๕๕๙ ทำให้ประเทศไทยเผชิญภาวะขาดแคลนกำลังคนในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อผลิตภาพการผลิตของประเทศ นอกจากนี้ ประชากรจากชนบทอพยพเข้ามาทำงานในเมืองอย่างต่อเนื่อง ทำให้สัดส่วนประชากรในเขตเมืองเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓๑.๑ ในปี ๒๕๔๓ เป็นร้อยละ ๔๕.๗ ในปี ๒๕๕๓ หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๔๖.๙ ความเป็นเมืองที่ขยายไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้วิถีชีวิตมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ การอยู่อาศัยแบบเครือญาติเปลี่ยนไปสู่การเป็นปัจเจกมากขึ้น โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไปสู่ครัวเรือนที่อยู่คนเดียว ครัวเรือนที่อยู่ด้วยกันแบบไม่ใช่ญาติ และครัวเรือนที่มีอายุรุ่นเดียวกัน สองรุ่น และรุ่นกระโดด (ตายาย - หลาน) หรือครัวเรือนที่เป็นเพศเดียวกัน สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบางจนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่น อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นจาก ๔.๕ คู่ต่อพันครัวเรือน ในปี ๒๕๔๕ เป็น ๕.๕ คู่ต่อพันครัวเรือน ในปี ๒๕๕๓ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศต่อเด็กและสตรีเพิ่มขึ้น

๒) คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและสติปัญญาของเด็ก มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และผลิตภาพแรงงานต่ำ การพัฒนาที่ผ่านมาทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ระดับการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น ในปี ๒๕๕๒ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัย ๑๕ ปีขึ้นไปเพิ่มเป็น ๘.๑ ปี แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงจากร้อยละ ๓๙.๐ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๓๔.๙ ในปี ๒๕๕๓ ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ ๕๕ อีกทั้ง ยังมีปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพที่ทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น อัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี เพิ่มขึ้นจาก ๕๔.๙ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี พันคนในปี ๒๕๔๘ เป็น ๕๖.๒ ในปี ๒๕๕๓ ส่วนกลุ่มวัยเด็กมีพัฒนาการด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างต่ำ โดยเด็กอายุ ๐ - ๕ ปีที่มีพัฒนาการสมวัยมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ ๗๒ เหลือเพียงร้อยละ ๖๗ ขณะที่กลุ่มวัยทำงานยังมีผลิตภาพต่ำ มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยของผลิตภาพแรงงานช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ เพียงร้อยละ ๑.๘ ขณะเดียวกัน จากการดำเนินนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคี ส่งผลให้มีแรงงานต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย ๑.๕ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ คิดเป็นแรงงานถูกกฎหมายร้อยละ ๑๔.๑ และแรงงานผิดกฎหมายถึงร้อยละ ๕๘.๙ นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ ๕ อันดับแรกสูงขึ้นในทุกโรค ทั้งโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดในสมอง โรคหัวใจ และมะเร็ง โดยเฉพาะกลุ่มวัยสูงอายุเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น โดยพบว่าร้อยละ ๓๑.๗ ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง รองลงมาคือ เบาหวาน ร้อยละ ๑๓.๓ และหัวใจ ร้อยละ ๗.๐ ที่จะส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของภาครัฐในอนาคต

๓) ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้นและมีการจัดสวัสดิการทางสังคมในหลายรูปแบบ แต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง คนไทยสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพได้ถึง ๖๓.๑ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๔ ของประชากรผู้มีสิทธิทั่วประเทศ จากการดำเนินนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และมีการดำเนินการเรื่องการคุ้มครองทางสังคมในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน การให้ความคุ้มครองส่งเสริมสิทธิประโยชน์คนไทยและ

แรงงานไทย การริเริ่มจัดทำกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อเป็นการออมระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น แต่ยังมีบางกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงหลักประกันทางสังคม กล่าวคือ กำลังแรงงานของประเทศมีหลักประกันทางสังคมเพียงร้อยละ ๓๖.๖ ขณะที่แรงงานอีกร้อยละ ๖๒.๑ ยังไม่มีหลักประกันทางสังคม อย่างไรก็ตาม ได้มีการขยายความคุ้มครองให้แรงงานนอกระบบภายใต้การประกันสังคมมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยเริ่มให้ผู้สนใจสมัครเป็นผู้ประกันตนเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ ขณะเดียวกันผู้สูงอายุร้อยละ ๗๐ หรือ ๕ ล้านคนมีหลักประกันความมั่นคงในชีวิตเพียงเบียดังชีพ และกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๑๐ ของประชากรมีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนต้นถึงร้อยละ ๙๔ นอกจากนี้ คุณภาพบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุขยังคงมีความแตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นจากผลการประเมินสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารายพื้นที่ และการกระจายทรัพยากรสาธารณสุขในแต่ละภูมิภาค

๔) ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรและโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรเป็นปัญหาการพัฒนาประเทศ การกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรชี้ให้เห็นว่า ผลประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยร้อยละ ๑๐ ของประชากร กับกลุ่มคนจนร้อยละ ๑๐ ของประชากร มีความแตกต่างกันถึง ๒๒.๘ เท่า ในปี ๒๕๕๒ แม้รัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ผ่านนโยบายต่างๆ อาทิ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และนโยบายการให้สินเชื่อเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่าย ทำให้คนยากจนในประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๔๒.๒ หรือ ๒๒.๑ ล้านคน ในปี ๒๕๓๑ เหลือร้อยละ ๘.๑๒ หรือ ๕.๓ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน คนยากจนขาดโอกาสทางการศึกษา การรับรู้ข่าวสารและอำนาจต่อรอง การประท้วง การใช้ความรุนแรง ปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติด เป็นปัจจัยลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม และทำให้ประชาธิปไตยอ่อนแอ ขณะเดียวกัน การกระจายผลตอบแทนระหว่างปัจจัยการผลิต และการกระจายรายได้ระหว่างภูมิภาคแตกต่างกัน ผลตอบแทนของแรงงานมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๐.๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นร้อยละ ๒๘.๙ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ขณะที่ผลตอบแทนของทุน ผู้ประกอบการ และที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๕) สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน โดยที่วัฒนธรรมที่บ่งบอกความเป็นไทยไม่สามารถแสดงบทบาทที่ชัดเจน ขณะเดียวกันสังคมไทยก็เผชิญกับความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสะท้อนได้จากคนในสังคมมีความถนัดในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามากขึ้น ทั้งปัญหาครอบครัว การแย่งชิงทรัพยากรระหว่างชุมชน และความคิดเห็นแตกต่างทางการเมือง ขณะที่กระบวนการยุติธรรมแก้ไขปัญหาได้ไม่เต็มที่ ผู้ที่ใช้ความรุนแรงมักขาดความยับยั้งชั่งใจ มีพฤติกรรมเลียนแบบหรืออาจเกิดจากการเลียนดู ขาดการใช้เหตุใช้ผล ขาดความเอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร ส่งผลให้มีความมีคุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมลดน้อยลง

๖) สังคมไทยเผชิญปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในช่วง ๔ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีสัดส่วน ๕.๐๒ - ๕.๓๙ คดีต่อเด็กพันคน สูงกว่าในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - ๙ ที่มีสัดส่วน ๓.๓๔ - ๕.๐๕ คดียาเสพติดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก ๘,๘๐๓ คดี ในปี

๒๕๔๙ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๔,๖๙๕ คดี ในปี ๒๕๕๓ ทั้งนี้ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนและสถานศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่า ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๙.๒ ปี ๒๕๕๒ เป็นร้อยละ ๕๑.๓ ปี ๒๕๕๓ ขณะเดียวกันกลุ่มเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเล่นการพนันมากขึ้น

๓) สังคมไทยตื่นตัวทางการเมืองและให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและระบบธรรมาภิบาลมากขึ้น ประชาชนไทยมีความตื่นตัวในทางการเมืองสูงขึ้น การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น การตรวจสอบทางการเมืองเกิดขึ้นต่อเนื่อง ขณะที่ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศมากขึ้น มีการจัดตั้งเครือข่ายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการดำเนินธุรกิจในรูปแบบกิจการเพื่อสังคม ซึ่งเป็นแนวทางการลงทุนใหม่ของการประกอบธุรกิจเพื่อการเจริญเติบโตของภาคสังคมเป็นหลัก ไม่มุ่งกำไรสูงสุด อย่างไรก็ตามในด้านการบริหารจัดการยังมีปัญหาความโปร่งใส และไม่สุจริต ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ มีคะแนนในช่วง ๓.๒ - ๓.๕ เทียบกับในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ที่คะแนนอยู่ในช่วง ๓.๒ - ๓.๘ จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

๒.๒.๓ การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) ทุนทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม จากการเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งการเจริญเติบโตและการแข่งขันทางด้านการค้า และการลงทุน ซึ่งทำให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพและกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศ พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ ๕๓.๓๓ ในปี ๒๕๐๔ เหลือร้อยละ ๓๓.๕๖ ในปี ๒๕๕๓ อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะรักษาสมดุลของระบบนิเวศ พื้นที่ป่าต้นน้ำอยู่ในขั้นวิกฤตถึง ๑๔ ล้านไร่ ส่งผลให้เกิดอุทกภัยและปัญหาภัยแล้ง รวมทั้งการขาดแคลนน้ำมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีปริมาณน้ำต้นทุนเพียง ๒ ใน ๓ ของความต้องการใช้น้ำเท่านั้น การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพมีแนวโน้มสูงขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ การกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หลายแห่งอยู่ในภาวะวิกฤต ปี ๒๕๕๐ แนวชายฝั่งทะเลทั่วประเทศถูกกัดเซาะ ๑๕๕ แห่ง รวมเป็นความยาวประมาณ ๖๐๐ กิโลเมตร เกิดการสูญเสียที่ดินไปถึง ๑๑๓,๐๔๒ ไร่ คิดเป็นมูลค่าความเสียหายเฉพาะที่ดินประมาณ ๑ แสนล้านบาท ส่วนพื้นที่แนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนในทั้งหมดซึ่งได้รับการจัดเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ มีอัตราการกัดเซาะรุนแรงมากกว่า ๕ เมตรต่อปี ขณะที่ทรัพยากรดินที่เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ มีความเสื่อมโทรมและมีปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ดินเสื่อมโทรมในระดับรุนแรงและระดับวิกฤตเท่ากับ ๓๕.๙๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๔ ของพื้นที่ประเทศ การใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ และปัญหาการกระจายการถือครอง มีการเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ รวมทั้งการขยายตัวของเมือง พื้นที่อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม รุกพื้นที่เกษตรกรรมมากขึ้น

๒) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลซ้ำเติมให้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรุนแรง กระทบต่อผลผลิตภาคเกษตรและความยากจน ภาวะโลกร้อนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง ๕๐ ปีที่ผ่านมาทำให้เกิดการเสียสมดุลของธรรมชาติ ส่งผลกระทบเชื่อมโยงในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ที่เริ่มปรากฏชัดเจนในบริเวณภาคกลางเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและภาคอีสานตอนล่างที่มีอุณหภูมิสูงขึ้น ทำให้พืชและสัตว์ต้องปรับตัวเข้าสู่ระบบนิเวศที่เปลี่ยนไป เกิดการเปลี่ยนแปลงของพันธุ์พืช สัตว์ป่า และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในป่า ความหลากหลายทางชีวภาพก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ระบบนิเวศทางทะเลก็ได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน เนื่องจากอุณหภูมิผิวน้ำที่

เพิ่มขึ้นและระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นในบางพื้นที่ส่งผลให้พืชและสัตว์ทะเลบางชนิดสูญพันธุ์ เกิดการกัดเซาะพื้นที่ชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และส่งผลกระทบต่อแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งประกอบอาชีพ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญโดยตรงหากไม่ได้รับการป้องกัน ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมตามมา ปริมาณน้ำฝนในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้าในบางพื้นที่มีแนวโน้มลดลง เกิดภัยพิบัติภาวน้ำท่วมฉับพลัน น้ำหลาก ภัยแล้งยาวนาน หรือดินถล่มในหลายพื้นที่ เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรคิดเป็นมูลค่ากว่าสี่พันล้านบาทต่อปี การสูญเสียผลผลิตทางการเกษตรจากการเกิดภัยแล้งยาวนานหรือน้ำท่วมซ้ำซากส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกรที่ต้องประสบปัญหาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน หรือต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ขณะที่ผลผลิตตกต่ำ เกิดการสูญเสียที่ดินของเกษตรกรรายย่อย นำไปสู่การบุกรุกที่ป่าเพิ่มขึ้น และความขัดแย้งแย่งชิงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๓) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขณะที่มีความขัดแย้งทางนโยบายในการบูรณาการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขาดการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การกำหนดเครื่องมือและกลไกในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแบบแยกส่วน ระบบการจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ได้มาตรฐาน ไม่ครอบคลุม และขาดการเชื่อมโยงกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม กฎหมายมีลักษณะของการบริหารจัดการทรัพยากรรายสาขา ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ ขาดความเป็นธรรม และความโปร่งใส นอกจากนี้มีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร เช่น ที่ดิน น้ำ และป่าไม้ เป็นต้น ขณะที่เกิดความขัดแย้งของนโยบายระหว่างการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ภาคประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ดังเช่นกรณีปัญหามลพิษในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในมิติเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่

๔) ประเทศไทยยังมีความมั่นคงด้านอาหาร แม้จะต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและความต้องการพืชพลังงาน ผลผลิตเกษตรมีเพียงพอสำหรับการบริโภคและส่งออก แม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกไปสู่พืชพลังงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปาล์มน้ำมัน และมันสำปะหลัง แต่ยังไม่ส่งผลกระทบต่อการผลิตพืชอาหารสำคัญในภาพรวมของประเทศ อาทิ ข้าวนาปีที่มีพื้นที่การผลิตไม่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ดี ผลกระทบจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถในการพัฒนายกระดับคุณภาพระบบการผลิตของภาคการเกษตรในอนาคต รวมถึงแนวนโยบายภาคเกษตรของประเทศที่ให้ความสำคัญในการเลือกส่งเสริมการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานอย่างสมดุล

๒.๒.๔ การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ

๑) รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และวางรากฐานธรรมาภิบาลของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงขึ้น วิฤตการณ์ทางการเมืองปี ๒๕๕๙ ส่งผลให้ค่าดัชนีประชาธิปไตยของไทยมีค่าคะแนน ๕.๖๗ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๙๐ จากประเทศกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แต่ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่นำไปสู่กระบวนการเลือกตั้ง ส่งผลให้ค่าดัชนีประชาธิปไตยในปี ๒๕๕๑ เพิ่มขึ้นเป็น ๖.๘ เป็นอันดับหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน และอยู่ลำดับที่ ๕๔ จากประเทศกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมบริหารประเทศที่สูงกว่าในอดีต การรวมตัวแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐเป็นการวางรากฐาน

การพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย และเสริมสร้างการเมืองให้โปร่งใส สุจริตมากขึ้น

๒) ความขัดแย้งทางการเมืองและความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อเศรษฐกิจ การดำรงชีวิตของประชาชน ความเชื่อมั่นของนานาชาติ และทำให้ความสงบสุขลดลง ความขัดแย้งทางการเมืองอันเนื่องมาจากการชุมนุมประท้วงและการก่อความรุนแรงในเหตุการณ์ต่างๆ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงและความสามัคคีของคนในชาติ เป็นเหตุให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพ ไม่สามารถบริหารประเทศได้เต็มความสามารถ ลดความเชื่อมั่นจากนักลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งการใช้ความรุนแรงในการยุติปัญหาระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนทำให้เกิดการบาดเจ็บและความล้มตายของผู้คน ความรุนแรงที่เกิดขึ้นยังทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความเครียด ความวิตกกังวล และหวาดระแวงเพิ่มมากขึ้น ขณะที่ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังรุนแรง ทำให้มีผู้เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บ และทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมาก เหตุการณ์ความไม่สงบยังทำให้เศรษฐกิจภาคใต้อ่อนแอ มีการว่างงาน คนจนเพิ่มขึ้น และการที่เจ้าหน้าที่รัฐถูกทำร้าย ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่ให้บริการประชาชนได้ตามปกติ คนในท้องถิ่นจึงมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการของรัฐ อาทิ ด้านสุขภาพอนามัย สถานการณ์ความรุนแรงทั้ง ๒ กรณี เป็นปัจจัยลบที่ส่งผลให้ไทยถูกจัดเป็นประเทศที่มีระดับดัชนีวัดความสงบสุขอยู่ในระดับต่ำที่สุดประเทศหนึ่งในโลก และต่ำที่สุดเป็นอันดับที่สองในกลุ่มประเทศอาเซียน รองจากประเทศพม่าเพียงประเทศเดียว

๓) ประสิทธิภาพภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมที่ดีขึ้นจากช่วงต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ แต่ขีดความสามารถในการป้องกันการทุจริตต้องปรับปรุง ระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยด้านประสิทธิภาพของภาครัฐในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นถึง ๑๐ ลำดับจากลำดับที่ ๒๗ ในปี ๒๕๕๐ เป็นลำดับที่ ๑๘ ในปี ๒๕๕๓ มีสาเหตุมาจากการปรับโครงสร้างระบบราชการให้การบริหารงานมีอิสระและคล่องตัว มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นได้ผลเป็นรูปธรรม โดยจังหวัดสามารถจัดทำแผนและตั้งค้ำของงบประมาณของจังหวัดได้เอง รวมถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีความคืบหน้ามากขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการที่ขีดความสามารถการพัฒนาาระบบราชการไทยด้านความการทุจริตและประพฤติมิชอบ เปรียบเทียบกับ ๕๘ ประเทศ ลดลงจาก ๒.๙๖ คะแนนเป็น ๑.๗๙ คะแนน ในช่วงเวลาเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่า ระบบราชการไทยยังต้องเร่งปรับปรุงในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติงานภายใต้วินัยที่ดีและการตรวจสอบการดำเนินงาน

๔) การกระจายอำนาจประสบความสำเร็จในเรื่องการเพิ่มรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แต่มีความล่าช้าในการถ่ายโอนภารกิจและมีความไม่ชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่กับราชการส่วนกลาง การปรับปรุงแผนกำหนดขั้นตอนและแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้ อปท. อย่างเป็นระบบ ช่วยให้ อปท. มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ยังคงมีความล่าช้าในด้านการถ่ายโอนภารกิจอยู่หลายประการ เนื่องจากมีความล่าช้าของการแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่จำเป็น รวมทั้งบุคลากรที่จะถ่ายโอนไม่มีความพร้อมหรือมีปัญหาในการปรับตัว ขณะเดียวกัน การจัดบริการสาธารณะในพื้นที่ของ อปท. มีความซ้ำซ้อนกับส่วนกลาง ทำให้ขาดความชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่ทั้งในเชิงกำกับดูแล การควบคุม และการตรวจสอบ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการให้บริการและต้นทุนการบริหารจัดการ รวมทั้งขาดการบูรณาการแผนงานระดับต่างๆ อุปสรรคดังกล่าวส่งผลให้ อปท. ไม่สามารถดำเนินการกิจการตามกฎหมายในการจัดบริการสาธารณะเพื่อรองรับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในภาพรวม

๕) การคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญของไทย ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังคงบ่อนทำลายประเทศ แม้ว่าภาครัฐจะมีนโยบายการปราบปรามและรณรงค์เพื่อป้องกันคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง แต่ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันโดยรวมของประเทศไทยยังไม่มีดีขึ้น ในปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ อยู่ระหว่าง ๓.๒ - ๓.๕ คะแนน จาก ๑๐ คะแนนเต็ม ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย แต่สูงกว่า เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ส่งผลให้หลายภาคส่วนชุมนุม รวมกลุ่มต่อต้าน เรียกร้องและกดดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายครั้ง ขณะเดียวกัน เมื่อมีการสำรวจทัศนคติของประชาชนไทยต่อปัญหาการทุจริตพบว่า ประชาชนบางกลุ่มยอมรับได้กับการทุจริตคอร์รัปชันหากทำให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ประชาชนกินดีอยู่ดี ผลสำรวจของเอแบคโพล พบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ร้อยละ ๗๓.๒ คิดว่าทุกรัฐบาลมีการทุจริตคอร์รัปชัน แต่หากทำแล้วประเทศรุ่งเรือง ประชาชนกินดีอยู่ดีก็ยอมรับได้ จึงเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศตามวิถีประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน

๓

การประเมินความเสี่ยง

การเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกประเทศที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งความเสี่ยงที่สำคัญ ประกอบด้วย

๓.๑ การบริหารภาครัฐอ่อนแอ ไม่สามารถขับเคลื่อนการบริหารจัดการประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจรัฐถูกใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชนในบางพื้นที่มีช่องว่างมากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย เจ้าหน้าที่รัฐย่อหย่อนในการปฏิบัติตามหน้าที่ การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง การดำเนินงานไม่โปร่งใส เกิดการทุจริตประทุพติมิชอบ นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย

๓.๒ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน จากการพัฒนาที่โครงสร้างเศรษฐกิจพึ่งภาคอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงและมีอุตสาหกรรมหลักน้อยประเภท ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตดั้งเดิมโดยเฉพาะทุน และแรงงานราคาถูกที่มีผลผลิตทางการผลิตต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และคุณภาพชีวิตลดลง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นแหล่งจ้างงานสำคัญของประเทศ แต่ยังมีบทบาทเพียงร้อยละ ๓๗.๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจไทยในระยะที่ผ่านมาพึ่งภาคการส่งออกและการลงทุนเป็นหลัก ผลตอบแทนแรงงานในภาคเกษตรมีสัดส่วนต่ำเมื่อเทียบกับนอกภาคเกษตร เกษตรกรยังประสบความยากจนและมีปัญหาหนี้สิน ความต้องการใช้พลังงานของไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น มีการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศจำนวนมาก

๓.๓ โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ประชากรผู้สูงอายุมีสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๙ ในปัจจุบัน และจะเพิ่มเป็นร้อยละ ๑๔.๘ เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประเทศไทยจึงจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี ๒๕๖๘ ขณะที่ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๒๐.๕ ในปัจจุบันเหลือร้อยละ ๑๘.๓ ในปี ๒๕๕๙ เป็นผลมาจากภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยที่ลดลงต่ำกว่าระดับทดแทน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวทำให้สัดส่วน

ประชากรวัยแรงงานลดลงในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จากสัดส่วนประชากรเด็ก : แรงงาน : ผู้สูงอายุ ๒๐.๕ : ๖๗.๖ : ๑๑.๙ ในปี ๒๕๕๓ เป็น ๑๘.๓ : ๖๖.๙ : ๑๔.๘ ในปี ๒๕๕๙ แม้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ แต่ในอนาคตความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจอาจเพิ่มขึ้น การขาดแคลนแรงงานจะเป็นปัญหาสำคัญไม่เฉพาะแต่ประเทศไทย ภายใต้สถานการณ์ที่ประเทศต่างๆ เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นไปอย่างเสรี การแข่งขันเพื่อแย่งชิงแรงงานจะมีมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานคุณภาพ จะเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยที่ยังมีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ นอกจากนี้ ภาครัฐและครัวเรือนจะมีการค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ส่งผลต่อการงบประมาณของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการดูแลสุขภาพอนามัย และการจัดสวัสดิการทางสังคม เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ หากไม่มีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์

๓.๔ ค่านิยมที่ดีงามของไทยเสื่อมถอย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและกระแสโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่ดีงาม ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม พฤติกรรมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลง คนไทยให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง ต่างแก่งแย่งเอาเปรียบกัน ทำให้คนไทยขาดความสามัคคี การเคารพสิทธิผู้อื่น และการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทยทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ

๓.๕ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง จาก การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้สถานการณ์ และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรง โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำ รูปแบบและพฤติกรรมการใช้บริโภคที่ฟุ่มเฟือยทั้งในภาคประชาชนและภาคการผลิต ทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่า และปริมาณของเสียเพิ่มขึ้น เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศทางทะเล ชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และป่าไม้ รวมไปถึงการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง สร้างความเสียหายต่อพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่การเกษตร หรือแหล่งท่องเที่ยว และการประกอบอาชีพ เกิดการอพยพย้ายถิ่นทำให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นสูญหาย ขณะที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง มีพื้นที่เสี่ยงต่ออุทกภัย วาตภัย และภัยแล้งเพิ่มขึ้น กระทบต่อฐานการผลิตภาคเกษตร ความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน สุขภาวะและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓.๖ ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง ทั้งที่มาจากปัญหาการก่อความไม่สงบในประเทศ ปัญหาการก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติมีความรุนแรงและผลกระทบสูง มีแนวโน้มจะมีความรุนแรงและผลกระทบเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป เป็นประเด็นท้าทายต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งการบริหารวิกฤตการณ์ การเตรียมความพร้อมเพื่อตอบสนองอย่างฉับไว และการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกอย่างต่อเนื่อง

๔ การสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ

สังคมไทยดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาภายใต้ความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมและการดำเนินยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่กระแสการเปลี่ยนแปลงจะรุนแรงมากขึ้น และจะกระทบต่อการพัฒนาประเทศและวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในวงกว้าง จึงควรพิจารณานำจุดแข็งของสังคมไทยที่มีมาแต่ในอดีต ตลอดจนจุดเด่นของการดำเนินยุทธศาสตร์ในอดีตมาสร้างเป็นภูมิคุ้มกันให้ประเทศสามารถพัฒนาได้อย่างก้าวหน้าและมั่นคงต่อไปในอนาคต ดังนี้

๔.๑ ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักที่ยึดโยงคนในชาติให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะรัชกาลปัจจุบันที่ทรงเป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตบนทางสายกลางและความพอเพียง รวมถึงทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรในทุกด้าน นอกจากนี้ การที่พระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทรงให้ความสำคัญกับการดำเนินวิถีใฝ่คุณงามความดี นานาประเทศอย่างซาอุดีอาระเบีย ส่งผลให้ประเทศไทยมีความเป็นเอกราช ยืนอยู่บนเวทีโลกอย่างมีศักดิ์ศรี มีสัมพันธที่ดีกับประเทศต่างๆ รวมถึงมีศักยภาพและความพร้อมในการคงไว้ซึ่งอธิปไตยของชาติ ให้ความสำคัญต่อการเป็นพันธมิตรและภาคีการพัฒนา กับประเทศต่างๆ โดยยึดความเป็นกลางในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

๔.๒ การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย การวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ในการปรับเปลี่ยนการผลิตจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุน และแรงงานที่มีผลิตภาพต่ำ ไปสู่การใช้ความรู้และความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้เป็นพลังขับเคลื่อนและภูมิคุ้มกันประเทศไทยในกระแสโลกาภิวัตน์

๔.๓ สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ความเป็นไทยได้ถูกสะท้อนอยู่ในวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเกี่ยวโยงกับสภาพสังคมของประเทศ วัฒนธรรมไทยที่ดีงามสามารถยึดโยงคนไทยให้เป็นเอกภาพ ลดอิทธิพลของความทันสมัยและความขัดแย้งในสังคมไทย ประชาชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ครอบครัวยึดมั่นในความเป็นไทยที่มีจิตสำนึกและอัตลักษณ์ให้บุตรหลานได้ตระหนักถึงรากเหง้าของตนเอง

๔.๔ ภาคการเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ ภาคการเกษตรมีความสำคัญในสังคมไทย ก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน ทั้งแหล่งสร้างงาน แหล่งผลิตอาหาร และเชื่อมโยงวิถีชีวิตของสังคมไทย มีส่วนสำคัญในการลดความยากจน สร้างงาน และลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การรักษาภาคการเกษตรเป็นแหล่งอาหารหลักของประเทศ สร้างกระแสธรรมชาตินิยม และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง

๔.๕ ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ ชุมชนเป็นหน่วยสำคัญที่สุดของประเทศ วิถีชุมชนพึ่งพิงและอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ชุมชนเข้มแข็ง คนในชุมชนพึ่งตนเองได้ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน จะเป็นพลังหลักในการพัฒนารากฐานของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลไกชุมชนสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง

๕ ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญในระยะต่อไป

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ พร้อมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อนและข้อจำกัดที่เป็นจุดเสี่ยงของประเทศ รวมทั้งภูมิคุ้มกันที่จะต้องเร่งเสริมสร้างให้เข้มแข็งมากขึ้นในสังคมไทย ได้นำมาสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนาสำคัญเพื่อเป็นกรอบการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๕.๑ การพัฒนาคนเพื่อเสริมสร้างทุนทางปัญญาอย่างยั่งยืน มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ควบคู่กับการเสริมสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน

๕.๒ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่มีคุณภาพและยั่งยืน มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึง ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชีย ตะวันออกกลาง แอฟริกา และเศรษฐกิจในประเทศ ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ และการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพบนฐานของความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม พัฒนารัฐกิจสร้างสรรค์และเมืองสร้างสรรค์ สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร พร้อมทั้งขยายเศรษฐกิจฐานรากให้มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น มีระบบค่าจ้างแรงงานและสวัสดิการแรงงานที่เป็นธรรม มีการคุ้มครองแรงงานที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะและความรู้ทั้งด้านการผลิตและการบริหารจัดการ การเข้าถึงทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาระบบการเงินฐานรากและระบบการออมที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสการประกอบสัมมาชีพที่มั่นคง รวมทั้งพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีคุณภาพและครอบคลุมอย่างทั่วถึง

๕.๓ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคมและธุรกิจเอกชนให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย มุ่งยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และการจัดการความรู้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการดำเนินธุรกิจที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนคืนสู่สังคมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกระตุ้นชุมชนและภาคประชาสังคมร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนา กับบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนุภูมิภาค อาเซียน และโลก

๕.๔ การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม เน้นการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ควบคู่กับการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูง บริหารจัดการโลจิสติกส์ พัฒนาการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ระบบราง พัฒนาบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน รวมทั้งปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์

๕.๕ การส่งเสริมความร่วมมืออย่างเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค เน้นสร้างความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพรองรับการขยายตัวด้านการค้า การลงทุนผ่านการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่เชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียได้

โดยสรุป จากการทบทวนประเมินผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา และการวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ล้วนบ่งชี้ว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ยาก แม้ว่าในระยะที่ผ่านมาการพัฒนาประเทศจะให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็ง แต่ก็ยังไม่เพียงพอรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพและยั่งยืนในระยะต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงให้ระบบภูมิคุ้มกันต่างๆ มีความเข้มแข็งขึ้นตามแนวทางการพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมก้าวสู่เศรษฐกิจและสังคมสีเขียวบนฐานความรู้และสร้างสรรค์ สังคมมีความเป็นธรรม การเชื่อมโยงการพัฒนากับนานาชาติ และการรักษาสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันจะเป็นฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศและพร้อมที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ส่วนที่ ๒

บทที่ ๒

วิสัยทัศน์และทิศทางของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

บทที่ ๒

วิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

การประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทยในอนาคต สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก ประกอบกับการทบทวนผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าในหลายด้าน แต่ขณะเดียวกันยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่มีความบิดเบือนไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งยังเป็นความเสี่ยงที่อาจทำให้ปัญหาต่างๆรุนแรงมากขึ้น และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นในระดับหนึ่งจากการร่วมกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๑

กรอบแนวคิดหลัก

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๑๐ โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ แต่การประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าว และสร้างความมั่นใจว่าการพัฒนาจะเป็นในแนวทางที่ยั่งยืนและสร้างความสุขให้กับคนไทย จำเป็นต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างรอบด้านและวางจุดยืนการพัฒนาในระยะยาว ภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ซึ่งพิจารณาถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ไว้ดังนี้

“คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศระยะปานกลาง และมีแนวทางดำเนินการเพื่อบรรลุถึงวิสัยทัศน์ระยะยาวดังกล่าว โดยมีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทาง แนวคิดสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีดังนี้

๑.๑ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง มีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรู้” ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๑.๒ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน

๑.๓ พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง

๑.๔ ยึดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ เป็นเป้าหมาย ซึ่งจะส่งผลให้บรรลุการพัฒนาที่อยู่บนรากฐานของสังคมไทย อยู่บนกรอบแนวคิดของการพัฒนาบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเทศมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเสาหลักของความเป็นปึกแผ่นของคนในชาติ ครอบครัวมีความสุขเป็นพื้นฐานที่สร้างคนเป็นคนดี ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีบทบาทในการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพและความสามารถในการแข่งขัน มีการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ มีกฎระเบียบและกฎหมายที่บังคับใช้อย่างเป็นธรรม และประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของการพึ่งพาและผลประโยชน์ร่วมกัน

๒ วิสัยทัศน์และพันธกิจการพัฒนาประเทศ

การจัดทำแผนพัฒนาประเทศในระยะต่อไปต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ปี พ.ศ.๒๕๗๐ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงในช่วงระยะ ๕ ปีของแผน ดังนั้นกรอบทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงประกอบด้วยวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

๒.๑ วิสัยทัศน์ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

๒.๒ พันธกิจ

๒.๒.๑ สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม

๒.๒.๒ พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง

๒.๒.๓ พัฒนารฐานการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒.๔ สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๓

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๓.๑ วัตถุประสงค์

๓.๑.๑ เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสังคมสันติสุข

๓.๑.๒ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

๓.๑.๓ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียน มีความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ

๓.๑.๔ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ

๓.๒ เป้าหมายหลัก

๓.๒.๑ ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน

๓.๒.๒ คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น

๓.๒.๓ เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐

๓.๒.๔ คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

๓.๓ ตัวชี้วัด

๓.๓.๑ ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ กับกลุ่มที่มีรายได้น้อยร้อยละ ๑๐ สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจน สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน

๓.๓.๒ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ และดัชนีความอบอุ่นของครอบครัว

๓.๓.๓ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผลผลิตการผลิตรวม อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๓.๓.๔ คุณภาพน้ำและอากาศ ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ และสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหัวเปรียบเทียบกับลำดับขั้นการพัฒนาที่แสดงโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว

๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว คาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็ง ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน เพื่อให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ได้รับการคุ้มครองสิทธิ ผลประโยชน์และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างเท่าเทียม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวม และเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาประเทศ

๔.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม

จริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศ

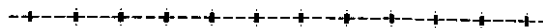
๔.๓ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานที่มีความมั่นคง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำ รวมถึงเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหารและพลังงาน บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สร้างสรรค์ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคเกษตรสามารถพึ่งตนเองได้และเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้อย่างมั่นคง

๔.๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ มุ่งปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสาขาบริการที่มีศักยภาพบนพื้นฐานของนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์และเมืองสร้างสรรค์ เพิ่มผลิตภาพของภาคเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาภาคอุตสาหกรรมสู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ควบคู่ไปกับการปฏิรูปกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ และบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ

๔.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มุ่งเชื่อมโยงมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศกับมิติของความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาฐานการผลิตและการลงทุนของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเชื่อมโยงกับการผลิตในประเทศ พัฒนาความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค และสร้างปฏิสัมพันธ์ในความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ เตรียมความพร้อมประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนในทุกภาคส่วนให้มีทักษะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบร่วมมืออนุภูมิภาค ปรับปรุงกฎ ระเบียบการขนส่งคนและสินค้าเพื่อลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

๔.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มุ่งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแล รักษาและใช้ประโยชน์ ควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติเพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนในสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของ

ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับกระบวนทัศน์การพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็น เศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควบคุมและลดมลพิษ และพัฒนาระบบการ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตภาวะโลกร้อน และเพิ่มบทบาทประเทศไทยใน เวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๓

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

บทที่ ๓

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้
ตลอดชีวิต

บทที่ ๕

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคง
ของอาหารและพลังงาน

บทที่ ๖

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโต
อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

บทที่ ๗

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศใน
ภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ ๘

ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๓

บทที่ ๓

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

บทที่ ๓

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาประเทศในช่วงห้าทศวรรษที่ผ่านมาในภาพรวมสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ประชาชนมีงานทำและมีความมั่นคงในอาชีพมากขึ้น รายได้เฉลี่ยของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาความยากจนลดลงและประชาชนเข้าถึงบริการทางสังคมและเข้าถึงสาธารณูปโภคอันเป็นปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้กว้างขวางมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสของประชาชนกลุ่มต่างๆ โอกาสของคนในเมืองกับชนบทในการเข้าถึงบริการสาธารณะหลักที่มีคุณภาพยังมีช่องว่างมากและการเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมยังไม่เท่าเทียมกันเป็นปัญหาที่สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำที่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทย ดังนี้

๑.๑ โครงสร้างเศรษฐกิจมีฐานอุตสาหกรรมและการส่งออกเป็นสัดส่วนที่สูงแต่รองรับแรงงานในสัดส่วนที่ต่ำกว่าภาคเกษตรมาก ในขณะที่มูลค่าผลผลิตและผลิตภาพภาคเกษตรต่ำกว่าภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้ในระหว่างสาขาการผลิต ในปี ๒๕๕๒ ภาคอุตสาหกรรมเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ แต่มีการจ้างงานในประเทศคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๑๕ ขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนมูลค่าผลผลิตลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๙ ในปี ๒๕๕๒ และผลิตภาพการผลิตต่ำ แต่ยังเป็นแหล่งจ้างงานหลักของประเทศถึงร้อยละ ๓๘ ทำให้ผลตอบแทนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรมีความแตกต่างกันมาก โดยรายได้ที่เป็นค่าจ้างแรงงานในภาคเกษตรต่อรายได้รวมของประเทศอยู่ในระดับต่ำเพียงประมาณร้อยละ ๔ ส่งผลให้ครัวเรือนในภาคเกษตรมีรายได้ต่ำกว่าในภาคเศรษฐกิจอื่น ซึ่งครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่หัวหน้าครัวเรือนมีการศึกษาน้อยและอยู่นอกระบบประกันสังคมมีรายได้ต่ำและไม่แน่นอน โดยเฉพาะที่เป็นครอบครัวใหญ่ที่มีทั้งเด็กและผู้สูงอายุ ส่งผลให้ปัญหาความยากจนในภาคเกษตรมีความรุนแรงกว่าในภาคเศรษฐกิจอื่น ในปี ๒๕๕๒ สัดส่วนคนจนในภาคเกษตรมีร้อยละ ๓๓.๘ เทียบกับร้อยละ ๒.๖ ในภาคนอกเกษตร

๑.๒ รายได้มีความแตกต่างกันมากระหว่างกลุ่มคน สะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมของโอกาสในการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม การเข้าถึงทรัพยากร และสิทธิพื้นฐาน รวมทั้งความไม่เป็นธรรมด้านอำนาจต่อรอง ในปี ๒๕๕๒ กลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ ของประชากรรวมมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๓๘.๔ ของรายได้รวมทั้งประเทศ ในขณะที่กลุ่มจนที่สุดร้อยละ ๑๐ ของประชากรมีสัดส่วนรายได้เพียงร้อยละ ๑.๗ ของรายได้ทั้งหมด ความต่างกันของรายได้ระหว่างสองกลุ่มนี้สูงถึง ๒๒.๘ เท่า ขณะที่กลุ่มรายได้อื่นๆ ที่อยู่ระหว่างกลุ่มรวยที่สุดและจนที่สุดก็มีสัดส่วนรายได้ต่ำกว่ากลุ่มรวยที่สุดหลายเท่า แม้ว่าการแก้ปัญหาความยากจนของประเทศไทยจะทำให้กลุ่มประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลงมาอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ ๙.๕๕ ในปี ๒๕๔๙ เหลือร้อยละ ๘.๑๒ ในปี ๒๕๕๒ หรือประมาณ ๕ ล้านคนแต่ยังมีประชากรกลุ่มที่อยู่เหนือเส้นความยากจนเพียงเล็กน้อยอีกกว่า ๕ ล้านคน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในภาวะความยากจนได้ง่ายหากเผชิญกับวิกฤติการณ์ต่างๆ นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาในภูมิภาคต่างๆ ในปี

๒๕๕๒ พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรวัยทำงานต่ำกว่าภาคอื่นๆ ประชากรในเขตเมืองมีรายได้สูงกว่าชนบทและประชากรในกรุงเทพมหานครมีรายได้สูงกว่าจังหวัดอื่นๆ ในขณะเดียวกัน การถือครองสินทรัพย์ทางการเงินที่อยู่ในรูปของเงินฝากก็มีความกระจุกตัวเช่นกันพิจารณาได้จากบัญชีเงินฝากประจำและออมทรัพย์ระยะ ๓ เดือนขึ้นไปในธนาคารทั้งหมด พบว่า เพียงร้อยละ ๐.๐๙ ของจำนวนบัญชีเป็นบัญชีที่มีปริมาณเงินฝาก ๑๐ ล้านบาทขึ้นไป แต่มีวงเงินรวมกันคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ขณะที่บัญชีเงินฝากขนาดเล็กมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๙๙.๙๑ ของจำนวนบัญชีเงินฝากทั้งหมดและมีวงเงินรวมคิดเป็นร้อยละ ๖๐ สะท้อนถึงการกระจุกตัวของสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงการถือครองที่ดินมีการกระจุกตัวในกลุ่มคนจำนวนน้อย บุคคลธรรมดาที่ถือครองที่ดินขนาดเล็กเกิน ๓๐๐ ไร่มีเพียงสี่พันกว่าราย และในจำนวนนี้มีเพียงประมาณ ๑๐๐ รายเศษที่ถือครองที่ดินเกินกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ขณะที่เกษตรกรยากจนจำนวนสูงถึง ๖.๖ แสนรายไร้ที่ดินทำกิน สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงการขาดโอกาสเชิงเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งและการเข้าถึงทรัพยากรของประชาชนในบางกลุ่มบางพื้นที่ รวมทั้งความไม่เป็นธรรมด้านสิทธิและการขาดอำนาจต่อรองของประชาชนบางกลุ่ม ซึ่งส่งผลต่อการสร้างรายได้และการสะสมสินทรัพย์ประเภทต่างๆ

๑.๓ คนไทยได้รับการคุ้มครองผ่านสวัสดิการต่างๆ ที่มีความครอบคลุมมากขึ้น แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพบริการทางสังคมที่แตกต่างกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างเมืองและชนบท และผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง คนไทยได้รับการคุ้มครองด้านการดูแลสุขภาพ ป้องกันรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือ จากร้อยละ ๙๓.๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นร้อยละ ๙๙.๔๗ ของประชากรไทยทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่คุณภาพด้านสาธารณสุขยังแตกต่างกันมากในระหว่างพื้นที่ มีความเหลื่อมล้ำในการกระจายทรัพยากรทางสาธารณสุขรายพื้นที่ การคุ้มครองทางสังคมสำหรับกลุ่มด้อยโอกาสมีความครอบคลุมมากขึ้นโดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ มีผู้สูงอายุร้อยละ ๗๐ หรือประมาณ ๕.๖ ล้านคนมีหลักประกันความมั่นคงในชีวิตด้วยเบี้ยยังชีพ คนพิการได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการและสวัสดิการเบี้ยความพิการ ๘.๓๕ แสนคน แต่อย่างไรก็ตาม คุณภาพชีวิตก็ยังแตกต่างกันมาก นอกจากนั้นแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่มีหลักประกันทางสังคม กำลังแรงงานของประเทศเข้าถึงหลักประกันทางสังคมเพียงร้อยละ ๓๖.๖ ขณะที่แรงงานที่อยู่นอกระบบหลักประกันทางสังคมมีถึงร้อยละ ๖๒.๑ แม้ว่าได้มีการขยายความคุ้มครองให้แรงงานนอกระบบภายใต้การประกันสังคมมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม ในขณะเดียวกัน กลุ่มผู้มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๑๐ ของประชากรมีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนต้นถึงร้อยละ ๙๔ ขณะที่กลุ่มรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ ของประชากรมีผู้จบปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ ๓๘ นอกจากนี้คุณภาพบริการด้านการศึกษาแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ สะท้อนให้เห็นทั้งจากผลการประเมินสถานศึกษาและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารายพื้นที่

๑.๔ ความเท่าเทียมระหว่างหญิงและชายมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น แต่โอกาสที่ผู้หญิงจะก้าวไปสู่ระดับบริหารหรือระดับตัดสินใจยังมีน้อย เด็กทั้งหญิงและชายได้รับโอกาสในการศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน และในการศึกษาระดับสูงขึ้นไปอัตราส่วนระหว่างหญิงและชายใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม โอกาสของผู้หญิงในการก้าวสู่ระดับบริหารหรือระดับการตัดสินใจนั้นยังมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าผู้ชายมาก ในระบบราชการพลเรือนสามัญนั้น มีข้าราชการพลเรือนสามัญผู้หญิงจำนวนมากกว่าผู้ชาย คือ ร้อยละ ๖๑.๗ แต่โอกาสที่ผู้หญิงจะก้าวเข้าสู่ตำแหน่งทางการบริหารมีน้อยกว่าผู้ชายมาก ในปี ๒๕๕๐ สัดส่วนผู้หญิงในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางมีเพียงประมาณร้อยละ ๒๒.๒ ซึ่งเพิ่มขึ้นเพียงช้า ๆ จากร้อยละ ๑๗.๘ ใน ๕ ปีก่อนหน้า ผู้หญิงในตำแหน่งบริหารภาครัฐกิจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีเพียงร้อยละ ๒๒ สำหรับในภาคการเมืองระดับชาติผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในปี ๒๕๕๐ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๑๑.๗ และ ๑๖ ตามลำดับ ในระดับท้องถิ่นมีผู้หญิงเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้านเพียงร้อยละ ๙.๔

๑.๕ ความตื่นตัวทางการเมืองของคนไทยสูงขึ้น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีมากขึ้น แต่ยังมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับ สิทธิทางการเมืองจะมีพัฒนาการที่ดีมาโดยตลอดโดยที่ประชาชนได้แสดงการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิของตนในการกำหนดวิถีทางในการบริหารประเทศผ่านการใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในรูปแบบของการเลือกตั้งให้เจริญก้าวหน้า และลดปัญหาการเหลื่อมล้ำในด้านการสร้างโอกาสอย่างเป็นธรรมของสังคมได้ โดยเฉพาะในส่วนของภาคประชาชนที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูงขึ้น มีการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการเข้าร่วมตรวจสอบทางการเมืองกันมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามผลการพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดีในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ สะท้อนว่าประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ โดยดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ มีคะแนนอยู่ในช่วง ๓.๓ - ๓.๕ เทียบกับในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ที่คะแนนอยู่ในช่วง ๓.๒-๓.๘ ขณะที่ภาพลักษณ์ของภาคเอกชนในตลาดหลักทรัพย์ในปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องบทบาทกรรมการ ความน่าเชื่อถือของผู้บริหาร ความรับผิดชอบต่อสังคม และการให้ความสำคัญกับลูกค้า

๑.๖ สถาบันการเมืองการปกครองและสถาบันทางเศรษฐกิจที่ขาดความโปร่งใสและความเป็นธรรม ทำให้ความไว้วางใจของคนในสังคมลดลง นำมาซึ่งการสร้างเครือข่ายทางสังคมแบบแบ่งแยกเป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มมีค่านิยมและบรรทัดฐานที่แตกต่างกันและส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในสังคมทั้งหมด ดังจะเห็นได้จากดัชนีความสงบสุขของประเทศไทยอยู่ที่อันดับถึง ๑๐๕ จาก ๑๒๑ ประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และอันดับที่ ๑๑๘ จาก ๑๕๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นเรื่องความสามัคคีของคนในชาติที่คนส่วนใหญ่มองเห็นว่าสังคมไทยปัจจุบันมีความแตกแยกและขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๑.๗ ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ส่งผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตการขยายฐานรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและการบริหารงานขององค์กรที่เน้นประสิทธิภาพเป็นหลักประกันว่าประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในระดับชุมชนนอกจากนี้การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเช่นการจัดทำแผนชุมชนโดยมีเวทีแลกเปลี่ยนร่วมกันคิด ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ นำไปสู่การสร้างเป้าหมายร่วมกันของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นที่มาของการประกาศและบังคับใช้พระราชบัญญัติองค์กรสภาชุมชนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความไม่สมดุลของการพัฒนาและความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่เป็นปัญหาสั่งสมมานาน แม้จะมีความพยายามแก้ไขปัญหาคความไม่เท่าเทียมกันในสังคมมาอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้บ่งชี้ถึงความเสี่ยงหลายประการที่ต้องนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรม รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันในสังคมไทยและกำหนดแนวทางการพัฒนาในระยะ

๕ ปีข้างหน้า เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ มีความเป็นธรรมและเป็นสังคมที่คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๒ การประเมินความเสี่ยง

ผลการพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศมีความก้าวหน้าในหลายด้าน แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และโครงสร้างทางอำนาจมีความบิดเบือน ไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว และเป็นความเสี่ยงที่อาจทำให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งส่งผลให้การพัฒนาในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๑ ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัญหาเชิงโครงสร้างดังกล่าวและความเสี่ยงต่อการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำที่สำคัญมีหลายประการ มีดังนี้

๒.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืนและเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคอุตสาหกรรมมีส่วนมูลค่าการผลิตและผลิตภาพสูงกว่าภาคเกษตรมาก และการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นองค์ประกอบหลักของการส่งออกของประเทศ ในขณะที่เศรษฐกิจภายในประเทศมีส่วนต่ำ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นแหล่งการจ้างงานและฐานรายได้สำคัญของประชาชนส่วนใหญ่ยังอ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจรายใหญ่มากกว่าธุรกิจขนาดกลางและเล็ก และเอื้อต่อเจ้าของทุนมากกว่าแรงงาน ประกอบกับผลจากการพัฒนาที่ผ่านมาในอดีตทำให้การกระจายความมั่งคั่งและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งด้านรายได้ การถือครองสินทรัพย์ทางการเงิน และทรัพย์สินถาวรโดยเฉพาะที่ดินมีความเหลื่อมล้ำมากในปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลต่อโอกาสในการต่อยอดในการสร้างรายได้และอาชีพของกลุ่มต่างๆ ยิ่งมีความแตกต่างกันมากขึ้นในระยะต่อไปและกลายเป็นความเสี่ยงที่จะยิ่งทำให้เกิดช่องว่างในสังคมที่รุนแรงขึ้นได้ในอนาคต

๒.๑.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มเจ้าของทุนมากกว่าเจ้าของแรงงานและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการพัฒนาช้า การมุ่งเน้นการพัฒนาการส่งออกโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อเร่งการขยายตัวทางเศรษฐกิจภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นตามลำดับนั้นทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีความก้าวหน้ามากกว่าภาคเกษตร ส่วนมูลค่าผลผลิตและผลิตภาพสูงกว่าภาคเกษตรมาก กลุ่มทุนโดยเฉพาะกลุ่มทุนอุตสาหกรรมจึงมีอำนาจการต่อรองและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาล ผลประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์และนโยบายเศรษฐกิจที่มีน้ำหนักในภาคอุตสาหกรรมมากจึงมักเอื้อประโยชน์ต่อเจ้าของทุนมากกว่าแรงงาน แรงงานขาดอำนาจการต่อรอง ทำให้สัดส่วนรายได้ที่เป็นผลตอบแทนแรงงานต่ำกว่าผลตอบแทนทุนมาก ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาสัดส่วนรายได้ที่ค่าตอบแทนแรงงานและสวัสดิการเป็นส่วนเฉลี่ยเพียงประมาณร้อยละ ๔๐ ของรายได้ประชาชาติในขณะที่รายได้ส่วนอื่นเป็นส่วนร้อยละ ๖๐ แม้ว่าผู้ที่มีฐานรายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างจะเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ จึงกลายเป็นช่องว่างระหว่างชนชั้นรายได้และความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการและเจ้าของแรงงาน

นอกจากนั้น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่พึ่งพิงการส่งออกสินค้าและบริการรวมทั้งทุนจากต่างประเทศสูงทำให้มีความอ่อนไหวสูงต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก และมีความผันผวนได้ง่าย ในช่วงเศรษฐกิจขาขึ้น ผลประโยชน์จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและกระแสโลกาภิวัตน์ตกอยู่กับเจ้าทุนในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มแรงงานมาก แต่ผลกระทบจากความผันผวนและภาวะวิกฤตมักจะนำไปสู่การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน การปรับตัวมักจะเริ่มจากการเลิกจ้างและมีปัญหาการว่างงานตามมา แรงงานโดยเฉพาะ

ในกลุ่มทักษะต่ำและกึ่งทักษะที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นมักจะมีความเสี่ยงสูง แต่ในช่วงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโครงสร้างเศรษฐกิจมักจะค่อยๆ ปรับตัวไปพึ่งพิงเทคโนโลยีใหม่มากขึ้นตามลำดับเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ ในขณะที่แรงงานส่วนหนึ่งจะไม่สามารถปรับทักษะตามความต้องการของตลาดได้ทันและกลายเป็นปัญหาการว่างงานเชิงโครงสร้างหรือต้องออกนอกระบบหากไม่มีกลไกสนับสนุนในการเพิ่มความรู้และทักษะในทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

ในขณะเดียวกัน การผูกขาดทางการค้าเป็นอุปสรรคต่อการสร้างโอกาสทางธุรกิจสำหรับรายย่อย ธุรกิจขนาดกลางขนาดย่อมพัฒนาได้ช้ากว่าธุรกิจขนาดใหญ่ โดยที่วิสาหกิจขนาดย่อมกว่า ๒.๒ ล้านรายจาก ๒.๘ ล้านรายอยู่นอกระบบ มีผลิตภาพต่ำ เข้าถึงเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารได้น้อยกว่า มีอำนาจต่อรองในเชิงนโยบายน้อยกว่าและการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีและแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีข้อจำกัดหลายประการ ในขณะที่การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนยังก้าวหน้าช้าจึงไม่สามารถเป็นแหล่งการสร้างงานและรายได้หลักของประชาชนในชุมชน

๒.๑.๒ โครงสร้างภาษีมีความไม่เป็นธรรมจึงไม่สามารถช่วยสนับสนุนการกระจายผลประโยชน์การพัฒนาในอีกทางหนึ่งได้ และหากไม่ปฏิรูปทั้งระบบให้มีโครงสร้างที่เป็นธรรมมากขึ้นก็จะยิ่งซ้ำเติมปัญหาความเหลื่อมล้ำ การพึ่งพิงภาษีทางอ้อมเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาษีทางตรงทำให้เกิดการผลักภาระ ภาษีมีโครงสร้างที่เอื้อประโยชน์ต่อฐานรายได้ที่ไม่ใช่ผลตอบแทนแรงงาน และรายได้จากทรัพย์สินและความมั่งคั่ง มากกว่ารายได้ที่เป็นผลตอบแทนค่าแรงงาน ประชาชนที่ทำงานรับค่าจ้างหรือเงินเดือนเป็นลักษณะประจำนั้นมีระบบภาษีควบคุมที่เข้มงวดชัดเจน ในขณะที่ผลประโยชน์จากทรัพย์สินและผลตอบแทนจากเงินทุนนั้นมักจะมีภาระภาษีในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเนื่องจากมีเกณฑ์การกำหนดมูลค่างานภาษีที่บิดเบือนและมักจะมีช่องโหว่ของกฎหมายภาษีให้สามารถหลบเลี่ยงภาระภาษีได้ง่าย ในขณะที่การลดหย่อนและการให้ประโยชน์ทางภาษีก็นำไปสู่การกระจายรายได้ระดับบนมากกว่าระดับล่าง โดยที่ผู้มีรายได้สูงมีช่องทางลดหย่อนมาก เมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ภาษีบางประเภท เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม กลุ่มรายได้ระดับล่างจึงมีสัดส่วนภาระภาษีที่สูงกว่า และสัดส่วนของรายได้ธุรกิจเอกชนขนาดเล็กและขนาดกลางต้องจ่ายภาษีมากกว่าขนาดใหญ่ ดังนั้นระบบภาษีแทนที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดกลไกการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอีกทางหนึ่งกลับซ้ำเติมให้เกิดความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้

๒.๑.๓ การพัฒนาที่ยังกระจุกตัวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลรวมทั้งเมืองใหญ่ต่าง ๆ และการรวมศูนย์บริหารจัดการภาครัฐทำให้ความก้าวหน้าและโอกาสทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมากในระดับพื้นที่และกลายเป็นความขัดแย้งทางสังคม การพัฒนาที่กระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่ทำให้เกิดความแตกต่างในระหว่างพื้นที่ทั้งในด้านโอกาสในการสร้างอาชีพและรายได้ คุณภาพบริการทางสังคม และโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ นอกจากนั้น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและโอกาสในการสร้างอาชีพและรายได้ที่ดี รวมทั้งบริการทางสังคมที่มีคุณภาพที่ดีกว่าในกรุงเทพและปริมณฑลรวมทั้งเมืองใหญ่ เป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมือง ในขณะที่ความยากจนในภาคเกษตรและในชนบทนั้นเป็นปัจจัยผลัก การย้ายถิ่นของแรงงานที่มีการศึกษาน้อยและขาดทักษะมีทางเลือกน้อยจึงเป็นการย้ายถิ่นเข้าสู่งานนอกระบบหรือนอกภาคทางการ มีชั่วโมงการทำงานต่อวันที่ยาวนาน ขาดความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และมีความเป็นอยู่ที่แออัดไม่ปลอดภัย กลายเป็นปัญหาความยากจนเมืองที่เป็นช่องว่างทางสังคม มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาอาชญากรรมและความขัดแย้งในสังคมได้ง่าย

๒.๒ โครงสร้างทางสังคมยังมีช่องว่างที่แตกต่างกันมากระหว่างชนชั้นทั้งในด้านองค์ความรู้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และคุณภาพบริการทางสังคม รวมทั้งโอกาสที่ไม่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง

ผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่มีหลักประกันทางสังคม คุณภาพของบริการทางสังคมแตกต่างกันมากระหว่างพื้นที่ สาเหตุดังกล่าวเป็นปัจจัยผลักดันให้ประชาชนย้ายถิ่นเข้าสู่เมืองซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือและค่าแรงต่ำ กลายเป็นปัญหาผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองที่มีช่องว่างทางสังคมกับกลุ่มชนชั้นกลางและกลุ่มรายได้สูงโดยเฉพาะโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและความมั่นคงด้านรายได้ ซึ่งความแตกต่างด้านรายได้ ฐานะทางสังคมและองค์ความรู้ยิ่งทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศมีความแตกต่างกันและกลายเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้สำหรับประชากรบางกลุ่ม โครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกันมากทำให้การดำเนินนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีความยากลำบากขึ้น โดยที่จะต้องให้ความสำคัญกับนโยบายในระดับจุลภาคที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้สังคมไทยยังขาดความสมดุลระหว่างโอกาสของผู้หญิงและชาย โอกาสของผู้หญิงมีข้อจำกัดมากกว่าผู้ชายทั้งในด้านการศึกษาระดับสูงในบางสาขาและในด้านอาชีพ และโอกาสของผู้หญิงในภาคการเมืองทั้งระดับชาติและการเมืองท้องถิ่นและการเป็นผู้บริหารระดับสูงในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนยังมีน้อย ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมโลกที่มีมิติประเด็นปัญหาใหม่ๆ ที่มีผลกระทบต่อผู้หญิงอย่างมาก ได้แก่ ประเด็นผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเคลื่อนย้ายแรงงานสังคมผู้สูงอายุ โรคเอดส์ ปัญหายาเสพติด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการแบ่งเบาภาระงานและการหารายได้ ประเด็นการพัฒนาและปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ผู้หญิงต้องเผชิญกับความท้าทายมากขึ้น ดังนั้นบทบาทสตรีในระดับการตัดสินใจจึงมีความสำคัญมากขึ้น

๒.๓ การทุจริตประพฤติดีมิชอบยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน ขณะที่การเข้าถึงสิทธิและกระบวนการยุติธรรมของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทยยังไม่เท่าเทียมเป็นธรรมปัญหาการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ และการละเว้นหรือเลือกปฏิบัติต่อประชาชนทำให้การดำเนินนโยบายสาธารณะและการจัดบริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้งบประมาณแผ่นดินสิ้นเปลืองโดยไม่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและมีความบิดเบือนในการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย โดยที่ในบางส่วนเป็นการใช้จ่ายที่ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายหรือปัญหาเร่งด่วนที่ควรจะได้รับลำดับความสำคัญ ในขณะเดียวกันยังมีปัญหาความไม่เท่าเทียมของกระบวนการยุติธรรมในสังคมไทยอีกมาก เมื่อประกอบกับแนวโน้มการขยายตัวของความเป็นเมืองส่งผลกระทบให้รูปแบบการใช้ชีวิตและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือญาติที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง จึงกลายเป็นรูปแบบสังคมที่ต่างคนต่างอยู่และขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความขัดแย้งในสังคม ในขณะเดียวกันปรากฏการณ์ดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชนและสถาบันการศึกษาและศาสนา อาชีพ วัด และโรงเรียนที่ไม่สามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวและศูนย์รวมจิตใจให้คนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันได้อีกต่อไป

๒.๔ การเข้าถึงการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติทำให้ชุมชนสูญเสียความสามารถในการพึ่งตนเอง การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการขยายตัวเชิงปริมาณมาเป็นเวลายาวนานทำให้กลุ่มทุนตกตวงผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป ขณะที่ชุมชนไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะคนยากจนที่อาศัยและพึ่งพาป่าเป็นแหล่งอาหารสำคัญ ทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ลดลง ต้องอาศัยแหล่งอาหารจากภายนอกชุมชนที่มีต้นทุนสูง ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเป็นตัวเร่งให้เกิดความยากลำบากในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนชนบท ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม

และแหล่งทำมาหากินทำให้เกิดเป็นต้นทุนของชุมชน เพราะก่อให้เกิดมลพิษส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน นอกจากนี้ อิทธิพลของกลุ่มทุนต่อนโยบายต่าง ๆ ส่งผลให้ชุมชนมีช่องทางน้อยลงในการทำมาหากินในท้องถิ่นและไม่สามารถดูแล รักษา อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเต็มที่

๓

การสร้างภูมิคุ้มกัน

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแนวโน้มในอนาคตชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องสร้างสังคมที่มีภูมิคุ้มกันเข้มแข็งมากขึ้น โดยต้องสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนทุกกลุ่ม ให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมกันของโอกาสและการมีส่วนร่วม เพื่อให้เป็นสังคมที่มีความธรรมและมีคุณภาพ ประชาชนสามารถปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงและสามารถบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสังคมไทยต้องมีภูมิคุ้มกันที่สำคัญ ได้แก่

๓.๑ ทุกคนในสังคมไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับโอกาสในการประกอบสัมมาอาชีพอย่างเท่าเทียมกัน สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมและทรัพยากรอย่างเป็นธรรม และได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึง เพื่อป้องกันมิให้ตกอยู่ในวงจรความยากจนและมีคุณภาพชีวิตที่ด้อยลงอย่างทั่วถึง

๓.๒ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสและการพัฒนาศักยภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ การพัฒนาเศรษฐกิจมีฐานกว้าง มีความทั่วถึงและสร้างโอกาสสำหรับกลุ่มด้อยโอกาสมากขึ้น บนหลักการการยอมรับอย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และลดช่องว่างในสังคม

๓.๓ ประชาชนมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งเป็นพลังร่วมของสังคมไทย มีการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพและสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่และเป็นธรรม โดยที่สามารถปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้

๓.๔ ชุมชนและสังคมมีค่านิยมร่วมและยึดหลักผลประโยชน์ของสังคม มีค่านิยมร่วมในการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขระหว่างกลุ่มคน ระหว่างพื้นที่ และระหว่างวัย พี่พาวอาศัยและเกื้อกูลกันภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๔

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงปัจจัยการประกอบอาชีพ ทั้งแหล่งทุน โครงสร้างพื้นฐาน และทักษะความรู้ที่จะเป็นฐานการประกอบอาชีพที่มั่นคง รวมทั้งสร้างโอกาสทางธุรกิจในทุกระดับ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตให้ทุกคนในสังคมไทย

๔.๑.๒ เพื่อให้ทุกคนในสังคมไทยมีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการทางสังคม ที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๔.๑.๓ เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิพื้นฐาน เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค รวมทั้งสร้างความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจของระบบบริหารราชการแผ่นดินบนพื้นฐานของการใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและจริยธรรม และหลักผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ

๔.๑.๔ เพื่อสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและลดความขัดแย้งในสังคมไทยและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันโดยยึดหลักผลประโยชน์ของสังคม

๔.๒ เป้าหมายการพัฒนา

๔.๒.๑ ลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจฐานรากและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้ประกอบการรายย่อยและชุมชน

๔.๒.๒ ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพและครอบคลุมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีความเท่าเทียมทางเพศมากขึ้น ทั้งในเรื่องรายได้ โอกาสทางอาชีพ โอกาสในการดำรงตำแหน่งในระดับบริหาร และระดับการตัดสินใจ

๔.๒.๓ ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ภาคีการพัฒนาต่างๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

๔.๒.๔ คนยากจนและด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีภูมิคุ้มกันและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

๔.๒.๕ มีการบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของทุกภาคีในการพัฒนาประเทศ

๔.๓ ตัวชี้วัด

๔.๓.๑ สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรและพื้นที่

๔.๓.๒ สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

๔.๓.๓ อัตราการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้สูงอายุ สตรี และผู้พิการเพิ่มขึ้น

๔.๓.๔ สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และสัดส่วนของแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงานทั้งหมด

๔.๓.๕ สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และช่องว่างรายได้ระหว่างแรงงานชายและหญิง

๔.๓.๖ ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพฤติมิชอบ

๔.๓.๗ ดัชนีความสงบสุข

๔.๓.๘ ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

๕

แนวทางการพัฒนา

๕.๑ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย และเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง

๕.๑.๑ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืน พร้อมทั้งเศรษฐกิจฐานรากให้มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น โดยการสร้างโอกาสเพื่อให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชน และสร้างโอกาสอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงระบบตลาดในทุกระดับ สร้างงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้นควบคู่ไปกับการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เพื่อเป็นฐานในการสร้างรายได้ ยกระดับและสร้างเสถียรภาพรายได้เกษตรกรพร้อมกับการพัฒนาอาชีพและแนวทางสร้างรายได้เสริมนอกฤดูกาล สนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งทุนในการประกอบอาชีพที่กว้างขวาง และกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ทั่วถึงมากขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาทักษะความสามารถทั้งด้านการผลิตและการบริหารจัดการรวม เพื่อเพิ่มโอกาสการประกอบสัมมาอาชีพที่หลากหลาย

๕.๑.๒ ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรและสิทธิทางทรัพย์สินให้เกิดความเป็นธรรม โดยส่งเสริมการกระจายสิทธิการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับเกษตรกรไร้ที่ดินทำกินและเกษตรกรยากจน ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและบังคับใช้กฎหมายให้ชุมชนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาระบบหลักฐานทางทะเบียนและสถานะทางกฎหมายในฐานะผู้ถือครองทรัพย์สิน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการครอบครองทรัพย์สิน เช่น การจัดสรรที่ดินของรัฐ และการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย เป็นต้น

๕.๑.๓ พัฒนาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ โดยเปิดช่องทางการเข้าถึงและใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการผลิตที่หลากหลายและรวดเร็ว รวมถึงข้อมูลช่องทางการตลาดที่เหมาะสมกับทักษะและอาชีพให้กับประชาชนเพื่อเป็นการสร้างทางเลือกและเพิ่มโอกาสการสร้างรายได้

๕.๑.๔ ส่งเสริมการใช้สิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานในสถานประกอบการ โดยเฉพาะในด้าน สุขอนามัยและความปลอดภัย ชั่วโมงการทำงาน การไม่เลือกปฏิบัติ และควบคู่ไปกับการเปิดโอกาสการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ สตรี และคนพิการได้ตามศักยภาพมากขึ้น การมีระบบค่าจ้างและสวัสดิการแรงงานที่เป็นธรรม และการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การฝึกอบรมและการฝึกอบรมซ้ำของแรงงาน รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนากฎเกณฑ์ด้านแรงงานและการบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิผลเพื่อคุ้มครองแรงงานบนหลักสิทธิพื้นฐานและการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

๕.๑.๕ ส่งเสริมบทบาทของภาคธุรกิจเอกชนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนในสังคมไทย โดยการรณรงค์และการให้ผลประโยชน์ทางภาษีสำหรับภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและวิสาหกิจเพื่อสังคม เป็นการสนับสนุนการสร้างความเป็นธรรมต่อแรงงานทั้งในด้านค่าจ้างแรงงาน ความปลอดภัยและคุณภาพของชีวิตการทำงานของแรงงานในทุกระดับ และการสร้างโอกาสและสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถสำหรับกลุ่มสตรีและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นธรรมต่อผู้บริโภค ชุมชนและสังคมส่วนรวม

๕.๑.๖ ปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบให้สนับสนุนการกระจายรายได้และเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรและการถือครองทรัพย์สิน โดยเน้นการจัดเก็บภาษีทางตรงมากขึ้นโดยเฉพาะภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าทรัพย์สินและฐานรายได้ที่ไม่ใช่ผลตอบแทนจากการทำงาน ปรับปรุงการกำหนดขึ้นรายได้และอัตราให้สอดคล้องกับโครงสร้างรายได้ที่เปลี่ยนแปลงไป ปรับปรุงกฎเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์และการลดหย่อนทางภาษีให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อประชาชนในระดับฐานล่างและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เร่งรัดการบังคับใช้

กฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อมเพื่อสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง วางระบบฐานข้อมูลและพัฒนากลไกในการนำภาคนอกทางการทั้งแรงงานและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษี ควบคู่ไปการปรับระบบการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายนโยบาย

๕.๑.๗ พัฒนากลไกการให้ความช่วยเหลือประชาชนและผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายตามข้อตกลงการค้าและการลงทุนเสรีระหว่างประเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการเพิ่มความรู้และทักษะสำหรับแรงงานไทย สร้างโอกาสทางอาชีพและธุรกิจใหม่ๆ โดยความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชนที่ได้รับผลประโยชน์ และให้การสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนที่จำเป็นในช่วงของการปรับตัวสู่อาชีพหรือการประกอบการใหม่ ๆ รวมทั้งการยกระดับด้านเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในบริบทใหม่สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๕.๑.๘ ยกระดับคุณภาพของระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทุกคนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น ด้วยการกำหนดนโยบาย มาตรการทางกฎหมายและทางสังคม ในการจัดหลักประกันทางสังคมแก่แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม มีสวัสดิการแรงงานที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนาระบบข้อมูลการให้ความคุ้มครองทางสังคมให้มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ

๕.๒.๑ พัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน สวัสดิการสังคม และกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งลดความแตกต่างคุณภาพบริการสาธารณะในระหว่างพื้นที่และกลุ่มคน โดยสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนด ทั้งบริการการศึกษา สุขภาพ สวัสดิการสังคม กระบวนการยุติธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพและการศึกษาของประเทศ การกระจายทรัพยากรด้านการศึกษา สาธารณสุข และมีระบบการจูงใจให้บุคลากรมีการกระจายที่เหมาะสมภายใต้มาตรการการเงินการคลังที่ยั่งยืน

๕.๒.๒ สนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค โดยการกำหนดเป็นนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติและเมื่อนำอยู่ พัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเมืองโดยดำเนินการร่วมกับภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งส่งเสริมบทบาทภาคธุรกิจเอกชนให้การช่วยเหลือสังคมด้านที่อยู่อาศัย เช่น การช่วยเหลือแรงงานให้มีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย จัดเขตที่พักอาศัยแรงงานข้ามชาติที่ชัดเจนไม่ขัดต่อการจัดระเบียบสังคม และ บทบาทร่วมกับรัฐบาลในการพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่มีการกระจายตัวอย่างทั่วถึงมากขึ้นและลดความแออัดของเมือง

๕.๒.๓ พัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคม โดยจัดระบบความสัมพันธ์ของสวัสดิการทางสังคม ทั้งเกิด แก่ เจ็บ ตาย ให้มีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชนโดยมุ่งเน้นการจัดสวัสดิการที่มีคุณภาพและยั่งยืน ด้วยบทบาทและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะบทบาทสถาบันครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร และภาคเอกชนที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและการลงทุนในธุรกิจเพื่อสังคม

๕.๒.๔ พัฒนาระบบการเงินฐานรากและระบบการออมที่หลากหลาย เพื่อขยายฐานการให้บริการทางการเงินฐานรากและสนับสนุนการระดมทรัพยากรในชุมชนเพื่อการพัฒนา โดยบทบาทร่วมกันของภาครัฐ ภาคชุมชนท้องถิ่น และภาคธุรกิจเอกชน ส่งเสริมการต่อยอดการออมในชุมชน และส่งเสริมการออมเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงเมื่อชราภาพ

๕.๒.๕ เสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปทั้งผู้หญิงและผู้ชายมีเจตคติบนพื้นฐานของความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย โดยการประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา และสื่อในการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ยอมรับและส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ และการไม่กระทำรุนแรงต่อผู้หญิง รวมถึงการเพิ่มโอกาสการก้าวสู่ระดับบริหารและระดับการตัดสินใจทั้งทางการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน โดยการเสริมสร้างศักยภาพผู้หญิงให้มีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจ ปลูกจิตสำนึก อุดมการณ์ ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ

๕.๒.๖ พัฒนาระบบฐานข้อมูลการให้การคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ประชาชนทุกคนตามสิทธิ และเชื่อมโยงระหว่างการคุ้มครองประเภทต่าง ๆ และกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นเหตุและผลประกอบการพัฒนาหรือออกแบบช่องทางและรูปแบบการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓ การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี

๕.๓.๑ เสริมสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยเรียนรู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศ มีค่านิยมไม่ยอมรับการกระทำผิดและการคอร์รัปชัน ส่งเสริมการเปิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างในทางสร้างสรรค์และการเข้ามีส่วนร่วมในองค์กรเพื่อการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ การกำหนดแนวทางและการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ และร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐและภาคีการพัฒนาต่างๆ รวมทั้งการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม คนยากจน และผู้อยู่ในพื้นที่ห่างไกล

๕.๓.๒ เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น และการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งโดยบทบาทของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ พร้อมทั้งให้มีการเชื่อมโยงแผนแม่บทชุมชนกับแผนระดับต่างๆ ในพื้นที่และระดับชาติ รวมทั้งให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในโลก อาเซียน และอนุภูมิภาค สร้างความใกล้ชิดทางสังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค

๕.๓.๓ สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และเกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกัน โดยเชื่อมโยงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น พัฒนาต่อยอดสู่วิสาหกิจชุมชน สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพที่ครบวงจรทั้งห่วงโซ่มูลค่า และยกระดับคุณภาพมาตรฐานการผลิตและการบริการให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้โดยจะต้องส่งเสริมบทบาทการสนับสนุนและการ

เชื่อมโยงจากองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ พร้อมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถแก่เกษตรกรให้มีผลิตภาพสูงขึ้น สามารถเข้าถึงตลาดได้ดีขึ้น และมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม

๕.๓.๔ เพิ่มและปรับปรุงช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานภาครัฐ การดำเนินโครงการขนาดใหญ่ การจัดสรรทรัพยากร และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายภาครัฐ โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง งบประมาณรายจ่าย โครงการภาครัฐ รวมทั้งสนับสนุนบทบาทของภาคประชาชนในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ

๕.๓.๕ ส่งเสริมให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย โดยรณรงค์ กระตุ้น สร้างจิตสำนึกในการดำเนินธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งชุมชน และคืนประโยชน์กลับสู่สังคมเพื่อช่วยแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถทางการพัฒนาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนร่วมกับภาคประชาสังคมในการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในทุกระดับ

๕.๓.๖ พัฒนามาตรฐานระบบการคุ้มครองผู้บริโภค เพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎระเบียบด้านมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าและบริการ ครอบคลุมถึงคุณภาพการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรับปรุงกลไกการตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างความตระหนักของผู้บริโภคในการรักษาสิทธิและดูแลผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการใช้สินค้าและบริการ และทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและการดำเนินกิจกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านสินค้าและบริการ ควบคู่ไปกับการกระตุ้นจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจเอกชน

๕.๓.๗ ส่งเสริมบทบาทสตรีในระดับการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจและเจตคติใหม่แก่หน่วยงานและสังคม การพัฒนามาตรการ กลไก ด้านการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย การพัฒนากฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ และการแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชายในหน่วยงานเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันเพื่อเพิ่มจำนวนสตรีนักบริหารให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม และขยายกลไกดังกล่าวไปสู่รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และองค์กรอิสระ

๕.๔ เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม และเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีระบบการตรวจสอบและการรับผิดชอบต่อที่รับผิดชอบ

๕.๔.๑ สร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม โดยการเสริมสร้างทุนทางสังคมและความสัมพันธ์ของคนในสังคม ปลูกฝังกระบวนการคิดในการเคารพสิทธิซึ่งกันและกันการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ยอมรับข้อจำกัดความ

แตกต่างของอัตลักษณ์ในพื้นที่ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรื้อฟื้นค่านิยมที่ดีและสร้างค่านิยมใหม่ที่เป็นที่ยอมรับบนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ เกิดความร่วมมือ แบ่งปันและเอื้ออาทรกันในสังคม

๕.๔.๒ ส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีธรรมาภิบาลนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเสริมสร้างจิตสำนึก วัฒนธรรม และวิถีประชาธิปไตยที่ดีให้แก่ประชาชนและนักการเมือง ด้วยการปลูกฝัง สร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมการใช้สิทธิตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายในสังคมและวัฒนธรรมประชาธิปไตย โดยรณรงค์ส่งเสริมให้คนไทยมีการปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และระบบคุณค่าในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับชาติให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย

๕.๔.๓ พัฒนาราชการให้มีคุณภาพสูง มีคุณธรรม จริยธรรมทางอาชีพ และมีความรับผิดชอบ ควบคู่กับการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมสามารถปฏิบัติงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเต็มที่ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๕.๔.๔ เสริมสร้างระบบบริหารราชการให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีระบบถ่วงดุลอำนาจ การตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้าน โดยปรับระบบการปฏิบัติงานของภาครัฐโดยยึดหลักความมีประสิทธิภาพและโปร่งใสที่มุ่งประโยชน์สุขของประชาชน มุ่งเน้นการบูรณาการที่เชื่อมโยงสาขาการพัฒนาพื้นที่ และบทบาทของภาคีการพัฒนา รวมทั้งเชื่อมโยงภาคการเมือง ภาครัฐ ชุมชน และภาคประชาสังคมให้เป็นพลังร่วมในการสร้างประโยชน์แก่สังคม เพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณแผ่นดิน และยกระดับการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการไปสู่ระบบการประเมินรอบด้านบนพื้นฐานการถ่วงดุลอำนาจและการสร้างความสมดุลเชิงอำนาจ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการตรวจสอบของภาคีต่างๆ อาทิ องค์กรอิสระ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และสื่อมวลชน

๕.๔.๕ ปฏิรูปและเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้เข้ามาเป็นภาคีในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชัน โดยจะต้องดำเนินการอย่างมีบูรณาการเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเชิงลึกและการตรวจสอบที่รอบคอบรัดกุมรวมทั้งมีการแก้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อผลักดันการแก้ปัญหาการคอร์รัปชันและปัญหาความขัดแย้งในสังคมที่เป็นผลจากการประพฤติมิชอบของข้าราชการและนักการเมืองให้มีผลในทางปฏิบัติที่เป็นธรรม โปร่งใส และยั่งยืน

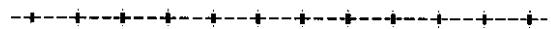
๕.๔.๖ สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็งรวมทั้งขยายการให้บริการทางกฎหมาย โดยสนับสนุนยุติธรรมกระแสหลักควบคู่กับยุติธรรมทางเลือกที่นำไปสู่การเสริมสร้างโอกาสและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนอย่างมีบูรณาการตามลำดับขั้นตอนด้วยความโปร่งใส รวมทั้งการหนุนเสริมเครือข่ายยุติธรรมชุมชนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองในการลดความขัดแย้งในชุมชน และสนับสนุนให้ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ปรับปรุงระบบหลักฐานทางทะเบียนและสถานะทางกฎหมาย และรณรงค์ให้คนรู้กฎหมายโดยเน้นที่คนจน

๕.๔.๗ ค้ำครองสิทธิและเพิ่มช่องทางในการรับข้อร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม โดยให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดี การบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ได้รับความเดือดร้อน ผู้

ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม หรือผู้ได้รับผลกระทบจากความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งวางกลไกในการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการ

๕.๔.๘ ปฏิรูปการเมืองไทยทั้งระบบให้เป็นประชาธิปไตยของมวลชน โดยสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่เยาวชนและประชาชนในเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองในระดับชุมชนท้องถิ่น และประเทศ พัฒนากลไกตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐในทุกระดับ ด้วยการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายหรือมาตรการสาธารณะ รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณ พัฒนาจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองให้มีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นผลประโยชน์ส่วนรวม ควบคู่กับการสร้างกลไกและมาตรการที่เข้มงวดในการดำเนินการกับพรรคและนักการเมืองที่มุ่งแสวงหาประโยชน์ส่วนตนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๕.๔.๙ สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นพลังหนุนเสริมในการพัฒนา โดยเป็นช่องทางเข้าถึงผู้คนทุกภาคส่วนของสังคม ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นธรรม และสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นช่องทางในการเสริมสร้างค่านิยมใหม่ๆ ที่ดีงาม โดยมีกระบวนการสร้างความเข้าใจในการถกแถลงความน่าเชื่อถือของข่าวสาร พร้อมกับการส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณของสื่อในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสังคม ควบคู่กับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นโดยอาศัยช่องทางการดำเนินการของวิสาหกิจเพื่อสังคมและการเปิดโอกาสให้ผู้รับสื่อมาร่วมเป็นผู้ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคน

ส่วนที่ ๓

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณสู์สังคมแห่งการ
เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคม ให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทยหลายประการ ดังนี้

๑.๑ โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ขณะที่การย้ายถิ่นของประชากรส่งผลให้ความเป็นเมืองสูงขึ้น ช่วงแผนฯ ๑๑ ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี ๒๕๖๘ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีประชากรวัยสูงอายุมากที่สุดถึงเกือบ ๑ ใน ๓ ของประชากรสูงอายุทั้งประเทศ ขณะที่กรุงเทพมหานครจะมีการเพิ่มขึ้นของประชากรวัยสูงอายุอย่างรวดเร็ว สำหรับโครงสร้างประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยที่ลดลงต่ำอยู่ที่ ๑.๖ ในปี ๒๕๕๑ ทำให้สัดส่วนประชากรวัยเด็ก : วัยแรงงาน : ผู้สูงอายุ ลดลงจากร้อยละ ๒๐.๕ : ๖๗.๖ : ๑๑.๙ ในปี ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๑๘.๓ : ๖๖.๙ : ๑๔.๘ ในปี ๒๕๕๙ ขณะเดียวกันคนไทยส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม ส่งผลต่อความไม่สมดุลระหว่างปริมาณและคุณภาพของประชากรของประเทศ นอกจากนี้ การย้ายถิ่นของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมืองอย่างต่อเนื่องทำให้มีการขยายตัวของความเป็นเมืองมากขึ้น โดยสัดส่วนประชากรในเขตเมืองเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ ๓๑.๑ ในปี ๒๕๔๓ เป็นร้อยละ ๔๕.๗ ในปี ๒๕๕๓

๑.๒ คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านสติปัญญา คุณภาพการศึกษา และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ผลการพัฒนาด้านช่วงวัย พบว่า กลุ่มวัยเด็ก ระดับเขาวัดปัญญาที่มีค่าเฉลี่ยลดลงจาก ๙๑ เป็น ๘๘ ในช่วงปี ๒๕๔๐-๒๕๕๒ (องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ ๙๐-๑๑๐) เด็กอายุ ๐-๕ ปี ที่มีพัฒนาการสมวัยมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ ๗๒ เหลือเพียงร้อยละ ๖๗ ขณะเดียวกันยังมีภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนจากพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม โดยในปี ๒๕๔๙ เด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี มีภาวะโภชนาการเกินถึงร้อยละ ๑๐.๖ และคาดว่าอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ๑ ใน ๕ ของเด็กปฐมวัยจะเป็นโรคอ้วน ส่วนเด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์ ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ จากพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น อัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี เพิ่มจาก ๕๔.๙ ต่อประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปีพันคนในปี ๒๕๔๘ เป็น ๕๖.๒ ในปี ๒๕๕๓ ขณะที่กลุ่มวัยทำงาน ภาพรวมกำลังแรงงานมีการศึกษาสูงขึ้น โดยปี ๒๕๕๑ มีกำลังแรงงานจบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น

เป็นร้อยละ ๔๓.๑ และสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญอยู่ในอัตรา ๔๐:๖๐ แต่การเรียนต่อในสายอาชีวศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนระดับกลางของประเทศ ขณะเดียวกันอัตราเพิ่มของผลผลิตภาพแรงงานในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ โดยเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ ๑.๘ นับเป็นจุดอ่อนต่อการขยายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและเพิ่มผลผลิตโดยรวมของประเทศ **กลุ่มวัยสูงอายุ** แม้จะมีอายุยืนยาวขึ้นแต่ประสบปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น โดยพบว่าร้อยละ ๓๑.๗ ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง รองลงมาคือ เบาหวาน ร้อยละ ๑๓.๓ และหัวใจร้อยละ ๗.๐ ส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของภาครัฐในอนาคต

๑.๓ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแพร่ระบาดของยาเสพติด และการเพิ่มขึ้นของการพนันเป็นปัญหาสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน การก่ออาชญากรรมที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๒ สะท้อนได้จากภาพรวมคดีอาญาที่สำคัญทั้งการก่อคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และคดียาเสพติด โดยในปี ๒๕๔๘ มีจำนวน ๓๕๕.๘๙ คดีต่อประชากรแสนคน และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี ๒๕๕๒ เป็น ๕๑๖.๖๘ คดีต่อประชากรแสนคน จำนวนคดีอาญาดังกล่าวเป็นคดียาเสพติดมากที่สุด โดยปี ๒๕๔๘ มีจำนวน ๑๖๐.๓๗ คดีต่อประชากรแสนคน และได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงกว่าเท่าตัวในปี ๒๕๕๒ เป็นจำนวน ๓๗๑.๕๗ คดีต่อประชากรแสนคน ปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่าปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๙.๒ ปี ๒๕๕๒ เป็นร้อยละ ๕๑.๓ ปี ๒๕๕๓ นอกจากนี้ ผลกระทบจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้คนไทยเข้าสู่วงจรการเสี่ยงโชคมากขึ้น เช่น เล่นพนันบอล หวยใต้ดิน หวยหุ้น เป็นต้น ทั้งนี้ จากสถิติการจับกุมคดีตาม พระราชบัญญัติการพนัน พบว่า ปี ๒๕๕๓ มีการจับกุมผู้เล่นการพนันจำนวน ๑๖๓,๕๕๓ คน ขณะเดียวกัน กลุ่มเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเล่นการพนันมากขึ้น

๑.๔ สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน ขณะเดียวกันมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ทั้งนี้ จากการจัดอันดับคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันทั่วโลกบ่งชี้ถึงความไม่สมดุลของธรรมาภิบาลการปกครองและปัญหาคอร์รัปชันในประเทศ โดยในปี ๒๕๕๒ ประเทศไทยได้รับคะแนนความโปร่งใส ไม่ทุจริต และคนในประเทศยอมรับไม่ได้กับการทุจริตเพียง ๓.๔๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน จัดอยู่ในลำดับที่ ๘๔ จาก ๑๘๐ ประเทศ และอยู่ในลำดับที่ ๑๑ ของภูมิภาคเอเชีย ขณะที่ภาคส่วนต่างๆ ได้มีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ แต่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยังอยู่ในระดับต่ำ โดยมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มขององค์กรไม่แสวงหากำไรและอาสาสมัครต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพียงร้อยละ ๑.๖ ในช่วงปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๔-๗ และเมื่อพิจารณาจากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานด้านคนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านชุมชน พบว่า เพิ่มขึ้นจาก ๗.๗๓ ล้านครัวเรือนในปี ๒๕๕๑ เป็น ๘.๒๒ ล้านครัวเรือนในปี ๒๕๕๒ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐ และ ๙๘.๔ ของครัวเรือนทั้งหมดตามลำดับ

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มหมดไปจากโครงสร้างครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ครัวเรือนที่อยู่คนเดียว ครัวเรือนที่อยู่ด้วยกันแบบไม่ใช่ญาติ และครัวเรือนที่มีอายุรุ่นเดียวกัน สองรุ่น และรุ่นกระโดด (ตายาย-หลาน) หรือครัวเรือนที่เป็นเพศเดียวกัน

พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบางจนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่น อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นจาก ๔.๕ คู่ต่อพันครัวเรือนในปี ๒๕๔๕ เป็น ๕.๓ คู่ต่อพันครัวเรือนในปี ๒๕๕๑ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศต่อเด็กและสตรีเพิ่มขึ้น

๑.๕ สื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน แต่ยังมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพคนค่อนข้างน้อย สื่อทางสังคมในปัจจุบันมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน แต่การเผยแพร่สื่อต่างๆ ยังไม่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม สะท้อนได้จากรายการโทรทัศน์ในหนึ่งชั่วโมงของรายการที่ออกอากาศทั้งหมด มีภาพของความรุนแรงมากที่สุดถึง ๓.๒๙ ครั้ง ภาพที่ตอกย้ำการสร้างอคติเชิงลบต่อผู้อื่น จำนวน ๑.๓๔ ครั้ง ภาษาก้าวร้าว ๐.๒๕ ครั้ง ความไม่เหมาะสมทางเพศ ๐.๑๓ ครั้ง ขณะที่การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ต่างๆ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศและการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และบางส่วนเป็นเว็บไซต์ที่เข้าข่ายลามกอนาจาร ใช้ภาษาที่หยาบคาย รวมถึงเนื้อหาที่รุนแรง ขณะที่เกมคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก พบว่า ปี ๒๕๕๐ ร้อยละ ๔๒.๒ ของเด็กและเยาวชนติดเกมออนไลน์ ซึ่งเกมส่วนใหญ่ที่นิยมเล่นเน้นการต่อสู้ ใช้ความรุนแรง มีเนื้อหาทางเพศ และการใช้ภาษาในเกมที่ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม

๑.๖ บริบทการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกก่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับพหุภาคี รวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรีมากขึ้น ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ในปี ๒๕๕๓ มีแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมายจำนวน ๓๗๘,๐๗๘ คน และผิดกฎหมาย จำนวน ๙๕๕,๕๙๕ คน ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๘ จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะฝีมืออย่างเสรีตามกรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีข้อตกลงร่วมกันถึงคุณสมบัติในสายวิชาชีพเพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานใน ๗ สาขา ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม วิชาชีพสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี และในระยะต่อไปจะเปิดในสาขาอื่นๆ รวมทั้งแรงงานกึ่งทักษะฝีมือด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ประเทศต้องมีเกณฑ์เพื่อเป็นมาตรฐานในการประเมินความสามารถของแรงงานที่จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน

๒

การประเมินความเสี่ยง

การพัฒนาคนและสังคมที่ผ่านมาต้องเผชิญกับความท้าทายจากบริบทการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างสถาบันทางสังคม และปัจเจกบุคคล โดยมีความเสี่ยงที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ โครงสร้างประชากรมีความไม่สมดุลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ โดยประชากรวัยเด็กนอกจากมีอัตราการเกิดที่ลดลง ยังมีปัญหาพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม ส่งผลให้ประเทศไทยอาจประสบปัญหาภาวะขาดแคลนกำลังแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต ขณะที่ประชากรวัยทำงานมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะภาคการเกษตรที่มีสัดส่วนกำลังแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ ๔๑ ในปี ๒๕๔๕ เป็นร้อยละ ๓๗.๗ ในปี ๒๕๕๒ และเริ่มมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้นเรื่อยๆ ในปี ๒๕๕๒ เฉลี่ยอยู่ที่ ๔๓ ปี โดยเป็นผู้มีอายุมากกว่า ๕๐ ปีขึ้นไปถึงร้อยละ ๒๐.๕ และอายุมากกว่า ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๑๒ สถานการณ์ดังกล่าวอาจนำไปสู่ปัญหา

การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร จนอาจต้องมีการนำเข้าแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ขณะเดียวกันผลิตภาพและทักษะความรู้ของกำลังแรงงานในปัจจุบันยังอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ผลิตภาพการผลิตและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวลง นอกจากนี้ประชากรวัยสูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น แต่มีงานทำมีเพียงร้อยละ ๓๘.๒ ในปี ๒๕๕๒ และส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคการเกษตร

๒.๒ คุณภาพชีวิตของประชาชนยังมีความเสี่ยงจากความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการแพร่ระบาดของยาเสพติด สถานการณ์ปัญหาด้านคดีอาญา โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคดียาเสพติดที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อันเป็นผลพวงมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนหนึ่งถูกรวบจำจากกระแสวัตถุนิยมและต้องการหาเงินแบบง่ายๆ เช่น เข้าร่วมขบวนการค้ายาเสพติด การลักลอบเล่นพนันฟุตบอล การขายบริการทางเพศ เป็นต้น ส่งผลให้มีการกระทำผิดหรือก่อคดีอาชญากรรมได้ง่ายขึ้น ทั้งคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และคดียาเสพติด ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตประชาชน

๒.๓ ความเสื่อมถอยทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมไทย ส่งผลให้สถาบันทางสังคมมีแนวโน้มอ่อนแอ คนในสังคมขาดความไว้วางใจและขาดการมีส่วนร่วมทางสังคม วิฤตปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นความเสี่ยงที่จะส่งผลให้ประชาชนอยู่ร่วมกันยากลำบาก มีความถี่ในการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหามากขึ้น ทั้งปัญหาในระดับครอบครัว และปัญหาความคิดเห็นแตกต่างทางการเมือง ประกอบกับกระบวนการยุติธรรมแก้ไขปัญหาคือไม่ได้เต็มที่ ทำให้ขาดความไว้วางใจกัน นอกจากนี้ กระแสวัฒนธรรมเสมือนจริงที่แพร่เข้ามาผ่านโลกโซเชียล ทำให้มีการสร้างเครือข่ายทางสังคมมากขึ้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและวิจาร์ณญาณในการเลือกรับ-ปรับ-ใช้วัฒนธรรม ส่งผลให้ค่านิยมไทยมีการปรับเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมที่รับมา เด็กและเยาวชนที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีพอ หรือขาดการใช้วิจาร์ณญาณกลั่นกรอง จะเสี่ยงต่อการรับวัฒนธรรมที่ไม่ดีงามมาใช้โดยง่าย นอกจากนี้ ยังมีการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมเสมือนจริงในเชิงของการสร้างปัญหามากกว่าเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างลดลง สร้างพื้นที่ส่วนตัวมากขึ้น นำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัวและการมีส่วนร่วมในสังคมลดลง

๒.๔ การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีส่งผลกระทบต่อการทำงานและคุณภาพชีวิต การแข่งขันทางการค้าอย่างรุนแรง การเคลื่อนย้ายเงินทุนของบรรษัทข้ามชาติ และการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี ทำให้มีความต้องการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศทั้งในส่วนแรงงานที่มีทักษะฝีมือ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาวะการทำงานทำของแรงงานไทย นอกจากนี้ การเข้ามาของแรงงานข้ามชาติยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของคนไทยทั้งในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพโดยเฉพาะโรคติดต่ออุบัติใหม่อุบัติซ้ำ ก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายและผู้ติดตามแรงงานข้ามชาติ รวมทั้งการออกกฎหมายโดยไร้สำนึกชาติ ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการรับรองสถานะ การให้บริการต่างๆ ประเด็นปัญหามนุษยธรรม และความขัดแย้งระหว่างประเทศ

๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยเสี่ยงในอนาคตที่คาดว่าจะเป็อุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคน การยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต บนหลักการพื้นฐานสำคัญที่คนไทยต้องมีความรู้ ใฝ่เรียนรู้ ตัดสินใจด้วยความระมัดระวัง มีสำนึกในศีลธรรมและจริยธรรม ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อดทน มีสติใช้ปัญญา จะนำไปสู่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันต่อ

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สามารถดำเนินชีวิตอย่างสมดุลทุกด้าน จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้คนและสังคมไทย ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๓.๑ คนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในเรื่องการศึกษา ทักษะการทำงาน และการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการดำรงชีวิตและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ คนไทยตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สร้างจิตสำนึกที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน บนความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นฐานในการก้าวไปสู่สังคมที่มีความใสใจและแบ่งปันต่อผู้อื่น ตลอดจนนำไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เชื่อมต่อกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศในอนาคต

๓.๓ สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่และบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และชุมชน ให้เป็นสถาบันหลักในการพัฒนาความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

๔

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๔.๑.๒ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย

๔.๑.๓ เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มั่นคงและเอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

๔.๒ เป้าหมายการพัฒนา

๔.๒.๑ คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย มีความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมความเป็นไทย รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

๔.๒.๒ คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

๔.๒.๓ โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นและปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม

๔.๒.๔ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา มีบทบาทหลักในการหล่อหลอมปมเพาะคนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต และคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม

๔.๓ ตัวชี้วัด

๔.๓.๑ คุณภาพของประชากรดีขึ้น โดย

- ๑) อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า ๑.๖
- ๒) ระดับค่าเฉลี่ยเขาวนปัญญาของเด็กไม่ต่ำกว่าค่ากลางของมาตรฐานสากลที่ระดับ ๑๐๐

๔.๓.๒ คุณภาพคนโดยรวมดีขึ้น โดย

- ๑) ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒ ปี
- ๒) เพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ ๘๐ ของประชากรทั่วประเทศ
- ๓) จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน
- ๔) อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี
- ๕) อัตราการป่วยด้วยโรคหัวใจ หลอดเลือดสมอง และมะเร็งลดลง
- ๖) อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง

๔.๓.๓ สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดย

- ๑) จำนวนผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองเพิ่มขึ้น
- ๒) ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น
- ๓) คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านและชุมชนเพิ่มขึ้น

๕ แนวทางการพัฒนา

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มในอนาคต สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สถาบันทางสังคม และปัจเจกบุคคล การเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน ดังนี้

๕.๑ การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม ส่งเสริมให้คนไทยมีบุตรที่มีคุณภาพและมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่

๕.๑.๑ ส่งเสริมคู่สมรสที่มีความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้นและรักษาระดับอัตราเจริญพันธุ์ไม่ให้อยู่ต่ำกว่าระดับที่เป็นอยู่ปัจจุบัน โดย

- ๑) ส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัยอย่างทั่วถึงได้มาตรฐานและมีคุณภาพ รวมทั้งกำหนดมาตรการที่เอื้อต่อการมีบุตรเพิ่มขึ้นอย่างมีคุณภาพทั้งในด้านภาษีและสวัสดิการในการเลี้ยงดูบุตร

๒) ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ในเรื่องครอบครัวศึกษา อาหารศึกษา พฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ และสุขภาพทางเพศที่เหมาะสมปลอดภัย รวมถึงการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ ก่อนตั้งครรภ์ ระหว่างตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอด

๕.๑.๒ สนับสนุนการกระจายตัวและส่งเสริมการตั้งถิ่นฐานของประชากรให้เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ โดย

๑) เพิ่มโอกาสการจ้างงานและการมีงานทำในภูมิภาค เพื่อลดการย้ายถิ่นออกและจูงใจให้มีการย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม

๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เพียงพอและมีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกันระหว่างเขตเมืองและชนบท เพื่อดึงดูดให้ประชาชนอยู่ในพื้นที่

๕.๒ การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการสั่งสมทุนทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

๕.๒.๑ การพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย

๑) พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม และจริยธรรม โดย

(๑) เตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา และร่างกาย ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้วยการกระตุ้นให้ได้คิด และลงมือทำด้วยตนเอง เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง และปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีด้านคุณธรรม และจริยธรรม

(๒) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพศูนย์เด็กเล็กทั้งในชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับภูมิสังคม โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพของผู้ดูแลเด็ก และการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างคนสามวัย

๒) พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดย

(๑) การพัฒนาหลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านที่เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดย

(๑.๑) บูรณาการการเรียนรู้ให้หลากหลายวิชาทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และสันติภาพที่ครอบคลุมทั้งศิลปะ ดนตรี กีฬา วัฒนธรรม ประชาธิปไตย ศาสนา ความเป็นไทย และเรื่องอาเซียนศึกษา

(๑.๒) ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน เรียนรู้เป็นกลุ่มและสร้างนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าและรับฟังความเห็นของผู้อื่น สนับสนุนการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสาธารณะประโยชน์ โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และอาสาดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น

(๑.๓) ค้นหาเด็กที่มีอัจฉริยภาพและผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ อาทิ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปกรรม หัตถกรรม การกีฬา ดนตรี เป็นต้น ให้ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพให้มีความเป็นเลิศ สามารถแสดงศักยภาพในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง

(๒) ส่งเสริมการใช้และการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ควบคู่กับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศหลัก รวมทั้งการเรียนรู้ภาษาสากล และภาษาเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน

(๓) เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน มีระบบ กระบวนการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ สามารถดึงดูดคนเก่งและดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและยกย่องครูเพื่อศิษย์และหรือครูสอนดี เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ครูอื่นๆ รวมทั้งมีระบบจูงใจให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการปรับวิธีประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

(๔) เสริมสร้างทักษะชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมและถูกต้องให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถจัดการ ควบคุม ดูแลอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ ความเข้าใจในหลักโภชนาการ การออกกำลังกาย และการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ ตลอดจนมีการพัฒนาสุขภาพโรงเรียน โดยจัดโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะเอื้อต่อการมีสุขภาวะ มีการควบคุมดูแลและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยจากโรค การเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุต่างๆ

๓) พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

(๑) พัฒนากำลังแรงงานในภาคเกษตร โดยจัดระบบการศึกษาเพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรที่ใช้ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างครบวงจร ทั้งการจัดหาพื้นที่ทำการเกษตรตามความถนัด มีแหล่งทุนสนับสนุน และมีทักษะความรู้ด้านธุรกิจและการตลาด ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจให้เยาวชนเข้าสู่อาชีพเกษตรกรอย่างมีศักดิ์ศรี เพื่อให้ภาคการเกษตรเป็นฐานการผลิตที่มั่นคงของประเทศ

(๒) สนับสนุนการผลิตและพัฒนา นักวิจัย ผู้สร้างและพัฒนา นวัตกรรมในสาขาต่างๆ สร้างเครือข่ายนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมระดับสูงที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ใหม่กับภูมิปัญญาวัฒนธรรมไทย สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าของสินค้าและบริการที่สามารถใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือเชิงสังคม โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และระดับอุดมศึกษา อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันเป็นระบบ รวมทั้งการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

(๓) พัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา การยกระดับคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายการผลิตและพัฒนา กำลังแรงงานกับภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถาบันเฉพาะทาง ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้นานาชาติ

(๔) จัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยสร้างระบบความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษาตามระดับการเรียนรู้กับคุณวุฒิวิชาชีพตามระดับความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนที่เทียบเคียงกับมาตรฐานสากล เพื่อให้แรงงานมีสมรรถนะและมีเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพที่ชัดเจน ตลอดจนสนับสนุนการเตรียมความพร้อมรองรับการเปิดเสรีด้านแรงงานภายใต้กรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) เตรียมความพร้อมคนไทยในการรับประโยชน์และลดผลกระทบที่จะเข้ามาพร้อมกับการเข้าออกของแรงงานอย่างเสรี สร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในการออกไปทำงานต่างประเทศ ยกระดับทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านภาษา

(๖) เร่งปรับปรุงการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติให้เป็นระบบ ทั้งการจัดระเบียบแรงงานไร้ฝีมือ การดึงดูดแรงงานที่มีความรู้และทักษะสูงเข้ามาทำงานในประเทศ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลของแรงงานข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในการบริหารจัดการแรงงานได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการจัดบริการทางสังคมให้กับแรงงานข้ามชาติตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

(๗) จัดให้มีการวางแผนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรภาครัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สร้างความชัดเจนในบทบาทและภาระงานของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของภาครัฐให้มิตผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคลให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลของภาครัฐ

๕) พัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นพลังในการพัฒนาสังคม

(๑) ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำในผู้สูงอายุ โดยกำหนดลักษณะประเภทงานและอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม ควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะทั้งด้านวิชาการและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นคลังสมองของชาติทั้งภาครัฐและเอกชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ

(๓) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเอง โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะกับวัย และการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในด้านการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น

๕.๒.๒ สอดแทรกการพัฒนาคนทุกช่วงวัยด้วยกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมการเกื้อกูล เสริมสร้างทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต การต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้ การฝึกฝนจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ การเปิดใจกว้างพร้อมรับทุกความคิดเห็น และการปลูกฝังจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ควบคู่กับการพัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงาน รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดตามศักยภาพและความถนัด

๕.๒.๓ สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ตระหนักถึงการเคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน การสร้างค่านิยมให้มีพฤติกรรมการผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

การสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน มีการเรียนรู้ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมอย่าง

๕.๓ การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม สร้างเสริมสุขภาวะควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุข โดย

๕.๓.๑ การสร้างเสริมสุขภาวะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการพัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ รวมทั้งมุ่งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ การใช้ประโยชน์จากยาสมุนไพรเพื่อการป้องกันและการรักษาเบื้องต้น และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารต่อสังคมเพื่อส่งเสริมสุขภาพเชิงรุก

๕.๓.๒ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ค่าตอบแทน และการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรมีการกระจายที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้จ่ายมาตรการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๕.๔ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ใหม่

๕.๔.๑ สร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มินิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน ตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย

๕.๔.๒ ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

๑) จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยืดหยุ่น หลากหลาย เข้าถึงได้ง่าย ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นกลุ่มจนติดเป็นนิสัยใฝ่เรียนรู้

๒) มีระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ปรับระบบการวัดประเมินผลผู้เรียน และระบบการเข้ารับการศึกษาต่อให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาทางเลือกในประชากรทุกกลุ่มตามศักยภาพของผู้เรียน

๓) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการใช้มาตรการทางภาษีในการสนับสนุนการผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้ และเป็นช่องทางสำหรับคนทุกกลุ่มวัยแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

๕.๔.๓ สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑) เสริมสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาในระดับท้องถิ่น ชุมชน และประเทศ โดยพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับภูมิสังคม และพัฒนาระดับศูนย์ความเป็นเลิศด้านต่างๆ สู่ภูมิภาคและชุมชน

๒) พัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป อาทิ สถานศึกษา ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์กีฬา รวมทั้งเปิดพื้นที่/เวทีสาธารณะให้เป็นศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนให้กับนักคิด และนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ โดยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชน และประชาชนให้เข้าถึงอย่างสะดวกและใช้บริการได้เต็มศักยภาพ มีการผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สมัยใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้

๓) พัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่นทั้งจากผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน และจัดให้มีการวิจัย เชิงประจักษ์ของชุมชน การจัดการองค์ความรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะด้านภาษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนเนื้อหาสาระที่เหมาะสม กับการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๔) การปรับปรุงและผลักดันกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มาตรการภาษีที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้ออำนวยและส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๕.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและ วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม

๕.๕.๑ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันหลักทางสังคม

๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะให้คนมีคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต

(๑) พัฒนาศักยภาพครอบครัว โดยส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้ที่แน่นอน สามารถดำรงชีวิตอย่างพอเพียง สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของครอบครัว มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกใน ครอบครัวและเชื่อมโยงกับเครือข่ายครอบครัว ให้สิ่งจูงใจแก่ครอบครัวที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งพัฒนาความรู้ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับพ่อแม่และผู้ปกครอง โดยสร้างโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและ รู้จักใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่าเพื่อลดช่องว่างระหว่างครอบครัว

(๒) พัฒนาวัฒนธรรมที่ดีและนำคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย อาทิ ความเอื้ออาทร และการเป็นเครือญาติมาใช้ในวิถีชีวิต ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรู้จัก ใช้ปัญญาในทางที่ถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่จะมีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทาง วัฒนธรรม

(๓) ผลักดันให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการเปิดพื้นที่ สาธารณะในการจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์อันดีต่อครอบครัวและชุมชน และภาคธุรกิจส่งเสริมให้ ครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

๒) พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน

(๑) สนับสนุนการค้นหาอัตลักษณ์อันโดดเด่นของชุมชน การสร้างกระบวนการ เรียนรู้ และปลูกฝังความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๒) สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดและร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพาตนเองที่คำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับการจัดการการเรียนรู้ในชุมชน การศึกษาตลอดองค์ความรู้ ของชุมชนและชุมชนต้นแบบ การจัดการตนเองได้ตามบริบทของพื้นที่ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ช่วย พัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ

(๓) ส่งเสริมการขยายผลและพัฒนาศักยภาพของคนสามวัย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตในการอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชนอย่างอบอุ่นและเข้มแข็ง

(๔) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเครือข่ายภาคประชาสังคม และภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน

๓) ส่งเสริมภาคประชาสังคมและองค์กรธุรกิจเอกชนในการทำงานเป็นเครือข่าย เชื่อมโยงกับกลไกภาครัฐ และร่วมกันสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการส่งเสริมภาคเอกชนที่ประกอบกิจการเพื่อสังคมที่สร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ขององค์กรและผลประโยชน์ของชุมชนและสังคม โดยเฉพาะส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับแรงงานในสถานประกอบการหรือบริเวณใกล้เคียง การยกย่ององค์กรธุรกิจเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสาธารณะ ตลอดจนการยกย่องคนดีในสังคมให้เป็นต้นแบบและตัวอย่างที่ดีผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

๔) พัฒนาบทบาทของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต โดยสนับสนุนให้สถาบันศาสนาเผยแพร่แก่นของศาสนาที่ถูกต้องและจัดพื้นที่ในการปฏิบัติธรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการสร้างนวัตกรรมและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา

๕.๕.๒ พัฒนบทบาทของสถาบันทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

๑) ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือจังหวัดต่างๆ มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาคน ชุมชน และสังคมในพื้นที่อย่างเป็นองค์รวม

๒) ส่งเสริมความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาในการปลูกฝังกระบวนการคิดที่อยู่บนฐานของศีลธรรม การยอมรับความแตกต่าง สำนึกความเป็นพลเมือง และวัฒนธรรมประชาธิปไตย รวมทั้งการใช้ประโยชน์ทุนทางสังคมในการหล่อหลอมและสร้างค่านิยมที่ดี การฟื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีงาม

๓) สร้างเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้เป็นพลังสำคัญที่มีบทบาทต่อการสะท้อนความต้องการของประชาชน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ โดยจัดสรรพื้นที่ออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ตามความสนใจ วิเคราะห์แนวทางการใช้ประโยชน์ในการใช้สื่อออนไลน์ และมีการจัดระบบระเบียบการบริหารจัดการอย่างเข้มงวด

๕.๕.๓ สร้างค่านิยมให้คนไทยภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด และสร้างความเป็นเอกภาพในสังคม ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลก โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

ส่วนที่ ๓

บทที่ ๕

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร
ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

บทที่ ๕

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหาร และพลังงาน

๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมา ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งในมิติของการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองด้านอาหารและเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนภาคเกษตร และเป็นฐานการผลิตที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้าและการส่งออกสำหรับภาคการผลิตและบริการอื่นๆ รวมถึงในมิติการพัฒนาสู่แหล่งการผลิตพลังงานทดแทนที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่เข้มแข็งด้วยมีที่ตั้งทางภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสม มีภูมิปัญญาด้านการผลิต การประยุกต์ดัดแปลง และวัฒนธรรมอาหารที่เข้มแข็งและหลากหลาย รวมถึงเป็นประเทศผู้ผลิตอาหารส่งออกที่สำคัญรายใหญ่ของโลก ซึ่งสถานการณ์การพัฒนาของภาคเกษตรตลอดช่วงที่ผ่านมาสรุปได้ดังนี้

๑.๑ บทบาทภาคเกษตรเริ่มลดลงแต่ยัง仍是ฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ โดยปัจจุบันมีพื้นที่ทำการเกษตร ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ทั้งประเทศ ครัวเรือนเกษตรกร ๖.๙ ล้านครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วยเกษตรกรรายย่อยที่ผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง เกษตรกรที่ผลิตเชิงพาณิชย์ และเกษตรกรที่แปรรูปผลิตผลเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยในปี ๒๕๕๓ สามารถทำการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมงรวมมูลค่า ๓๘๑,๕๙๔ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๘.๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ลดลงจากร้อยละ ๙.๐๑ ในปี ๒๕๔๙ ในขณะที่การผลิตส่วนใหญ่ยังมีปริมาณผลผลิตพอเพียงกับความต้องการใช้ภายในประเทศ สามารถเป็นหลักประกันในการพึ่งพาและสร้างความมั่นคงของสินค้าเกษตรและอาหารที่ใช้ภายในประเทศได้ และมีเหลือส่งออกสร้างรายได้ให้กับประเทศ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะข้าว มีผลผลิตเหลือส่งออกร้อยละ ๔๕ ของผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้ มันสำปะหลัง ส่งออกร้อยละ ๓๑ อ้อย (น้ำตาล) ส่งออกร้อยละ ๖๗ ของผลผลิตทั้งหมด ขณะที่สินค้าปศุสัตว์และประมงส่งออกที่สำคัญ เช่น กุ้ง และไก่ มีปริมาณการส่งออกคิดเป็นร้อยละ ๘๖ และ ๓๒ ของปริมาณผลผลิตทั้งหมดตามลำดับ อย่างไรก็ตามปัจจุบันตลาดสินค้าเกษตรมีการแข่งขันรุนแรงและมีแนวโน้มถูกแย่งส่วนแบ่งตลาดจากประเทศคู่แข่งที่สำคัญมากขึ้น

๑.๒ ความเข้มแข็งของภาคเกษตรไทยมีแนวโน้มลดลงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยจะเห็นได้จากประสิทธิภาพการผลิตโดยเฉลี่ยในบางสินค้าที่ยังคงต่ำกว่าหากเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากภาคเกษตรไม่สามารถเร่งพัฒนาสภาพการผลิตได้ทันต่อสภาพการแข่งขันในตลาดโลกที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งออกหลักของภาคเกษตรยังคงอยู่ในรูปของสินค้าขั้นปฐม และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาหนี้สินและความยากจน โดยในปี ๒๕๕๐ ประเทศไทยมีคนยากจนทั้งสิ้น ๕.๔๒ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นเกษตรกร ร้อยละ ๕๖.๘๗ อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น พื้นที่ขาดความอุดม

สมบูรณ์โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในบางพื้นที่ไม่สูงเท่าที่ควร และมีคุณภาพผลผลิตไม่สม่ำเสมอ เกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกโดยเฉพาะปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และผลิตพืชเชิงเดี่ยวเป็นหลัก ในขณะที่การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนยังไม่สามารถขยายตัวได้เท่าที่ควร ทำให้มีความเสี่ยงจากเปลี่ยนแปลงของราคามากขึ้น ในขณะที่ราคาผลผลิตเกษตรผันผวนและขึ้นกับราคาในตลาดโลก การเกิดภัยพิบัติจากธรรมชาติบ่อยครั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจุบันเกษตรกรมีแนวโน้มสูญเสียการเป็นเจ้าของที่ดินและกลายเป็นผู้เช่ามากขึ้น ทำให้ขาดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม ในขณะเดียวกันพบว่า รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเพิ่มจาก ๕๒,๙๓๓ บาทต่อครัวเรือน ในปีการผลิต ๒๕๔๘/๔๙ เป็น ๕๘,๖๓๒ บาทต่อครัวเรือน ในปีการผลิต ๒๕๕๒/๕๓ ซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเนื่องจากราคาผลผลิตการเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้นในสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เกษตรกรก็มีขนาดหนี้สินต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นเช่นกัน จาก ๕๒,๘๘๗ บาท ในปี ๒๕๔๘/๔๙ เป็น ๕๔,๔๐๙ บาท ในปี ๒๕๕๒/๕๓

๑.๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการครอบครองทรัพยากรพันธุกรรม ส่งผลกระทบต่อวิธีการผลิตของเกษตรกร เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของปริมาณและการกระจายตัวของน้ำฝน ระดับอุณหภูมิเฉลี่ยที่มีแนวโน้มสูงขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในเชิงฤดูกาลต่างๆ จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการผลิตสินค้าสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากต่อความมั่นคงอาหารและพลังงานของประเทศ ในขณะเดียวกัน ปัญหาการครอบครองทรัพยากรพันธุกรรมและการผูกขาดทางการค้าเมล็ดพันธุ์พืช จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรรายย่อยจำนวนมากที่พึ่งพาอาศัยทรัพยากรป่าไม้พันธุ์พืชต่างๆ เพื่อเป็นอาหารและยาสมุนไพร และกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

๑.๔ การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ผลกระทบจากการที่ประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้เกษตรกรที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับคนหนุ่มสาวไม่สนใจทำการเกษตร โดยในช่วงปี ๒๕๔๑-๒๕๕๐ จำนวนแรงงานภาคเกษตรลดลงประมาณร้อยละ ๑.๘๗ ต่อปี ส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรและศักยภาพภาคเกษตรในอนาคต ในขณะที่ความต้องการอาหารทั้งภายในประเทศและของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเกิดจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นส่งผลต่อความมั่นคงอาหารในอนาคต

๑.๕ ความต้องการพืชที่สามารถนำไปผลิตเป็นพลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้นและผันผวนอย่างมาก ประกอบกับความต้องการใช้พลังงานมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้หลายประเทศในโลก รวมทั้งประเทศไทยมีนโยบายพัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากพืชแทนการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลมากขึ้น และทำให้ความต้องการพืชที่สามารถนำไปผลิตพลังงานเพิ่มขึ้น เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น และมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ประโยชน์ผลผลิตการเกษตรจากการปลูกเพื่อเป็นพืชอาหารมาเป็นพืชพลังงานมากขึ้น ซึ่งสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตอาหารรวมทั้งความมั่นคงอาหารของประเทศและการส่งออกได้ ดังนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน โดยพยายามสร้างฐานภาคเกษตรให้มีความเข้มแข็งและเกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอ มีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาพลังงานทดแทนจากพืชที่เพียงพอ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศเมื่อราคาพลังงานเกิดความผันผวน รวมถึงสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรในระบบด้วย

๒ การประเมินความเสี่ยง

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยเสี่ยงที่ภาคเกษตรกำลังเผชิญในหลายมิติ ทั้งในเชิงทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงสถานะความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพของประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของภาคเกษตรให้ลดลงได้ โดยมีปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

๒.๑ ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานการผลิตภาคเกษตรมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น การพัฒนาที่ผ่านมาได้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ จำนวนมาก เพื่อการผลิตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งภาคเกษตร เพื่อให้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และเป็นการใช้อย่างสิ้นเปลือง ไม่มีประสิทธิภาพ และขาดการบำรุงรักษา ทำให้ในปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตของภาคเกษตรที่สำคัญมีความเสื่อมโทรม โดยเฉพาะทรัพยากรดิน ที่พบปัญหาดินเสื่อมสภาพจำนวน ๑๙๐ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ทั้งประเทศ ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงเกือบปีละ ๑ ล้านไร่ เนื่องจากการเสื่อมไปตามสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามสมรรถนะของดิน ในขณะที่เป้าหมายตามแผนการฟื้นฟูดินของภาครัฐกำหนดไว้ประมาณปีละ ๒ ล้านไร่ ทำให้การดำเนินงานไม่ทันต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ความเสื่อมโทรมของดินรุนแรงขึ้น นอกจากนี้ มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณมาก โดยมีการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีการเกษตรปีละประมาณ ๖ ล้านตัน มูลค่ากว่า ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท รวมทั้งมีปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตร เนื่องจากประสบปัญหาน้ำต้นทุนลดลงอย่างมาก ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาคุนภาพน้ำ ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพที่ถูกทำลายมากขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัจจัยเสี่ยง ที่ส่งผลต่อความมั่นคงและยั่งยืน รวมถึงความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรในอนาคต

๒.๒ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการผลิตภาคเกษตร โดยเฉพาะภาวะภัยแล้ง น้ำท่วม และฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล รวมถึงโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ซึ่งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลโดยตรงต่อปริมาณผลผลิตทางการเกษตร จากการคาดการณ์ของศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (๒๕๕๓) พบว่า การเพิ่มขึ้นของปริมาณน้ำฝนในภาคกลาง จะทำให้เกิดน้ำท่วมบ่อยครั้งและจำนวนความถี่มากขึ้น มีผลให้การผลิตข้าวในแถบลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้ผลผลิตลดลง นอกจากนี้ ยังเกิดโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดรุนแรงขึ้น เช่น การระบาดของเพลี้ยแป้งสีชมพูในมันสำปะหลัง ประมาณ ๑ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๒ เป็นต้น รวมถึงการระบาดของโรคพืชบางประเภทที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วแต่เพิ่มระดับความรุนแรงยิ่งขึ้น อาทิ การระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว โรคเหี่ยวเฉยและโรคใบหงิกในนาข้าวภาคกลาง ประมาณ ๒.๓๙ ล้านไร่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อศักยภาพการผลิตของภาคเกษตร

๒.๓ ความอ่อนแอของภาคเกษตรที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ทั้งนี้ เป็นผลจากหลายปัจจัยที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในสังคมเกษตร ที่เข้าสู่สังคมปัจเจกมากขึ้น มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มหมดไป ขาดการปฏิสัมพันธ์และทำกิจกรรมร่วมกัน ในขณะที่ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรลดลง อันเกิดจากการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรที่ยังไม่เพียงพอต่อการเพิ่มผลิตภาพการผลิต โดยเฉพาะพื้นที่ชลประทานที่มีเพียง ๒๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๒ ของพื้นที่ทางการเกษตร ขณะที่การถือครองที่ดินการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในช่วงปี ๒๕๔๖-๒๕๕๑

ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักเฉลี่ย ๑๙.๔ ไร่ต่อครัวเรือน แต่แนวโน้มการเป็นผู้เช่าเพิ่มขึ้น โดยปี ๒๕๔๙ มีการทำการเกษตรบนเนื้อที่ของคนอื่นเพียง ๓๖.๙๙ ล้านไร่ (ร้อยละ ๒๘.๔ ของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร) และเพิ่มเป็น ๖๕.๒๕ ล้านไร่ (ร้อยละ ๔๙.๕๑ ของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร) ในปี ๒๕๕๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคกลาง ในขณะที่เดียวกัน **ต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้น** อันเนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตและการขนส่งสูงขึ้นที่ปรับตัวตามราคาพลังงาน ทำให้ไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้เท่าที่ควร ประกอบกับแรงงานเกษตรมีแนวโน้มลดลงและเป็นผู้สูงอายุ รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่ไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง และมีการย้ายออกจากภาคเกษตรไปในการผลิตอื่น เช่น ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เป็นต้น ทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้านแรงงานมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการพึ่งพาต่างประเทศทั้งปัจจัยการผลิตและตลาดส่งออก เช่น เทคโนโลยี ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ที่ต้องนำเข้าปีละกว่า ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท เป็นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกว่า ๑๖,๐๐๐ ล้านบาท โดยในปี ๒๕๕๐ มีสัดส่วนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ซึ่งนับเป็นปัจจัยการผลิตที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น แต่ผลผลิตที่ได้ยังต้องเผชิญความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคา ยิ่งกว่านั้น **ยังมีปัญหาสุขภาพของเกษตรกร** ซึ่งตลอดช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจากพิษภัยของสารเคมีเพิ่มสูงขึ้น นำไปสู่ปัญหาโรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคต่อมไทรอยด์ และปัญหาอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นโรคสำคัญอันดับต้นๆ ของคนไทย ทั้งที่เป็นเกษตรกรและประชาชนทั่วไป โดยในปี ๒๕๕๐ เกษตรกรที่มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจากสารเคมีในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๒ เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ ๑๕.๙๖ ในปี ๒๕๔๐ จึงนับเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง

ขณะที่ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญส่วนใหญ่ของไทยประมาณร้อยละ ๖๐-๗๐ ต้องพึ่งพิงตลาดส่งออก รวมถึงเป็นสินค้าขั้นปฐมที่มีมูลค่าเพิ่มน้อย ทำให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำและไม่มีเสถียรภาพ ประกอบกับการเปิดเขตการค้าเสรีส่งผลกระทบต่อเกษตรกรรายย่อยในประเทศ เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ซึ่งจะเห็นได้จากปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบอาหารและสินค้าเกษตรจากต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่มีการเปิดเจรจาเขตการค้าเสรีในปี ๒๕๔๗ รวมมูลค่าปีละประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ในขณะที่ทรัพยากรถูกแย่งชิงจากภาคการผลิตอื่น ทั้งทรัพยากรที่ดินและน้ำ เพื่อตอบสนองความต้องการตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของประชากร โดยเฉพาะในพื้นที่ชนเมืองที่มีการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่การเกษตรเดิมมากขึ้น

๒.๔ ประเทศไทยมีการใช้พลังงานที่ผลิตจากพืชเพื่อทดแทนพลังงานเชื้อเพลิงจากฟอสซิลมากขึ้น ทำให้มีความต้องการพืชที่สามารถนำไปผลิตเป็นพลังงานเพิ่มมากขึ้น เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น เกษตรกรจึงมีการเปลี่ยนรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรจากการปลูกพืชอาหารมาเป็นการปลูกพืชพลังงานแทน ซึ่งส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกพืชอาหารลดลง และทำให้ราคาพืชอาหารมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการผลิตและใช้เอทานอล ไบโอดีเซลให้มีสัดส่วนที่สูงขึ้น เพื่อลดการนำเข้าและการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยมีเป้าหมายการเพิ่มการใช้เอทานอล และไบโอดีเซล เป็นส่วนประกอบในน้ำมันเบนซินและดีเซลไม่น้อยกว่า ๙ และ ๔.๕ ล้านลิตรต่อวัน ภายในปี ๒๕๖๕ ตามลำดับ เพิ่มขึ้นจากปัจจุบันที่มีการใช้เอทานอล ๑.๒๔ ล้านลิตรต่อวัน และไบโอดีเซล ๑.๗๓ ล้านลิตรต่อวัน และที่ผ่านมา พบว่า มีปริมาณการผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นจาก ๑๓๕.๓๕ ล้านลิตร ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๔๒๖ ล้านลิตร ในปี ๒๕๕๓ เพิ่มขึ้นกว่า ๓ เท่าตัวจาก ปี ๒๕๔๙ ขณะที่ปริมาณไบโอดีเซลเพิ่มขึ้นจาก ๓.๓๘ ล้านลิตร ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๕๙๕ ล้านลิตร ในปี ๒๕๕๓ ซึ่งสถานการณ์แนวโน้มดังกล่าว นับเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศในระยะยาว

๓

การสร้างภูมิคุ้มกัน

การประเมินปัจจัยความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อความเข้มแข็งของภาคเกษตรซึ่งเป็นทั้งความมั่นคงด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพของประเทศ จำเป็นต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันให้เพิ่มขึ้นและรักษาภูมิคุ้มกันที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้สามารถป้องกันและลดผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต โดยมีภูมิคุ้มกันที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ ความเหมาะสมของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งจำเป็นต้องรักษาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า เพื่อให้สามารถพัฒนาสู่การเป็นฐานการผลิตที่เหมาะสม และสนับสนุนให้การผลิตทางการเกษตรมีประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น โดยเฉพาะทรัพยากรดิน น้ำ แรงงาน รวมทั้งเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลการเกษตรที่เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓.๒ ฐานการผลิตการเกษตรที่เข้มแข็ง ที่สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้และความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานให้กับประเทศ ให้กับเกษตรกรและสังคมชนบท รวมทั้งสร้างความอุดมสมบูรณ์ของสภาวะแวดล้อม วิถีชีวิต ชนบทธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมที่เอื้ออาทรของสังคมเกษตรกรรม และสนับสนุนการผลิตด้านอุตสาหกรรม การค้าและบริการ โดยให้ความสำคัญกับระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

๓.๓ องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความรู้พื้นฐานให้เกษตรกรให้มีความสามารถในการผลิต เฝ้าระวัง ป้องกันภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ที่มีไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาภาคเกษตร การผลิตพืชอาหารและพลังงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพอย่างมั่นคงมากขึ้น และมีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านการใช้ประโยชน์ กายภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความผันผวนด้านราคา และภาวะทางเศรษฐกิจ

๓.๔ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งสามารถที่จะเพิ่มปริมาณการผลิตให้เพียงพอที่จะใช้เป็นอาหารและพลังงานชีวภาพในปริมาณที่เหมาะสม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตอาหาร และให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน และการใช้วัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนและการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้มีการนำวัสดุเหลือใช้ เช่น แกลบ ฟางข้าว ชังข้าวโพด เศษไม้ มูลสัตว์ เป็นต้น มาใช้ในการผลิตพลังงานจากชีวมวลและก๊าซชีวภาพ ซึ่งช่วยลดมลภาวะแก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

๓.๕ กลไกการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล จะเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาภาคเกษตรให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านการผลิตและการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่ม การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม มีการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันในด้านสังคมและความเข้มแข็งในชุมชนชนบท รวมทั้งเพื่อให้เกิดกลไกในการสร้างความมั่นคงในการบริหารจัดการอาหารและพลังงานชีวภาพของประเทศ

๔ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่มีความมั่นคงและมีการเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถผลิตสินค้าเกษตร อาหารและพลังงานที่มีมูลค่าเพิ่ม มีคุณภาพ มาตรฐานปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดในระดับราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม โดยให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหารเป็นลำดับแรก

๔.๑.๒ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้เกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนครัวเรือนและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๔.๑.๓ เพื่อส่งเสริมชุมชนและเกษตรกรให้มีส่วนร่วมและสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมถึงสามารถพึ่งพาตนเองได้

๔.๒ เป้าหมาย

๔.๒.๑ เพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๔.๒.๒ ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเพียงพอต่อความต้องการของตลาด พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหารอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มพื้นที่การทำการเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี รวมทั้งผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และปลอดภัยได้อย่างทั่วถึงในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

๔.๒.๓ เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ มีความสามารถในการชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๔ ครอบครัวยุทธศาสตร์สามารถพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๕๙ เกษตรกรและผู้บริโภคได้รับอาหารที่ปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๔.๒.๕ เพิ่มปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล และไบโอดีเซล ในปี ๒๕๕๙ ไม่น้อยกว่า ๖.๒ และ ๓.๖ ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ และ เพิ่มผลผลิตพลังงานไฟฟ้า และพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ไม่น้อยกว่า ๓,๔๔๐ เมกะวัตต์ และ ๕,๕๖๔ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี ๒๕๕๙ ตามลำดับ และ ส่งเสริมการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓ ตัวชี้วัด

๔.๓.๑ สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๔.๓.๒ ผลผลิตและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตร

๔.๓.๓ จำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานในแต่ละปีเพิ่มขึ้น และการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ทำการเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ พื้นที่เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

- ๔.๓.๔ สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตร
- ๔.๓.๕ สัดส่วนเกษตรกรรมใหม่ต่อเกษตรกรรมทั้งหมด
- ๔.๓.๖ สัดส่วนเกษตรกรรมพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นา และสัดส่วนเกษตรกรรมที่มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร
- ๔.๓.๗ ระบบประกันภัยพืชผลที่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง
- ๔.๓.๘ ปริมาณผลผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน และผลผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร

๕ แนวทางการพัฒนา

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา แม้ว่าภาคเกษตรจะมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่ของการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในด้านอาหารและเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ รวมถึงเป็นฐานการผลิตที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้าและการส่งออกสำหรับภาคการผลิตและบริการอื่นๆ แต่กลับพบว่าความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของการผลิตในภาคเกษตรมีความเสื่อมโทรมและถูกใช้ไปในช่วงของการพัฒนาที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก โดยไม่มีการบำรุงรักษาเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนเท่าที่ควร ประกอบกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น และการเปิดเขตการค้าเสรีที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรรายย่อย ขณะเดียวกันแนวโน้มสถานการณ์การใช้พลังงานทดแทนจากผลผลิตพืชกลับเป็นประเด็นอ่อนไหวและจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารในอนาคต ทำให้ภาคเกษตรต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นในด้านเป็นแหล่งการผลิตพลังงานทดแทนที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการดูแลและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรอย่างรู้คุณค่าเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนา เพิ่มศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำรวมถึงเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหารและพลังงาน บนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สร้างสรรค์ สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกร รวมถึงสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพในครัวเรือนชุมชนและประเทศ ซึ่งจะเป็แนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้กับภาคเกษตรเมื่อต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงด้านต่างๆ ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็กรอบสำหรับการพัฒนาภาคเกษตรให้เกิดความยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง การเกษตรในเชิงพาณิชย์ และการเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

๕.๑ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๑.๑ รักษา ปกป้อง และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรและสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยมีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดิน โดยการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการนำที่ดินมาใช้เพื่อการเกษตร เช่น พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๒๔ เป็นต้น รวมถึงการเร่งรัดการออกกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาและควบคุมการใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูงที่รัฐบาลได้มี

การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานไว้แล้ว เช่น ระบบชลประทาน ระบบคมนาคมขนส่ง เป็นต้น และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังโดยเฉพาะพระราชบัญญัติผังเมือง เพื่อคุ้มครองพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อการผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนของประเทศ

๕.๑.๒ เร่งรัดให้มีการจัดซื้อที่ดินจากเอกชนมาดำเนินการปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรม และใช้มาตรการทางภาษีเพื่อบังคับหรือจูงใจให้บุคคลผู้ถือครองที่ดินไว้เป็นจำนวนมากโดยไม่ได้ทำประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและสังคม ให้หันมาทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๕.๑.๓ เร่งรัดการจัดให้มีองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เพื่อเป็นกลไกในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง และสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐอย่างคุ้มค่าโดยเกษตรกรและชุมชน รวมทั้งเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์หรือจัดสรรสิทธิในที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกินให้มีที่ดินเป็นของตนเองอย่างเป็นธรรม

๕.๑.๔ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร ทั้งในเรื่องการฟื้นฟูคุณภาพของทรัพยากรดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคเกษตร เพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาคเกษตร

๕.๑.๕ ฟื้นฟูและส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีของชุมชน โดยเฉพาะวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อช่วยสร้างความสมดุลและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทั้งดิน น้ำ และป่าไม้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นฐานการผลิตทางการเกษตรต่อไปในอนาคต

๕.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๒.๑ รัฐควรให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำ ที่สามารถเจริญเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก และ ส่งเสริมบทบาทของสถาบันเกษตรกร วิชากิจชุมชน องค์กรชุมชน และ เกษตรกร ในการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำ การใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่ลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร โดยเฉพาะการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และระบบตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นธรรม เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขัน และพึ่งพาตนเองของเกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการและการสร้างนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตร เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองด้านอาหารและพลังงาน และคงความเป็นผู้นำด้านการเกษตรของโลกในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

๕.๒.๒ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน โดยสนับสนุนสินเชื่อผ่อนปรนและมาตรการทางด้านภาษีแก่เกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ที่มีการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และคุ้มค่าเพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพและขยายการลงทุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแข่งขันในตลาดโลก

๕.๒.๓ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เช่น ศักยภาพของดิน แหล่งรองรับผลผลิต และปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตรที่สำคัญ เช่น ระบบชลประทาน ระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรและการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของความสมัครใจและการมีส่วนร่วมของเกษตรกร โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินและมาตรการจูงใจให้เกษตรกรทำการผลิตตาม

ศักยภาพของพื้นที่และสนับสนุนข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ เช่น สินเชื่อเงินผ่อนปรน เป็นต้น และส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชแต่ละชนิด เพื่อสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒.๔ ควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้าและใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน โดยการปรับปรุงระบบการขึ้นทะเบียนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพื่อให้ได้มาตรฐาน และไม่อนุญาตให้มีการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่หลายประเทศห้ามใช้แล้ว ควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขายที่ขัดต่อเกณฑ์ทางจริยธรรมขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ รวมทั้งสนับสนุนการใช้สารชีวภาพให้มากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการผลิต และสร้างความปลอดภัยในสุขภาพของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง รมรณรงค์สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกวิธีตามหลักวิชาการ

๕.๒.๕ ปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง เช่น ศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรหรือศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในระดับชุมชน เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๒.๖ ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และสนับสนุนการทดลองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีพันธุ์วิศวกรรม เป็นต้น เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของโลกในระยะต่อไป

๕.๒.๗ พัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยผ่านศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต เครือข่ายเกษตรกรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละพื้นที่และจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จหรือปราชญ์ชาวบ้าน ตลอดจนเพิ่มความสามารถและช่องทางในการรับรู้ข่าวสารให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง รวมถึงพัฒนาสื่อทางการเกษตรในวงกว้าง เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรสู่เกษตรกรและประชาชนที่มีความสนใจให้ทั่วถึงมากขึ้น

๕.๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๓.๑ สนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหาร และพลังงาน โดยพัฒนาศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน บนฐานความรู้ที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของสินค้า เช่น สมุนไพร ผลิตภัณฑ์อาหารและบริการเพื่อสุขภาพ สินค้าอาหารและผลิตภัณฑ์ฮาลาล เป็นต้น รวมถึงสินค้าเกษตรที่มีโชอาหาร เช่น ผลิตภัณฑ์ยาง ไม้ยาง สินค้าจำพวกวัสดุชีวภาพ ผลิตภัณฑ์ยาและอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เป็นต้น ตลอดจนการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาต่อยอดให้มีโอกาสทางการตลาดและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงสนับสนุนการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรชนิดใหม่ๆ ที่มีมูลค่าสูงเพื่อรองรับความต้องการของตลาดเฉพาะกลุ่มและตลาดโลก

๕.๓.๒ ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทำการศึกษาวิจัยกับภาคเอกชน ควบคู่กับการใช้มาตรการด้านสินเชื่อผ่อนปรนและมาตรการด้านภาษีเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบการนำองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร

๕.๓.๓ สนับสนุนการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร และมาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เทียบเท่าระดับสากล รวมทั้งควบคุม ดูแลกระบวนการตรวจรับรองคุณภาพอย่างเข้มงวด รวมทั้งพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ และความสามารถในการติดตามการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสินค้า เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศรวมถึงเป็นการสร้างโอกาสและการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี ตลอดจนมีความรวดเร็ว ทัวถึง และประหยัดสำหรับเกษตรกรและผู้ประกอบการ

๕.๓.๔ ส่งเสริมและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ การใช้เทคโนโลยีที่ลดต้นทุนการผลิตอย่างยั่งยืน รวมถึงปรับปรุงและพัฒนาสายพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อผลิตพ่อแม่พันธุ์และลูกพันธุ์คุณภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการประมงในทุกกระดับ ให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กฎ ระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆ ทั้งภายในและระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม ให้สามารถทำประมงอย่างมีความรับผิดชอบเพื่อรักษาสมดุลของการผลิตและการใช้ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน

๕.๓.๕ เพิ่มมูลค่าผลผลิตด้านปศุสัตว์ให้สูงขึ้น โดยปรับปรุงแบบและวิธีการเลี้ยงให้มีมาตรฐานตามหลักวิชาการ ทั้งรูปแบบของโรงเรือน ชนิด และประเภทของอาหารรวมถึงยาที่ใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมทั้งส่งเสริมการทำปศุสัตว์ชนิดอื่นๆ ที่มีมูลค่าสูงให้มากขึ้น โดยการสนับสนุนความรู้ เงินทุน เทคโนโลยีการผลิต และการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ปศุสัตว์ที่มีอัตราแลกเนื้อที่ดี มีโอกาสทางการตลาด และให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนสูง รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาการผลิตอาหารเสริมสำหรับปศุสัตว์จากวัตถุดิบในประเทศ

๕.๓.๖ สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรและผู้ประกอบการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น มาตรฐานอาหารปลอดภัย มาตรฐานฮาลาล เป็นต้น รวมทั้งการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน ลดภาระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบรับรอง เพื่อขยายการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๕.๓.๗ ส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยการสนับสนุนสิ่งจูงใจ เช่น สินเชื่อเงื่อนไขผ่อนปรนให้กับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการตลาดกลางสินค้าเกษตร เพื่อให้เกิดกลไกตลาดที่มีความเป็นธรรม และสนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรสามารถเข้ามาทำธุรกรรมในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า เป็นต้น

๕.๓.๘ ส่งเสริมภาคเอกชนและองค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมกันบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตรและอาหาร การเพิ่มมูลค่า และการจัดการด้านการตลาด ร่วมกับสถาบันเกษตรกร เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีช่องทางในการสร้างรายได้ที่เป็นธรรมและเหมาะสมเพิ่มขึ้น รวมถึงสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรแบบกลุ่มการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับและต่อยอดการแปรรูปสินค้าเกษตร

๕.๓.๙ สนับสนุนการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของภาคเกษตรที่เชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทานและสามารถตรวจสอบการเคลื่อนย้ายของสินค้า เพื่อลดความสูญเสียและต้นทุนตลอดห่วงโซ่อุปทานจากการเน่าเสียของสินค้าที่มีสาเหตุจากกระบวนการเก็บรักษาและระบบขนส่งสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน โดยพัฒนาระบบขนส่งที่มีการควบคุมอุณหภูมิ ระบบตรวจสอบย้อนกลับ และสนับสนุน

ให้ผู้ผลิตหรือสมาคมธุรกิจเฉพาะด้านเข้ามามีบทบาทในการจัดระบบการบริหารโลจิสติกส์ของภาคเกษตร ร่วมกับภาครัฐ รวมทั้งพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านการผลิตและตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

๕.๔ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๔.๑ พัฒนาระบบการสร้างหลักประกันด้านรายได้ของเกษตรกรให้มีความมั่นคง และให้ครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การปรับโครงสร้างการผลิตอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อสร้างความมั่นใจกับเกษตรกรในรายได้ขั้นต่ำที่สามารถยึดการเกษตรเป็นอาชีพได้อย่างมั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

๕.๔.๒ เร่งพัฒนาระบบประกันภัยพิบัติผลการเกษตร ให้สามารถคุ้มครองความเสี่ยงด้านการผลิตทางการเกษตรจากทุกภัยพิบัติให้กับเกษตรกรในทุกพื้นที่ โดยให้เกษตรกรมีส่วนรับผิดชอบชำระเบี้ยประกันตามความเสี่ยงของพื้นที่

๕.๔.๓ ส่งเสริมระบบการทำเกษตรแบบมีพันธสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักประกันทั้งทางด้านรายได้ให้กับเกษตรกรและความมั่นคงด้านวัตถุดิบแก่ภาคอุตสาหกรรม การเกษตร อาหาร และพลังงาน โดยให้ความสำคัญกับสถาบันและองค์กรเกษตรกร ในการเป็นคู่สัญญากับบริษัท และพัฒนาระบบการถ่ายทอดความรู้และข้อมูลสำหรับการสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง และกำหนดกลไกและมาตรการที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลให้เกษตรกรและผู้ประกอบการดำเนินงานร่วมกันบนพื้นฐานของการแบ่งปันประโยชน์อย่างเสมอภาค โปร่งใสและเป็นธรรม

๕.๔.๔ ยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยพัฒนาระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมเกษตรกรในทุกสาขาอาชีพ และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๕.๔.๕ สร้างแรงจูงใจให้เยาวชน หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ และแรงงานที่มีคุณภาพเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม เพื่อให้มีจิตสำนึก เห็นคุณค่าของอาชีพเกษตรและวิถีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น ด้วยการสนับสนุนองค์ความรู้อย่างครบวงจร การจัดหาที่ดินทำกิน สร้างโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน รวมทั้งสนับสนุนกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่อาชีพเกษตรกรรม และเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมการพัฒนาภาคเกษตรของเกษตรกรต้นแบบให้มากขึ้น

๕.๔.๖ พัฒนาสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาความรู้และความสามารถในการตลาดและการบริหารจัดการ ด้วยการศึกษาดูงานจากเกษตรกรหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จ และ การสนับสนุนสินเชื่อเงื่อนไขผ่อนปรนที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ภายใต้ระบบการควบคุมตรวจสอบที่รัดกุม รวมทั้งการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันเกษตรกรกับสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อร่วมวางแผนทางการพัฒนาภาคเกษตรกรรมตามพื้นฐานและความต้องการของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ

๕.๔.๗ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารที่มีต้นทุนต่ำ อันเป็นผลจากข้อตกลงการเปิดการค้าเสรี โดยสนับสนุนการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถให้เกษตรกรไทย สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้ตามมาตรฐาน พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยอาหารของสินค้าเกษตรและอาหารนำเข้า

เพื่อป้องกันสินค้านำเข้าที่มีคุณภาพไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหาร จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการปรับปรุงกระบวนการนำเข้าวัตถุดิบมาแปรรูปให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๕.๕ การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน
มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๕.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และมีการปลูกป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศที่จะเป็นฐานการผลิตด้านการเกษตรและอาหาร และใช้เป็นแหล่งช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

๕.๕.๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ วนเกษตร เป็นต้น โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย เพื่อสร้างความมั่นคง ความหลากหลาย การพึ่งพาตนเองและสามารถเข้าถึงด้านอาหารทุกครัวเรือนทั้งในเชิงของปริมาณ คุณภาพ โภชนาการ และความปลอดภัย โดยการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตผ่านเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และแหล่งความรู้ในพื้นที่

๕.๕.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้และการพัฒนาด้านอาหารศึกษาทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมผู้บริโภคที่เหมาะสมของบุคคลและชุมชน เพื่อให้มีพฤติกรรมผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตและการบริโภคที่เหมาะสมกับภาวะสุขภาพของแต่ละบุคคล โดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการสนับสนุนด้านอาหารศึกษา และเน้นการวิจัยและพัฒนาด้านอาหารในมิติต่างๆ ควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่ปลอดภัยและมีคุณค่าต่อการบริโภค

๕.๕.๔ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและการบริโภคที่เกื้อกูลกันในระดับชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน โดยมีเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง เช่น ตลาดท้องถิ่น ตลาดเกษตรกร เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ปริมาณผลผลิตมีตลาดรองรับมากขึ้น สามารถพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนและนำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็งมีศักยภาพในการผลิตและเข้าถึงอาหารและโภชนาการที่ดี รวมทั้งมีความรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง

๕.๕.๕ ส่งเสริมการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่ผลิตได้ในชุมชนและที่เหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน เช่น ไบโอดีเซล พลังงานความร้อนจากการเผาไม้ เศษวัสดุทางการเกษตร ก๊าซชีวภาพที่ได้จากการหมักมูลสัตว์ และเศษขยะอินทรีย์ เป็นต้น

๕.๕.๖ สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนภายในชุมชน โดยการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตพลังงานทดแทน ทั้งจากวัตถุดิบเหลือใช้จากครัวเรือนและการเกษตร อาทิ มูลสัตว์ ขยะฟาง แกลบ เศษไม้ ตลอดจนถ่ายทอดวิธีการดูแลรักษาและการซ่อมบำรุงให้แก่ชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการผลิตพลังงานทดแทน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระดับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดต้นทุนด้านพลังงาน รวมถึงลดมลภาวะแก่ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการผลิตพืชพลังงานทดแทนที่ไม่ใช่อาหารและมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เช่น สบู่ดำ เป็นต้น

๕.๕.๗ ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งด้านอาหารให้กับเกษตรกรและชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนบทบาทการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานภายในชุมชน เช่น ศูนย์พันธุ์ข้าวชุมชน โรงปุ๋ยชีวภาพปุ๋ยอินทรีย์ โรงสี และลานตาก เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตผลการเกษตรในชุมชน

๕.๖ การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๖.๑ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพลังงานจากพืชพลังงาน โดยการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชพลังงานที่เหมาะสมกับประเทศและให้ผลผลิตสูง และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น รวมทั้งศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตพลังงานจากพืช เพื่อให้สามารถผลิตพลังงานได้มากขึ้นในปริมาณพืชเท่ากัน ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพืชพลังงานอื่นที่ไม่ได้ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหาร เช่น สาหร่าย เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาภาวะขาดแคลนในพืชที่ใช้เป็นทั้งวัตถุดิบในการผลิตอาหารและพลังงาน

๕.๖.๒ จัดให้มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นทั้งอาหารและพลังงาน โดยให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหาร เช่น ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง และอ้อย เป็นต้น เพื่อให้มีการผลิตและการใช้อย่างเป็นระบบที่เชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน ไม่กระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ

๕.๖.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการใช้พลังงานชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตและบริการ เพื่อลดการพึ่งพาการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงจากการนำเข้าต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผลผลิตทางการเกษตรเกิดความมั่นคงและราคาสินค้าเกษตรมีเสถียรภาพ

๕.๖.๔ จัดให้มีกลไกในการกำกับดูแลโครงสร้างราคาของพลังงานชีวภาพ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างเสถียรภาพและความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงของการใช้พลังงานชีวภาพและศักยภาพการผลิตที่เหมาะสม โดยไม่กระทบต่อการผลิตอาหารของประเทศ

๕.๖.๕ ปลุกจิตสำนึกในการใช้พลังงานชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า โดยสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงประโยชน์และผลกระทบของการใช้พลังงานชีวภาพ

๕.๗ การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๗.๑ สนับสนุนบทบาทของเกษตรกร เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภาคเอกชน และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและวางแผนการผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศเชื่อมโยงกับกลไกการบริหารจัดการภาครัฐและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลาง เช่น สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นต้น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

๕.๗.๒ ปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ กระทรวงพลังงาน ให้มีการร่วมมือและบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อสนับสนุนการสร้าง ความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน รวมถึงเป็น ผู้ผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาการเกษตร อาหารและพลังงานให้สอดคล้องกับความต้องการในระดับชุมชน

ในพื้นที่และระดับประเทศ นอกจากนี้ กำหนดให้มีกลไกการประสานการทำงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร และตรวจสอบการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่

๕.๗.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงานตั้งแต่การผลิต การตลาดไปจนถึงการบริโภคให้มีความถูกต้อง สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย เพื่อใช้ในการวางแผน พัฒนา แก้ไขปัญหา และเตือนภัย โดยพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งพัฒนาการสร้าง ตัวชี้วัดการพึ่งพาตนเองด้านอาหารตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และ ระดับประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการ พึ่งพาตนเองด้านอาหาร และใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนนโยบายด้านการเกษตรในระยะต่อไป

๕.๗.๔ พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตรเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน อาทิ การเร่งรัดออกกฎระเบียบตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช โดยเฉพาะการคุ้มครองพันธุ์ พื้นเมืองและสิทธิชุมชน ให้ประชาชนและประเทศได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงฐานทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง เหมาะสม เป็นธรรม และมีความเป็นสากล ปรับปรุงพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้ รวมถึงการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของชาวต่างชาติ โดยให้มีการเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าคนไทย เพื่อให้เกิด การใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ คัดค้าน สนับสนุนให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบ เกษตรกรรมยั่งยืน การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ เพื่อให้เกิดการทำงานในเชิงระบบที่เป็น องค์กรรวม ต่อเนื่อง และมีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

๕.๗.๕ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี โดยเฉพาะ ประชาคมอาเซียน ในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ความร่วมมือในการผลิตการตลาด การจัดตั้งระบบ สำรองข้าวฉุกเฉิน ปรับปรุงกฎระเบียบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความมั่นคง ด้านอาหารและพลังงาน

ส่วนที่ ๓

บทที่ ๖

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่
การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

บทที่ ๖

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน

๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๗ ในปี ๒๕๓๕ จนถึงปี ๒๕๕๒ ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘๕ และสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมไว้ได้ โดยฐานะการคลังมีความแข็งแกร่งทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการจ้างงานและดุลบัญชีเดินสะพัดอยู่ในเกณฑ์ดีสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ขณะเดียวกันโครงสร้างการผลิตและบริการได้ปรับเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วยภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นดังจะเห็นได้จากสัดส่วนการผลิตของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เปลี่ยนจากร้อยละ ๑:๓:๖ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙) เป็น ๑:๔:๕ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๒) โดยมีผลของการพัฒนาด้านต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

๑.๑ ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสูงต่อระบบเศรษฐกิจแต่ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร โดยมีสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓๘.๑ ในปี ๒๕๔๒ เป็นร้อยละ ๔๐.๘ ในปี ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นผลมาจากการย้ายฐานการผลิตเพื่อการส่งออกของประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ใน ๔ กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ ปิโตรเลียม อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งมีสัดส่วนของการผลิตสูงถึงร้อยละ ๔๑.๘ ของภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด นอกจากนี้ สินค้าอุตสาหกรรมยังเป็นสินค้าส่งออกหลักของประเทศ โดยมีสัดส่วนกว่าร้อยละ ๗๕ ของการส่งออกรวมในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ อย่างไรก็ตาม ผลิตภาพการผลิตรวมของภาคอุตสาหกรรมยังอยู่ในระดับต่ำ โดยใน ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๑.๑ เท่านั้น

๑.๒ ภาคเกษตรนับเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเนื่องจากเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของคนส่วนใหญ่ในประเทศและเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรม ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศรวมทั้งการสะสมความรู้และภูมิปัญญาทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และการใช้ผลผลิตการเกษตรเป็นวัตถุดิบด้านอาหาร พลังงาน และวัสดุชีวภาพมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรยังมีการเติบโตน้อยกว่าภาคการผลิตอื่นโดยเปรียบเทียบ ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงจากร้อยละ ๑๐.๔ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ เป็นร้อยละ ๘.๙ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เนื่องจากภาคเกษตรไม่สามารถพัฒนาผลิตภาพการผลิตได้ทันต่อสภาพการแข่งขันในตลาดโลกที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องพึ่งพาการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญโดยไม่ได้ยกระดับการผลิตและแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเท่าที่ควร

๑.๓ ภาคบริการยังคงมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเศรษฐกิจ ตลอดจนช่วยลดการขาดดุลการค้า รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน แม้ว่าสัดส่วนผลิตภัณฑ์บริการจะลดลงอย่างต่อเนื่องภายหลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา โดยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ ภาคบริการมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ ๕๖.๓ และได้ลดลงเหลือร้อยละ ๔๙.๔ ในช่วงระยะ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ภาคบริการยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ของประเทศ โดยมีสัดส่วนแรงงานถึงร้อยละ ๔๕.๓ ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมดในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓๕.๕ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ การเพิ่มขึ้นของจำนวนแรงงานในภาคบริการสอดคล้องกับการลดลงของแรงงานในภาคการเกษตร ซึ่งส่งผลทำให้แรงงานในภาคบริการส่วนใหญ่ยังคงเป็นแรงงานระดับล่าง ดังนั้น สัดส่วนค่าตอบแทนแรงงานต่อมูลค่าเพิ่มของภาคบริการจึงค่อนข้างต่ำและผลิตภาพการผลิตโดยรวมหดตัวลงเฉลี่ยร้อยละ ๐.๙๔ ในช่วงระยะ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

๑.๔ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจในประเทศกับเศรษฐกิจต่างประเทศจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยเฉพาะกิจกรรมทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจมาโดยตลอด ทั้งนี้ การส่งออกของไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๕๑) แม้ว่าเริ่มขยายตัวลดลงในปี ๒๕๕๒ อันเป็นผลมาจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง แต่ประเทศไทยยังสามารถรักษาสัดส่วนการส่งออกในตลาดโลกที่ร้อยละ ๑.๑ ต่อเนื่องมาตลอดในช่วงปี ๒๕๔๙ ถึง ๒๕๕๑ ซึ่งส่งผลให้สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ ๘๔.๘ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ เป็นร้อยละ ๑๓๘.๔ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ โดยสินค้าอุตสาหกรรมยังเป็นสินค้าส่งออกหลัก และมีตลาดส่งออกสำคัญคือ ตลาดอาเซียน สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น

๑.๕ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังต้องพึ่งพิงการนำเข้าในสัดส่วนที่สูงเช่นกัน โดยอัตราส่วนการนำเข้าต่อการผลิตในประเทศของสินค้าและบริการเพิ่มจาก ๒:๑ ในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ เป็น ๔:๑ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ในขณะที่การพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปสูงถึงร้อยละ ๔๐ ของการนำเข้าทั้งหมด สำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย แต่จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง ทำให้บทบาทของการลงทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๔๑.๒ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ เป็นร้อยละ ๒๕.๖ ในปีช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ โดยสัดส่วนการลงทุนจากต่างประเทศลดลงจากร้อยละ ๒๒.๒ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี ๒๕๔๑ เป็นร้อยละ ๘.๐ ในปี ๒๕๕๒

๑.๖ ผลตอบแทนปัจจัยการผลิต เมื่อพิจารณาแนวโน้มการกระจายผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตพบว่า การกระจายผลตอบแทนของปัจจัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๐.๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นร้อยละ ๒๙.๔ และ ๒๘.๙ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ตามลำดับ ในขณะที่ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่ไม่ใช่แรงงาน เช่น ผลตอบแทนของทุน ผู้ประกอบการ และที่ดิน เป็นต้น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งช่องว่างของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติได้เพิ่มขึ้นจาก ๔๕.๙ พันล้านบาทหรือร้อยละ ๑.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี ๒๕๓๖ เป็น ๔๓๖.๐ พันล้านบาทหรือร้อยละ ๔.๓ ในปี ๒๕๕๓ ซึ่งสะท้อนถึงการนำกำไรจากการประกอบการภายในประเทศส่งกลับไปบริษัทแม่ในต่างประเทศเพิ่มขึ้นในช่วงที่ผ่านมา

๑.๗ เมื่อพิจารณาปัจจัยแวดล้อมและระบบการแข่งขันในปัจจุบันของไทย สถาบันการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สำคัญของโลกทั้งสถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) และเวิลด์ อีโคโนมิก ฟอรัม (World Economic Forum: WEF) มีข้อสรุปตรงกันว่าประเทศไทยยังมีความอ่อนแอด้านปัจจัยสนับสนุนในส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยตัวชี้วัดหลักด้านการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนา จำนวนสิทธิบัตร และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ยังเป็นข้อจำกัดต่อการนำเอาองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้นับสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศโดยรวม นอกจากนี้ หน่วยงานต่างๆ ภายใต้ระบบวิจัยของไทยยังขาดการบูรณาการในการทำงานระหว่างกัน รวมทั้งขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเชื่อมโยงการวิจัยระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน และการจัดการความเสี่ยงตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาในเชิงพาณิชย์ยังไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ได้เท่าที่ควร

๑.๘ สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ผ่านมา ภาครัฐมีบทบาทนำในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในระยะที่ผ่านมา มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ โดยมีสัดส่วนการขนส่งผู้โดยสารภายในประเทศทางถนนร้อยละ ๗๔ ทางรถไฟร้อยละ ๒๑ ที่เหลือเป็นทางอากาศร้อยละ ๕ สำหรับการขนส่งสินค้าในส่วนใหญ่เป็นการขนส่งทางถนนร้อยละ ๘๒ ทางน้ำร้อยละ ๑๕ และทางรถไฟร้อยละ ๓ ทั้งนี้ แม้ว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในระยะที่ผ่านมาจะประสบความสำเร็จในด้านปริมาณ แต่ยังคงพัฒนาด้านคุณภาพและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้มากขึ้น นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านการคลังตลอดจนกฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่บังคับใช้ไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานล่าช้าและเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ในขณะที่ความต้องการใช้พลังงานของประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นและต้องพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศจำนวนมาก โดยความต้องการใช้พลังงานของไทยมีมูลค่าสูงถึงปีละ ๑ ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ทั้งนี้ การผลิตพลังงานในประเทศยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นได้อย่างเพียงพอ โดยการผลิตพลังงานในประเทศสามารถตอบสนองความต้องการใช้ในประเทศได้เพียงร้อยละ ๕๐ เท่านั้น

๒ การประเมินความเสี่ยง

ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยงสำคัญหลายด้านซึ่งเป็นทั้งข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศหรือจุดอ่อนภายในประเทศที่จำเป็นต้องแก้ไขต่อไป ดังนั้น ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมและจัดการความเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้กระบวนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนมีความต่อเนื่อง โดยความเสี่ยงทางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทยมีดังนี้

๒.๑ เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวช้า เนื่องจากความไม่สมดุลของระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ เศรษฐกิจหลักยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาในภาคการคลังในภูมิภาคยุโรป ปัญหาเงินเฟ้อในภูมิภาคเอเชีย จากปัญหาที่แตกต่างกันทำให้แต่ละประเทศมีการดำเนินนโยบายที่ต่างกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การแก้ไขกฎระเบียบด้านการค้าจนนำไปสู่ลัทธิกีดกันทางการค้าและยกระดับการแข่งขันให้มีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยจำเป็นต้องเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขัน และกระตุ้นอุปสงค์ในประเทศเพื่อรองรับความเสี่ยงนี้

๒.๒ การเคลื่อนย้ายเงินทุนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนสูงและการดำเนินนโยบายการเงินมีความยากลำบากขึ้น ซึ่งสืบเนื่องจากการพัฒนาตลาดทุนโลก การสร้างนวัตกรรมใหม่ทางการเงิน ความเชื่อมโยงระหว่างระบบเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน ส่งผลให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนในระหว่างภูมิภาคต่างๆ ของโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และต้นทุนการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนทั้งในภาครัฐและเอกชนเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่การพัฒนาของตลาดทุนไทยยังไม่เพียงพอที่จะสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

๒.๓ ความเสี่ยงเชิงระบบของสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจโลกปี ๒๕๕๑ ยังไม่ได้รับการจัดการดูแลอย่างจริงจัง หากไม่ดำเนินการแก้ไขต่อไปอาจส่งผลกระทบรุนแรงในอนาคตด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับปรุงการกำกับดูแลสถาบันการเงินตามหลักเกณฑ์สากล Basel III ซึ่งจะมีการกำหนดมาตรการดำรงเงินกองทุนและสภาพคล่องของสถาบันการเงินที่เข้มงวดขึ้น จนอาจส่งผลให้สถาบันการเงินตลอดจนภาคธุรกิจมีต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น

๒.๔ การบริหารจัดการทางการคลังมีข้อจำกัดมากขึ้น แม้ว่าจะมีการตั้งเป้าหมายให้งบประมาณสมดุลในช่วงปลายแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ แต่ภาระงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ทั้งรายจ่ายทางการศึกษาและสาธารณสุข และรายจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นรายจ่ายประจำมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงทางการคลังที่เกิดจากการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณและการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังผ่านรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งอาจสร้างภาระต่องบประมาณในอนาคตและนำไปสู่ปัญหาความล้มเหลวทางเศรษฐกิจดังที่หลายประเทศเผชิญในปัจจุบัน

๒.๕ ผลิตภาพการผลิตในภาคการผลิตและบริการยังอยู่ในระดับต่ำทำให้ประเทศไทยไม่สามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยจากสถาบัน IMD และ WEF ในปี ๒๕๕๓ อยู่ที่อันดับ ๒๖ และอันดับ ๓๘ ตามลำดับ ซึ่งไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนักในระยะที่ผ่านมา โดยปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้แข่งขันได้และเติบโตอย่างยั่งยืนเป็นผลจากความอ่อนแอด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คุณภาพการบริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมถึงการพึ่งพาการส่งออก การนำเข้าสินค้าทุน-พลังงาน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสัดส่วนสูง จนทำให้เศรษฐกิจไทยได้รับอิทธิพลจากความผันผวนของปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญในช่วงที่ผ่านมา

๒.๖ บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกอื่นๆ เช่น ภาวะโลกร้อน สังคมผู้สูงอายุ กฎระเบียบและกติกาใหม่ๆ ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจที่มีความเข้มงวด และการเปิดเสรีการค้าการลงทุน ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยต้องปรับกระบวนการผลิตไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การยกระดับมาตรฐานการผลิตและการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจเพื่อรองรับสภาพการแข่งขันที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

๓

การสร้างภูมิคุ้มกัน

ผลการพัฒนาที่ผ่านมา ทุกภาคส่วนได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยที่หลากหลายและเข้มแข็ง ทำให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันและความพร้อมในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงที่ประเทศ

ไทยต้องเผชิญมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องเสริมสร้างจุดแข็งหรือภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ในภาคการผลิตและบริการ รวมทั้งพัฒนาภูมิคุ้มกันใหม่เพื่อรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และใช้โอกาสที่เอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน ดังนี้

๓.๑ การรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจโดยรวม เศรษฐกิจสามารถขยายตัวได้ตามศักยภาพรักษาระดับราคาและอัตราการจ้างงานให้เหมาะสมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจในประเทศ มีการกระจายรายได้และความมั่งคั่งในทุกภาคส่วนของระบบเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๓.๒ การรักษาเสถียรภาพทางการคลังและการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายการคลัง โดยมีฐานะการคลังที่แข็งแกร่ง มีเครื่องมือทางการคลังทั้งการจัดเก็บภาษีและการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาลและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเอกชน

๓.๓ การสร้างระบบการเงินที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยตลาดเงินและตลาดทุนมีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพ เร่งดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ ๒ และแผนพัฒนาตลาดทุนเพื่อให้ตลาดเงินและตลาดทุนเป็นแหล่งสนับสนุนเงินทุนและการให้บริการทางการเงินแก่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกประเทศได้

๓.๔ การปรับโครงสร้างการผลิตสู่การใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ประโยชน์จากศักยภาพที่ประเทศไทยมีอยู่โดยเฉพาะภาคเกษตร บริการ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการสนับสนุนการใช้พลังงานสะอาด ภายใต้กฎหมาย กฎ ระเบียบ และสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในทิศทางดังกล่าว รวมทั้งการสร้างระบบการแข่งขันที่เท่าเทียมและเป็นธรรม ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๓.๕ การใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกประเทศได้ อย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกประเทศ เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดหลักและตลาดเกิดใหม่ การปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ และกติกา ระหว่างประเทศ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สามารถส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตหรือวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนไทย ซึ่งประเทศไทยควรใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกัน ควรเตรียมความพร้อมรองรับและบรรเทาผลกระทบทางลบจากการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของปัจจัยภายนอกด้วย เช่นเดียวกัน

๔

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๔.๑.๒ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างระบบการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม

๔.๑.๓ เพื่อให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคอาเซียน

๔.๒ เป้าหมาย

๔.๒.๑ เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๑) เศรษฐกิจขยายตัวอย่างเหมาะสมและมีเสถียรภาพ และอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๓.๕ ต่อปี

๒) ผลภาพการผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี

๓) เพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคบริการให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และมีมูลค่าสูง

๔) พัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์ให้มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี

๔.๒.๒ เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดย IMD เป็นอันดับ ๑๖ ของโลกและเพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น ๑ ใน ๑๐ ของโลก

๔.๒.๓ เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยมีสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น ๗๐:๓๐

๔.๒.๔ ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ และเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางเป็นร้อยละ ๕

๔.๒.๕ เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๙ ลดสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ และลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ ๒

๔.๓ ดัชนีชี้วัด

๔.๓.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๔.๓.๒ อัตราเงินเฟ้อ

๔.๓.๓ ผลภาพการผลิตรวม

๔.๓.๔ สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตร อุตสาหกรรม และบริการต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๔.๓.๕ อัตราการขยายตัวของสินค้าและบริการสร้างสรรค์

๔.๓.๖ อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศที่จัดทำโดย IMD และอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจโดยธนาคารโลก

๔.๓.๗ สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐ

๔.๓.๘ สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและสัดส่วนการขนส่งทางราง

๔.๓.๙ สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย สัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศต่อการใช้พลังงานทั้งหมด และความเข้มการใช้พลังงาน

๕ แนวทางการพัฒนา

ผลการพัฒนาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยยังต้องพึ่งพิงและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกประเทศมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจของไทยยังมีความอ่อนแอด้านปัจจัยสนับสนุนในส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คุณภาพการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ดีอยู่แล้ว แต่ยังไม่เพียงพอที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนไปอย่างมั่นคงภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาในระยะต่อไปจะต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยใช้ปัญญา ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อน ภายใต้การสร้างปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม พร้อมทั้งใช้โอกาสจากปัจจัยภายนอกให้เกิดประโยชน์กับประเทศได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศเมื่อเกิดความผันผวนจากปัจจัยภายนอกประเทศ รวมทั้งจะต้องสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในประเทศเป็นสำคัญ

๕.๑ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๑.๑ ปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชีย แอฟริกา และเศรษฐกิจภายในประเทศ โดย

๑) เสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการตลาดและการกระจายผลผลิตไปสู่ตลาดเอเชียและแอฟริกา โดยส่งเสริมภาคเอกชนในการกระจายตลาดสินค้าไปสู่ตลาดใหม่ที่มีศักยภาพทั้งตลาดเอเชียและแอฟริกา และกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งระดับทวีปและพหุภาคี สร้างโอกาสทางการตลาดและดูแลรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร เชื่อมโยงการกระจายผลผลิตจากแหล่งผลิตไปยังผู้บริโภค รวมทั้งพัฒนาการให้บริการของกิจการคลังสินค้า โซโล และห้องเย็น ตลอดจนพัฒนาสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าของตนเองที่เน้นคุณภาพและมาตรฐานมีการวางระบบการขายและกระจายสินค้าอย่างครบวงจร ด้วยการสนับสนุนการใช้กลไกการประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐในต่างประเทศ

๒) พัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดใหม่ โดยศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในเชิงลึกของผู้บริโภคในตลาดเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภครายได้ปานกลางในจีนและอินเดียที่มีแนวโน้มจะเป็นกำลังซื้อหลักของประเทศ ศึกษากฎระเบียบและมาตรการที่มีใช้ภาชีรูปแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่เอื้อประโยชน์และเป็นอุปสรรคในการส่งออกของไทยไปยังตลาดใหม่ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและกระตุ้นผู้ประกอบการไทยให้นำมาตรฐานสากลมาใช้ในการผลิต ตลอดจนมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการเพื่อพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมและบริการสร้างสรรค์มากขึ้น

๓) เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว พร้อมทั้งวางแผนทางป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยสนับสนุนภาคธุรกิจให้ใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าและการลงทุนที่มีผลบังคับใช้แล้ว ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงการค้าเสรีต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับกฎ ระเบียบมาตรฐานต่างๆ รวมทั้งบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ส่งผลต่อความต้องการของตลาดในอนาคต พร้อมทั้งกำหนดแนวทางป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นและมาตรการการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ

๔) ส่งเสริมการลงทุนที่ยั่งยืนและสร้างความสมดุลของการเจริญเติบโตในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน และสร้างแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมฐานปัญญาและความรู้ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเทคโนโลยีการลดคาร์บอน

๕) ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจไทยให้สามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สร้างและพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ ส่งเสริมการยกระดับองค์ความรู้และทักษะผู้ประกอบการทั้งด้านการผลิต การตลาด และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการบริหารธุรกิจอย่างมีธรรมาภิบาล นอกจากนี้ จะต้องมีการมาตรการทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการต่อยอด ประคอง หรือปรับปรุงธุรกิจได้

๕.๑.๒ ปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดย

๑) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมให้กับธุรกิจ ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการพัฒนาสินค้าและบริการ และส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ โดยอาศัยความได้เปรียบของทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนสามารถรองรับการเปิดเสรีทางการค้าและกระแสความต้องการของตลาดโลก ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจบริการโลจิสติกส์ ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจการจัดประชุมและแสดงนิทรรศการนานาชาติ เป็นต้น

๒) ขยายฐานการผลิตและการตลาดของภาคธุรกิจบริการที่มีศักยภาพออกสู่ตลาดต่างประเทศ โดยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่การผลิตและบริการ สนับสนุนมาตรการด้านการเงินและภาษีให้ทัดเทียมกับประเทศคู่แข่ง ส่งเสริมการค้าและบุกเบิกตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตลาดต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการขยายตลาดของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพของไทย พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีทักษะการบริหารและความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ และพัฒนามาตรฐานธุรกิจและวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๓) พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุนในภาคบริการทั้งในประเทศและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาคบริการ โดยปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาระบบฐานข้อมูลภาคบริการโดยรวมของประเทศและข้อมูลเชิงลึกในสาขาบริการที่มีศักยภาพ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และสิทธิประโยชน์ให้เอื้อต่อการลงทุน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกอบธุรกิจ ส่งเสริมธุรกิจบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ

๔) **ฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด** โดยการฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เสื่อมโทรม พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และกระแสดemand ของตลาดโลก เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดรูปแบบใหม่ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าและขยายไปยังตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ

๕) **บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน** โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสมดุลและความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอ และบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสาขาการผลิตและบริการอื่นๆ

๖) **เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และบุคลากรภาครัฐ** เพื่อร่วมกันพัฒนาและเชื่อมโยงกับสาขาการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตามกฎระเบียบใหม่ของโลก

๕.๑.๓ พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย

๑) **สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ** ที่มีการเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันอย่างมีทิศทางที่ชัดเจนของธุรกิจสร้างสรรค์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนในการผลิตสินค้าและบริการ การจัดจำหน่าย และการดำเนินกิจกรรมเชิงพาณิชย์ และส่งเสริมการแข่งขันของธุรกิจที่เป็นธรรมเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าและบริการที่สูงขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการปรับบทบาทของสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของธุรกิจสร้างสรรค์

๒) **ส่งเสริมการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์** โดยการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านต่างๆ ของพื้นที่หรือเมืองทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ทรัพยากรมนุษย์ กฎระเบียบ การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจสร้างสรรค์ที่มีการสร้างสรรค์สินค้าและบริการใหม่ๆ ที่มีเอกลักษณ์และสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่หรือเมือง สามารถดึงดูดการลงทุนของธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาในพื้นที่หรือเมือง รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาวะที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พื้นที่สาธารณะรูปแบบต่างๆ การจัดกิจกรรม และงานแสดงสินค้าและบริการสร้างสรรค์ เพื่อเป็นช่องทางหรือเวทีในการพัฒนาและแสดงออก ของนักคิดและนักสร้างสรรค์สาขาต่างๆ

๓) **เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา** โดยพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของผู้ประกอบการธุรกิจโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และบุคลากรสร้างสรรค์ที่สำคัญในธุรกิจต่างๆ ของห่วงโซ่

อุปทานของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้งด้านการออกแบบ การวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม การบริหารจัดการธุรกิจ เทคโนโลยี และการตลาด โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและร่วมสมัยเป็นพื้นฐาน ผสมผสานการใช้เทคโนโลยี เพื่อสร้างความแตกต่างและความโดดเด่นของสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจสร้างสรรค์ให้สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมภายในและภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสนับสนุนการศึกษาวิจัยในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเร่งพัฒนาฐานข้อมูลเชิงลึกของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สาขาต่างๆ

๔) พัฒนาระบบการเงินเพื่อสนับสนุนการลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดหาหรืออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนที่เหมาะสมสำหรับธุรกิจสร้างสรรค์ที่ยังขาดแคลนเงินลงทุน เช่น กองทุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กองทุน และสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ที่มีความประสงค์จะดำเนินธุรกิจสร้างสรรค์สามารถก่อตั้ง ดำเนินกิจการ และพัฒนาธุรกิจได้

๕) ส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจสร้างสรรค์ โดยสร้างความตื่นตัวและความตระหนักของธุรกิจและทุกภาคส่วนถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญาที่มีต่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม ต่อยอดการเติบโตของธุรกิจยกระดับมาตรฐานของสินค้าและบริการ และเร่งรัดการลดขั้นตอนและความซับซ้อนในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจสร้างสรรค์ในการครอบครองทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดมากขึ้น รวมทั้งบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการละเมิดทรัพย์สินปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑.๔ พัฒนาภาคเกษตร บนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านการเกษตร เช่น ระบบโลจิสติกส์ของภาคเกษตร เป็นต้น

๕.๑.๕ พัฒนาภาคอุตสาหกรรม ที่มุ่งการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและยั่งยืนด้วยการมุ่งเน้นการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดย

๑) พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและพื้นที่พลังงานสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุตสาหกรรมหลักของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้าง ความตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันของอุตสาหกรรมและชุมชน และส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษาและภาครัฐร่วมกันพัฒนาตั้งแต่การกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนา มาตรฐานขององค์ประกอบที่จำเป็นของอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ กำหนดมาตรการการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ไปจนถึงการมีศูนย์เฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ กำหนดมาตรการให้ภาคเอกชนลงทุนเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน และภาครัฐในรูปแบบการสนับสนุนกิจการเพื่อสังคม รวมทั้งเตรียมพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจหลักแห่งใหม่ โดยการกำหนดเขตพื้นที่สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละพื้นที่ให้มีขนาดที่เหมาะสมสอดคล้องกับขนาดของชุมชนและขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และจัดทำข้อมูลขีดความสามารถการรองรับมลพิษของพื้นที่เพื่อเป็นเกณฑ์กำกับการพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความสมดุลกับพื้นที่และชุมชน

๒) พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป บนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าและยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล และสร้างโอกาสทางการตลาดจากความต้องการอาหารที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรโลก โดยสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มพัฒนาในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ สร้างเครือข่ายความร่วมมือและเชื่อมโยงการผลิตกับวิสาหกิจหรือธุรกิจอื่นๆ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านการผลิตและแปรรูปสินค้า

๓) เพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพภาคอุตสาหกรรม โดยการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการผลิต สนับสนุนการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการสร้างคุณค่าสินค้าอุตสาหกรรม รวมทั้งประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสถาบันเฉพาะทางในการฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะ มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และองค์ความรู้

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงการผลิตภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กับอุตสาหกรรมท้องถิ่น และกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค โดยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กับภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ผ่านระบบห่วงโซ่อุปทาน และเน้นการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ควบคู่ไปกับการจับคู่ทางธุรกิจเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมกัน

๕.๒ การพัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๒.๑ พัฒนาระบบปัจจัยการผลิต ให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดย

๑) พัฒนาลาดเงินและตลาดทุนให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ และเป็นช่องทางการออมเงินของประชาชน โดย

(๑) พัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบรักษาความปลอดภัยที่เอื้อต่อการให้บริการและพัฒนาบุคลากรในภาคการเงิน สนับสนุนการให้บริการทางการเงินด้วยช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ควรเร่งรัดดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่สอง และแผนพัฒนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมทั้งการปฏิรูประบบกำกับดูแลและพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินให้มีความเข้มงวดและครอบคลุมมากขึ้น

(๒) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างเท่าเทียมด้วยต้นทุนที่เหมาะสม โดยกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ให้เอื้อต่อการให้บริการประชาชนและธุรกิจอย่างทั่วถึงภายใต้การบริหารความเสี่ยงที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการรายใหม่ และกลุ่มผู้มีรายได้น้อย รวมทั้งให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐเข้ามาเติมเต็มช่องว่างการให้บริการของสถาบันการเงินเอกชน และควรเพิ่มบทบาทของธุรกิจร่วมลงทุน แพลตฟอร์ม และกลไกอื่นๆ ให้มากขึ้น

(๓) เพิ่มศักยภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานราก โดยสนับสนุนและพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงานขององค์กรการเงินชุมชนและสหกรณ์ทุกระดับ สร้างความเข้มแข็ง ยกระดับมาตรฐานการดำเนินงาน สร้างกลไกเชื่อมโยงเงินทุนระหว่างกลุ่มการเงินและกลุ่มการเงินกับสถาบันการเงิน เพื่อให้เป็นแหล่งสนับสนุนเงินทุนและเป็นกลไกสำคัญในการปลุกฝังนิสัยการออมเงินและการบริหารจัดการด้านการเงินในระดับครัวเรือน

(๔) **สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน** เพื่อสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และส่งเสริมการออมโดยเฉพาะภาคครัวเรือน ส่งเสริมให้องค์กรนายจ้างและสถาบันการเงินมีหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงินทั้งด้านการออม การลงทุน การบริหารความเสี่ยง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล สนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสร้างความเข้าใจถึงความเสี่ยงของเงินกู้ในระบบ

๒) พัฒนากำลังแรงงานและตลาดแรงงานให้สอดคล้องกับภาคการผลิตและบริการ โดย

(๑) เพิ่มขีดความสามารถของผู้จบการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของสาขาเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

(๒) ยกระดับคุณภาพกำลังแรงงานโดยการดำเนินการร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาและการฝึกอบรมในการต่อยอดความรู้ความสามารถให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อเพิ่มผลิตภาพกำลังแรงงานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ควบคุมการสนับสนุนการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและระบบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่มีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ มาตรฐานอาชีพและค่าตอบแทนที่เป็นไปตามความสามารถและสมรรถนะของกำลังแรงงาน

(๓) จัดทำฐานข้อมูลแรงงานแห่งชาติเพื่อเป็นศูนย์รวมของข้อมูลตลาดแรงงานไทยทั้งในด้านกำลังแรงงานและความต้องการจำแนกตามรายสาขาเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา และคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งข้อมูลแรงงานข้ามชาติที่เป็นระบบ เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่ใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างกำลังแรงงานกับความต้องการในตลาดแรงงาน รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายแรงงาน เพื่อให้กำลังแรงงานได้ทำงานตามศักยภาพและขีดความสามารถซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นของกำลังแรงงาน

๕.๒.๒ พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ที่เน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ ทรัพย์สินทางปัญญา วิจัยและพัฒนา ไปต่อยอด ถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน โดย

๑) สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการผลิต

(๑) ปฏิรูประบบการให้สิ่งจูงใจทั้งด้านการเงินการคลังและอื่นๆ โดยลดขั้นตอนปฏิบัติในกระบวนการให้สิทธิประโยชน์ให้มีความคล่องตัวเอื้อต่อการปฏิบัติจริง เพิ่มมาตรการจูงใจทั้งด้านการเงิน การคลัง และอื่นๆ ในรูปการร่วมทุนหรือการจัดตั้งกองทุนวิจัยร่วมภาครัฐและเอกชน ให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาเทคโนโลยี และปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยและพัฒนา และการใช้ประโยชน์ รวมทั้งใช้กลไกการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนา และสร้างตลาดรองรับธุรกิจเทคโนโลยีเกิดใหม่ โดยให้กำหนดแนวทางเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

(๒) สร้างมาตรการส่งเสริมโครงการลงทุนวิจัยและพัฒนาขนาดใหญ่ในสาขาที่เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และมาตรการดูดซับเทคโนโลยีจากการลงทุนตรงจากต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อนำทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มาตรฐานสากลเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมระบบทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สร้างกลไกสนับสนุนการจดสิทธิบัตรในต่างประเทศ สร้างระบบการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงสิทธิในการครอบครองลิขสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์ที่จดสิทธิบัตรในต่างประเทศ

(๓) ปรับระบบบริหารจัดการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ โดยมีระบบการประสานและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติทั้งในภาครัฐและเอกชนอย่างมีบูรณาการ และมีระบบติดตามประเมินผลการทำงานที่เป็นรูปธรรม

๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้ทั่วถึงและเพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในลักษณะของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดย

(๑) เร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะ สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ อย่างเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการ หรือสนับสนุนให้ภาคเอกชนและนักลงทุนต่างประเทศจัดตั้งศูนย์วิจัยในประเทศไทย

(๒) ส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์และชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงและร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ภาคการผลิตและชุมชน เครือข่ายวิสาหกิจต่างๆ และสมาคมและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ จัดการความเสี่ยงและผลประโยชน์ที่ชัดเจน รวมทั้งสร้างกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่เป็นระบบ โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง กับสถาบันการศึกษา สถาบันเฉพาะทางต่างๆ ภาคเอกชน และชุมชน ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจัดทำและพัฒนาแผนวิจัย บุคลากรวิจัย แหล่งทุนวิจัย การบริหารจัดการความรู้ และการจัดทำฐานข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกัน โดยมีดัชนีชี้วัดการประเมินนโยบายวิจัยและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ชัดเจนเพื่อช่วยให้ระบบการวิจัยของประเทศไทยมีประสิทธิภาพ

(๓) ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมที่มีบูรณาการระหว่างการเรียนรู้กับการทำงานจริงในสถานประกอบการ สนับสนุนนักเรียนทุนและผู้มีความสามารถพิเศษ พัฒนาครูวิทยาศาสตร์ รูปแบบและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และสร้างความตระหนักของประชาชนให้เรียนรู้ คิด และทำอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

๕.๒.๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ โดย

๑) ผลักดันการพัฒนาการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งไปสู่การขนส่งในรูปแบบอื่น ๆ ที่มีต้นทุนการขนส่งต่อหน่วยต่ำและมีการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบที่เชื่อมโยงการขนส่งทางถนน ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศในลักษณะบูรณาการทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการขนส่งสินค้าสู่สากลทั้งด้านความเร็ว ความปลอดภัย และความตรงต่อเวลารวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้กรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค และพัฒนาระบบบริหารจัดการรวบรวมและกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนระบบโลจิสติกส์ของประเทศในภาพรวม

๒) ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการโลจิสติกส์ โดยผลิตบุคลากรด้านโลจิสติกส์ที่มีความเป็นมืออาชีพ พัฒนาระบบและบริหารเครือข่ายธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการวิจัย พัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนาโลจิสติกส์และยกระดับประสิทธิภาพของกระบวนการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดน เช่น พัฒนาระบบ National Single Window ศูนย์กระจายสินค้า และด้านการค้าชายแดน

เป็นต้น รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขนส่งและกำหนดบทบาทของท่าอากาศยานและท่าเรือหลักของประเทศ เพื่อลดต้นทุนการขนส่งสินค้าและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

๓) พัฒนาระบบขนส่งทางรถไฟ โดยปรับปรุงทางรถไฟและจุดตัดระหว่างโครงข่ายรถไฟและโครงข่ายถนนเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการให้บริการ ก่อสร้างทางคู่ในเส้นทางรถไฟสายหลัก และจัดการจักรและล้อเลื่อน รวมทั้งปรับปรุงระบบอาณัติสัญญาณให้มีความทันสมัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อมโยงสู่เมืองต่างๆ ในภูมิภาคและกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการของการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและดำเนินงานในอนาคต

๔) ปรับปรุงพัฒนาโครงข่ายขนส่งมวลชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีความทันสมัยครอบคลุมพื้นที่บริการเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยก่อสร้างโครงข่ายระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน และเพิ่มประสิทธิภาพรถโดยสารสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเดินทางจากรถยนต์ส่วนบุคคลเป็นระบบขนส่งสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม การปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการรถโดยสารสาธารณะในภูมิภาค รวมทั้งการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการระบบขนส่งสาธารณะทั้งระบบเพื่อให้การบริการมีคุณภาพ มาตรฐาน และเป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการ

๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย โดยพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้การสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงหรือบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศบนพื้นฐานของการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกันและพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐผ่านโครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข การเกษตร และส่งเสริมให้ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากบริการสื่อสารความเร็วสูงและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาเนื้อหาสาระและโปรแกรมประยุกต์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๖) พัฒนาศักยภาพการให้บริการน้ำอุปโภคบริโภคทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่มีมาตรฐานสากลครอบคลุมทั้งในเขตเมืองและพื้นที่ชนบท โดยผลักดันให้เมืองครั้งกำกับดูแลค่าบริการทั้งด้านน้ำดิบและน้ำอุปโภคบริโภคที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสมและเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อประยุกต์ใช้ในการวางแผนและบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภคของประเทศ

๕.๒.๔ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดย

๑) ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก โดยกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคขนส่ง โดยเฉพาะเชื้อเพลิงชีวภาพและชีวมวล เช่น แก๊สโซฮอลล์ ไบโอดีเซล ชยะและมูลสัตว์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานทางเลือกในอนาคตให้กับประชาชน

๒) จัดหาพลังงานเพื่อความมั่นคงและเน้นการกระจายชนิดของเชื้อเพลิง โดยสนับสนุนการลงทุนด้านพลังงานที่ใช้เชื้อเพลิงที่มีความหลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชนไทยมีบทบาทการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานมากขึ้น และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการด้านพลังงานอย่างโปร่งใส

๓) กำกับดูแลกิจการพลังงานให้มีราคาที่เหมาะสม มีเสถียรภาพ และเป็นธรรมต่อผู้ใช้และผู้จัดหาพลังงาน โดยกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานที่สะท้อนต้นทุนที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม และกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานทดแทนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนของประเทศ ควบคู่กับการพิจารณาต้นทุนการผลิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน และมีราคาที่เป็นธรรมทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

๔) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิตพลังงานจากแหล่งธรรมชาติ เพื่อทดแทนเชื้อเพลิงจากฟอสซิล เช่น พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำ และสิ่งเหลือใช้ต่างๆ เป็นต้น ควบคู่กับกำหนดมาตรการส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัย สนับสนุนเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การผลิตพลังงานจากแหล่งธรรมชาติอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุกระดับ โดยสร้างแรงจูงใจในการลดการใช้พลังงาน และดำเนินมาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตั้งแต่ระดับบุคคล ครัวเรือน ชุมชน องค์กร และประเทศ การใช้มาตรการผังเมืองโดยเฉพาะในเมืองใหญ่และเมืองอุตสาหกรรมเพื่อการอนุรักษ์และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในภาคการผลิตที่ก่อให้เกิดการประหยัดและใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า ตลอดจนพัฒนาสินค้าประเภทอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในระดับครัวเรือนที่จะนำไปสู่การลดการใช้พลังงานในภาพรวม

๕.๒.๕ ปฏิรูปกฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ในด้านต่างๆ โดย

๑) การประกอบธุรกิจการค้า การลงทุน โดยเร่งปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบและสิทธิประโยชน์ เพื่อลดอุปสรรคและขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจการค้าและการลงทุนทั้งในและนอกประเทศ และเอื้อต่อการลงทุนที่เน้นการใช้องค์ความรู้ วิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งผลักดันให้มีการประกาศใช้กฎหมายใหม่ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค

๒) การผลิตและบริการ โดยทบทวน ปรับปรุง และตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ และสิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเมือง เขต และนิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงสินเชื่อ การประกันความเสี่ยงในภาคการค้าการลงทุน การเข้าสู่ตลาด และการทำวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ดึงดูดบริษัทข้ามชาติหรือนักลงทุนจากต่างประเทศให้ร่วมลงทุนกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการขนาดย่อมที่มีศักยภาพในการพัฒนาสินค้าบริการเชิงสร้างสรรค์ และดึงดูดแรงงานที่มีฝีมือให้เข้ามาทำงานในประเทศ

๓) การสื่อสารและโทรคมนาคม โดยทบทวนและปรับปรุง ระเบียบ ให้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น การจัดตั้งองค์กรและกฎเกณฑ์ด้านเทคนิคเกี่ยวกับการสื่อสารโทรคมนาคม ข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบการสื่อสารระหว่างประเทศใหม่ และข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการและอุปกรณ์โทรคมนาคม เป็นต้น

๔) การเงินและการคลัง โดยเฉพาะกฎหมายที่สนับสนุนการพัฒนาของตลาดทุน การส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการทางการเงิน การกำกับดูแลสถาบันการเงิน และการคุ้มครองนักลงทุน และกฎหมาย กฎระเบียบอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ ๒ และแผนพัฒนาตลาดทุนไทย รวมทั้งการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเงินการคลังของภาครัฐ

๕) การเสริมสร้างให้มีการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยการสร้างกระบวนการตรวจสอบให้เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อตอบสนองต่อกระแสเรียกร้องความรับผิดชอบต่อสังคมและมาตรการระหว่างประเทศ

๖) การสร้างบรรทัดฐานการบังคับใช้กฎหมายของผู้ปฏิบัติให้มีความเป็นเอกภาพ และเสมอภาค โดยมีกระบวนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อพิทักษ์และป้องกันการละเมิด ให้เหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคม และความตกลงระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

๗) การเร่งรัดการพัฒนาบุคลากรด้านกฎหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายให้มีศักยภาพสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

๔.๓ การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๓.๑ การบริหารจัดการด้านการเงิน โดย

๑) ดำเนินนโยบายการเงินที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อมและ ทันท่วงทีทั้งทางด้านการรักษาเสถียรภาพของราคา การรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน โดยรวม รวมถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสื่อสารให้สาธารณะทราบถึงเป้าหมายและเหตุผลของ การดำเนินนโยบายเพื่อสร้างความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความมีวินัยในการดำเนินนโยบายการเงิน

๒) เพิ่มบทบาทตลาดทุนในระบบเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาค การเงินโลกและยกระดับตลาดทุนให้ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค โดยการขยายฐานผู้ลงทุน สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในตลาดทุน เพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ พัฒนาขีดความสามารถของ บุคลากรในตลาดทุน และเร่งพัฒนาความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาค ตลอดจนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นช่องทางการออมและ การลงทุนในตราสารทุนและตราสารหนี้

๓) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน โดยการปรับปรุงกฎหมาย ภาษี กฎระเบียบ การกำกับดูแล และการบันทึกบัญชี ให้รองรับบรรยากาศของการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล เช่น ปรับปรุงระบบภาษีให้มีความเป็นธรรมและสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุน ปฏิรูประบบกำกับดูแลให้มีความชัดเจน โปร่งใส ครอบคลุมความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อระบบการเงินและระบบ เศรษฐกิจโดยรวม และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงความพร้อมของสถาบันการเงินและระบบ การเงินในประเทศ

๔) พัฒนากลไกการเฝ้าระวังความผันผวนทางเศรษฐกิจและพัฒนาระบบเตือนภัย แบบองค์รวม ครอบคลุมความเสี่ยงในทุกด้าน เช่น ความเสี่ยงต่อระบบสถาบันการเงิน ความเสี่ยงทางการคลัง ความเสี่ยงต่อภาคการผลิตและบริการที่มีความสำคัญต่อประเทศ เป็นต้น โดยเชื่อมโยงระบบข้อมูล พัฒนา ฐานข้อมูล และการนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เชิงลึกร่วมกัน

๕) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุนระหว่างประเทศ โดยปรับปรุง กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการนำเงินทุนจากต่างประเทศไปใช้ประโยชน์และการนำเงินไปลงทุนใน ต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการเงินทุนสำรองระหว่างประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยศึกษาความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของการจัดตั้งกองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ การสนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจที่มี ศักยภาพจัดตั้งกองทุนโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ควรเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลเงินทุนไหลเข้า ระยะสั้น พัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และส่งเสริมให้ ภาคเอกชนใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดังกล่าว

๖) เพิ่มบทบาทของสกุลเงินเอเชียในตลาดระหว่างประเทศ โดยพัฒนาตลาด พันธบัตรเอเชียให้มีขนาดใหญ่และมีสภาพคล่องมากขึ้น ส่งเสริมให้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนด้วยเงินสกุลเอเชีย ที่มีศักยภาพ เพื่อนำไปสู่การเป็นเงินสกุลกลางสำหรับการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

๗) รักษาระดับการออมและการลงทุนของประเทศให้เหมาะสมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ และอยู่ในระดับที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากวิกฤตในอนาคตได้ โดยส่งเสริมการออมระยะยาว กำหนดระดับการลงทุนในภาพรวม และจัดลำดับความสำคัญของสาขาการลงทุนที่เหมาะสมและเสนอมาตรการจูงใจเพื่อสนับสนุนการลงทุนในสาขาการลงทุนที่มีความสำคัญสูง

๔.๓.๒ บริหารจัดการด้านการคลัง โดย

๑) ปรับปรุงระบบการจัดเก็บรายได้ของประเทศ โดยปรับโครงสร้างและทบทวนอัตราการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยเฉพาะการปรับลดหรือให้แรงจูงใจทางด้านภาษีแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และผู้ประกอบการรายใหม่หรือรายย่อย ปรับปรุงฐานการจัดเก็บและอัตราภาษีสรรพสามิตให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ ทบทวนค่าลดหย่อนและการยกเว้นภาษีให้เหมาะสม ขยายฐานภาษีโดยการให้ผู้อยู่นอกระบบภาษีเข้ามาอยู่ในระบบภาษียากขึ้น ตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดเก็บ รวมถึงเพิ่มรายได้อื่นที่ไม่ใช่ภาษี เช่น รายได้จากทรัพย์สินของรัฐ และปรับการส่งรายได้ของรัฐวิสาหกิจ รวมถึงเร่งรัดการนำภาษีใหม่ๆ ที่จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เช่น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีทรัพย์สิน และภาษีสิ่งแวดล้อม

๒) เพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรและการบริหารงบประมาณ โดยจัดลำดับความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนามีลำดับความสำคัญสูงในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนและกระตุ้นการขยายตัวของเศรษฐกิจ รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตและสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต และมีการวัดประสิทธิผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เพิ่มเติมจากการวัดประสิทธิภาพทางด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ

๓) ป้องกันความเสี่ยงทางการคลัง โดยพิจารณาความเสี่ยงทางการคลังให้ครอบคลุมการคลังภาคสาธารณะให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งด้านข้อมูลการคลังรัฐบาลซึ่งรวมเงินนอกงบประมาณและกองทุนนอกงบประมาณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ รวมถึงภาระทางการคลังที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อจะได้รับรู้ถึงสถานะทางการคลังที่แท้จริงของภาครัฐ

๔) พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ โดยพัฒนาระบบการบริหารจัดการและบริหารความเสี่ยงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้มีความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งเร่งปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลการดำเนินงานและการลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่มีสถานะเป็นบริษัทมหาชนให้มีความชัดเจนและสามารถดำเนินกิจการได้อย่างคล่องตัวและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการแข่งขันทางธุรกิจ

๕) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐเพิ่มขึ้น โดยปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนากลไกและรูปแบบการให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะอื่น เช่น ด้านการศึกษาและสาธารณสุข เป็นต้น โดยพิจารณารูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของกิจการประเภทต่าง ๆ รวมทั้งยึดหลักความโปร่งใสในการดำเนินการและมีการกระจายความเสี่ยงที่ชัดเจนและเป็นธรรมระหว่างภาครัฐและเอกชน

๖) เสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาแหล่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพึ่งพิงรายได้ที่จัดเก็บได้เองให้มากกว่าเงินอุดหนุนจากรัฐบาลด้วยการพัฒนาฐานรายได้ทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่ภาษี และแบ่งแยก

ส่วนที่ ๓

บทที่ ๗

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับ
ประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจและสังคม

บทที่ ๗

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศทางด้านเศรษฐกิจโดยต้องเร่งรัดการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ การขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยจะต้องใช้โอกาสจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาคและโลก อาทิ การขยายตัวของอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียโดยเฉพาะการดำเนินนโยบายของอำนาจทางเศรษฐกิจเหล่านั้นกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงด้านตลาดในโลก ในขณะที่การพัฒนาปรับปรุงด้านสมรรถนะในการแข่งขันโดยเฉพาะด้านปัจจัยการผลิตจะต้องสัมพันธ์และร่วมพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนที่เสมอภาคกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ทั้งในด้านปัจจัยแรงงาน พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ ฐานและห่วงโซ่การผลิตและการแปรรูป ตลอดจนการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ และยังมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องเปิดกว้างต่อตลาดเงินและตลาดทุนที่มีศักยภาพโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สถานการณ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องและต่อเนื่องกับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ได้เชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคต่างๆ ของโลกให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการก้าวสู่ความเป็นโลกหลายศูนย์กลางอันเนื่องจากการขยายตัวของอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ คือ บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน (BRIC) ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้างต่อระบบเศรษฐกิจและการปรับตัวของแต่ละประเทศ ทำให้การกำหนดทิศทางดำเนินนโยบายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคต่างๆ ทั้งในระดับทวิภาคี และระดับพหุภาคี และภูมิภาคมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ในฐานะเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่นๆ ด้วยเหตุดังกล่าว ในระยะต่อไปในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประเทศไทยจึงต้องปรับเพิ่มบทบาทในด้านความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและรักษาสถานะความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเชื่อมโยงมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศกับมิติของความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค โดยพิจารณาจากสถานการณ์ในบริบทความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในกรอบอนุภูมิภาค กรอบความร่วมมืออาเซียน และกรอบภูมิภาคอื่นๆ

๑.๑ สถานการณ์ความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาค

๑.๑.๑ การดำเนินนโยบายความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคเป็นการดำเนินนโยบายต่างประเทศส่วนที่สำคัญที่สุดของไทยมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด โดยในระยะที่ผ่านมาไทยได้มุ่งเน้นด้านการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศ

เพื่อนบ้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์กับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของไทยผ่านกรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคที่สำคัญ ได้แก่ แผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation Program: GMS) และยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawaddy-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ส่วนทางด้านใต้ของไทยมีกรอบแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ซึ่งเป็นประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจภายในอย่างรวดเร็ว โดยมีแนวพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับ GMS ทั้งยังมีศักยภาพในการเชื่อมโยงสู่ประเทศในกรอบความร่วมมืออนุภาคนอกกลุ่มอาเซียน ได้แก่ กลุ่มเอเชียใต้ในกรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative on Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) ที่เป็นผลจากบทบาทและนโยบายมุ่งตะวันออกของอินเดีย เห็นได้จากการพัฒนาท่าเรือและฐานอุตสาหกรรมด้านอ่าวเบงกอลโดยเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์กับตะวันออก และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับพม่า

๑.๑.๒ ปัจจุบันมหาอำนาจต่างให้ความสำคัญและพยายามกำหนดยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ GMS และ ACMECS โดยเฉพาะจีนได้เร่งพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ โดยพยายามเปิดพื้นที่เศรษฐกิจด้านมณฑลยูนนานและกวางสีเชื่อมโยงออกสู่กลุ่ม GMS ในเส้นทางทางบกทั้งรถไฟ รถไฟความเร็วสูงและถนน รวมทั้งเส้นทางทางน้ำผ่านทางแม่น้ำโขง โดยใช้การสนับสนุนแบบให้เปล่าในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจำนวนมาก รวมทั้งมีการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆ ในลาว พม่า และเวียดนาม ส่วนญี่ปุ่นให้ความสนใจร่วมพัฒนาในกรอบความร่วมมือกลุ่มแม่น้ำโขง-ญี่ปุ่น ขณะที่สหรัฐอเมริกาได้เสนอกรอบความร่วมมือสหรัฐอเมริกาและประเทศกลุ่มแม่น้ำโขงตอนใต้ รวมทั้งจากสถานการณ์การเปิดประเทศของสหภาพพม่ามากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้มีโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่ประเทศมหาอำนาจให้ความสนใจ เช่น โครงการทำเรื่อน้ำลึกทวาย ดังนั้น เห็นได้ว่าประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจได้เข้ามามีบทบาทเป็นผู้นำในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการค้าการลงทุนของทั้งภูมิภาคในภาพรวม

๑.๒ สถานการณ์ในกรอบอาเซียน

๑.๒.๑ การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียนที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยที่การจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ มีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ส่วนกล่าวคือ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งถือเป็น ๓ เสาหลัก ที่จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความมั่นคง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่จะมีการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มในภูมิภาค (Regional Value Chain) การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และการขยายตลาดอาเซียนที่มีประชากรกว่า ๖๐๐ ล้านคน เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่มีความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ โดยมีสังคมแห่งสันติภาพและภราดรภาพ

๑.๒.๒ การรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในประชาคมอาเซียน
 ก่อให้เกิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนที่เพิ่มขึ้นให้กับไทย อีกทั้งส่งผลให้ไทยมีศักยภาพที่จะเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญในการเชื่อมโยงทางการคมนาคมและขนส่งของอาเซียน ที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคคล ระหว่างประเทศสมาชิกที่สะดวกยิ่งขึ้นรวมทั้งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงสำคัญในการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับภูมิภาคยุโรป ตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และแอฟริกา โดยมีศักยภาพอย่างยิ่งในการพัฒนาเป็นฐานการค้าสำคัญกับภูมิภาคทั้งสองด้านต่อไป โดยไทยจะต้องเร่งพัฒนาด้านความพร้อมของประเทศในการเข้าสู่ภาวะการแข่งขันเสรีในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านการเสริมสร้าง ประชาสัมพันธ์และชักจูงความร่วมมือความเข้าใจต่อทุกภาคส่วนของประเทศในภาพรวมของประโยชน์ของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตลอดจนผลกระทบในด้านอื่นๆ การปรับโครงสร้างการผลิตที่เหมาะสมและมีสมรรถนะในการแข่งขัน การเสริมสร้างความพร้อมของผู้ประกอบการและความรอบรู้เกี่ยวกับระบบการตลาด ภาษา สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน รวมทั้งเร่งรัดพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนและผู้ประกอบการโดยเฉพาะระดับกลาง-ระดับย่อมให้มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๑.๒.๓ การรวมตัวกันของอาเซียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคอย่างครอบคลุมโดยเฉพาะด้านการป้องกันภัยที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น SARs ไข้หวัดนก การค้ามนุษย์ การต่อต้านการก่อการร้าย ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หมอกควัน ยาเสพติด ปัญหาโลกร้อน ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และปัญหาความยากจน เป็นต้น

๑.๓ สถานการณ์ในกรอบเอเชียแปซิฟิก

๑.๓.๑ การเชื่อมโยงกันระหว่างอาเซียนกับกลุ่มอำนาจเดิมและกลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ที่พยายามเข้ามามีบทบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด เช่น ในกรอบ ASEAN+๓ ซึ่งขยายประเทศพันธมิตรจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลีและจีน และในกรอบ ASEAN+๖ ไปยังอินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ รวมทั้งความร่วมมือกรอบ ASEAN-US ที่เน้นประเด็นด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของภูมิภาค นอกจากนี้ อาเซียนยังอาศัยการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit) เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการรักษาประโยชน์ของกลุ่มโดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับมหาอำนาจต่างๆ ในโลก

๑.๓.๒ ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายในเชิงรุกในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการเป็นผู้นำร่วมในอาเซียนกับประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก และยังคงใช้ประโยชน์ในกรอบเอเปคที่ก่อตั้งมาเป็นเวลานานที่ยังคงมีบทบาทอยู่

๑) ไทยได้ใช้โอกาสร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนดำเนินนโยบายที่เน้นการรักษาผลประโยชน์ของไทยกับประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิกที่มีศักยภาพในการเป็นตลาดของไทย โดยดำเนินนโยบายด้านปฏิสัมพันธ์ของไทยกับกลุ่มประเทศดังกล่าวเพื่อให้ไทยเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก พร้อมทั้งสามารถพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงทางการเงินการลงทุนรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ทันสมัยและมีคุณภาพของประเทศในระยะยาว

๒) ไทยยังคงรักษาความสามารถในการใช้ประโยชน์ในกรอบความร่วมมือที่ก่อตั้งมาเป็นเวลานาน ได้แก่ กรอบเอเปคหรือความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) ซึ่งมุ่งเน้นยุทธศาสตร์การเจริญเติบโตรูปแบบใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโต

อย่างสมดุล เท่าเทียม ยั่งยืน บนพื้นฐานนวัตกรรม และความมั่นคงของภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน รวมทั้งสนับสนุนการผลักดันในการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบโดฮา

๑.๓.๓ ประเทศไทยเปิดกว้างต่อพัฒนาการด้านการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือที่เกิดขึ้นใหม่ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก สำหรับกรอบความร่วมมือพหุภาคี ที่ไทยเพิ่งเข้าร่วมและเป็นกรอบความร่วมมือที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจหลายด้าน กล่าวคือ กรอบ Asia-Middle East Dialogue (AMED) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือระหว่างเอเชีย ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ มีสมาชิกถึง ๕๐ ประเทศ เป็นโอกาสที่ไทยจะเสนอประเด็นเรื่องความมั่นคงของอาหาร และความมั่นคงของพลังงาน ส่วนความร่วมมือที่ไทยต้องเริ่มพิจารณาให้ความสำคัญมากขึ้นคือกรอบความตกลง Trans Pacific Partnership หรือ TPP ที่สหรัฐอเมริกามีบทบาทผลักดัน ปัจจุบันมีสมาชิก ๙ ประเทศ (นิวซีแลนด์ ซิลิ สิงคโปร์ บรูไน ออสเตรเลีย มาเลเซีย เปรู สหรัฐอเมริกา เวียดนาม) และมีโอกาสการพัฒนาไปสู่การค้าเสรีเอเชียแปซิฟิก ที่อาจมีผลต่อลดความสำคัญของความตกลงการค้าเสรีอาเซียน AFTA และความตกลงการค้าเสรีในกรอบ ASEAN+๓ และ ASEAN+๖

๒ การประเมินความเสี่ยง

จากผลการพัฒนาที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายในเชิงรุกเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในทุกมิติและทุกระดับส่งผลให้ไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทุกภาคส่วนในประเทศมีศักยภาพและมีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์จากที่ประเทศได้สร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเปิดกว้างนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขความเสี่ยงภายในประเทศซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเชื่อมโยงกับภูมิภาค ได้แก่

๒.๑ ผู้ประกอบการไทยขาดศักยภาพในการลงทุนในต่างประเทศรวมทั้งการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านและขาดความพร้อมต่อการแข่งขันเสรีภายในประเทศ เนื่องจากขาดทักษะของผู้ประกอบการในการประกอบธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ขาดการรวมพลังในรูปแบบของสภาธุรกิจและกรอบการหารือภาคีรัฐร่วมกับเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเสนอแนวการลงทุนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือรับข้อเสนอการร่วมลงทุน ทำให้เสียโอกาสในการร่วมลงทุนในกระบวนการแปรรูปเพิ่มมูลค่าในสายการผลิตร่วม ในขณะที่ภาครัฐในพื้นที่ยังขาดศักยภาพในการเป็นผู้ประสานงานกับผู้ประกอบการด้านการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งขาดการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ภาพรวมในการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในประเทศเพื่อนบ้านที่มีบทบาทเชิงรุกและสามารถสร้างเสริมผลประโยชน์ของไทย พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบทางสังคมในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อความไว้วางใจและการพัฒนาร่วมกันที่ยั่งยืน และขาดยุทธศาสตร์ภาพรวมอย่างมีบูรณาการและแผนปฏิบัติการเชิงลึกในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ รวมทั้งเกษตรกรภายในประเทศที่ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการแข่งขันเสรีในกรอบประชาคมอาเซียน

๒.๒ แรงงานไทยขาดการยอมรับในมาตรฐานฝีมือแรงงานและมีข้อจำกัดด้านภาษาต่างประเทศ รวมทั้งความรู้ความเข้าใจด้านขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของประเทศภูมิภาค พร้อมทั้งภาครัฐยังขาดการวางแผนงานด้านแรงงานร่วมกับประเทศที่เป็นตลาดแรงงานไทย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความเสียเปรียบในการเคลื่อนย้ายแรงงานและการลงทุนจากต่างประเทศ โดยไทยขาดแคลนแรงงานมีทักษะฝีมือในสาขาที่มีความต้องการ และแม้ว่าจะมีการรับรองข้อตกลงยอมรับร่วมกันกับอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement) ไปแล้ว ๗ สาขา ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร ช่างสำรวจ และนักบัญชี และอยู่ระหว่างการดำเนินการรับรองในสาขาบริการท่องเที่ยว แต่

ยังจำเป็นต้องดำเนินการให้สามารถใช้ประโยชน์จากมาตรฐานร่วมดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกัน ไทยยังต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว แต่ยังขาดนโยบายที่ชัดเจนด้านการใช้แรงงานต่างประเทศ สวัสดิการและการเคลื่อนย้ายแรงงาน และมีความล่าช้าในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนและการวางแผนด้านการพัฒนาด้านแรงงานรองรับเขตเศรษฐกิจ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาสังคมที่กระทบต่อความมั่นคงและวิถีชีวิตของคนไทยในพื้นที่รวมทั้งประเด็นสิทธิ สวัสดิการของแรงงานต่างด้าวและเด็กไร้สัญชาติ

๒.๓ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องขาดความรับรู้เพียงพอเพียงในการใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งภายใต้แผนแม่บทความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน และผลกระทบจากยุทธศาสตร์เชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ของมหาอำนาจในภูมิภาค ขาดกลไกกลางในการบูรณาการแผนงานและโครงการในระดับพื้นที่ทำให้เสียโอกาสในการเชื่อมโยงระบบจากแนวพื้นที่เศรษฐกิจต่างๆในอนุภูมิภาค เช่น แนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ แนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก แนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ และแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจอื่นๆ ภายใต้แผนงาน GMS รวมทั้งการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างเมืองชายแดนสำคัญในกรอบ GMS และ IMT-GT ตลอดไปถึงภูมิภาคอาเซียนเพื่อโอกาสการเชื่อมโยงสู่ตลาดภายในอนุภูมิภาค ระหว่างอนุภูมิภาคต่างๆและภูมิภาคอาเซียน และตลาดภายนอก อาทิ แผนงานพัฒนาโครงข่ายรถไฟความเร็วสูงของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การพัฒนาท่าเรือยุทธศาสตร์ในอ่าวเบงกอลของจีนในพม่า และของอินเดีย การพัฒนาสร้างความเชื่อมโยงภายในภูมิภาคมีความล่าช้าและมีจำนวนโครงการที่เสนอเข้าสู่แผนไม่ครอบคลุมอย่างเพียงพอ เนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้เสียโอกาสในการเชื่อมโยงแผนงานระหว่างประเทศ

๒.๔ การมีบทบาทในเชิงตั้งรับต่อประเด็นความเคลื่อนไหวในด้านการสร้างข้อกีดกันทางการค้าใหม่ๆ อันเนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงในโลกที่มีแนวโน้มนำมาใช้เป็นข้อกีดกันในระดับภูมิภาค เช่น ปัญหาโลกร้อน ความแห้งแล้งขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงในหลายภูมิภาคของโลก ได้ก่อให้เกิดข้อกำหนดใหม่ๆในการเป็นตัวเลือกในการบริโภคสินค้า เช่น มาตรการฉลากคาร์บอน และข้อมูลแสดงการใช้น้ำ ซึ่งเริ่มเป็นประเด็นข้อกีดกันในบางภูมิภาคของโลก โดยไทยยังขาดความเข้าใจและเตรียมการด้านการให้ความรู้แก่ภาคธุรกิจ/ภาคการผลิตของไทยเองและการเป็นผู้นำในการให้ความรู้กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อปรับกระบวนการผลิตเพื่อรองรับมาตรการใหม่ๆที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต

๒.๕ ความไม่พร้อมในการพัฒนาเมืองชายแดนและเขตเศรษฐกิจชายแดนของไทยตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากขาดการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนที่มีบูรณาการทั้งในส่วนของไทย และในส่วนที่จะเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งความไม่พร้อมในด้านการร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การลงทุนเพื่อใช้ประโยชน์เขตเศรษฐกิจชายแดนก่อนการเกิดประชาคมอาเซียน ตลอดจนความไม่พร้อมในการพัฒนาบุคลากรและแรงงานทักษะรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต ส่งผลให้เศรษฐกิจชายแดนไทยยังไม่ได้รับประโยชน์จากการเชื่อมโยงตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจอย่างเต็มที่

๒.๖ ข้อจำกัดที่ทำให้การขับเคลื่อนการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งผ่านแดนและข้ามแดนค่อนข้างล่าช้า และไม่สามารถดำเนินการตามข้อตกลงความร่วมมือด้านการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นผลให้ไม่สามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศไทยเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ

และประสบกับสถานการณ์การแข่งขันที่รุนแรงจากบริษัทต่างชาติที่มีความได้เปรียบทั้งด้านเงินทุน เทคโนโลยี และความชำนาญเฉพาะด้าน โดยเฉพาะธุรกิจโลจิสติกส์

๒.๗ ความไม่แน่นอนทางการเมืองและความมั่นคงในประเทศเพื่อนบ้าน โดยที่ประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศอยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้น รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองเพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงเพิ่มขึ้น จะต้องอาศัยเวลาในการปรับตัวให้สอดคล้องกับโลกาภิวัตน์และเศรษฐกิจโลก จึงจำเป็นต้องติดตามพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า และสังคมอย่างยั่งยืน

๓ การสร้างภูมิคุ้มกัน

จากการประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นชี้ให้เห็นว่าการเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วนภายในประเทศ เพื่อให้สามารถปรับตัว มีองค์ความรู้ และสามารถใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในภูมิภาคได้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างภูมิคุ้มกัน ได้แก่

๓.๑ การกำหนดบทบาทและทิศทางการพัฒนาของประเทศที่กระตุ้นให้เกิดการเติบโตและเชื่อมโยงของสาขาต่างๆ ทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและโลจิสติกส์ระหว่างประเทศภายใต้แผนงานและโครงการที่ได้กำหนดไว้ในปัจจุบันรวมทั้งแผนงานและโครงการที่จะพัฒนาเพิ่มเติมในอนาคต พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้มีการลงทุนพัฒนาจากต่างประเทศและภายใต้กรอบความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สามารถยกระดับให้เป็นแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ที่เป็นเส้นทางทางการค้าและการลงทุนของอนุภูมิภาคได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยบูรณาการเชื่อมโยงทั้งในอนุภูมิภาคและระหว่างอนุภูมิภาค ตลอดจนในกรอบอาเซียนภายใต้แผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน และพื้นที่ต่อเนื่องอื่นๆ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงอาเซียนสู่ตลาดเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ ตะวันออกกลางและยุโรป โดยใช้ศักยภาพการเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญเนื่องจากมีที่ตั้งอยู่กึ่งกลางของเส้นทางขนส่งสินค้าระหว่างตลาดทั้งในด้านตะวันออกและตะวันตกของภูมิภาค

๓.๒ การใช้ศักยภาพความได้เปรียบของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ และศักยภาพของพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ เพื่อสร้างฐานการผลิตให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก โดยเฉพาะการเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงของธุรกิจการแปรรูปอาหาร การท่องเที่ยว บริการทั้งด้านสุขภาพและเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญของภูมิภาค โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศให้สอดคล้องกับโอกาสและศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละภูมิภาคต่อไป โดยสร้างความเชื่อมโยงในแต่ละกรอบความร่วมมือ พร้อมทั้งเปิดโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดนตลอดต่อเนื่องถึงเมืองและชุมชนศูนย์กลางในภูมิภาคที่สำคัญของประเทศ ซึ่งอยู่ในแนวเชื่อมโยงระหว่างประเทศตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

๓.๓ การสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย ให้ทันกับสถานการณ์การเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาคที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อเสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มจะมีบทบาทสูงในอนาคต เช่น เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น โดยเน้นบทบาทของสภาธุรกิจ และกรอบการหารือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในพื้นที่ของกรอบความร่วมมือ

โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในการพัฒนาผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการของประเทศเพื่อนบ้านในบริเวณพื้นที่การพัฒนาร่วม

๓.๔ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนแบบมีสมดุลบนพื้นฐานของการสร้างผลประโยชน์ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและความไว้วางใจระหว่างกัน โดยมีบูรณาการด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (Co-production Scheme) เป็นไปตามหลักวิเคราะห์ความได้เปรียบเปรียบเทียบระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ ประเพณีการผลิต และความใกล้ชิดกับแหล่งวัตถุดิบ แรงงานและท่าส่งออก โดยเป็นการจัดสรรบทบาทหน้าที่ระหว่างเขตเศรษฐกิจในภาคต่างๆ อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านท่าส่งออกรองรับตามความเหมาะสมในปัจจุบันและโอกาสในการพัฒนาต่อเนื่องในอนาคต โดยไทยให้การสนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนาที่มีความเสมอภาค

๔

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบด้านที่ตั้งของประเทศในเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก

๔.๑.๒ เพื่อเสริมสร้างประโยชน์ของไทยในด้านการค้า การลงทุน การเงินและโอกาสด้านการตลาดระหว่างประเทศ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุนกับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียและกลุ่มเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียแปซิฟิก

๔.๑.๓ เพื่อผลักดันบทบาทของไทยให้เป็นส่วนสำคัญของความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้กรอบต่างๆ ได้แก่ อนุภูมิภาค อาเซียน อาเซียนและพันธมิตร รวมทั้งเอเชียแปซิฟิก

๔.๒ เป้าหมาย

๔.๒.๑ ระบบห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาคมีความเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๒ ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาค บนพื้นฐานของผลประโยชน์และความมั่นคงร่วมกัน

๔.๒.๓ เพิ่มสัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๕๙ ภายใต้ความตกลงทางการค้าเสรีในทุกกรอบที่เจรจาแล้วเสร็จ และเพิ่มโอกาสและทางเลือกบนพื้นฐานของประโยชน์และข้อจำกัดของประเทศในการเข้าถึงตลาดใหม่ที่เป็นกรอบการค้าเสรีที่จะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต

๔.๒.๔ ลดต้นทุนการประกอบธุรกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศภายในภูมิภาคให้เข้าสู่มาตรฐานสากล

๔.๒.๕ เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ และร้อยละ ๑๐ ต่อปี ตามลำดับ

๔.๓ ตัวชี้วัด

๔.๓.๑ ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index) รวมทั้งดัชนีความสามารถในการบริหารจัดการ ณ พรมแดนของประเทศไทย และดัชนีความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

๔.๓.๒ อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ ใน ๕ ด้านที่มีลำดับสำคัญ ได้แก่ การเริ่มต้นธุรกิจ การได้รับสินเชื่อ การค้าระหว่างประเทศ การดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลง และการขออนุญาตก่อสร้าง

๔.๓.๓ อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศในอนุภูมิภาค

๔.๓.๔ อัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน

๕

แนวทางการพัฒนา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะ ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศในภูมิภาคให้เข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศอย่างสอดคล้องกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะแผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (GMS) ร่วมกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) และความร่วมมือภายใต้คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย (Thailand-Malaysia on Joint Development Strategy for Border Areas: JDS) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ โดย

๕.๑.๑ พัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะรูปแบบบริการขนส่งทั้งทางถนน รถไฟ รถไฟรางคู่ รถไฟความเร็วสูง และการขนส่งทางน้ำ/การเดินเรือชายฝั่ง ตลอดจนการพัฒนาท่าเรือการค้าชายแดน ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน และการอำนวยความสะดวกการผ่านแดนที่รวดเร็ว ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การพัฒนาระบบเครือข่ายและการบริหารเครือข่ายธุรกิจของภาคบริการขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาค เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันและเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนการทำธุรกิจ การปรับปรุงประสิทธิภาพความเชื่อมโยงระบบการขนส่ง ระบบอำนวยความสะดวกการเดินทาง การค้า และการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดน โดยใช้ศักยภาพการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานในทุกแนวพื้นที่เศรษฐกิจที่มีอย่างสูงสุด โดยมีการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงในภาพรวมของประเทศและการเชื่อมโยงในแต่ละแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละอนุภูมิภาคและระหว่างอนุภูมิภาคในพื้นที่อาเซียน และพัฒนาความเชื่อมโยงต่อเนื่อง

ตามกรอบแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน รวมทั้งแผนความเชื่อมโยงกับระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ของอนุภูมิภาคข้างเคียง พร้อมทั้งคำนึงถึงยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของประชาคมอาเซียนของโลกและชีวอำนาจใหม่ในเอเชียในประเทศเพื่อนบ้านของไทยและแผนงานของประเทศเพื่อนบ้านแต่ละประเทศทั้งที่ได้นำเสนอในกรอบความร่วมมือกับไทยและที่ยังมิได้นำเสนอและอาจเสนอในอนาคต โดยรัฐลงทุนนำในโครงการที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศในแต่ละแนวพื้นที่เศรษฐกิจ พร้อมทั้งเปิดโอกาสการร่วมลงทุนแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP)

๕.๑.๒ ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดจำนวนเอกสาร ต้นทุนการดำเนินงาน และระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการขนส่งผ่านแดนและข้ามแดน เพื่อขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยและอนุภูมิภาคโดยรวมในด้านการลดต้นทุนค่าขนส่งและโลจิสติกส์ โดยไทยให้ความสนับสนุนทางวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้านในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

๕.๑.๓ พัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคเอกชนไทยทั้งในด้านทักษะภาษาต่างประเทศ และความรู้ด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเชื่อมโยงการดำเนินธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ได้ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาผู้ประกอบการโดยเฉพาะระดับ SMEs ให้มีความรู้ด้านศักยภาพการพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและความรู้ในการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจและช่องทางส่งออกในอนุภูมิภาค และพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของไทยในระดับสากลเพื่อให้สามารถริเริ่มธุรกิจระหว่างประเทศได้ โดยไทยให้ความสนับสนุนทางวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาบุคลากรด้านธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ด้วยในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

๕.๑.๔ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน/เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ โดยเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งที่เชื่อมโยงปัจจัยการผลิตระบบการผลิต ห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศ และประตูส่งออกตามมาตรฐานสากล อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้านกับเขตเศรษฐกิจชายแดนไทยและพื้นที่เศรษฐกิจตอนใน ทั้งนี้ โดยมีศูนย์ประสานงานระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณเมืองชายแดนที่สำคัญ

๕.๒ การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค มุ่งเน้นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างฐานการผลิตตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ที่สามารถสนองตอบการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดย

๕.๒.๑ พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการแปรรูป การเกษตร และการท่องเที่ยวในภูมิภาค โดยมีแผนงานเชิงรุกที่รู้เท่าทันต่อการดำเนินนโยบายของมหาอำนาจในภูมิภาคด้านการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะการพัฒนาตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงตามแนวตะวันออก-ตะวันตก ตามแนวเหนือ-ใต้ และแนวตอนใต้ของแผนงาน GMS และเชื่อมโยงแนวพื้นที่เศรษฐกิจของ IMT-GT ที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยง เพื่อให้เปิดช่องทางการเชื่อมโยงที่มีความหลากหลายและเป็นทางเลือกให้ไทยในทุกสถานการณ์ ทั้งนี้ โดยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมหารือกับภาคเอกชนในการกำหนดแผนการลงทุน และหารือกับภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศเพื่อนบ้านในกรอบการหารือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของทุก

ประเทศโดยกำหนดมาตรการดูแลป้องกันผลกระทบให้เกิดประโยชน์ต่อทุกประเทศอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม และเป็นผลให้ทุกประเทศยังสามารถรักษาสถิติของตนไว้ได้เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขันในเชิงการตลาด ด้านสังคมวัฒนธรรมและความมั่นคงภายใน รวมทั้งโดยคำนึงถึงการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง กับคำนึงถึงศักยภาพการพัฒนาต่อยอดของผลผลิตเกษตรในท้องถิ่นที่มีศักยภาพที่แท้จริงและเป็นที่ยอมรับในการพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งการร่วมพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้านด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์การใช้วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับประเทศเพื่อนบ้าน และการร่วมส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในเชิงพาณิชย์อย่างครบวงจร

๕.๒.๒ พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนที่พัฒนาต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่ โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ชิดความสามารถของบุคลากรและผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงและมีมาตรการรองรับที่เหมาะสมต่อผลกระทบเข้าสู่ประเทศโดยส่วนรวมอันอาจเกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน การขนย้ายยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายข้ามแดนเข้าสู่พื้นที่อื่นๆของประเทศ ทั้งนี้ ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนจะต้องคำนึงถึงศักยภาพด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ มีแผนบูรณาการด้านการบริหารจัดการและพัฒนาด้านแรงงานเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านตามกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ และความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงระหว่างประเทศตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนและยุทธศาสตร์ในภาพรวมอื่นๆ

๕.๒.๓ บูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเชื่อมโยงแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุประโยชน์ร่วมกันในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยเริ่มแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาจากระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ประโยชน์ที่ทัดเทียมระหว่างกันจากการบริการ การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน โดยอาจพัฒนาไปสู่การเป็นคลัสเตอร์การผลิตร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในสถานะที่มีความเสมอภาคต่อไปเมื่อทุกประเทศมีความพร้อมทั่วกัน ทั้งนี้ ในการร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าในห่วงโซ่การผลิตร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านควรคำนึงถึงอุปทานในตลาดอนุภูมิภาคและตลาดเป้าหมายเป็นหลัก

๕.๓ การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผลักดันให้ไทยมีบทบาทนำที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการ ได้แก่

๕.๓.๑ พัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพในการร่วมพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ ภาคการผลิต อุตสาหกรรมแปรรูป รวมทั้งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องประชาคมอาเซียน ให้ได้รับข้อมูลและศึกษากฎระเบียบและข้อตกลงต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาษา ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมเพื่อให้มีความเข้าใจชัดเจน เพื่อให้มีความรู้และมีสมรรถนะในการแข่งขันในระบบเสรี เพื่อเตรียมความพร้อมของธุรกิจในการได้ประโยชน์จากความเป็นเสรีทั้งด้านการค้า การลงทุนและบริการ การเสริมสร้างความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนแนวทางการขยายตลาดตามโอกาสและข้อตกลงใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งมีระบบการเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการปรับโครงสร้างและการแข่งขัน พร้อมทั้งเตรียมการรองรับผลกระทบในด้านการ

เปลี่ยนแปลงราคาสินค้าเกษตร พลังงานและโอกาสในการเกิดการขาดแคลนสินค้าเกษตรอื่นเนื่องจากการเคลื่อนไหวเสรีของสินค้าโดยแสวงหาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนผู้ผลิตรายใหญ่

๕.๓.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตลอดจนการยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน ทักษะด้านภาษาและความรอบรู้ด้านภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมของแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน โดยไทยมีบทบาทนำในอาเซียนร่วมกับประเทศอื่นที่มีศักยภาพ

๕.๓.๓ กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการกำหนดระบบบริหารจัดการร่วมด้านการพัฒนาทักษะและด้านคุณสมบัติของแรงงานนำเข้า เพื่อให้ได้แรงงานที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการสำหรับทุกประเทศ

๕.๔ การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก เพื่อรักษาสมดุลในปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยและมหาอำนาจต่างๆ ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค และประโยชน์อื่นๆ ของประเทศทั้งในด้านการค้า ความมั่นคงของอาหาร/พลังงาน โอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ไทย โอกาสในการเข้าถึงตลาดเงินและตลาดทุน ที่ทันสมัยและเป็นทางเลือกของประเทศ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในกรอบนานาชาติและการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของไทยและภูมิภาคโดยรวม

๕.๔.๑ รักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ เช่น เอเปค กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก รวมทั้งเฝ้าติดตามพัฒนาการและพิจารณาเข้าร่วมกรอบที่เป็นทางเลือกใหม่ เช่น กรอบ Asia-Middle East Dialogue (AMED) และกรอบความตกลง Trans Pacific Partnership (TPP) ในลักษณะเชิงรุก เป็นต้น

๕.๔.๒ รักษาคุณภาพของปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเดิมและมหาอำนาจใหม่ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน โอกาสในการเข้าถึงนวัตกรรม และโอกาสในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่เปิดกว้าง

๕.๕ การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ในลักษณะเกื้อกูลกัน ผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างกันอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ โดย

๕.๕.๑ เร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของไทยและประเทศเพื่อนบ้านไปพร้อมกัน และจัดทำแผนบูรณาการกับประเทศเพื่อนบ้านด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและทักษะแรงงานรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศและอนุภูมิภาค และการเตรียมการด้านกำลังแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของไทย

๕.๕.๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศ และใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษ (GSP) ของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเพื่อส่งออก โดยการสร้างตราสัญลักษณ์ และสร้างเครือข่ายธุรกิจโดย

การหาตัวแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศ การสนับสนุนด้านสินเชื่อ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ การจัดตั้งหอการค้าและสมาคมธุรกิจเอกชนไทยในต่างประเทศ จัดตั้งเวทีประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ควบคู่กับสภาธุรกิจของกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค และศูนย์ประสานงานระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิพิเศษทางการค้าตามข้อตกลงทางการค้าต่างๆ

๕.๕.๓ คัดกรองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ และสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ให้แก่ชุมชนไทยในต่างประเทศ โดยการให้ความรู้ด้านกฎหมายท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมคนไทย เสริมสร้างชุมชนไทยในต่างประเทศให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สนับสนุนการฝึกอบรมทักษะฝีมือและทักษะการใช้ภาษา การสร้างหลักประกัน การคุ้มครองดูแลการจัดส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศ และการติดตามดูแลช่วยเหลือคนไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ และคุ้มครองสิทธิประโยชน์แรงงานไทยในต่างประเทศให้ได้รับประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

๕.๖ การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย ที่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจในระยะยาว จากผลกระทบในด้านความมั่นคงแห่งชีวิต เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค โดย

๕.๖.๑ พัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน การจัดระบบแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ชัดเจน ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ ตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล

๕.๖.๒ เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและเหตุฉุกเฉิน โดยพัฒนาศักยภาพและความร่วมมือภายในภูมิภาค เพื่อพร้อมรับมือต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยทางธรรมชาติ โดยให้มีการบริหารจัดการโดยใช้แผนดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง เร่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อปกป้องธุรกิจ การค้า และความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อคน ตลอดจนรักษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

๕.๖.๓ ร่วมมือในการป้องกันการติดเชื่อและการแพร่ระบาดของโรคภัยประเภทที่เกิดขึ้นใหม่ในโลก โดยสร้างศักยภาพในการเตรียมความพร้อมรับการดูแลด้านสาธารณสุข รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ

๕.๗ การเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดย

๕.๗.๑ ดำเนินการตามกรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในระดับอนุภูมิภาค อาทิ แผนงานด้านสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ และความร่วมมือซึ่งการพัฒนาแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืน และระดับภูมิภาค อาทิ มติที่ประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมอาเซียน รวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

๕.๗.๒ เสริมสร้างการผลิตและบริการสินค้าและบริการที่นำไปสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดมลพิษ ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น

การขยายอุตสาหกรรมสีเขียว การใช้พลังงานทดแทน การผลิตที่มีคาร์บอนต่ำ การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเผยแพร่ความรู้เรื่องเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีต้นทุนที่ต่ำ การสร้างแรงจูงใจในภาคเอกชน และการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

๕.๘ การผลักดันการจัดทำความตกลงการค้าเสรี และวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น โดยเร่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจผ่านความตกลงเขตการค้าเสรี และกำหนดมาตรการการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจโดยเฉพาะผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบ เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพและโอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการสนับสนุน เยียวยาและดูแลจากรัฐในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

๕.๙ การส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติใช้ประเทศไทยเป็นฐานธุรกิจในภูมิภาคเอเชียและการสนับสนุนบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร โดย

๕.๙.๑ สนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติใช้สิทธิประโยชน์การจัดตั้งสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นจุดสำคัญของการลงทุนในภูมิภาคและนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น

๕.๙.๒ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการใช้ไทยเป็นฐานการดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

๕.๑๐ การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ให้พร้อมต่อการเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงในบริบทโลก เอเชียแปซิฟิก อาเซียน และอนุภูมิภาค โดย

๕.๑๐.๑ เสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้และเตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกันในระดับประชาชนโดยผ่านการเชื่อมโยงเครือข่ายทางชุมชนและวัฒนธรรม

๕.๑๐.๒ สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (กบก.) คณะกรรมการ กรอ. จังหวัด และคณะกรรมการ กรอ. กลุ่มจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดน ให้มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวทันโลกและสามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาร่วมกันระหว่างประเทศ

๕.๑๐.๓ ส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการและเครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทย เพื่อสร้างความใกล้ชิดทางสังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค

ส่วนที่ ๓

บทที่ ๘

ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

บทที่ ๘

ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก และปัจจัยภายในประเทศ ทั้งเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งการเจริญเติบโตและการแข่งขันทางการค้า และการลงทุน ทำให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศ ในขณะที่ยืดความสามารถของการบริหารจัดการและเครื่องมือทางนโยบาย เช่น ฐานข้อมูล กฎระเบียบ การบังคับใช้กฎหมาย และเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ยังไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งผลต่อความสมดุลของระบบนิเวศโดยรวมอย่างต่อเนื่อง

๑.๑ พื้นที่ป่าไม้ยังคงถูกบุกรุกทำลาย ส่งผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงจาก ๑๗๑ ล้านไร่ ในปี ๒๕๐๔ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๓ เหลือ ๑๐๗.๖ ล้านไร่ในปี ๒๕๕๒ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ จากพื้นที่ป่าที่ลดลงได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นแหล่งพึ่งพิงในการดำรงชีวิตของชุมชน และเป็นพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ได้มีการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ โดยมีการค้นพบสิ่งมีชีวิตชนิดพันธุ์ใหม่ในประเทศไทยหลายชนิด แต่จำนวนชนิดพันธุ์ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

๑.๒ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ป่าชายเลนรวม ๑.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๗ ของพื้นที่ประเทศ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังคงได้รับแรงกดดันจากการขยายตัวของการพัฒนา การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว และการทำประมงโดยขาดการควบคุมอย่างเหมาะสม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพอันได้แก่ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยตั้งแต่อดีตถึงปี ๒๕๕๐ แนวชายฝั่งทะเลทั่วประเทศถูกกัดเซาะ ๑๕๕ แห่ง รวมเป็นความยาวประมาณ ๖๐๐ กิโลเมตร สูญเสียที่ดินไปถึง ๑๑๓,๐๔๒ ไร่ คิดเป็นมูลค่าความเสียหายเฉพาะที่ดินประมาณ ๑ แสนล้านบาท ส่วนพื้นที่แนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนในทั้งหมดซึ่งได้รับการจัดเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ พบว่า มีอัตราการกัดเซาะรุนแรงมากกว่า ๕ เมตรต่อปี

๑.๓ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมและมีความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรดินซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ มีทั้งปัญหาคุณภาพดินเสื่อมโทรม การใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ และปัญหาการกระจายการถือครองที่ดิน พื้นที่ดินเสื่อมโทรมในระดับรุนแรงและระดับวิกฤตเท่ากับ ๓๕.๙๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๔ ของพื้นที่ประเทศ มีการเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ รวมทั้งมีการขยายตัวของเมือง พื้นที่อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม รุกพื้นที่เกษตรกรรมมากขึ้น

๑.๔ ปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งอุทกภัยและภัยแล้งมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงขึ้น โดยความสามารถเก็บกักน้ำเพื่อนำมาใช้งานได้ในฤดูแล้ง มีเพียง ๗๔,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถใช้ได้จริงเพียงปีละประมาณ ๕๕,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สนองความต้องการใช้น้ำได้เฉพาะในพื้นที่ชลประทานเท่านั้น ขณะที่ ความต้องการใช้น้ำจะเพิ่มขึ้นจาก ๕๗,๔๕๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ในปี ๒๕๕๑ เป็น ๖๕,๔๕๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ในปี ๒๕๕๙ โดยภาคกลางมีความต้องการใช้น้ำมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ ดังนั้น โอกาสที่ความรุนแรงของปัญหาการขาดแคลนน้ำ และความขัดแย้งจากการแย่งชิงน้ำระหว่างลุ่มน้ำและระหว่างภาคการผลิตจะเพิ่มสูงขึ้นในทุกสาขาการผลิต ทั้งนี้ หมู่บ้านที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งในระดับปานกลางถึงระดับรุนแรงมีประมาณร้อยละ ๓๔ ของจำนวนหมู่บ้านทั่วประเทศ โดยลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเสี่ยงมากที่สุด ในขณะที่มีหมู่บ้านเสี่ยงต่ออุทกภัย น้ำหลากและดินถล่มมี ๒,๓๗๐ หมู่บ้าน โดยหมู่บ้านที่เสี่ยงภัยสูงมี ๓๙๘ หมู่บ้าน ทั้งนี้ ภาคเหนือมีความเสี่ยงมากที่สุด สาเหตุสำคัญเกิดจากการที่พื้นที่ป่าต้นน้ำถูกบุกรุกทำลาย

๑.๕ ความต้องการใช้แร่และพลังงานมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการทรัพยากรแร่เพื่อเป็นฐานการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาอื่นๆ ยังคงเพิ่มสูงขึ้น ทำให้มีการผลิตและนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งผลจากการพัฒนาทรัพยากรแร่ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และวิถีชีวิตของประชาชนและชุมชน เช่น กรณีปัญหาการปนเปื้อนของตะกั่วในลำห้วยคลิตี้ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ที่เกิดจากการชะล้างกากตะกอนและการแต่งแร่ และการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในดิน ในข้าว และพื้นที่เกษตรกรรม จากการทำเหมืองแร่สังกะสีในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นต้น รวมทั้งยังมีปัญหาการจัดการหน้าดิน และการปนเปื้อนในพื้นที่เหมืองที่ปิดกิจการแล้วและพื้นที่โดยรอบ

ความต้องการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้นตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมา โดยในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา มีการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒.๑ ต่อปี จึงต้องมีการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ โดยเฉพาะน้ำมันดิบที่มีสัดส่วนการนำเข้าสูงถึงเกือบร้อยละ ๗๐ ของปริมาณการนำเข้าพลังงานเชิงพาณิชย์ทั้งหมด รวมทั้งมีการพัฒนาพลังงานทางเลือกอื่นๆ เพื่อทดแทนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ โดยสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานหมุนเวียน และพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและการใช้พลังงานได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เนื่องจากการผลิตพลังงานมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหลายประเภท เช่น ทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ และแร่ อีกทั้งการพัฒนาและการใช้พลังงานที่มีการปล่อยสารมลพิษทางอากาศได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังเช่นกรณีการผลิตพลังงานไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ หรือชีวมวลเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น รวมทั้งยังเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ ความต้องการและราคาพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้นอาจนำไปสู่การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชพลังงานอีกด้วย

๑.๖ สถานการณ์มลพิษและสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ เช่น มลพิษทางอากาศ น้ำ และขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมและรุนแรงเพิ่มขึ้นจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของชุมชน และพฤติกรรมบริโภคที่ฟุ่มเฟือย กล่าวคือ

๑.๖.๑ มลพิษทางอากาศในเขตเมืองใหญ่และพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญมีค่าเกินมาตรฐาน ในปี ๒๕๕๑ มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ๑๙๓.๘ ล้านตัน หรือร้อยละ ๙๘ ของการปล่อยสารมลพิษทางอากาศทั้งหมด โดยส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมการผลิตไฟฟ้า คมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรมการผลิต

ในขณะที่คุณภาพอากาศยังคงมีปัญหาเรื่องฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินค่ามาตรฐาน เช่น ในจังหวัดสระบุรี แม่ฮ่องสอน เชียงราย ลำปาง กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ ระยอง และชลบุรี เป็นต้น สาเหตุหลักเกิดจากการจราจรขนส่งในเขตเมือง การอุตสาหกรรม หมอกควันจากการเผาในที่โล่งและไฟฟ้า บริเวณพื้นที่ริมถนน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ยังคงได้รับผลกระทบจากมลพิษทางเสียงที่มาจากการจราจร ที่มีค่าสูงเกินมาตรฐาน รวมทั้งยังมีปัญหาการจัดการมลพิษทางเสียงของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

๑.๖.๒ สถานการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมทั้งสิ้น ๒๖๕.๘๙ ล้านตัน รวมการปล่อยจากภาคการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่และป่าไม้ ทั้งนี้อัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๖๑ จากปี ๒๕๕๖ โดยภาคการผลิตและการใช้พลังงานปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓ รองลงมาคือ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคของเสีย คิดเป็นร้อยละ ๑๗ , ๗ และ ๔ ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด ตามลำดับ

๑.๖.๓ ปัญหามลพิษทางน้ำนับวันจะรุนแรงมากขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เติบโตขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ ในปี ๒๕๕๓ คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำสำคัญของประเทศ ที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีและพอใช้ คิดเป็นร้อยละ ๖๑ โดยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๑ ที่มีสัดส่วนคุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีและพอใช้รวมกันถึงร้อยละ ๖๖ และ ๗๖ ตามลำดับ ส่วนน้ำบาดาลในหลายพื้นที่มีการปนเปื้อนจากสารเคมีที่เป็นอันตราย

๑.๖.๔ ปริมาณของเสียทั้งจากชุมชนและภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นและยังขาดการจัดการที่ถูกต้อง ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนมีจำนวนประมาณ ๑๕.๑๖ ล้านตัน แต่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องเพียงร้อยละ ๓๘ และมีอัตราการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เพียงร้อยละ ๒๖ สำหรับของเสียอันตรายเกิดขึ้นประมาณ ๓.๐๙ ล้านตันในปี ๒๕๕๓ โดยมาจากภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๗๗ ทั้งนี้ของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นมากกว่าร้อยละ ๗๐ เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยร้อยละ ๙๗ ของของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม โดยมีโรงงานที่รับจัดการของเสียอันตราย ๓๑๑ แห่ง ชัดความสามารถในการรองรับ ๑๐.๗๓ ล้านตันต่อปี แต่โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก ส่งผลให้แหล่งกำเนิดของเสียอันตรายในภูมิภาคอื่นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพื่อนำไปกำจัดสูง จึงทำให้มีการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายไว้ในโรงงาน หรือมีการลักลอบทิ้งปนไปกับขยะมูลฝอยชุมชน

๑.๖.๕ การใช้สารเคมีในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่การใช้กลไกควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้มีทะเบียนสารเคมีทางการเกษตรมากเป็นอันดับ ๑ ของโลก ในปี ๒๕๕๓ มีการผลิตและนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศรวม ๔๐.๕ ล้านตัน โดยเป็นการนำเข้าจากต่างประเทศประมาณ ๑๕.๕ ล้านตัน และผลิตเองในประเทศ ๒๕ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๑ ซึ่งมีการผลิตและนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศ ๒๙.๔๕ ล้านตัน ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน อันเนื่องมาจากการรั่วไหลจากการขนส่ง การจัดเก็บที่ไม่ปลอดภัย และการใช้ที่ไม่ถูกวิธี นอกจากนี้ การเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมีก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

๑.๗ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การกำหนดเครื่องมือและกลไกในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแบบแยกส่วน ระบบการจัดการข้อมูลด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่เป็นมาตรฐาน ไม่ครอบคลุม และขาดการเชื่อมโยงกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม กฎหมายมีลักษณะของการบริหารจัดการทรัพยากรรายสาขา ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ ขาดความเป็นธรรม และไม่โปร่งใส นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร เช่น ที่ดิน น้ำ และป่าไม้ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจในการบริหารจัดการของภาครัฐ ในขณะที่เกิดช่องว่างทางนโยบายในการบูรณาการระหว่างการรักษาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบกับความอ่อนแอของกลไกการจัดการสิ่งแวดล้อมและการบังคับใช้กฎหมาย และความไม่มีประสิทธิภาพของเครื่องมือกำกับและควบคุมในการบรรเทาผลกระทบของโครงการขนาดใหญ่ ส่งผลให้เกิดผลกระทบมากมายจากโครงการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของทั้งภาครัฐและเอกชน แม้โครงการพัฒนาเหล่านี้จะตอบสนองเป้าหมายทางเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ แต่ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมหลายประการ ดังเช่น กรณีปัญหามลพิษในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเติบโตของอุตสาหกรรมโดยขาดการควบคุมการปล่อยมลพิษให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ก่อให้เกิดมลพิษด้านอากาศเกินมาตรฐานคุณภาพอากาศในบางจุดตรวจวัด การปนเปื้อนโลหะหนักและสารอินทรีย์ระเหยง่ายของน้ำผิวดิน น้ำใต้ดินและน้ำทะเล ปัญหาขยะและกากของเสียชุมชน การลักลอบทิ้งขยะอุตสาหกรรม และการเกิดอุบัติเหตุจากการรั่วไหลของสารเคมีบ่อยครั้ง ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ภาคประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมแห่งใหม่

๑.๘ พันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งด้านการค้า การลงทุน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวโน้มทวีความเข้มข้นและจะสัมพันธ์กันมากขึ้น โดยคาดว่าพันธกรณีและข้อตกลงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายหลังจากสิ้นสุดระยะแรกของการดำเนินการตามพิธีสารเกียวโตในปี ๒๕๕๕ จะทำให้กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาต้องมีส่วนร่วมมากขึ้นในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประกอบกับการกีดกันทางการค้าที่เป็นผลมาจากมาตรการแก้ไขปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะเพิ่มมากขึ้น ทั้งในรูปแบบที่เป็นมาตรการภาษี และในรูปแบบที่ไม่ใช่มาตรการภาษี นับเป็นความท้าทายในการวางยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อไปในอนาคตให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกดังกล่าว

๒ การประเมินความเสี่ยง

การเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกประเทศที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติที่ส่งผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๒.๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ประเทศไทยมีความเปราะบางหลายด้านและมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนี้

๒.๑.๑ การสูญเสียพื้นที่ชายฝั่ง พื้นที่ชายฝั่งประเทศไทยที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคตอย่างรุนแรง ทั้งจากปัญหาชายฝั่งถูกกัดเซาะ และ

แนวโน้มการเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยตรง รวมทั้งการประกอบอาชีพและแหล่งที่อยู่อาศัยของประชาชน ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐาน

๒.๑.๒ การขาดแคลนน้ำ จากการที่ปริมาณฝนที่มีความแปรปรวนในหลายพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศจะส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำท่าและน้ำใต้ดินในระยะยาว ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดความไม่สมดุลของปริมาณน้ำ จนส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ระบบนิเวศ และสภาพแวดล้อมของพื้นที่

๒.๑.๓ ความไม่มั่นคงด้านอาหารและพลังงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มทำให้ผลผลิตทางเกษตรที่สำคัญของไทยลดลง อาทิ ข้าว น้ำตาล และมันสำปะหลัง ประกอบกับการหันมาผลิตพลังงานทดแทนจากพืชอาจส่งผลกระทบต่อราคาและความมั่นคงด้านอาหารในที่สุด และอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อขยายพื้นที่การเกษตรเพื่อการผลิตพลังงาน การขยายตัวของการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเกษตรอย่างไม่ถูกต้อง เป็นต้น

๒.๑.๔ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ สถานการณ์การเกิดภัยพิบัติมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติถูกบุกรุกทำลาย โดยคาดว่าจะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะเป็นปัจจัยเสริมทั้งด้านความถี่และระดับความรุนแรงของภัยพิบัติในหลายพื้นที่ของประเทศ ได้แก่ ไฟป่า ภัยแล้ง อุทกภัย แผ่นดินถล่ม และวาตภัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ โดยเฉพาะประชากรที่มีขีดความสามารถในการรับมือกับผลกระทบด้วยตนเองต่ำ

๒.๒ รูปแบบการผลิตและพฤติกรรมผู้บริโภคที่มุ่งเพื่อทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้อย่างสิ้นเปลืองโดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ดังนี้

๒.๒.๑ ประชาชนขาดจิตสำนึกสาธารณะและความตระหนักเกี่ยวกับการบริโภคที่ยั่งยืน อาจเป็นผลมาจากการขาดความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล เพราะไม่มีระบบการให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ จึงใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยตามกระแสวัตถุนิยม ก่อให้เกิดน้ำเสีย อากาศเสีย ขยะ และกากของเสียอันตรายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เมือง

๒.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังคงใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพต่ำในการผลิตและการจัดการของเสีย ทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้อย่างสิ้นเปลือง ขาดประสิทธิภาพ ไม่คุ้มค่า และเพิ่มปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งเป็นต้นเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีวงจรอายุที่สั้นลงภายใต้อิทธิพลของกระแสบริโภคนิยม ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้หมดไปอย่างรวดเร็ว

๒.๒.๓ ภาคเกษตรเร่งเพิ่มผลผลิตตอบสนองตลาดจนส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ การปลูกพืชเชิงเดี่ยวและขยายพื้นที่บุกรุกพื้นที่ป่า ใช้สารเคมีปริมาณมาก ทั้งปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช เหลือเป็นสารตกค้าง ทำลายความอุดมสมบูรณ์ของดินและทำลายความหลากหลายทางชีวภาพในที่สุด รวมทั้งการไม่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างจริงจัง เพื่อช่วยสร้างความสมดุลและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นไปอย่างยั่งยืนและกลมกลืน จึงส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง

๒.๓ ความขัดแย้งเชิงนโยบายและความอ่อนแอในการบริหารจัดการของภาครัฐ

๒.๓.๑ นโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจมีความขัดแย้งในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เปิดรับการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมที่ก่อมลพิษสูง ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่อยหรอเสื่อมโทรม ในทางกลับกัน รัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ วรรค ๒ ส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือการลงทุนขนาดใหญ่ ดำเนินการได้ยากขึ้น ซึ่งแม้จะเป็นผลดีต่อทรัพยากรธรรมชาติ แต่กลับเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนา อาทิ โครงการพลังงานไฟฟ้า และอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เป็นต้น

๒.๓.๒ กลไกการบริหารไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการ ขาดเอกภาพและความโปร่งใส เน้นการสั่งการและควบคุม ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและชุมชน โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรน้ำและป่าไม้ การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด ไม่เป็นธรรม และไม่โปร่งใส เกิดความไม่เท่าเทียมกันและเอื้อต่อการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในบางกรณี นอกจากนี้ การดำเนินงานตามแผนยังขาดความต่อเนื่อง

๒.๓.๓ การขาดองค์ความรู้และระบบข้อมูลที่ทันสมัยของภาครัฐ ทำให้การบริหารจัดการของภาครัฐไม่มีประสิทธิผล เช่น ระบบฐานข้อมูลที่ติดและการใช้ที่ดิน การบุกรุกทำลายป่า ตลอดจนการขาดองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้านผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ

๒.๓.๔ ชุมชนขาดความไว้วางใจในการบริหารจัดการของภาครัฐ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับภาคเอกชนผู้ผลิต และระหว่างชุมชนกับภาครัฐ จากโครงการพัฒนาที่ก่อให้เกิดมลพิษและทำลายวิถีชีวิตของชุมชน อันเนื่องมาจากความขัดแย้งเชิงนโยบาย ความอ่อนแอของกลไกการจัดการสิ่งแวดล้อม ความไม่มีประสิทธิภาพของเครื่องมือกำกับและควบคุมผลกระทบของโครงการ และการบังคับใช้กฎหมาย ส่งผลให้ภาคประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการ การพัฒนาอุตสาหกรรม และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ

๒.๔ มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะซับซ้อนและทวีความเข้มข้นมากขึ้น กระแสแรงกดดันของประชาคมโลกจะส่งผลต่อการค้าของประเทศ และทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับภาระในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคตอันใกล้ การเจรจาภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับกรอบพันธกรณีในอนาคตในการลดก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าทั้งที่เป็นมาตรการภาษีและไม่ใช่อภาษีเพื่อแก้ไขปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มาตรการด้านการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและข้อบังคับในการเปิดเผยข้อมูลปริมาณคาร์บอนหรือข้อมูลการใช้น้ำบนฉลากสินค้า หรือแหล่งที่มาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้า ทั้งที่เป็นมาตรการฝ่ายเดียวและความร่วมมือในกรอบทวิภาคีของหลายประเทศคู่ค้าสำคัญ ทำให้การผลิตทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการของประเทศต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๓

การสร้างภูมิคุ้มกัน

จากการพิจารณาสถานการณ์และความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตที่ประเทศไทยต้องเผชิญ ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งพื้นฐานการพัฒนาของประเทศในอนาคต จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้ประเทศสามารถลดความเสี่ยงและบริหารจัดการ

รวมทั้งสร้างความพร้อมในการรับมือกับปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวข้างต้นได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน โดยภูมิคุ้มกันที่สำคัญ ได้แก่

๓.๑ การมีระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้ เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ง่ายต่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ทั้งด้านภัยพิบัติจากธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต รวมไปถึงการลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและการฟื้นฟูระบบนิเวศ เช่น การป้องกันชายฝั่ง การแก้ปัญหาดินเค็ม การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำ การคืนสมดุลให้ธรรมชาติ และการบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง

๓.๒ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตไทย และความตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเป็นภูมิคุ้มกันนำไปสู่สังคมและเศรษฐกิจสีเขียวที่มีแบบแผนการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาด้วยเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวอาจไม่ทันกับปัญหาที่สะสมอย่างต่อเนื่อง หากประชาชนยังคงมีพฤติกรรมการบริโภคเกินพอดี ขาดความตระหนัก รักและหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การไม่ให้ความสำคัญกับระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเท่าที่ควร อันจะเป็นพื้นฐานในการเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่วิถีแห่งการผลิตและบริโภคที่มีความพอดี ประหยัด รู้คุณค่าและยั่งยืน

๓.๓ เครื่องมือและกลไกบริหารจัดการเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้การกำหนดนโยบายและมาตรการเอื้อต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ มีองค์ความรู้ ข้อมูล และระบบติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษ อีกทั้งช่วยให้การบริหารจัดการเกิดความโปร่งใสเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

๓.๔ ความเข้มแข็งของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การที่ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น สามารถรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนได้มากขึ้น รวมทั้งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเองได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมและยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ชุมชนมีขีดความสามารถในการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ทำให้ปรับไปสู่วิถีการพึ่งตนเองและเกิดความยั่งยืนได้

๓.๕ การบริหารจัดการที่ดี โดยมุ่งเน้นการบูรณาการที่ยึดพื้นที่เป็นหลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงเครื่องมือและกลไกในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวด เป็นธรรม และโปร่งใส การแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกรับผิดชอบของทุกภาคส่วน และการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการค้าและการลงทุนอย่างเป็นระบบ

๔ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ

๔.๑.๒ เพื่อขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประเทศก้าวไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ

๔.๑.๓ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และเตรียมความพร้อมในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และประเด็นสิ่งแวดล้อมโลก

๔.๑.๔ เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของประเทศจากข้อตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศ

๔.๒ เป้าหมาย

๔.๒.๑ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรักษาพื้นที่อนุรักษ์ไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๙ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ ๕,๐๐๐ ไร่

๔.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร

๔.๒.๓ สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการพัฒนา โดยควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญให้อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ พื้นฟูคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งโดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนในไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การจัดการขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาล เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และมีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐

๔.๒.๔ เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่ และชุมชน

๔.๒.๕ เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

๔.๒.๖ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน

๔.๓ ตัวชี้วัด

๔.๓.๑ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ และสัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศ

๔.๓.๒ สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ พื้นที่ชลประทาน และปริมาณกักเก็บน้ำต่อจำนวนประชากร

๔.๓.๓ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรม อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาล และอัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่

๔.๓.๔ สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหัว เปรียบเทียบกับลำดับขั้นการพัฒนาที่แสดงโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว

๔.๓.๕ เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด กลไกการเฝ้าระวังและระบบเตือนภัยล่วงหน้าในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ

๔.๓.๖ ปริมาณและมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๔.๓.๗ จำนวนองค์กรที่สามารถพัฒนาให้เป็นสภาสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น กฎหมายในการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของประเทศให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และประชาคมอื่นๆ

๕ แนวทางการพัฒนา

ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาขาดความสมดุลและไม่ยั่งยืน ขณะที่ประเทศไทยกำลังจะต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญยิ่งในมิติของการพัฒนาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูดูแลฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการใช้อย่างตระหนักรู้คุณค่า บริหารจัดการอย่างดี สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและความขัดแย้งในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และคำนึงถึงต้นทุนสิ่งแวดล้อมของประเทศ การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ การควบคุมและลดมลพิษเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ดังนี้

๕.๑ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางหลัก ดังนี้

๕.๑.๑ **คุ้มครอง ป้องกัน รักษา ฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ และเขตอนุรักษ์** โดยอนุรักษ์พื้นที่เปราะบางที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ สร้างพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างป่า วางระบบเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยให้มีการจัดทำทะเบียนผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ทั้งหมด ดำเนินการพิสูจน์สิทธิ และร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียจัดทำแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำและการใช้สารเคมีการเกษตรในพื้นที่ต้นน้ำอย่างเข้มงวด ส่งเสริมเครือข่ายอนุรักษ์และป้องกันการบุกรุกป่าไม้ โดยภาคประชาชนและชุมชน ส่งเสริมหลักการชุมชนอยู่ร่วมกับป่า การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔

อย่าง ส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน การฟื้นฟูและการปลูกป่าในรูปแบบวนเกษตร โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่รอยต่อตามแนวเขตอนุรักษ์ รวมทั้งสนับสนุนการปลูกต้นไม้และการปลูกป่าอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในระดับครัวเรือนและชุมชน ภายใต้แนวคิดและกลไกส่งเสริมที่เหมาะสม เช่น ธนาкарต้นไม้ หรือการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ และให้มีการจัดทำแผนส่งเสริมการปลูกป่าของประเทศที่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕.๑.๒ พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และการจัดการองค์ความรู้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐและการใช้ประโยชน์ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและสามารถวางระบบการจัดการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรชายฝั่ง ป่าชายเลน แหล่งน้ำ ที่ดิน และทรัพยากรแร่ เผยแพร่ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องทุกปีผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นๆ ปรับปรุงระบบการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตอนุรักษ์ โดยใช้ระบบเทคโนโลยีอวกาศและภาพถ่ายดาวเทียม ให้เป็นมาตรฐานที่ยอมรับร่วมกัน และสามารถติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าและการใช้ประโยชน์ที่ดินได้

๕.๑.๓ ปรับปรุงการบริหารจัดการที่ดินทั้งระบบและกระจายการถือครองที่ดินให้เกิดความเป็นธรรม โดยให้มีการจัดทำระบบสารสนเทศและทะเบียนข้อมูลที่ดินและแผนที่แห่งชาติ แสดงการครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในที่ดินของรัฐ ที่ดินเอกชน และที่ดินที่มีการถือครองโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลการบริหารจัดการและป้องกันการขยายพื้นที่เกษตรกรรมเข้าไปในเขตอนุรักษ์ กำหนดมาตรการเพื่อกระจายการถือครองที่ดินให้เป็นธรรม เช่น จัดเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า ให้มีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่กร้าง และจัดให้มีระบบและองค์กรบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เพื่อลดความสูญเสียพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ตลอดจนกำหนดมาตรการป้องกันการสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกรรายย่อย เพื่อคุ้มครองความมั่นคงและฐานการดำรงชีวิตของเกษตรกรยากจน

๕.๑.๔ เร่งรัดพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดินเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร โดยส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน แก้ไขปัญหาดินเค็ม ดินขาดอินทรีย์วัตถุ และการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม อาทิ การพัฒนาพันธุ์พืชทนเค็มที่ใช้ในการฟื้นฟูบำรุงดิน การใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน การปลูกหญ้าแฝกและการปลูกพืชคลุมดินเพื่อลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาดินเปรี้ยว ดินเค็ม สนับสนุนการดำเนินงานของหมอดินอาสา และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการและภาคเอกชน ในการพัฒนาเทคโนโลยี ถ่ายทอดองค์ความรู้ พัฒนาระบบการส่งเสริมและการจัดการ สร้างศูนย์การเรียนรู้และบ่มเพาะเกษตรกร เพื่อให้สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีการอนุรักษ์ฟื้นฟูบำรุงดินไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อย่างได้ผล

๕.๑.๕ วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยพัฒนาระบบการจัดการร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ทั้งด้านการอนุรักษ์ การท่องเที่ยว และการพัฒนาฟื้นฟูทรัพยากรประมง ผลักดันยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล บรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติที่รุนแรงและการกัดเซาะชายฝั่ง โดยส่งเสริมการปลูกป่าชายเลน ฟื้นฟูแนวปะการัง อนุรักษ์แหล่งหญ้าทะเลและสาหร่ายทะเล ส่งเสริมการจัดการพื้นที่ชายฝั่งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและการทำประมงชายฝั่งอย่างยั่งยืน ปรับปรุงการออกแบบและมาตรฐานการก่อสร้างเขตชุมชน อุตสาหกรรม และโครงสร้าง

พื้นฐานบริเวณชายฝั่ง โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสมุทรศาสตร์และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวม รวมทั้งให้มีการวางแผนระยะยาวเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของน้ำทะเล ที่จะส่งผลกระทบต่อเมืองและพื้นที่ชายฝั่ง

๕.๑.๖ เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน และลดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งได้อย่างยั่งยืน โดยปรับปรุงกลไกการจัดการน้ำแบบองค์รวม ด้วยการปรับปรุงกฎหมายการจัดการน้ำ การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรลุ่มน้ำและองค์กรท้องถิ่นในการจัดการน้ำ และการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในแต่ละลุ่มน้ำอย่างบูรณาการตั้งแต่การจัดการป่าต้นน้ำ ความต้องการใช้น้ำจนถึงการจัดการน้ำเสียที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาในท้องถิ่นทั้งระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการน้ำ การจัดการพื้นที่วิกฤตภัยแล้งและน้ำท่วม การพัฒนาระบบโครงข่ายน้ำ การพัฒนาระบบข้อมูลความมั่นคงด้านน้ำและการพยากรณ์น้ำเพื่อประโยชน์ในการจัดสรรน้ำที่เป็นธรรมกับทุกภาคส่วน รวมทั้งการป้องกันภัยและเตือนภัยน้ำแล้งและน้ำท่วม โดยการบังคับใช้ผังเมือง และการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัยไม่ให้เกิดขวางทางไหลของน้ำ และการปรับวิถีการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อรองรับลดผลกระทบจากอุทกภัยและภัยแล้ง ตลอดจนการป้องกันและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำให้มีมาตรฐานเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับการบริโภค การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการรักษาระบบนิเวศโดยให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชน และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและบริหารจัดการด้วยภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีการจัดการน้ำ

๕.๑.๗ พัฒนาปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในการกักเก็บน้ำ ให้เหมาะสมกับระบบนิเวศ ภูมิสังคม เศรษฐกิจและความต้องการร่วมกันของชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานแก่ประเทศ โดยการเพิ่มพื้นที่ชลประทานและประสิทธิภาพการกระจายน้ำของระบบชลประทานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การพัฒนาแหล่งน้ำตามแนวพระราชดำริ ทั้งแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำบาดาล แหล่งน้ำชุมชน และแหล่งน้ำในไร่นา รวมทั้งแก้มลิงและฝายชะลอน้ำ ตลอดจนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ควบคู่กับการจัดการความต้องการใช้น้ำ โดยคำนึงถึงความสมดุลและเป็นธรรมในการจัดสรรน้ำให้ภาคการใช้น้ำต่างๆ กับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ และความพร้อมของประชาชนในพื้นที่

๕.๑.๘ พัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยจัดระบบการกระจายน้ำให้เหมาะสมในทุกภาคส่วน ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค ใช้หลักการลด การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ และจัดทำข้อมูลการใช้น้ำ (Water Footprint) รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำของภาคการเกษตร และส่งเสริมการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยในช่วงฤดูแล้ง เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำ

๕.๑.๙ จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคอย่างเป็นระบบ โดยจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างผสมผสานตามศักยภาพของพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงน้ำสะอาดได้อย่างทั่วถึง

๕.๑.๑๐ ส่งเสริมการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม โดยจัดให้มีการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์และระบบนิเวศที่เปราะบาง ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร มีความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ และเป็นถิ่นที่อยู่ของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่นโดยองค์กรชุมชน ปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเพื่อการพึ่งตนเองและการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพในระดับชุมชน รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

๕.๒ การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีแนวทางหลัก ดังนี้

๕.๒.๑ ปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย

๑) เพิ่มโอกาสในการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง อาทิ การผลิตไฟฟ้า ซีเมนต์ เหล็ก อีเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไปสู่การผลิตที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและสิทธิพิเศษด้านภาษี เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของอุปกรณ์ตามศักยภาพการพัฒนาเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และการปรับเปลี่ยนเชื้อเพลิงมาใช้พลังงานทดแทนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม

๒) ปรับนโยบายส่งเสริมการลงทุนให้เอื้อสิทธิประโยชน์มากขึ้นสำหรับอุตสาหกรรมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำหรือช่วยลดคาร์บอน รวมทั้งไม่ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมข้ามชาติที่ส่งผลกระทบสูงต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓) เร่งพัฒนากลไกและมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศ ที่สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อการปรับตัวของกลไกและมาตรการระหว่างประเทศด้านการลดก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเร่งพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่นำไปสู่การเป็นสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ ภาษีสิ่งแวดล้อม ภาษีคาร์บอน การพัฒนาระบบฉลากคาร์บอน และคาร์บอนฟุตพริ้นท์ การเพิ่มมาตรฐานบังคับเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมระบบการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ รวมถึงการส่งเสริมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในสาขาการผลิตต่างๆที่นำไปสู่การลดก๊าซเรือนกระจก

๔) สนับสนุนการอยู่ร่วมกันของอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างยั่งยืนในลักษณะเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการใช้ทรัพยากรหมุนเวียนให้ได้มากที่สุด และบริหารจัดการวัตถุดิบและของเสียอย่างเป็นระบบครบวงจร และวางกลไกการสื่อสารกับทุกภาคในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่จะได้รับการพัฒนาพื้นที่เชิงนิเวศ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของชุมชนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภาคการผลิตและบริการ ก่อนการจัดตั้งเขตหรือพื้นที่นิเวศ เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกภาคส่วน กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนดำเนินธุรกิจภายใต้ความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมแนวคิดในการทำธุรกิจเพื่อสังคม และเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นลงทุนร่วมกับภาคธุรกิจมากขึ้น

๕) ส่งเสริมการทำเกษตรที่เกื้อกูลกับระบบนิเวศ ตามแนวคิดของการทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อให้เกิดความสมดุลโดยจัดให้มีกลไกให้ความรู้และขับเคลื่อนทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศ ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร และเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รมรงคให้เกษตรกรใช้สารชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อลดผลกระทบกับ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในระยะยาว พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาวะและภูมิสังคมของประเทศ ปรับระบบการใช้ที่ดิน และการค้นคว้าชนิดพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ใช้น้ำน้อย และทนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างตลาดรองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ ด้านปศุสัตว์ สนับสนุนให้มีการจัดการอาหารที่ใช้เลี้ยงโคและกระบือเพื่อลดการเกิดก๊าซมีเทน ในขณะที่ด้านประมง ส่งเสริมให้มีการทำประมงที่คำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำ และระบบนิเวศ รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุมของสหภาพยุโรป เป็นต้น

๖) ส่งเสริมภาคบริการให้มีบทบาทมากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมธุรกิจบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยและประเทศไทยมีศักยภาพสูง เช่น การท่องเที่ยว การรักษาพยาบาลและสุขภาพ รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพการรองรับของระบบนิเวศในพื้นที่และบริหารจัดการการใช้น้ำที่ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและเกษตรกรรายย่อย เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับระบบนิเวศและการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เช่น สนับสนุนและเพิ่มมาตรการด้านการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพเพื่อลดปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหรือชุมชนต้นแบบ ตลอดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและบริการสีเขียว และสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่สังคมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

๗) สร้างโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยขยายผลการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐให้ครอบคลุมกว้างขวางถึงระดับท้องถิ่น รวมทั้งให้ครอบคลุมถึงการจัดซื้อสินค้าทางการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของการผลิตให้มากขึ้น ให้สิทธิพิเศษด้านภาษีกับผู้ประกอบการหรือสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสินค้าอื่นๆ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และให้รางวัลกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในองค์กรเอกชนผ่านห่วงโซ่อุปทานหรือการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านคู่ค้าทางธุรกิจ

๕.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง เพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก โดย

๑) ส่งเสริมให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเดินทางและขนส่งสินค้าด้วยระบบคมนาคมและขนส่งที่ใช้พลังงานต่อหน่วยต่ำกว่าทางถนนที่เป็นรูปแบบการเดินทางและขนส่งสินค้าหลักในปัจจุบัน และพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงระบบขนส่งสาธารณะเพื่อลดสัดส่วนการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาพรวมของประเทศ

๒) ส่งเสริมการใชยานพาหนะที่ใช้พลังงานที่สะอาดขึ้น หรือใช้พลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ โดยส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพและก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์ พัฒนาเทคโนโลยียานยนต์ที่สะอาดและช่วยประหยัดพลังงาน ควบคู่กับการควบคุมประสิทธิภาพการใช้พลังงานภายใต้ศักยภาพของเทคโนโลยี โดยการกำหนดมาตรฐานอัตราการบริโภคเชื้อเพลิง เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในระยะยาว

๓) สร้างวินัยและส่งเสริมพฤติกรรมการขับขี่ของประชาชน เพื่อลดการเผาผลาญน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนการดูแลเครื่องยนต์ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมทั้งกำหนดให้มีการควบคุมการปล่อยมลพิษไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด

๕.๒.๓ พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม และระบบนิเวศเข้าด้วยกัน โดย

๑) พัฒนาเมืองแบบกระชับ (Compact urban design) ที่มีการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในพื้นที่เมือง โดยการใช้เทคโนโลยีการออกแบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่ง และอาคารที่อยู่อาศัยที่ประหยัดพลังงาน รวมทั้งพัฒนาต้นแบบเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวในเมืองเพื่อการทำเกษตรบางประเภท ตลอดจนการทำฟาร์มในเมืองเพื่อส่งเสริมคนในเมืองให้สามารถผลิตอาหารได้ในพื้นที่ว่างเปล่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น พื้นที่ริมเส้นทางรถไฟ หรือพื้นที่สาธารณะร่วมกัน เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม

๒) ใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจและมาตรการสนับสนุนทางด้านภาษีเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งประหยัดพลังงาน และใช้พลังงานทดแทน ควบคู่กับการพัฒนาและปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรฐานด้านการจัดการพลังงานเพื่อให้เกิดการประหยัดและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในอาคารแต่ละประเภท

๓) กำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองอย่างเข้มข้น ทั้งในเขตและนอกเขตเมือง กำหนดมาตรการควบคุมการขยายตัวของเมืองและพื้นที่ชุมชน ในเขตชลประทาน พื้นที่เกษตรกรรม และเขตอนุรักษ์ กำหนดและวางผังแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ และผังเมือง ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ให้สอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตของคนรวมทั้งศักยภาพของพื้นที่

๔) จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างบูรณาการด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทั้งด้านการจัดการน้ำเสีย และขยะมูลฝอย ภายใต้หลักการลด การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพของท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๕.๒.๔ ปรับพฤติกรรมการบริโภคสู่สังคมคาร์บอนต่ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย

๑) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีสำนึกรับผิดชอบเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นต้นแบบของสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านระบบการเรียนรู้การสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ปลุกฝังแนวคิดให้เกิดความตระหนักรู้ว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกื้อกูลต่อการอยู่รอดและการพัฒนาของสังคมมนุษย์ ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแนวคิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงสุดในระยะสั้น สู่การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๒) รณรงค์ปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างค่านิยมการบริโภคที่ยั่งยืนให้เป็นบรรทัดฐานของสังคม โดยการใช้หลักศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การดำรงชีวิตตามวิถีไทยเป็นเครื่องมือ เพื่อปลุกฝังค่านิยมการบริโภคอย่างพอเพียง โดยคำนึงถึงความพอดี พอประมาณ ยกย่องและให้เกียรติบุคคลและชุมชนที่

เป็นแบบอย่างที่ดีของการบริโภคที่ยั่งยืนบนฐานภูมิปัญญาดั้งเดิม ผ่านกระบวนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน อาทิ เวทีการเรียนรู้ของชุมชนและเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งผ่านทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และอื่นๆ

๓) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔) เสริมสร้างกลไกคุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมเครือข่าย สื่อ โฆษณา และประชาสัมพันธ์ให้เข้ามามีบทบาทในการปรับเปลี่ยนสังคมไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งของกลไกการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ปรับปรุงกฎหมายควบคุมและกำกับดูแลสื่อ ให้เผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้บริโภคอย่างมีความรับผิดชอบ และจัดให้มีเครือข่ายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจด้านการผลิตสื่อและโฆษณา เกิดความรู้ความเข้าใจ มีจิตสำนึก และสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการผลิตสื่อเผยแพร่โฆษณาที่เอื้อต่อรูปแบบการบริโภคที่ยั่งยืน

๕.๓ การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน มีแนวทางสำคัญ ดังนี้

๕.๓.๑ พัฒนาการความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ และการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดย

๑) ศึกษาวิจัยและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสาเหตุและการคาดการณ์ การประเมินความเสี่ยง ความเปราะบาง และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในรายสาขาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มีความแม่นยำมากขึ้น ทั้งต่อระบบนิเวศป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ชายฝั่ง การขาดแคลนน้ำ ภัยธรรมชาติ และภาคการผลิตที่สำคัญของประเทศ เพื่อวางแผนในการรับมือและจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๒) สนับสนุนการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว โดยครอบคลุมการศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการด้านการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการปล่อยก๊าซที่สำคัญและมีความเสี่ยงสูง โดยคำนึงถึงศักยภาพ ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการลดก๊าซเรือนกระจก การศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมการพัฒนาระบบตลาดคาร์บอนในประเทศ การศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมการรองรับการลดก๊าซเรือนกระจกรายสาขา เช่น สาขาพลังงาน สาขาเกษตรกรรม การศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมการรองรับมาตรการหรือกลไกใหม่ๆ ที่สำคัญ อาทิ การลดก๊าซเรือนกระจกอย่างเหมาะสมในระดับชาติ (National Appropriation Mitigation Action : NAMA) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า การอนุรักษ์ การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน และการเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าในประเทศกำลังพัฒนา (Reducing Emission from Deforestation and Degradation and the Role of Forest Carbon Stocks in Developing Countries : REDD-Plus) และโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดรายสาขา เป็นต้น

๓) สร้างนักวิจัยและเครือข่ายวิจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายความรู้ และการมีส่วนร่วม ตลอดจนจัดหลักสูตรการศึกษาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔) พัฒนากลไกการประเมินองค์ความรู้ รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้ทุกภาคส่วนได้ทราบ เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนในการร่วมกันดำเนินการแก้ไขและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๓.๒ พัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดย

๑) สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อรองรับผลกระทบอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว ๒๐ ปี โดยให้ความสำคัญกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การวางแผนป้องกันเมืองและพื้นที่ชายฝั่ง และการป้องกันน้ำท่วม รวมทั้งการจัดทำแผนระยะยาวในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ

๒) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบการรายงานเกี่ยวกับข้อมูลการปล่อยและการลดก๊าซเรือนกระจกและด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยพัฒนาจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของภาวะโลกร้อน และผลที่เกิดขึ้นจากพันธกรณีต่างๆ ฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของประเทศ และข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรายสาขาให้ทันสมัยและมีมาตรฐาน พัฒนาระบบฐานข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อแบ่งชี้พื้นที่เสี่ยงภัย รวมทั้งฐานข้อมูลเกี่ยวกับฉลากคาร์บอน และคาร์บอนฟุตพริ้นต์ของการประกอบกิจกรรมต่างๆ ระบบข้อมูลโครงการเทคโนโลยีสะอาดของประเทศ และข้อมูลการซื้อขายคาร์บอนเครดิตในตลาดภาคบังคับและคาร์บอนออฟเซตในตลาดภาคสมัครใจ ตลอดจนทำการประเมินความต้องการในด้านต่างๆ ทั้งด้านการเงินและเทคโนโลยี เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของประเทศในการขอรับการสนับสนุนทางการเงินและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

๓) นำมาตรการทางการคลังมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อม หรือค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ การประกันความเสี่ยง การกำหนดสิทธิการปล่อยมลพิษ รวมทั้งมาตรการด้านการตลาด และมาตรการทางด้านสังคมต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในสาขาต่างๆ ตามความเหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ควบคู่กับมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

๔) สนับสนุนให้มีการจัดทำเป้าหมายและแผนปฏิบัติการระยะกลางและระยะยาวในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยสมัครใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ร่วม รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และระบบการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบ (Measurable, Reportable and Verifiable : MRV) ทั้งในระดับโครงการและระดับประเทศ รวมทั้งสร้างระบบจูงใจและกลไกเพื่อให้กิจกรรมของภาคส่วนต่างๆ ในประเทศที่ดำเนินกิจกรรมแบบสมัครใจในการลดก๊าซเรือนกระจกถูกบันทึกอย่างเป็นระบบ

๕) ศึกษาวิจัยและพัฒนาตลาดคาร์บอนทุกรูปแบบ เพื่อแสวงหาโอกาสจากการสร้างรายได้จากการขายคาร์บอนเครดิตของผู้ประกอบการทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รวมถึงชุมชน ศึกษารูปแบบและมาตรฐานที่จะสามารถเชื่อมต่อกับตลาดคาร์บอนในต่างประเทศทั้งแบบสมัครใจและแบบทางการ ศึกษาการกำหนดปริมาณการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และระบบการจัดสรรสิทธิการปล่อยก๊าซ รวมถึงศึกษาความคุ้มค่าและประสิทธิภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และต้นทุนในการบริหารจัดการ เมื่อเทียบกับการเก็บภาษีคาร์บอน

๖) ส่งเสริมให้มีระบบการขึ้นทะเบียนเพื่อสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (National Registry System) โดยให้มีการพัฒนาระบบการรายงานและบันทึกกิจกรรมการจัดการ

ก๊าซเรือนกระจกภายใต้มาตรการการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างเหมาะสมในระดับชาติ รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อแสวงหาการสนับสนุนด้านการเงิน เทคโนโลยี และการเพิ่มขีดความสามารถจากต่างประเทศ รวมทั้งการจัดตั้งตลาดคาร์บอนของประเทศไทยในอนาคต

๗) พัฒนากองทุนคาร์บอน เพื่อเป็นแหล่งรับซื้อคาร์บอนเครดิตและคาร์บอนออฟเซตในประเทศ ตลอดจนการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดคาร์บอนของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๕.๓.๓ พัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดย

๑) ยกระดับขีดความสามารถของกลุ่มเสี่ยงในการปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น และถ่ายทอดความรู้ด้านข้อมูลเสี่ยงภัยและการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานต่างๆ สู่ชุมชนและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างชุมชน รวมทั้งเร่งฟื้นฟูพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับเสียหายและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม รวมทั้งส่งเสริมการจ้างงานเพื่อเพิ่มรายได้ของประชากรกลุ่มเสี่ยง

๒) กำหนดมาตรการรองรับผลกระทบต่อชุมชนและสังคมที่ชัดเจน ทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว ปรับปรุงกฎหมาย และนวัตกรรมด้านการบริหารความเสี่ยง เช่น การประกันภัยจากสภาพอากาศ ทั้งบ้านเรือนและพืชผลการเกษตร เพื่อให้ชุมชนมีกลไกในการบริหารจัดการความเสี่ยงมากขึ้น

๓) สนับสนุนกระบวนการวางแผนชุมชนระยะยาว รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันต่อสถานการณ์

๕.๔ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดย

๕.๔.๑ จัดทำแผนที่และจัดลำดับพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและจังหวัด เพื่อกำหนดแนวทางเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบ ที่ใช้ทั้งมาตรการด้านกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน และการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย รวมทั้งพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยของระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อรองรับภัยพิบัติที่รุนแรงในอนาคต

๕.๔.๒ พัฒนาระดับการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ กำหนดมาตรการให้ครอบคลุมทั้งด้านการเตรียมพร้อม การป้องกัน การลดผลกระทบ การเตือนภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ และการฟื้นฟูบูรณะ โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการและสร้างเอกภาพในการบริหารจัดการ

๕.๔.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติ โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติระดับภูมิภาค ให้มีการเชื่อมโยงข้อมูล การถ่ายทอดเทคโนโลยี การส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ด้านการเตือนภัย และการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

๕.๔.๔ วางระบบเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ พัฒนาระบบงานอาสาสมัครของประเทศอย่างจริงจัง และให้มีมาตรฐานตามหลักสากล ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของชุมชน และผู้นำท้องถิ่น โดยฝึกอบรมและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ ฝึกกำลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ สื่อมวลชน กองทัพ และภาคประชาสังคม เพื่อการระดมสรรพกำลัง และบูรณาการระบบการจัดการภัยพิบัติของประเทศให้มีประสิทธิภาพ

๕.๔.๕ สนับสนุนภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงเรียน และท้องถิ่น ให้มีการเตรียมความพร้อม โดยจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับภัยพิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การอพยพ การวางระบบปฏิบัติการสำรองในระดับองค์กร และการฝึกซ้อมรับมือภัยพิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความตื่นตัวให้กับสาธารณชนและสร้างหลักประกันด้านความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความต่อเนื่องของการดำเนินธุรกิจ

๕.๕ การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดย

๕.๕.๑ ติดตามและเฝ้าระวังมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน ทั้งที่เป็นมาตรการฝ่ายเดียวของภาคการค้าหลัก และมาตรการในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันหรือรองรับมาตรการดังกล่าว โดยสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคเอกชน

๕.๕.๒ เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากมาตรการทางการค้าและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะมาตรการภาษีที่เก็บจากสินค้าข้ามพรมแดน ตามบทบัญญัติของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแกตต์ ซึ่งอาจนำมาใช้ในการเก็บภาษีคาร์บอน ณ จุดผ่านแดน การบังคับซื้อใบอนุญาตปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเก็บภาษีคาร์บอนกับสินค้านำเข้า และการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการฉลากคาร์บอน และข้อมูลที่แสดงการใช้น้ำ เป็นต้น เพื่อลดเงื่อนไขการกีดกันการค้ากับประเทศไทย

๕.๕.๓ ศึกษาผลกระทบและกำหนดแผนกลยุทธ์รายสินค้า รวมทั้งมาตรการเยียวยาในสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสินค้า บริการ และอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการเป็นพันธมิตรร่วมทุนกับประเทศที่มีความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕.๕.๔ ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำคาร์บอนฟุตพริ้นต์ โดยสนับสนุนทั้งด้านการเงิน การให้ความรู้ และการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้ส่งออกรายย่อยได้รับการรับรองมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการทำบัญชีต้นทุนคาร์บอนในระดับแหล่งวัตถุดิบ โดยเฉพาะในภาคเกษตรและประมง ตลอดจนพัฒนาระบบตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์

๕.๕.๕ สร้างแรงจูงใจให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน หรือที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งสร้างตลาดรองรับ โดยส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อยอดด้านการค้าการลงทุน ตลอดจนสนับสนุนธุรกิจการค้าคาร์บอนเครดิต

๕.๖ การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดย

๕.๖.๑ ศึกษารายละเอียดและสร้างความเข้าใจของพันธกรณี รวมทั้งติดตามสถานการณ์การเจรจาและท่าทีของประเทศต่างๆ ภายใต้อนุสัญญาข้อตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมและกรอบความตกลงอื่นๆ ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่จะมีความกระทบทั้งเชิงบวกและลบต่อประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถกำหนดท่าทีของประเทศที่เหมาะสม โดยเฉพาะท่าทีการเจรจาในเชิงรุก โดยต้องเสริมสร้างความเข้าใจและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ระหว่างภาคการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน

๕.๖.๒ สร้างความพร้อมและพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเสริมสร้างเทคนิคการเจรจา โดยสร้างทีมผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน รวมทั้งจัดเตรียมบุคลากรรุ่นใหม่ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

๕.๖.๓ พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน และประเทศคู่ค้าสำคัญ เพื่อประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะความร่วมมือในการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างยั่งยืน อาทิ ด้านทรัพยากรน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างแนวร่วมเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในเวทีระหว่างประเทศด้านการค้า การลงทุน และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจัดเตรียมแผนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ทั้งในระดับภาคและระดับประเทศ

๕.๖.๔ สนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อตกลง อนุสัญญา และพิธีสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และพิธีสารที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและพันธุกรรม โดยให้ชุมชนมีการเข้าถึงเพื่อใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน กำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพ และสนับสนุนให้เกิดกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมเมื่อมีการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ รวมทั้งพันธกรณีและข้อตกลงว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อนุสัญญาบาเซล และอนุสัญญาสต็อกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน เป็นต้น

๕.๗ การควบคุมและลดมลพิษ เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน มีแนวทางสำคัญดังนี้

๕.๗.๑ ลดปริมาณมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก โดยส่งเสริมให้มีระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่เมืองใหญ่ ส่งเสริมให้ประชาชนลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล พิจารณาเก็บค่าธรรมเนียมเข้าพื้นที่ที่การจราจรแออัด กำหนดอายุการใช้งานรถยนต์และรถรับจ้าง และสนับสนุนมาตรการด้านผังเมือง เพื่อลดปัญหาจราจรและมลพิษทางอากาศและเสียง เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันและการชดเชยผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนา รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสะอาดและเชื้อเพลิงสะอาดในกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการใช้กฎหมายในการควบคุมการเผาในพื้นที่โล่งอย่างเคร่งครัด

๕.๗.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียชุมชน โดยสนับสนุนการจัดตั้งระบบที่สอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพของท้องถิ่น และส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในการดำเนินงานสนับสนุนการลดปริมาณของเสีย ณ แหล่งกำเนิด โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการค้าแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด รวมทั้งใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการสร้างแรงจูงใจเพื่อลดปริมาณขยะและน้ำเสีย เช่น การเก็บภาษีการปล่อยมลพิษ หรือค่าธรรมเนียมการใช้สินค้าที่ก่อมลพิษสูง ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤติ เร่งรัดการลงทุนก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน และระบบการจัดการขยะแบบครบวงจร ส่งเสริมธุรกิจชุมชนและธุรกิจเอกชนจากขยะรีไซเคิล รวมทั้งสนับสนุนให้มีการผลิตและใช้พลังงานทดแทนจากของเสีย โดยสร้างมาตรการจูงใจในการแปรรูปขยะเป็นพลังงานให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ตลอดจนออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอในการบริหารจัดการและบำรุงรักษาระบบบำบัดและกำจัดของเสียอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๕.๗.๓ พัฒนาระบบการจัดการของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และขยะติดเชื้อ โดยสนับสนุนการก่อสร้างศูนย์จัดการของเสียอันตรายจากชุมชน เพิ่มความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในการจัดการขยะอันตรายและสารอันตรายให้มากขึ้น ติดตามและเฝ้าระวังไม่ให้มีการลักลอบทิ้งสารอันตราย กากอุตสาหกรรมและขยะติดเชื้อในสิ่งแวดล้อม ป้องกันการลักลอบนำเข้าสารอันตรายมาใช้ในกิจการที่ผิดวัตถุประสงค์ สนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลเอกลักษณ์ของกากอุตสาหกรรมอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ กำหนดให้โรงงานที่มีการใช้สารเคมี หรือมีกากอุตสาหกรรมอันตรายต้องวางหลักประกันเมื่อขออนุญาตหรือขอขยายการประกอบกิจการ แก่ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ การขนส่งและการรีไซเคิลกากอุตสาหกรรมอันตราย รวมทั้งจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการกำจัดกากอุตสาหกรรมอันตราย ที่ไม่ยุ่งยากและประหยัดค่าใช้จ่าย ตลอดจนกำหนดมาตรการควบคุมคุณภาพสินค้าที่นำเข้า ที่จะก่อให้เกิดปัญหาการจัดการขยะและปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ เพื่อรองรับมาตรการส่งเสริมการค้าเสรีภายในกรอบความร่วมมือต่างๆ อาทิ อาเซียน-จีน เป็นต้น

๕.๗.๔ ลดความเสี่ยงอันตราย การรั่วไหล และการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี โดยให้ความสำคัญกับการจัดการสารเคมีอย่างครบวงจร พิจารณาจำกัด หรือยกเลิกการนำเข้าและการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีความเสี่ยงสูง ส่งเสริมการใช้สารทดแทนสารเคมี พัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลสารเคมีของแต่ละหน่วยงานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ทั้งปัญหาการนำเข้า การผลิต การดำเนินการกับสารเคมีที่มีอยู่ ตลอดจนถึงการกำจัด จัดทำระบบข้อมูลการใช้สารเคมีทางการเกษตรและวัตถุอันตรายตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ สื่อสารความเสี่ยงให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเพื่อลดการใช้สารเคมีที่มีอันตรายในกระบวนการผลิต และให้ความรู้แก่ประชาชนและกลุ่มเสี่ยงเพื่อให้เกิดการป้องกันตนเองได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภค โดยสร้างระบบเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบด้านความปลอดภัยสารเคมีและสินค้าที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค พัฒนาผลิตภัณฑ์ระบบการจำแนกความอันตราย และระบบการติดฉลาก ตลอดจนสร้างเครือข่ายทางสังคมในการเฝ้าระวังและจัดการสารเคมี

๕.๗.๕ พัฒนาระบบเตือนภัย แจ้งเหตุฉุกเฉิน และระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษ ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน ตลอดจนกำหนดมาตรการรักษา เยียวยาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและผู้ได้รับผลกระทบเมื่อมีเหตุอุบัติเหตุด้านมลพิษ โดยจัดให้มีกองทุนเยียวยาและฟื้นฟูพื้นที่และผู้ได้รับผลกระทบ โดยระดมทุนจากผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และโรงงานผู้ก่อมลพิษ รวมทั้งการใช้มาตรการทางการคลังที่เหมาะสม สอดคล้องตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

๕.๘ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ มีแนวทางหลัก ดังนี้

๕.๘.๑ พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยสนับสนุนแนวทางการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเชิงอนุรักษ์และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ตามวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมดั้งเดิม ภายใต้หลักการคนอยู่ร่วมกับระบบนิเวศอย่างเกื้อกูล สนับสนุนสิทธิของชุมชน บทบาทของปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำชุมชน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพึ่งตนเอง สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบนิเวศ เพื่อให้ชุมชนเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และสนับสนุนให้ชุมชนสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดทำฐานข้อมูลระดับชุมชน โดยร่วมกับองค์กรท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมระบบการจัดการที่เคารพสิทธิทางปัญญาและปกป้องทรัพยากรของชุมชน

๕.๘.๒ สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน โดยสนับสนุนการจัดการเชิงพื้นที่ พัฒนากลไกการจัดการร่วมที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน รวมทั้งการจัดตั้งสภาสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพัฒนาของภาครัฐที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชนในทุกขั้นตอน บนพื้นฐานขององค์ความรู้ ข้อมูลที่ถูกต้อง เปิดเผย โปร่งใส สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม เสริมสร้างบทบาทของสื่อมวลชนในการสร้างความตระหนักรู้และความตื่นตัวของสาธารณชนในการดูแลคุ้มครองทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการบริหารจัดการน้ำ และมลพิษทางน้ำ การจัดการขยะและของเสียอันตราย รวมทั้งการจัดการภัยพิบัติ

๕.๘.๓ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อลดความขัดแย้ง แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน รวมทั้งจัดทำกฎหมายรองเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ผลักดันการจัดเก็บภาษีที่ดินแบบก้าวหน้าเพื่อกระจายการถือครองที่ดิน และร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ ปรับปรุงกฎหมายผังเมืองให้ทันสมัยและบังคับใช้อย่างเท่าเทียมและจริงจัง ทบทวนหลักเกณฑ์การจัดสรรผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรแร่ เพิ่มบทลงโทษต่อผู้บุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมตั้งแต่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การคุ้มครองสิทธิชุมชน การพิสูจน์ความเสียหาย และการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ ควรใช้กลไกทางสังคมติดตามตรวจสอบกำกับดูแลผู้ละเมิดกฎหมายและการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย

๕.๘.๔ ปรับนโยบายการลงทุนภาครัฐให้เอื้อต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยไม่ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบสูงต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีมาตรการควบคุมการใช้พื้นที่ตามนโยบายส่งเสริมพืชเศรษฐกิจไม่ให้เกิดการบุกรุกทำลายพื้นที่อนุรักษ์และระบบนิเวศที่เปราะบาง สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินมูลค่าที่แท้จริงและมูลค่าในอนาคตของทรัพยากรธรรมชาติในการทำหน้าที่ของระบบนิเวศ ปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ และผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงสุขภาพ พัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินความคุ้มค่าของโครงการลงทุนที่คิดรวมต้นทุนการใช้หรือสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ การก่อกมลพิษ และผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย จัดทำเขตเศรษฐกิจแร่ทั้งประเทศ เพื่อประกอบการวางแผนการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรแร่อย่างยั่งยืน

๕.๘.๕ ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิรูปการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการก่อกมลพิษ ตามแนวทางการปฏิรูประบบภาษีเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปธรรม เช่น พิจารณาเก็บภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีหรือค่าธรรมเนียมในการใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภาษีสารเคมี เป็นต้น และนำรายได้จากภาษีและค่าธรรมเนียมดังกล่าวมาสนับสนุนการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษ และส่งเสริมการผลิตที่ยั่งยืน

๕.๘.๖ สร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ
ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจจากทรัพยากรพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการอนุรักษ์ การวิจัยและพัฒนาพันธุกรรมท้องถิ่นและพืชพื้นบ้าน เพื่อสร้างนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่ม และเป็นเอกลักษณ์ของประเทศ เช่น สมุนไพร เวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งกำเนิดทรัพยากรที่ใช้ร่วมด้วย สนับสนุนการนำกลไกใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในเวทีประชาคมโลก มาปรับใช้เพื่อสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม อาทิ กลไกการลดก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า การอนุรักษ์ การจัดการป่าอย่างยั่งยืน และการเพิ่มพูนปริมาณคาร์บอนในประเทศ กำลังพัฒนา การเก็บค่าบริการเชิงนิเวศ (Payment for Ecosystem Services : PES) และกลไกการพัฒนาที่สะอาด

๕.๘.๗ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาวิจัย
เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างบูรณาการ โดยส่งเสริมและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งจัดให้มีระบบการศึกษาวิจัยที่สามารถนำไปประโยชน์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการวิจัยร่วมระหว่างนักวิชาการและชุมชนท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงภูมิปัญญาในพื้นที่กับวิชาการสมัยใหม่ และพัฒนากลไกและระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล เพื่อศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับนโยบายไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และลดความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์

ส่วนที่ ๔

การบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

บทที่ ๙ การบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑
สู่การปฏิบัติ

บทที่ ๙

แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑ บทนำ

การบริหารจัดการการพัฒนาประเทศเป็นกระบวนการสำคัญที่จะนำแผนพัฒนาประเทศไปปฏิบัติให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน กระบวนการดังกล่าวได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับทั้งกลไก กระบวนการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายใต้สถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและมีผลต่อการบริหารการพัฒนาประเทศนับตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ ถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งเป็นช่วงที่สังคมไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้นทุกขณะ การฉีกพลังของทุกภาคส่วนในการสร้างสังคมที่มีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันภายใต้วิสัยทัศน์ของแผนจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ

ในภาวะที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งที่จะเป็นโอกาสและข้อจำกัดของการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องทบทวนการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา ตลอดจนวิเคราะห์สถานะด้านการบริหารประเทศในปัจจุบันที่มีผลต่อการบริหารจัดการแผนฯ ทั้งในด้านความเสี่ยงที่ต้องตระหนักและศักยภาพที่มีอยู่ นำมาสรุปบทเรียนของการขับเคลื่อนแผนและกำหนดรูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพทั้งในระดับภาพรวมและระดับพื้นที่ภายใต้สภาวะแวดล้อมและเงื่อนไขที่ซับซ้อนมากขึ้นต่อไป

๒ การประเมินสถานการณ์ที่ผ่านมา

๒.๑ การทบทวนการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๑๐ สู่การปฏิบัติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยมีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดการพัฒนาตามยุคสมัย มีแนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมายหลัก รูปแบบ วิธีการและกระบวนการจัดทำแผน ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ที่แตกต่างกันออกไป จำแนกได้เป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๔ ภาครัฐเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติ แผนพัฒนาฯ ระยะแรก จัดทำโดยกลุ่มนักวิชาการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ที่เน้นการเพิ่มอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการลงทุนในโครงการพื้นฐานต่างๆ อาทิ การคมนาคมและขนส่ง เชื้อเพลิงเพื่อการชลประทานและพลังงานไฟฟ้า เพื่อสร้างพื้นฐานรองรับการลงทุนของภาคเอกชน ในระยะต่อมา วัตถุประสงค์หลักยังคงมุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม

การขับเคลื่อนการพัฒนาอาศัสมติคณะรัฐมนตรีในการสั่งการ และหน่วยงานนำไปดำเนินการอย่างเคร่งครัดผ่านแผนปฏิบัติการกระทรวง โดยมีการจัดสรรงบประมาณหรือเงินสนับสนุนชัดเจน ในช่วงนี้ภาครัฐเป็นกลไกการพัฒนาหลัก และการดำเนินงานเป็นการสั่งการจากบนลงล่าง ขณะที่ภาคส่วนอื่นๆ มีส่วนร่วมน้อยในการบริหารจัดการแผนพัฒนาประเทศ

ระยะที่ ๒ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ - ๗ ภาคเอกชนเริ่มเข้ามามีบทบาทร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนา การเมืองในประเทศมีความมั่นคง แต่ความยากจนของคนในชนบทอยู่ในระดับสูง การพัฒนาจึงเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและมุ่งแก้ปัญหาความยากจน โดยเฉพาะในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นความสมดุลระหว่างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม โดยฉนี้กำลังภาคส่วนต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ขณะที่ประเทศได้เปิดเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกมากขึ้น วิธีการวางแผนเริ่มเปลี่ยนจากรายสาขามาเป็นแผนงาน “เชิงรุก” อาทิ แผนงานการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก การพัฒนาชนบท มีการกระจายการวางแผนลงสู่ระดับภูมิภาคและพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชนเข้ามามีบทบาท และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ - ๗ ได้เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ มีส่วนร่วมในรูปแบบของกลไกคณะกรรมการต่างๆ อาทิ คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายจัดทำแผน ขับเคลื่อนการพัฒนา ติดตามประเมินผล โดยระดมความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา และได้ริเริ่มแนวคิดการจัดทำงบประมาณตามแผนงานทำให้หน่วยงานสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองแผนพัฒนาฯ มากขึ้น

ระยะที่ ๓ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - ๑๐ ภาคีการพัฒนาขยายสู่ภาคประชาสังคมและชุมชน ขณะที่การขับเคลื่อนใช้กระบวนการมีส่วนร่วมหลากหลายรูปแบบ ในระยะนี้ การวางแผนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นแผนเชิงยุทธศาสตร์ที่มุ่งกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกันสำหรับรองรับความผันผวนของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบการวางแผนการพัฒนาประเทศสู่มิติใหม่ เน้นการพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม กระจายการวางแผนไปสู่ระดับล่างมากขึ้น การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ดำเนินการโดยกำหนดแนวทางการแปลงแผนงาน โครงการ และมาตรการที่ยึดพื้นที่ การกิจ และการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาระดับชุมชน แต่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ส่งผลให้การบริหารจัดการประเทศมุ่งไปที่การแก้ปัญหาเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ขณะที่ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ภาครัฐขับเคลื่อนการพัฒนาโดยใช้แผนการบริหารราชการแผ่นดินที่จัดทำขึ้นจากการบูรณาการแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ และนโยบายของรัฐบาลเป็นเครื่องมือสำคัญ ประกอบกับภาคการเมืองมีความเข้มแข็ง การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจึงมุ่งใช้นโยบายรัฐบาลเป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน/โครงการผ่านแผนการบริหารราชการแผ่นดินมากกว่าการใช้แผนพัฒนาฯ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ๒๕๔๙ ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ ส่งผลให้การพัฒนาโดยใช้แผนการบริหารราชการแผ่นดินชะงักลง การจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี จึงใช้แผนพัฒนาเป็นกรอบการดำเนินงาน

สำหรับในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ แผนฯ ครอบคลุมมิติการพัฒนาที่กว้างขวาง ทำให้ขาดจุดเน้นที่ชัดเจน ตลอดจนขาดแนวทางและกลไกขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม ทำให้การขับเคลื่อนแผนฯ ของแต่ละหน่วยงานทำได้ยากและการจัดสรรงบประมาณไม่เอื้อต่อการพัฒนาในเชิงยุทธศาสตร์ เนื่องจากยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ บางประเด็นการพัฒนาครอบคลุมภารกิจหลายกระทรวง แต่ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้แต่ละกระทรวงดำเนินการกระจายไปในหลายยุทธศาสตร์หรือจัดสรรงบประมาณให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงได้ ขณะที่ในระดับพื้นที่มียุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเป็นกรอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แผนระดับท้องถิ่นและชุมชน นอกจากนี้ มีการจัดทำแผนแม่บทเฉพาะเรื่อง รวมทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติขึ้นมากำกับกำกับการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม การนำเสนอประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงในแผนพัฒนาฯ ไม่ชัดเจน ทำให้การจัดทำแผนระดับรองเพื่อแปลงสู่การปฏิบัติไม่สามารถสะท้อนผลการพัฒนา

โดยสรุป พัฒนาการของการวางแผนในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๑๐ ทั้งในแง่สาระและกระบวนการได้ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะกระบวนการวางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนา ข้อเสนอสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการวางแผนในช่วงต่อไปมี ๒ ประการ ดังนี้

๑. แนวคิดการพัฒนาที่เริ่มต้นจากบนลงล่างและแนวคิดที่ผลักดันให้มีการพัฒนาที่ริเริ่มจากล่างขึ้นบน ภายใต้กรอบของแนวคิดพื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วม ซึ่งได้พัฒนามาถึงจุดที่แนวคิดจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน จะต้องหาจุดเชื่อมโยงในระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดการบูรณาการ ทั้งในด้านสาระของการวางแผน และกระบวนการขับเคลื่อนที่จะต้องมีการสนับสนุนทั้งในด้านความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การจัดสรรและใช้ทรัพยากร รวมทั้งงบประมาณที่สอดคล้องกับแนวคิดพื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. แนวคิดที่เคยยึดแนวทางที่ให้ความสำคัญต่ออุปทานมาตั้งแต่เริ่มการพัฒนาภายใต้ระบบการวางแผนมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนมาคำนึงถึงหลักอุปสงค์ ผ่านกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ อาทิ กลไกคณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชน กลไกแผนท้องถิ่นและแผนชุมชน โดยเฉพาะการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัย “ภูมิสังคม” ของพื้นที่ ดังนั้น การวางแผนในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของการพัฒนาทั้งในระดับภาพรวม พื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน โดยมุ่งสร้างความสมดุลและความยั่งยืนของการพัฒนาในระยะยาว

๒.๒ การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๒.๒.๑ การบริหารการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมามีข้อจำกัด ทั้งความผันผวนทางการเมือง วิกฤตเศรษฐกิจ และความขัดแย้งในสังคมไทย สะท้อนว่าการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปต้องอาศัยความร่วมมือของภาคีต่างๆ ในลักษณะ “หุ้นส่วนการพัฒนา” ภายใต้การทำงานอย่างบูรณาการ เมื่อพิจารณาบทบาทภาคีการพัฒนา พบว่ามีปัญหาอุปสรรคของแต่ละภาคี ดังนี้

๑) **ภาคราชการยังมีบทบาทสูง บริหารงานลักษณะรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง** การปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐ ภายใต้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบมีส่วนร่วมส่งผลให้โครงสร้างการบริหารประเทศเชื่อมโยงกัน และทำงานภายใต้เครือข่ายภาคีการพัฒนา โดยมีกลไกและเครื่องมือรองรับในทุกระดับตั้งแต่ประเทศ จังหวัด ท้องถิ่นและชุมชน อย่างไรก็ตาม การพัฒนากลไกจังหวัด

และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการทำให้การกระจายอำนาจมุ่งสู่ราชการภูมิภาคมากกว่าท้องถิ่น ส่งผลให้การมีส่วนร่วมและเข้าถึงทรัพยากรของประชาชนฐานล่างมีข้อจำกัด ขณะเดียวกัน การบริหารงานต่างๆ ของภาคราชการยังไม่สามารถปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในเชิงพื้นที่ได้ ประกอบกับการทำงานต้องยึดกฎระเบียบเดียวกันทั่วประเทศ ทำให้ขาดความยืดหยุ่น เป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกับภาคีต่างๆ และส่งผลตามมา ดังนี้

(๑) หน่วยงานระดับภาคไม่สามารถปรับตัวรองรับการพัฒนาในมิติและรูปแบบใหม่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐในภูมิภาคได้รับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาและวิธีการพัฒนาใหม่ๆ ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองต่อรูปแบบการพัฒนาของกลุ่มหรือคลัสเตอร์การพัฒนาในมิติต่างๆ โดยเฉพาะมิติเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับจังหวัดถึงชุมชนมีความสอดคล้องเชื่อมโยงและบูรณาการกันน้อย ไม่สามารถสอดคล้องกับแผนงานระดับภาคและประเทศในทิศทางเดียวกัน

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความล่าช้าของการถ่ายโอนบางภารกิจ รวมถึงมีความซ้ำซ้อนในการกิจการจัดการบริการสาธารณะกับหน่วยงานต่างๆ แม้ว่าจะมีการกำหนดแนวทางการถ่ายโอนภารกิจให้กับ อปท. อย่างเป็นระบบ แต่การดำเนินงานมีความก้าวหน้าค่อนข้างน้อย ส่วนหนึ่งมาจากบุคลากรที่จะรับการถ่ายโอนขาดความพร้อมมีปัญหาในการปรับทัศนคติในการทำงาน หรือคุณสมบัติของบุคลากรที่จะโอนย้ายไม่ตรงกับความต้องการของ อปท. ขณะที่การจัดการบริการสาธารณะในพื้นที่ที่มีทั้งหน่วยงานจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ขาดความชัดเจนในการกำหนดบทบาทหน้าที่ทั้งในเชิงกำกับดูแล การควบคุมและการตรวจสอบ ขาดการบูรณาการแผนงานระดับต่างๆ และ อปท. เองยังมีความรายได้ค่อนข้างจำกัด

๒) ชุมชนไม่สามารถจัดทำแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนระดับอื่นๆ ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะแผนท้องถิ่นและแผนจังหวัด แม้ว่าได้มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่จังหวัดโดยตรง และจัดทำประชาคมในพื้นที่ เพื่อให้แผนชุมชน แผนท้องถิ่น และแผนจังหวัดสอดคล้องเชื่อมโยงกัน แต่ในทางปฏิบัติหลายชุมชนประสบปัญหาต่างๆ อาทิ ไม่สามารถเสนอแผนชุมชนได้ทันกับรอบเวลาการจัดทำแผนจังหวัด หรือแผนชุมชนถูกนำไปรวบรวมโดยขาดการวิเคราะห์ในเชิงความเชื่อมโยง และไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนจังหวัด นอกจากนี้ ชุมชนยังขาดพลังและมีบทบาทน้อยในการติดตามความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ รวมถึงขาดการติดตามและประเมินผลแผนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

๓) ภาคเอกชนมีบทบาทมากขึ้น แต่อยู่ในวงจำกัด โดยมีส่วนร่วมพัฒนาที่เน้นเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับธุรกิจ ซึ่งมักเป็นการพัฒนารายสาขาที่ยังไม่ได้คำนึงถึงภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขณะเดียวกัน การทำงานร่วมกับท้องถิ่น/ชุมชน ในลักษณะภาคีการพัฒนามีน้อย ส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะคู่ค้าหรือผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ โดยบทบาทภาคเอกชนทั้งในระดับคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดและระดับของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ (กรอ.) มีจำกัดในด้านของประเด็นความสนใจและไม่สามารถดำเนินการด้านการบริหารการพัฒนาได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐอยู่มาก ทั้งนี้ ปัจจัยด้านกฎหมายและกฎระเบียบของทางราชการบางส่วนเป็นอุปสรรคต่อการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาได้อย่างเต็มที่

๔) สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง และหน่วยงานวิจัยต่างๆ มีบทบาทมากขึ้นในยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ แต่มีบทบาทน้อยในการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น โดยที่การศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาองค์ความรู้หรือนวัตกรรม เป็นนโยบายที่ภาครัฐรวมถึงภาคเอกชนให้ความสำคัญ ส่งผลให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยต่างๆ โดยที่ส่วนกลางได้รับการสนับสนุนทรัพยากรอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีโดยรวมมากกว่าระดับพื้นที่ ทำให้มีบทบาทร่วมพัฒนาท้องถิ่น/ชุมชนน้อย การส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ร่วมกับท้องถิ่น/ชุมชนในการค้นหาความรู้ที่สอดคล้องกับพื้นที่จึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะการสนับสนุนให้พื้นที่กำหนดประเด็นการพัฒนาและขับเคลื่อนได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ต้องผลักดันให้สถาบันการศึกษาในระดับพื้นที่ซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชนอยู่แล้วให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้และงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่มากขึ้นเช่นกัน

๒.๒.๒ ปัจจัยที่เป็นความเสี่ยง/ข้อจำกัดต่อการบริหารจัดการแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ การขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ต้องคำนึงถึงความเสี่ยง/ข้อจำกัดต่างๆ ที่จะมีผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนฯ ในอนาคต ดังนี้

๑) การนำแผนพัฒนาฯ ไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังในทางปฏิบัติมีน้อย เพราะภาคการเมืองยึดนโยบายของพรรคเป็นหลัก ขณะที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลที่บรรจุไว้ในแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้แผนพัฒนาฯ ได้รับความสำคัญน้อยลง ขณะเดียวกัน หน่วยงานภาครัฐเห็นว่าแผนพัฒนาฯ มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมทุกประเด็นการพัฒนาที่กว้างขวางและค่อนข้างเป็นนามธรรม แม้จะมีเป้าหมายทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ แต่ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและหน่วยงานหรือกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจนยากต่อการปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

๒) ระยะเวลาการจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ การประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นช่วงเวลาที่หน่วยราชการได้จัดทำคำของบประมาณประจำปี ๒๕๕๕ รวมถึงหน่วยงานระดับจังหวัดได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัดระยะเวลา ๔ ปี และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะเวลา ๓ ปีไว้ก่อนแล้ว จึงไม่สามารถนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปบูรณาการได้ทันในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๓) การจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่แม้มีจำนวนสูงขึ้น แต่มีข้อจำกัดด้านการบริหารที่ทำให้การใช้จ่ายไม่ก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงเท่าที่ควร การจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่มีหลายช่องทาง ได้แก่ งบประมาณกระทรวงต่างๆ ในแผนงาน/โครงการที่เป็นภารกิจหลัก จังหวัด/กลุ่มจังหวัดที่ได้รับจัดสรรเพื่อการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ท้องถิ่นได้รับงบประมาณตามภารกิจที่ระบุอยู่ในกฎหมาย ชุมชนได้รับงบประมาณที่จัดสรรภายใต้โครงการต่างๆ ตามนโยบายรัฐบาล อาทิ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงทำให้มีงบประมาณกระจายอยู่ในพื้นที่ จำเป็นต้องกำหนดวิธีบริหารจัดการงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

๔) กลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศขาดการกำกับดูแลในภาพรวม ในระยะที่ผ่านมา ภาครัฐเป็นกลไกหลักที่ขับเคลื่อนแผนใน ๒ รูปแบบ ได้แก่ การผลักดันแผนสู่ภารกิจปกติของกระทรวง และการกำหนดประเด็นการพัฒนาเฉพาะเรื่องที่มีกลไกกำกับกับการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ อาทิ คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ และคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ แต่

ขาดกลไกประสานการดำเนินงานในภาพรวม ที่จะเชื่อมโยงนโยบาย แนวปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

๕) การทุจริตคอร์รัปชันส่งผลต่อประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นในระยะยาว การทุจริตคอร์รัปชันทำให้การบริหารจัดการประเทศมีความล่าช้า เนื่องจากกลไกต่างๆ ไม่สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ ผลกระทบจากการคอร์รัปชันมีส่วนอย่างสำคัญที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายผลประโยชน์ นำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม จำเป็นต้องกำหนดแนวทางแก้ไขในระยะยาว ที่อยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ เหตุผลสำคัญทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างล่าช้า เกิดจากรูปแบบการคอร์รัปชันมีความซับซ้อน โดยเฉพาะการทุจริตเชิงนโยบายที่อาศัยการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎระเบียบ หรือเงื่อนไขสัมปทานที่มีผลประโยชน์สูง ขณะที่กลไกตรวจสอบมีประสิทธิภาพค่อนข้างจำกัดในทางปฏิบัติ

๒.๒.๓ ปัจจัยเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ จากการพิจารณาจุดแข็ง/โอกาสด้านการบริหารจัดการประเทศภายใต้บทบาทของภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย

๑) ภาครัฐการมีเครื่องมือและวิธีการใหม่ๆ ด้านการกระจายอำนาจที่เสริมให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสนับสนุนการพัฒนาในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ในระยะ ๓ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ มีการปรับโครงสร้าง กลไก และหลักเกณฑ์การจัดสรรทรัพยากรภาครัฐให้กระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้น อาทิ ปรับปรุง พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๙) มีผลต่อการแก้ไขปัญหาการถ่ายโอนงาน - คน - เงินให้ท้องถิ่นและสร้างความชัดเจนในบทบาทของกระทรวง กรม จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถเพิ่มชื่อในการบริหารจัดการภารกิจของท้องถิ่น สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาและสนับสนุนการปฏิบัติงานในระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัดมากขึ้น นอกจากนี้ การมี พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้จังหวัด/กลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งงบประมาณได้ และให้ถือว่าจังหวัด/กลุ่มจังหวัดเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ทำให้จังหวัดสามารถของบประมาณพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดที่ตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ได้โดยตรง

๒) ภาคชุมชนและภาคประชาชนมีความเข้มแข็งและมีโอกาสเพิ่มขึ้นในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการประเทศ ประชาชนในวงกว้างตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิประโยชน์ของตนเองและชุมชนมากขึ้น และมีช่องทางในการมีส่วนร่วมร่วมกับภาครัฐและภาคีพัฒนาอื่นๆ อาทิ การมีส่วนร่วมในสภาองค์กรชุมชนที่ให้สิทธิผู้แทนชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น การเข้าร่วมเป็นผู้แทนในคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.) ทำหน้าที่สอดส่องและเสนอแนะการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด ตลอดจนร่วมเป็นผู้แทนในเครือข่ายที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชนในการตรวจราชการระดับพื้นที่ร่วมกับผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ตรวจราชการกระทรวง โดยเฉพาะการตรวจติดตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล เป็นช่องทางให้ประชาชนทุกระดับทั่วประเทศเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐได้กว้างขวาง

๓) ภาคธุรกิจเอกชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมีแนวคิดการดำเนินธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคมและทำธุรกิจเพื่อสังคมมากขึ้น ภาคเอกชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรับผิดชอบต่อสังคมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาภาคการผลิต การท่องเที่ยว การส่งเสริมธุรกิจชุมชน และการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์และมีกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญ อาทิ คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไข

ปัญหาเศรษฐกิจ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งในระดับชาติและจังหวัด

๔) **ภาควิชาการตื่นตัวและได้รับการยอมรับมากขึ้นในฐานะแกนหลักของการพัฒนาในช่วงต่อไป** หน่วยงานการวิจัยและพัฒนา มีบทบาทมากขึ้นในการเชื่อมโยงงานวิจัยลงสู่พื้นที่ โดยนำหลักการทางวิชาการมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือภายในชุมชนตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล การร่วมกันคิดวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ ไปจนถึงกำหนดแผนการแก้ไข ปัญหาของตนเอง เกิดเป็นเครือข่ายภาคีในการพัฒนาที่ทำงานประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองการแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่ อาทิ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และปัญหาสังคมอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๓

หลักการและวัตถุประสงค์การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ

ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับความชัดเจนของแผนและระบบการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติ การรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงภารกิจและความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคมต่อการพัฒนาประเทศภายใต้ทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยมีหลักการและวัตถุประสงค์ ดังนี้

๓.๑ หลักการ

หลักการพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน สร้างการยอมรับ และมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง มุ่งให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ กับนโยบายรัฐบาลและแผนระดับต่างๆ พร้อมทั้งผลักดันให้คนไทย ชุมชน และองค์กรทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม โดยใช้องค์ความรู้ที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และเกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

๓.๑.๑ ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยยึดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบทิศทางหลัก และแปลงสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

๓.๑.๒ กระจายการพัฒนาลงสู่พื้นที่ โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วม (Area Function Participation : A-F-P) ให้จังหวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนา และเป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนาจากชุมชนสู่ประเทศ และประเทศสู่ชุมชน

๓.๑.๓ เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน

๓.๑.๔ ใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพโดยกระบวนการสร้างเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่

๓.๒ วัตถุประสงค์

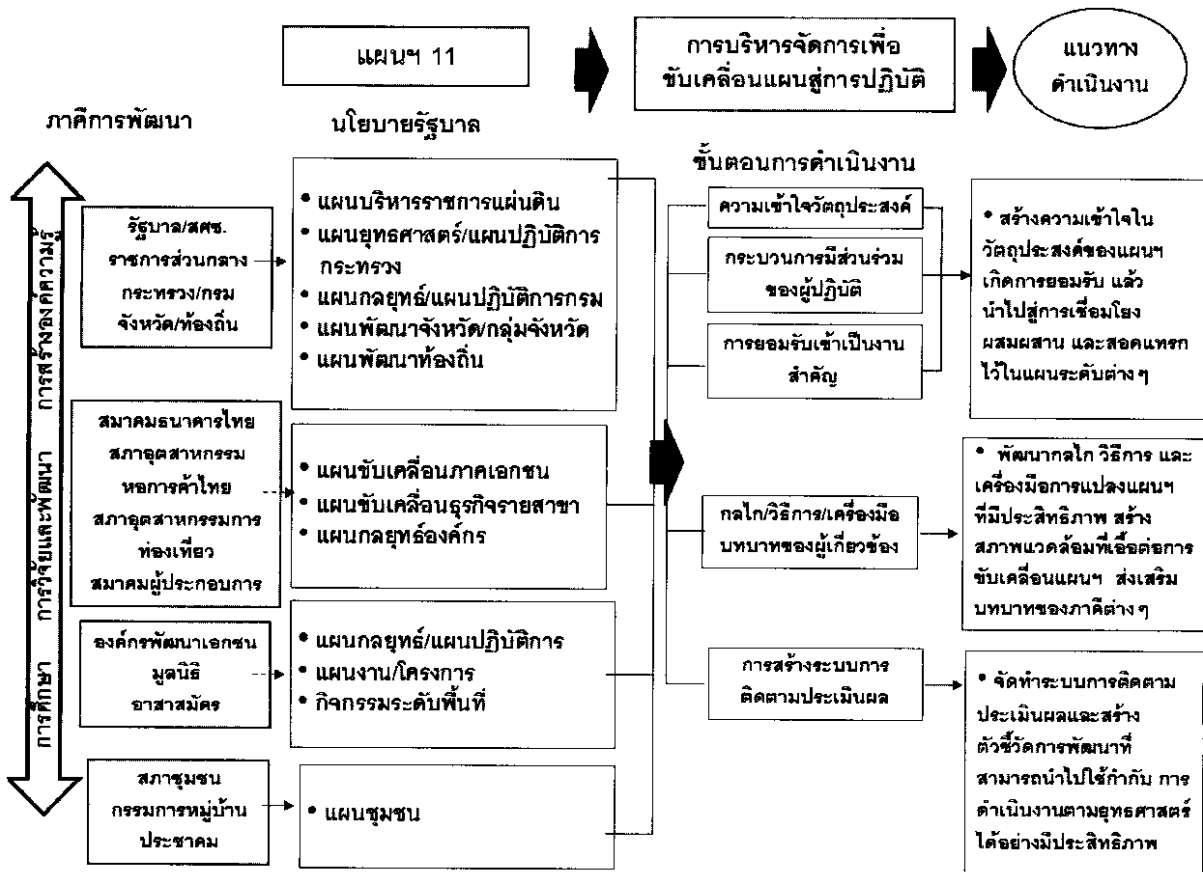
๓.๒.๑ เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๓.๒.๒ เพื่อบูรณาการแผนงานจากส่วนกลาง พื้นที่ และท้องถิ่น/ชุมชน ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๓.๒.๓ เพื่อให้การติดตามและประเมินผลเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบตั้งแต่ภาพรวมของประเทศ ลงสู่ภูมิภาค พื้นที่ และชุมชน

๔ แนวทางการขับเคลื่อนแผนฯ สู่การปฏิบัติ*

แนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศสู่การปฏิบัติมุ่งดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ดังนี้

* การพัฒนาการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถนำแนวคิด Plan-Do-Check-Act (P-D-C-A) มาปรับใช้ได้ เริ่มตั้งแต่จัดทำแนวทางยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวทาง รวมทั้งจัดทำการบริหารจัดการ อาทิ กระบวนการ วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ในการนำทางและกำกับการบริหารจัดการแผนไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ โดยทุกภาคส่วนมีการปฏิบัติงานภายใต้ระบบที่ออกแบบไว้อย่างจริงจัง รวมถึงตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลที่สะท้อนผลกระทบและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาที่เกิดขึ้น นำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการดำเนินงานให้การขับเคลื่อนแผนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

๔.๑ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ สศช. สร้างความเข้าใจกับภาคีทุกภาคส่วน ถึงวัตถุประสงค์เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ผ่านกระบวนการและเครื่องมือต่างๆ ดังนี้

๔.๑.๑ จัดทำแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยใช้หลักการตลาดสร้างความตระหนักและยอมรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแบบบูรณาการที่ทุกภาคีสามารถนำไปปรับใช้ให้บังเกิดผลได้จริง โดยสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพผ่านบุคคล สื่อมวลชนทั้งระดับชาติและท้องถิ่น กิจกรรม สื่อสมัยใหม่ จัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ฉบับประชาชนที่เข้าใจง่าย รวมทั้งการสร้างเครือข่ายให้ข้อมูลข่าวสารกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำหน้าที่สื่อสารและถ่ายทอดสาระหลักของแผนพัฒนาฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๒ สร้างความเข้าใจให้ภาคการเมืองในเป้าประสงค์และแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และผลักดันให้พรรคการเมืองนำประเด็นการพัฒนาสำคัญไปผสมผสานในการจัดทำนโยบายของพรรคและนโยบายของรัฐบาล โดยพิจารณาลำดับความสำคัญ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับ “การวางรากฐานการพัฒนา” ในระยะยาว

๔.๑.๓ จัดทำคู่มือการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เผยแพร่แก่ภาคีการพัฒนา เกิดความร่วมมือในการนำแผนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เป็นคู่มือการประสานแผนแต่ละระดับที่ทุกภาคส่วนสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดบูรณาการการทำงานร่วมกัน จัดทำเอกสารรวบรวมวิธีการขับเคลื่อนแผนและกิจกรรมการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ หรือกรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จด้วยการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคีต่างๆ เพื่อเผยแพร่ให้ภาคีการพัฒนานำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม นำเสนอแนวทางการลงทุนในประเด็นการพัฒนาสำคัญ สำหรับหน่วยปฏิบัตินำไปประกอบการจัดทำแผนระดับรอง แผนงาน/โครงการต่างๆ ให้มีความชัดเจนในการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินงานตามแผนควรทำในลักษณะคู่ขนานทั้งภาครัฐและภาคีการพัฒนา

๔.๒ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับอื่นๆ โดย

๔.๒.๑ กำหนดประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เสนอต่อสาธารณะอย่างชัดเจน นำไปสู่การกำหนดแผนงานโครงการ การระดมทรัพยากร และแนวทางการร่วมดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๑) การเตรียมคนไทยให้มีความรู้ตลอดชีวิต ๒) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย ๓) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคมและธุรกิจเอกชนให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย ๔) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม ๕) การส่งเสริมความร่วมมืออย่างเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค ๖) การเตรียมความพร้อมของไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๗) การบริหารจัดการน้ำและที่ดินเพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ๘) การยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ และ ๙) การบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

๔.๒.๒ บุรณาการประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกันและจัดทำเป็นแผนการลงทุนการพัฒนา/แผนพัฒนาเฉพาะด้านที่ตอบสนองการพัฒนาในหลายมิติภายใต้ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ครอบคลุมสาระและบทบาทภาคีการพัฒนาที่กว้างขวาง มีแผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจนทั้งแผนงาน โครงการ งบประมาณดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบหลัก ผู้มีส่วนร่วม กระบวนการทำงาน และระยะเวลา เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง ซึ่งต้องให้ความสำคัญต่อการคัดเลือกบุคลากรในตำแหน่งสำคัญที่มีความรู้ความสามารถมาบริหารโครงการเพื่อให้สามารถทำงานได้ต่อเนื่อง โดยนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในแผนงานและโครงการเหล่านี้ โดย

๑) จัดทำแผนการลงทุนการพัฒนาในประเด็นที่มีความสำคัญลำดับสูง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม ก่อให้เกิดผลการพัฒนาในภาพรวม

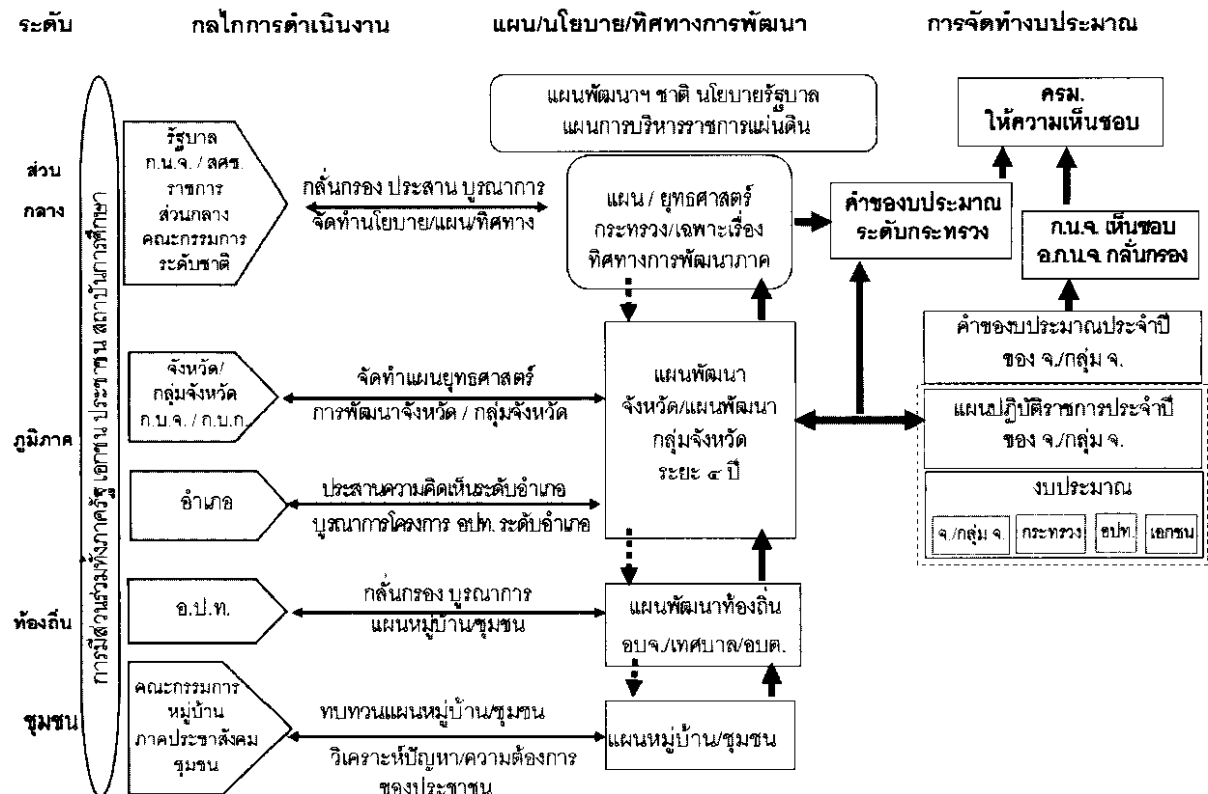
๒) นำประเด็นการพัฒนาที่ต้องแปลงเป็นโครงการขนาดใหญ่ อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขับเคลื่อนภายใต้หลักการการร่วมลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชน (Public-Private Partnership : PPP) ที่สร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาประเทศสามารถขยายการลงทุนขนาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทันการณ์ และเกิดความคุ้มค่าของการลงทุน

๓) ผลักดันให้ประเด็นการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์แปลงสู่การปฏิบัติผ่านแผนงานระดับกระทรวงสู่พื้นที่ระดับต่างๆ ผสมผสานอยู่ในภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีเป้าหมายและตัวชี้วัดชัดเจน โดย สศช. และหน่วยงานเกี่ยวข้องร่วมจัดทำและติดตามประเมินผลแผนดังกล่าวที่สะท้อนความสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ รวมถึงให้ความสำคัญกับการบูรณาการแผนงาน/โครงการทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

๔.๒.๓ เชื่อมโยงแนวคิดพื้นฐาน ยุทธศาสตร์และประเด็นการพัฒนาสำคัญ ตลอดจนแผนพัฒนาเฉพาะด้านภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เข้ากับนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ จะดำเนินการในหลายระดับตั้งแต่นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนของหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น/ชุมชน ตลอดจนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ตั้งแต่ทิศทาง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๑) รัฐบาลนำประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงและแผนพัฒนาเฉพาะด้านภายใต้ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบร่วมกับนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา จัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินที่มีการประมาณการงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ ระยะเวลาดำเนินการ และการติดตามประเมินผล หน่วยงานกลางนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ บูรณาการกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ เป็นกรอบสำหรับกระทรวง/กรมพิจารณาใช้ประกอบการจัดทำคำขอของงบประมาณสนับสนุนแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีภายใต้ภารกิจหลักที่รับผิดชอบ

แผนภาพความเชื่อมโยงกลไก และกระบวนการของแผนพัฒนาระดับต่างๆ

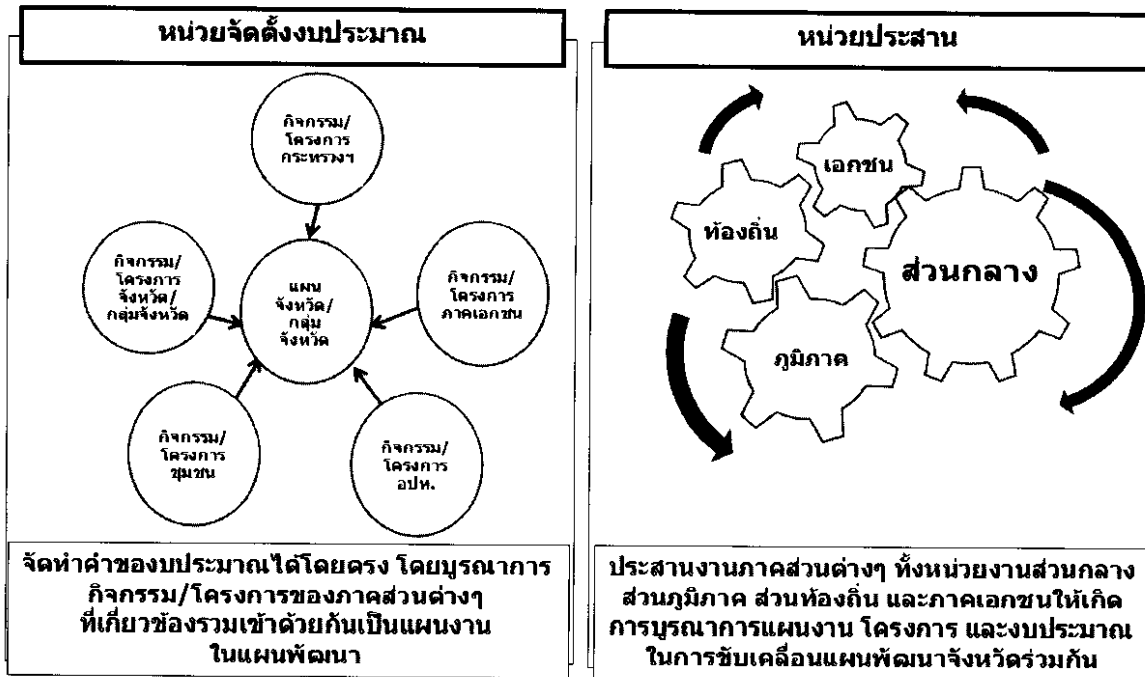

๒) สศช. จัดทำแนวทางการพัฒนาภาค ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปีสำหรับการสนับสนุนงบประมาณ และภาคีการพัฒนาใช้ประกอบการจัดทำแผนให้สอดคล้องกัน

๓) กระทรวง/กรมที่มีหน่วยงานในภูมิภาคดำเนินการบูรณาการแผนงาน/โครงการ และงบประมาณร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด กระทรวง/กรม สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ลงสู่พื้นที่ โดยยึดหลักการและแนวทางการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการภายใต้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดว่าเมื่อแผนพัฒนาจังหวัดได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและประกาศใช้แล้ว การจัดทำแผนของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๔) จังหวัด/กลุ่มจังหวัดจัดทำยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาฯ รวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และแนวทางพัฒนาภาค ควบคู่กับการประมวลปัญหาและความต้องการของประชาชนทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่นและอำเภอ เพื่อวิเคราะห์กำหนดเป็นประเด็นการพัฒนาในแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดดำเนินการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของประชาชน

แผนภาพแสดงบทบาทจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอแผนงาน/โครงการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนเข้าสู่ระดับจังหวัด เทศบาลนครหรือเทศบาลเมืองที่มีศักยภาพสูงนำแนวคิด “การจัดระบบเมือง” ที่มุ่งการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรเมือง การอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมที่สร้างให้เกิดความสมดุลระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติ องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ นำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นประเด็นการพัฒนาต่างๆ แล้วดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายภายใต้กฎหมายของท้องถิ่น ขณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ทำหน้าที่ประสานการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นภายในจังหวัด และผลักดันแผนงาน/โครงการที่เกินขีดความสามารถของท้องถิ่นและมีความสำคัญต้องดำเนินการ ให้อยู่ในแผนพัฒนาจังหวัด

๔.๒.๔ จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดลำดับความสำคัญของภารกิจหน่วยงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย

๑) สำนักงานประมาณและ สช.หารือร่วมกันในการบูรณาการสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญลำดับสูง ไว้ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณระยะปานกลาง ๕ ปีและประจำปี รวมทั้งแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการ และจัดทำรายงานติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศทั้งในระดับภาพรวม ระดับพื้นที่ และแผนงานโครงการสำคัญเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณทั้งในขั้นตอนการเสนอคณะรัฐมนตรีและการอภิปรายของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ก่อนนำเสนอรัฐสภาอนุมัติต่อไป

๒) สำนักงบประมาณ สศช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และท้องถิ่นภายใต้แนวทางการพัฒนาภาคที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยสร้างกระบวนการให้ทุกกระทรวง จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ กับระบบงบประมาณของประเทศ ทั้งการจัดสรรงบประมาณแบบรายกระทรวง ตามวาระระดับชาติ และมิติพื้นที่ รวมทั้งกำหนดให้มีผู้แทนจากภาคการพัฒนาทั้งภาคเอกชน และประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสมเข้าร่วมในกลไกและกระบวนการงบประมาณตั้งแต่การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง

๔.๒.๕ ผลักดันให้ภาคเอกชนนำประเด็นการพัฒนาสำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ พิจารณาประกอบการจัดทำแผนการลงทุนทางธุรกิจ ที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา และส่งเสริมให้คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.) เป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งให้ กรอ. ส่วนกลางกระจายความรับผิดชอบและภารกิจให้ กรอ.จังหวัด/กลุ่มจังหวัดมากขึ้น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ชาติและความเชื่อมโยงในระดับพื้นที่

๔.๓ การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคการพัฒนาต่างๆ โดยกำหนดให้มีการผลักดันปัจจัยหลักให้สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ดังนี้

๔.๓.๑ นำการศึกษาวิจัยมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติและทุกระดับ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานระดับนโยบายและใช้ทรัพยากรในการวิจัยให้รองรับการพัฒนาทั้งส่วนกลางและพื้นที่ รวมถึงนำการวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนา ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่งเสริมการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมมือกันอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) รวมถึงสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่มีภารกิจชัดเจนในพื้นที่ อาทิ อุทยานวิทยาศาสตร์ระดับภูมิภาค เป็นแกนหลักในการเชื่อมโยงเครือข่ายการวิจัยกับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เพื่อนำกระบวนการวิจัยและพัฒนาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงของแต่ละพื้นที่

๔.๓.๒ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับต่างๆ โดยปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและเครื่องมือที่มีอยู่ให้มากขึ้น เป็นการลดอุปสรรคการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ อาทิ เร่งแก้ไขเพิ่มเติมประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการคลังของภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส เร่งจัดทำนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔) ให้เป็นกรอบในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมีประสิทธิภาพ เร่งจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓)

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมถึงเร่งออกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. เพื่อใช้แทนพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๔.๓.๓ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์
ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เลื่อนไหลระหว่างภาคีการพัฒนา สามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันได้อย่าง
ถูกต้อง พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย นำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาของแต่ละพื้นที่หรือจังหวัด
ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

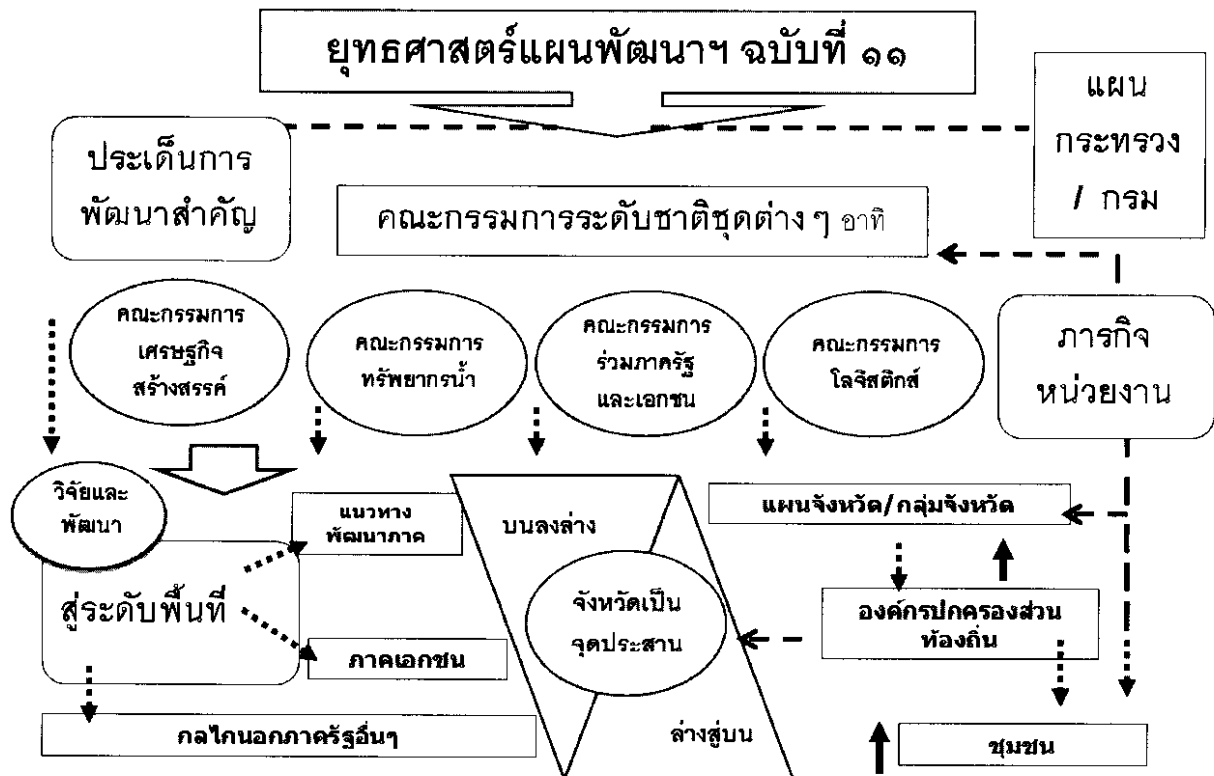
๔.๓.๔ จัดทำฐานข้อมูลการพัฒนาที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการมี
ส่วนร่วมพัฒนาด้านต่างๆ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย เป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ สามารถนำมาวิเคราะห์
เชื่อมโยงให้สอดคล้องกับแนวทางในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับ
การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดยเป็นการนำจุดเด่นของแต่ละส่วนทั้งความรู้และ
ประสบการณ์มาเสริมซึ่งกันและกัน

๔.๓.๕ สร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมการ
พัฒนาอย่างกว้างขวางทั้งระดับนโยบายและพื้นที่ โดยเปิดพื้นที่สาธารณะให้ทุกภาคีใช้ประโยชน์ในการจัด
เวทีระดมความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ อาทิ การจัดเวทีประชาคม การสานเสวนา รวมถึงใช้ช่องทางเครือข่าย
ออนไลน์ สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศ

๔.๔ การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกรับผิดชอบการขับเคลื่อนแผนที่ชัดเจน สามารถขับเคลื่อน
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับประเทศและระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สดข. ภายใต้การกำกับ
ของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการทำหน้าที่สร้างความเข้าใจ และประสาน
ความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนาต่างๆ และคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนระดับต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและ
พื้นที่ ให้สามารถผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง โดย

๔.๔.๑ เชื่อมโยงคณะกรรมการระดับชาติที่มีอยู่ในนายกรัฐมนตรีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
มาเป็นกรอบการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยประสานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนารายสาขาได้
ทำงานร่วมกันในลักษณะ “แนวราบ” ผ่านคณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาที่
มีลำดับความสำคัญสูงและเกี่ยวข้องกับงานหลากหลายมิติ อาทิ คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์
แห่งชาติ คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
และคณะกรรมการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ (โลจิสติกส์)
คณะกรรมการระดับชาติเหล่านี้จะต้องนำสาระ เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มาเป็น
กรอบในการดำเนินการ รวมทั้งคณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ควรรับผิดชอบเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับ
ภาพรวมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ร่วมกัน

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างกลไกระดับชาติ ภารกิจ และพื้นที่

๔.๔.๒ ปรับกลไกและกระบวนการบริหารจัดการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทบทวนและประเมินบทบาทและผลการดำเนินงานของกลไกที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาสำคัญ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการ หน่วยงานเจ้าภาพหลัก องค์การมหาชน ตลอดจนกองทุนและเครื่องมือในการทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงให้เกิดความคล่องตัวและลดความซ้ำซ้อน ควบคู่กับการผลักดันให้รัฐบาลและหน่วยงานกลางทำหน้าที่ดูและระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ภาพรวมของประเทศ โดยกระทรวงมีบทบาทประสานแผนงาน แผนเงิน และแผนคน รวมทั้งสนับสนุนให้ส่วนราชการส่วนภูมิภาคผลักดันยุทธศาสตร์และแผนระดับรองในความรับผิดชอบสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการแก้ปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน

๔.๔.๓ ขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาระดับประเทศและพื้นที่โดยให้จังหวัดเป็นจุดประสาน จากการที่จังหวัดมีหน้าที่ตามกฎหมายในการทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เชื่อมโยงกระบวนการและสาระของแผนทั้งในลักษณะจากบนลงล่าง ได้แก่ แผนพัฒนาประเทศ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติราชการของกระทรวง และจากล่างขึ้นบน ได้แก่ แผนชุมชน แผนท้องถิ่น และแผนภาคเอกชน โดยแปลงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดตลอดจนประเด็นการพัฒนาสำคัญสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และมีกระบวนการทำงานที่สามารถบูรณาการภารกิจของหน่วยงานต่างๆ และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบของแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การรับมือภัยพิบัติ และการป้องกันอาชญากรรม

๔.๔.๔ ประสานและผลักดันให้กลไกนอกภาครัฐมีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบัน การขับเคลื่อนการพัฒนายาศัยการทำงานจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่เพียงพอ

การแปลงแผนพัฒนาประเทศสู่การปฏิบัติจึงจำเป็นต้องสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆในรูปของเครือข่ายการพัฒนา ทั้งภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สมาคมวิชาชีพ รวมถึงองค์กรอิสระต่างๆ อาทิ สมาเภตกรร สมาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรแห่งประเทศไทย สมัชชาปฏิรูป สหกรรณทุกรูปแบบโดยผ่านกระบวนการเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ในระดับพื้นที่ เพื่อสร้างพันธมิตรในการกำหนดและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ร่วมกัน

๔.๕ การเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคีต่างๆ โดยการพัฒนาขีดความสามารถของภาคีต่างๆ ให้มีศักยภาพ สามารถผลักดันและดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาของแผนฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างเหมาะสม โดย

๔.๕.๑ พัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา สามารถรักษาและใช้สิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองอย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นพลเมืองดีของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ตามบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีจิตสาธารณะและกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม โดยผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่สร้างประชาชนไทยให้มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นกำลังสำคัญที่จะสร้างชาติไทยให้เจริญก้าวหน้าและสังคมสงบสันติ

๔.๕.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง มีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนกับภาคีการพัฒนาต่างๆ โดยพัฒนาความรู้และการจัดการความเสี่ยงให้ชุมชน เสริมด้วยความรู้จากภายนอกผ่านเครือข่ายการวิจัยในพื้นที่ และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กว้างขวางในทุกระดับจากชุมชน ตำบล อำเภอและจังหวัด เกิดความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการความเสี่ยงต่างๆ ส่งเสริมการรวมกลุ่มร่วมคิดร่วมทำในชุมชนอย่างกว้างขวาง สามารถทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมอันหลากหลายของชุมชนท้องถิ่น ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยตนเอง และส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น

๔.๕.๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ สามารถดำเนินงานตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แข็งแกร่ง มีการบริหารจัดการที่คล่องตัว ยืดหยุ่น ลดขั้นตอน และกำหนดกฎระเบียบที่เอื้อให้การทำงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและราบรื่น สามารถพึ่งตนเองได้เต็มที่ ขณะเดียวกัน ภาคราชการส่วนกลางทำหน้าที่กำกับดูแลให้ท้องถิ่นบริหารจัดการตนเองได้เต็มศักยภาพ สามารถคิดและตัดสินใจได้อย่างเต็มที่ในการพัฒนาท้องถิ่น ถ่ายโอนภารกิจและบุคลากรจากส่วนกลางและภูมิภาคไปสู่ท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดและสร้างความชัดเจนในบทบาทภารกิจที่ท้องถิ่นต้องรับผิดชอบ เพิ่มขีดความสามารถให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเงินการคลังท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันและการสร้างธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่น

๔.๕.๔ ผลักดันให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการอาชีวศึกษาในพื้นที่เข้าร่วมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น โดยในระดับอุดมศึกษา เน้นบทบาทการนำองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยมาประยุกต์ใช้ และเป็นแกนประสานภาคส่วนอื่นๆ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างครบวงจร โดยใช้

แนวคิดคลัสเตอร์เป็นเครื่องมือเชิงกระบวนการ รวมทั้งพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาให้เป็นแหล่งพัฒนาเทคโนโลยี และศูนย์เรียนรู้ทักษะเชิงวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๔.๕.๕ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเสริมสร้างสังคมที่ดี ยึดหลักบรรษัทภิบาล เชื่อมโยงเป้าหมายทางธุรกิจกับการพัฒนาประเทศ ทำงานเชิงรุก และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยปรับแนวคิดภาคเอกชนให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนองค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษาได้อย่างเป็นพันธมิตร และสร้างเครือข่ายความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มธุรกิจต่างๆ นำไปสู่การทำกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกัน

๔.๕.๖ ส่งเสริมให้สื่อมวลชนพัฒนาบทบาทการเป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเชิงสร้างสรรค์ เป็นสื่อสาธารณะที่มุ่งประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก มีความเป็นกลาง นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงและสะท้อนความต้องการของประชาชน

๔.๕.๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมองค์กรพัฒนาเอกชนในการทำงานร่วมกับหน่วยงานส่วนภูมิภาค/ท้องถิ่น และภาคประชาสังคมอย่างเข้มแข็ง โดยภาครัฐสนับสนุนหรือเปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชนได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ มากขึ้น เป็นการอาศัยข้อได้เปรียบขององค์กรพัฒนาเอกชนในด้านความยืดหยุ่นของกฎระเบียบ ความคล่องตัวของการทำงาน และความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๕.๘ ปรับบทบาทและวิธีการทำงานของบุคลากรภาครัฐที่เอื้อต่อการพัฒนาโดยรวมและส่งเสริมหน่วยงานในภูมิภาคเป็นแกนประสานเครือข่ายและเชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดต้องประสานความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถที่จะตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพในพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน ตลอดจนจัดตั้งสถาบันพัฒนานักบริหารยุทธศาสตร์เพื่อสร้าง “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ในทุกภาคส่วนของภาคีการพัฒนา เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำไปสู่การผลักดันประเด็นการพัฒนาสำคัญร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๕.๙ เสริมสร้างความร่วมมือกับประชาคม และองค์การระหว่างประเทศ ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาค นำไปสู่การสร้างความร่วมมือในประเด็นการพัฒนาสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงต่างๆ ให้มีความเชื่อมโยงและเกื้อหนุนการพัฒนาระหว่างกันรวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการและการสร้างนวัตกรรมสนับสนุนการพัฒนาทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

๔.๖ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๔.๖.๑ ให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลสำเร็จและผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามประเด็นการพัฒนายุทธศาสตร์และผลการพัฒนาในภาพรวม โดยใช้การติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือในการบริหารแผนพัฒนาฯ ตั้งแต่การติดตามความก้าวหน้าของกระบวนการผลักดันแผนสู่การปฏิบัติต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ พัฒนาตัวชี้วัดที่สะท้อนผลการพัฒนาอย่างชัดเจน ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนามีลำดับความสำคัญสูง พร้อมทั้งประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรีทุกปี

๔.๖.๒ กลไกการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑) การติดตามประเมินผลการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ในภาพรวม สศช. ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ กำหนดแนวทางการติดตามความก้าวหน้าการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ พัฒนา ตัวชี้วัดความสำเร็จของการแปลงแผนฯ โดยนำวิธีการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมมาใช้และประสานการ ติดตามประเมินผลกับคณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ดำเนินการติดตามประเมินผลกระทบการพัฒนาใน ภาพรวม และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีทุกปี

๒) การติดตามประเมินผลการพัฒนาระดับพื้นที่ ดำเนินการโดยคณะกรรมการ นโยบายบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) คณะกรรมการกำกับการปฏิบัติราชการ ในภูมิภาค (กกภ.) และปรับระบบการตรวจราชการ ให้เป็นเครื่องมือในการกำกับและติดตามประเมินผลการ แปลงแผนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดตั้งกลไกกลางที่ประกอบด้วยผู้ตรวจราชการของกระทรวง ต่างๆ มีอำนาจในการตรวจสอบ ตั้งแต่ขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของภาคี ในขั้นตอนการปฏิบัติ และประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณ รวมทั้งให้มีอำนาจในการเสนอแนะให้มีการ ทบทวนการจัดสรรงบประมาณในปีต่อไป

๓) เสริมสร้างกลไกการตรวจสอบของภาคประชาชนให้เข้มแข็ง โดยสนับสนุนให้ ภาคประชาชนรวมกลุ่มติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบความโปร่งใสและความสำเร็จของ โครงการพัฒนา ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการ ตรวจสอบโครงการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำข้อมูลที่น่าสนใจประกอบตรวจสอบได้อย่าง ถูกต้องชัดเจน

๔.๖.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในทุกระดับ สำหรับการติดตาม ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลระดับภาพรวม โดยพัฒนาระบบโครงข่ายข้อมูลข่าวสาร ของหน่วยงานระดับนโยบาย ในการติดตามผลการดำเนินงานตามประเด็นการพัฒนาสำคัญ การเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของฐานข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

๒) จัดทำระบบฐานข้อมูลระดับพื้นที่ โดย

๒.๑) ส่งเสริมการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารที่บ่งชี้ศักยภาพบุคคล องค์กรชุมชน ชุมชน และประชาสังคมอย่างเป็นระบบภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๒) ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษาพื้นที่ ให้การสนับสนุนด้านวิชาการแก่ท้องถิ่นและชุมชนในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการวางแผน และใช้ประโยชน์ ในการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการพัฒนา การบริหารจัดการฐานข้อมูลให้ยึดการมีส่วนร่วมของภาค ประชาสังคมในท้องถิ่นและชุมชนเป็นสำคัญ

๓) สร้างการเชื่อมโยงโครงข่ายข้อมูลระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่นให้ เป็นระบบที่เข้าใจได้ง่ายและใช้ประโยชน์ได้สะดวก เพื่อให้ทุกฝ่ายมีข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ เป็นประโยชน์ต่อ การวางแผนและติดตามประเมินผลในระดับต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

ภาคผนวก

กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญ
เบื้องต้นภายใต้(ร่าง)แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑
(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ภาคผนวก

กรอบแนวทางการลงทุนภาครัฐที่สำคัญเบื้องต้น ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

กรอบแนวทางการลงทุนของภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในเบื้องต้นรวบรวมจากแผนงานโครงการที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วทั้งในลักษณะที่เป็นแผนงาน โครงการลงทุนขนาดใหญ่ และโครงการภายใต้แผนแม่บทหรือแผนปฏิบัติการของหน่วยงานในระยะยาวที่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ต่างๆ และอีกส่วนหนึ่งเป็นโครงการริเริ่มใหม่ๆ ภายใต้กรอบ แนวคิดที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ ๕ ปีข้างหน้า เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑.๑ การวางระบบข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลความช่วยเหลือหรือคุ้มครองทางสังคม เพื่อยกระดับ การคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั่วถึงและลดความซ้ำซ้อน เช่น การบรรจุข้อมูลการได้รับ ความคุ้มครองทางสังคม ได้แก่ เบี้ยยังชีพ โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าฯ ลงใน smart card

๑.๒ การสนับสนุนให้คนจนเข้าถึงเทคโนโลยีและสารสนเทศ โดยการสร้างศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน ที่ต่อยอดจากการสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ดำเนินการมาแล้ว และการสร้าง wireless broadband ทั่วประเทศ

๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๒.๑ การพัฒนาคุณภาพคนไทยผ่านการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๑) โดย การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ใหม่ด้วยการปรับหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล การพัฒนาและยกระดับคุณภาพครู การพัฒนาคุณภาพและยกระดับแหล่งเรียนรู้และสถานศึกษา การปรับ ระบบการบริหารจัดการใหม่ ควบคู่กับการส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือ/ความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา ระหว่างภาครัฐและเอกชน

๒.๒ การพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุขเพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ

๒.๒.๑ การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การมีสุขภาพที่ดี การสร้างกลไกและกระบวนการเชิงรุกในการเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพในชุมชน การจัดการ ความรู้และพัฒนาวัฒนธรรมด้านสุขภาพ

๒.๒.๒ การพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพของประเทศ โดยพัฒนาระบบข้อมูลด้านสาธารณสุขอย่างเป็นระบบที่ครอบคลุมสถานบริการในทุกสังกัดและทุกระดับ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลสุขภาพด้านสุขภาพของหน่วยงานต่างๆ เป็นรูปแบบเดียวกัน

๒.๒.๓ การพัฒนาระบบการดูแลระยะยาว (Long-term Care) พัฒนาระบบการดูแลสำหรับผู้สูงอายุเพื่อรองรับปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเป็นสังคมผู้สูงอายุ ควบคู่กับการพัฒนาและเพิ่มการผลิตบุคลากรด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ

๒.๒.๔ การพัฒนาแพทย์ทางเลือกและแพทย์แผนไทย การลงทุนพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โดยจัดทำศูนย์ต้นแบบในการบริการ ศึกษาวิจัย และถ่ายทอดความรู้การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรแบบครบวงจร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการรักษาพยาบาลและเชิงพาณิชย์

๒.๓ การพัฒนาผลิตภาพและระบบบริหารจัดการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๒.๓.๑ การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรธุรกิจ/สถานประกอบการสำหรับเตรียมพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและรองรับธุรกิจสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาและต่อยอดทุนมนุษย์ในองค์กรธุรกิจเอกชน/สถานประกอบการ ทั้งการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะทางด้านภาษา ทักษะในการเรียนรู้/คิดอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการ อย่างเป็นระบบและบูรณาการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของภาคธุรกิจไทยให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก

๒.๓.๒ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลแรงงานที่มีทักษะฝีมือเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานอาเซียนในปี ๒๕๕๘ มีเป้าหมายให้มีฐานข้อมูลแรงงานที่มีทักษะฝีมือที่เชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน/สถานประกอบการที่ต้องการจ้างแรงงานที่มีทักษะฝีมือของกลุ่มประเทศอาเซียน ๑๐ ประเทศ โดยการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลของอุปสงค์และอุปทานแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติที่มีทักษะฝีมือในประเทศไทย ๗ สาขาวิชาชีพ ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปนิก นักสำรวจ ทันตแพทย์ แพทย์ และบัญชี เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลของแรงงานและสถานประกอบการของกลุ่มประเทศอาเซียนในอนาคต

๒.๔ การพัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้ความเข้มแข็งของชุมชน (KM Mapping) ให้ครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ (๗,๔๐๕ ตำบล) โดยสำรวจ ค้นหา และจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน การจัดทำฐานข้อมูลและมีระบบสารสนเทศเชิงบูรณาการที่สามารถเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศผ่านโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสร้างการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ การจัดพื้นที่ที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าอันเป็นอัตลักษณ์และรากเหง้าของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำอัตลักษณ์ของชุมชนไปสร้างประโยชน์ได้

๓

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๓.๑ การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๓.๑.๑ โครงการประกันภัยพืชผล เพื่อให้มีรูปแบบประกันภัยที่เหมาะสมสำหรับพืช ๓ ชนิดหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง และเพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชทั้ง ๓ ชนิดทุกรายและทุกพื้นที่ มีทางเลือกใช้เครื่องมือประกันภัยเพื่อคุ้มครองต้นทุนการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ รวมทั้งเพื่อเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนอย่างน้อย ๑ ล้านครัวเรือนเข้าสู่ระบบประกันภัยพืชผล โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ พัฒนาการประกันภัยพืชผล เพื่อให้มีรูปแบบประกันภัยให้เหมาะสมกับพืชเศรษฐกิจหลักและ

สามารถใช้รองรับภาวะความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และชดเชยให้ผู้ประสบภัยโดยภาครัฐปกติ ประมาณ ๓,๗๐๐ ล้านบาทต่อปี รวมทั้งสร้างระบบฐานข้อมูล วิจัยพัฒนา เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

๓.๑.๒ โครงการสร้างหลักประกันด้านรายได้ของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรประมาณ ๔ ล้านครัวเรือน มีหลักประกันรายได้ในการปลูกข้าว ข้าวโพด และมันสำปะหลัง

๓.๑.๓ โครงการวิจัยและพัฒนาการผลิตพันธุ์พืชและสัตว์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยความร่วมมือขององค์กรเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นกลไกในการขับเคลื่อน โดยในระยะสั้นเน้นให้ความสำคัญกับบทบาทหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเกษตรกรในการผลิตและขยายพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของแต่ละท้องถิ่นให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรในราคาที่เป็นธรรม ส่วนในระยะยาว เน้นให้สถาบันการศึกษาเข้ามาร่วมในการวิจัยเพื่อการปรับปรุงพันธุ์ การผลิต และขยายผลพันธุ์พืชและสัตว์ที่ผ่านการรับรองแล้ว

๓.๑.๔ โครงการวิจัยด้านการผลิตและการตลาดเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตของเกษตรกรรายย่อยมาสู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และการพัฒนากลไกด้านการตลาดสินค้าเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน โดยมีการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนแรงจูงใจที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรรายย่อยที่มีสถานะและเงื่อนไขของการพัฒนาในระดับที่แตกต่างกัน

๓.๑.๕ โครงการการวิจัยและพัฒนาพืชพลังงานทดแทนที่ไม่ได้ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหาร โดยส่งเสริมบทบาทของภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และเกษตรกรในพื้นที่ ทำการวิจัยเพื่อผลิตพลังงานทดแทนจากพืชที่ไม่ได้ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารและวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงศักยภาพในการพัฒนาไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์

๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๔.๑ การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ

๔.๑.๑ การปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุน โดย

๑) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออก โดยเน้นการพัฒนาตลาดเชิงรุกเพื่อสร้างตลาดใหม่ และเพิ่มมูลค่าในตลาดเดิม พัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการเพื่อการส่งออก ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ และพัฒนาระบบโลจิสติกส์การค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งออก

๒) โครงการช่วยเหลือเพื่อการรองรับและสนับสนุนการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับผลกระทบการเปิดเสรีทางการค้า ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะความชำนาญของบุคลากรและผู้ประกอบการ และการจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการปรับปรุงธุรกิจ

๔.๑.๒ การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม โดย

๑) การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมนิเวศน์ โดยส่งเสริมการบริหารจัดการกากของเสียและวัสดุเหลือใช้อย่างครบวงจรพัฒนากลไกในการเฝ้าระวัง กำกับดูแล และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ที่ถูกต้อง ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของสถานประกอบการ ส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบทางการเกษตรภายในประเทศ รวมทั้งจัดทำนิคมอุตสาหกรรมนิเวศน์น่าอยู่

๒) การเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพภาคอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมและสนับสนุน งานวิจัยและพัฒนาาระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องรองรับกับมาตรฐานโลก ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะความชำนาญของบุคลากรและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนาประสิทธิภาพ ระบบโลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรมทั้งภายในองค์กร และตลอดโซ่อุปทาน ส่งเสริมการเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รวมทั้งส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) แผนพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเผยแพร่ความรู้ด้านแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ให้กับผู้ประกอบการทั้งผู้ประกอบการขนาดใหญ่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการผลิตสร้างสรรค์ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม อัตลักษณ์ และภูมิ ปัญญาไทยในการะบวนการผลิตสินค้า รวมทั้งพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ในแต่ละสาขาอุตสาหกรรม

๔) การบริหารจัดการพื้นที่รองรับอุตสาหกรรม โดยศึกษาศักยภาพและความ เหมาะสมของพื้นที่ ส่งเสริมการลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งจัดทำ โครงการพัฒนาพื้นที่น่าอยู่ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม

๔.๑.๓ การปรับโครงสร้างภาคบริการ

๑) การพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของผู้ประกอบการไทย โดยสนับสนุนให้หน่วยงานวิจัยของประเทศร่วมกับภาคเอกชน ดำเนินโครงการ ศึกษาวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพ เพื่อพัฒนา คุณภาพสินค้าหรือสร้างความแตกต่างของสินค้าได้ตามความต้องการของตลาด เช่น เทคโนโลยีการก่อสร้าง อาคารใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การพัฒนาโมเดลเรือขนถ่ายน้ำมัน/เรือสำราญ การพัฒนาอาหารเสริมจากพืช สมุนไพร เป็นต้น

๒) การจัดตั้งสถาบันพัฒนาวิชาชีพบุคลากรในธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ โดยก่อสร้างสถาบันพัฒนาวิชาชีพการให้บริการในทุกสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการ ซึ่งประเทศไทยมี ศักยภาพและสอดคล้องกับกระแสความต้องการของตลาดโลก เช่น บริการสุขภาพ บริการท่องเที่ยว บริการ ในธุรกิจภาพยนตร์ บริการในธุรกิจ MICE บริการในธุรกิจที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม เป็นต้น พร้อมทั้งจัดโปรแกรมการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจและตลาด

๓) โครงการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพของประเทศเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพของเอเชีย โดยจัดหาพื้นที่เพื่อดำเนินการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมธุรกิจบริการ สุขภาพของประเทศ จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยสำหรับการให้บริการทางการแพทย์เฉพาะทาง รวมทั้ง เร่งผลิตบุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรสนับสนุนให้เพียงพอ และปรับปรุงกฎระเบียบด้านวิชาและ Work Permit เพื่ออนุญาตให้แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์จากต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศไทย เพิ่มขึ้น

๔) โครงการก่อสร้างศูนย์บริการถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการถ่ายทำภาพยนตร์ของเอเชีย โดยจัดหาพื้นที่พร้อมลงทุนก่อสร้างอาคารศูนย์บริการถ่ายทำภาพยนตร์และจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัย

๕) โครงการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมโลก World Expo ๒๐๒๐ เพื่อให้ประเทศไทยติดอันดับ ๑ ใน ๓ ของประเทศที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมแห่งมนุษยชาติระดับโลก เช่น งานมหกรรมโลก World Expo เพื่อเผยแพร่ภาพลักษณ์ของประเทศให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยยื่นเสนอตัวการเป็นเจ้าภาพอย่างเป็นทางการกับสำนักงานมหกรรมโลก (BIE) และดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ BIE จะประกาศผลประเทศที่ได้รับการคัดเลือกในปี ๒๐๑๔ ซึ่งหากประเทศไทยได้รับการคัดเลือกจะมีระยะเวลาในการเตรียมการก่อสร้างสถานที่และสาธารณูปโภค ๖ ปี ก่อนถึงวันจัดงานในช่วงปลายปี ๒๐๒๐

๖) โครงการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวหลักได้รับการฟื้นฟูกลับมาเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก สร้างรายได้หลักและกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่น โดยจัดระเบียบการประกอบธุรกิจและควบคุม กำกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดูสวยงามและเหมาะสม รวมทั้งสร้างไคต์ท้องถิ่นและผู้ประกอบการท้องถิ่นที่รักษามรดก ปลอดภัยสำรวจและก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียและโรงกำจัดขยะให้เพียงพอต่อการขยายตัวของธุรกิจและนักท่องเที่ยว

๗) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของประเทศเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาระดับคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น มีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในแต่ละกลุ่มพื้นที่ โดยเฉพาะสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดย ฟื้นฟูบูรณะแหล่งโบราณสถาน ประเพณีท้องถิ่นและกิจกรรมของชุมชนที่เชื่อมโยงกับแหล่งโบราณสถาน และก่อสร้างพิพิธภัณฑ์อารยธรรมของภูมิภาค เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มอารยธรรมล้านนา อารยธรรมอีสานใต้ และแหล่งมรดกโลก รวมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน และส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำภาคกลางและลุ่มน้ำโขง ตลอดจนพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล การกีฬาทางน้ำ พิพิธภัณฑ์โลกใต้ทะเล Boutique Hotel and Resort ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ และศูนย์ฟื้นฟูบำบัดสุขภาพ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในกลุ่มท่องเที่ยวชายหาดภาคตะวันออก กลุ่ม Royal Coast และกลุ่มมหัศจรรย์สองสมุทร

๘) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและการขยายตลาดการลงทุนธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ เพื่อประเทศไทยมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไปและที่มีความสนใจเฉพาะด้าน รวมทั้งการขยายตลาดและการลงทุนในธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ โดยปรับปรุงสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ ดอนเมือง และอู่ตะเภา ให้พร้อมรับการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน และพัฒนาโครงข่ายถนนให้เชื่อมโยงทั่วประเทศทั้งถนนสายหลัก สายรอง ถนนขมิ้ว และสถานีขนส่ง รวมทั้งพัฒนาเส้นทางรถไฟ สถานีรถไฟ และคุณภาพการให้บริการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางรถไฟ ตลอดจนพัฒนาท่าเทียบเรือท่องเที่ยวและเส้นทางเดินเรือเชื่อมโยงถึงแหล่งท่องเที่ยวและโครงข่ายถนนหลักเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำหรือทางทะเล

๔.๑.๔ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๑) การสนับสนุนการพัฒนาและการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์และธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) เพื่อให้มีเมืองสร้างสรรค์ที่มีปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ผลิตสินค้าและบริการใหม่ๆ ซึ่งมีเอกลักษณ์และสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่หรือเมืองสามารถดึงดูดการลงทุนของธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาในพื้นที่หรือเมืองนั้น

๒) การพัฒนาคนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ทั้งในการพัฒนาระบบการศึกษาและทักษะของแรงงานและผู้ประกอบการ ให้มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขามากขึ้น โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และบุคลากรสร้างสรรค์ที่สำคัญในธุรกิจต่างๆ ของห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ในด้านการออกแบบ การวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม การบริหารจัดการธุรกิจ เทคโนโลยี และการตลาด โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและร่วมสมัยเป็นพื้นฐาน ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจสร้างสรรค์ให้สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งปรับปรุงระบบการศึกษาให้สนับสนุนการคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยประถมจนถึงวัยทำงาน

๓) การพัฒนาระบบการเงินเพื่อสนับสนุนการลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนที่เหมาะสมสำหรับธุรกิจสร้างสรรค์

๔) การพัฒนาฐานข้อมูลเชิงลึกของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สาขาต่างๆ เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เชิงลึกที่ได้มาตรฐานและมีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดการความรู้ในแหล่งเรียนรู้เดิมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใหม่เพื่อเกิดการจัดการองค์ความรู้ในแหล่งเรียนรู้เดิมอย่างระบบและเกิดแหล่งเรียนรู้ใหม่ในเมือง/ชุมชน ที่มีศักยภาพ

๔.๒ การพัฒนาและปรับปรุงระบบการแข่งขันให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

๔.๒.๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

๑) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย ทางราง มี ๒ โครงการ คือ โครงการก่อสร้างทางคู่ในเส้นทางรถไฟสายชายฝั่งทะเลตะวันออกช่วงฉะเชิงเทรา-ศรีราชา-แหลมฉบัง ระยะทาง ๗๘ กม. (รฟท.) และโครงการจัดหารถโบกี้บรรทุกสินค้า ๑๑๒ คัน (รฟท.) ทางถนน มี ๖ โครงการ คือ โครงการเร่งรัดขยายทางสายประธานให้เป็น ๔ ช่องจราจร (ระยะที่ ๒) (ทล.) จำนวน ๘ สายทาง รวมระยะทาง ๔๓๓ กิโลเมตร โครงการก่อสร้างทางหลวงสนับสนุนการขนส่งแบบต่อเนื่อง (ทล.) โครงการถนนไร้ฝุ่น (ทช.) โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณถนนนนทบุรี ๑ (ทช.) โครงการทางเชื่อมต่อทางพิเศษสายบางพลี-สุขสวัสดิ์ กับทางพิเศษบูรพาวิถีและถนนวงแหวนอุตสาหกรรม และโครงการก่อสร้างถนนเชื่อมต่อกับถนนราชพฤกษ์-ถนนกาญจนาภิเษก (แนวตะวันออก-ตะวันตก) (ทช.) ทางน้ำ มี ๒ คือโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือเนกประสงค์คลองใหญ่ จังหวัดตราดและโครงการก่อสร้างท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ ๒ จังหวัดเชียงราย และทางอากาศ คือ โครงการจัดหาเครื่องบินใหม่ A ๓๓๐-๓๐๐ จำนวน ๘ ลำ เพื่อทดแทนเครื่องบินเก่าพิสัยกลางแบบ A๓๐๐-๖๐๐ จำนวน ๖ ลำ และพิสัยไกลแบบ B๗๔๗-๓๐๐ จำนวน ๒ ลำ ที่มีอายุการใช้งานประมาณ ๒๐ ปี

๒) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย ทางราง มี ๑ แผนงาน และ ๓ โครงการ คือ ๑) แผนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน รพท. ระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ วงเงินลงทุน ๑๗๖,๘๐๘ ล้านบาท (มีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการก่อสร้างทางคู่ (จำนวน ๖ เส้นทาง ได้แก่ ช่วงฉะเชิงเทรา-คลองสิบเก้า-แก่งคอยช่วงลพบุรี-ปากน้ำโพ ช่วงมาบะเภา-ถนนจิระ นครราชสีมา ช่วงจิระ-ขอนแก่น ช่วงนครปฐม-หนองปลาตุก-หัวหิน ช่วงประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร) และโครงการปรับปรุงทางรถไฟ (ประกอบด้วยโครงการปรับปรุงทางรถไฟ ระยะที่ ๕ ระยะทาง ๓๐๘ กม. ได้แก่ ช่วงสถานีทางแก่งคอย-แก่งเสือเต้น สุรนารายณ์-ชุมทางบัวใหญ่ และถนนจิระ-ชุมทางบัวใหญ่) โครงการปรับปรุงทางรถไฟ ระยะที่ ๖ ระยะทาง ๒๗๘ กม. ได้แก่ สถานีบัวใหญ่ - หนองคาย โครงการจัดการรถจักรดีเซลไฟฟ้า ๑๓ คัน (๒๐ตัน/เพลลา) โครงการจัดการรถจักรดีเซลไฟฟ้า GE ๕๐ คัน และโครงการ Refurbish รถจักร ๕๖ คัน) ๒) โครงการจัดการรถจักรดีเซลไฟฟ้า น้ำหนักกดเพลลาสูงสุด ๑๕ ตัน/เพลลา จำนวน ๗ คัน (รพท.) ๓) โครงการจัดการรถจักรดีเซลไฟฟ้า น้ำหนักกดเพลลาสูงสุด ๒๐ ตัน/เพลลา จำนวน ๗ คัน โครงการจัดการโบกี้บรรทุกตู้สินค้าจำนวน ๓๐๘ คัน ๔) โครงการก่อสร้างสถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง ICD แห่งที่ ๒ เพื่อเพิ่มศักยภาพรองรับการขนส่งสินค้าจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่ท่าเรือแหลมฉบัง ๕) โครงการก่อสร้างทางรถไฟเชื่อมโยงจากสถานีน้ำตก จ.กาญจนบุรี ไปยังท่าเรือทวายบริเวณตำบลบ้านพุน้ำร้อนระยะทางประมาณ ๑๓๕ กิโลเมตร สำหรับทางถนนมี ๔ โครงการ คือ โครงการเร่งรัดขยายทางสายประธานให้เป็น ๔ ช่องจราจร (ระยะที่ ๒) (ทล.) โครงการก่อสร้างทางหลวงสนับสนุนการขนส่งแบบต่อเนื่อง (ทล.) โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองในเส้นทางที่สนับสนุนนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและการพัฒนาเมืองหลัก เช่น ช่วงชลบุรี-มาบตาพุด เป็นต้น และโครงการทางพิเศษสายศรีรัช-วงแหวนรอบนอกฯ (กทพ.) ระยะทางทั้งสิ้น ๑๖.๗ กม. โดยมีแนวเส้นทางเริ่มต้นจากถนนกาญจนาภิเษก บริเวณโรงกรองน้ำมหาสวัสดิ์ไปทางทิศตะวันออกตามแนวเขตทางรถไฟสายใต้เดิมข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่สะพานพระรามหก และไปสิ้นสุดที่ทางพิเศษศรีรัชส่วน A บริเวณด้านเหนือของสถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิต ๒) โครงการสร้างทางหลวงจาก จ.กาญจนบุรี ไปยังตำบลบ้านพุน้ำร้อน (เพิ่มเติม) ๑๐ กิโลเมตร ส่วนทางน้ำ มี ๓ โครงการ คือ โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือเอกประสงค์คลองใหญ่ จังหวัดตราด (จท.) โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือ จ.ชุมพร (จท.) เพื่อเป็นท่าเทียบเรือน้ำลึกศูนย์กลางการเชื่อมต่อระหว่างทะเลอ่าวไทยด้าน จ.ชุมพร และทะเลอันดามันด้าน จ.ระนอง และเชื่อมต่อกับเส้นทางคมนาคมภาคตะวันออก ได้แก่ ท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือมาบตาพุด ท่าเรือกรุงเทพฯ ท่าเรือสุราษฎร์ธานี ท่าเรือสงขลา และท่าเรือปัตตานี รวมทั้งโครงการก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าทางลำน้ำเพื่อการประหยัดพลังงาน (จท.) ในขณะที่ทางอากาศมี ๔ โครงการคือ โครงการจัดหาเครื่องบิน ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗ (บกท.) จำนวน ๑๕ ลำ โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิระยะที่ ๒ (ทอท.) โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานภูเก็ต (ทอท.) และโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบบริการการเดินทางทางอากาศ (บวท.) ประกอบด้วย ๓ โครงการ คือ การจัดตั้งศูนย์บริหารจราจรทางอากาศ การเพิ่มขีดความสามารถระบบ/เทคโนโลยีจราจรทางอากาศและการพัฒนาระบบเชื่อมโยงต่อโครงข่ายการบริหารจราจรทางอากาศทั่วประเทศ และการจัดหาอากาศยานบินทดสอบประสิทธิภาพสูง

๔.๒.๒ การปรับปรุงประสิทธิภาพบริหารจัดการโลจิสติกส์

๑) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการพัฒนาระบบ National Single Window (NSW) ของประเทศ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้าให้แก่ผู้ประกอบการ ลดอุปสรรคต่างๆ แผนพัฒนากำลังคนด้านโลจิสติกส์ และโครงการพัฒนาศักยภาพการขนส่งด้วยรถบรรทุกเพื่อรองรับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (ขบ.)

๒) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการพัฒนาระบบ NSW ของประเทศ จำนวน ๑,๔๐๐ ล้านบาท และแผนพัฒนากำลังคนด้านโลจิสติกส์ จำนวน ๘๗.๔๐ ล้านบาท

๔.๒.๓ การพัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะทางราง

๑) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย โครงการระบบรถไฟฟ้าชานเมือง (สายสีแดง) ช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน (รฟท.) (มติ ครม. ๒๒ พ.ค. ๒๕๕๐) โครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมต่อท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและสถานีรับส่งผู้โดยสารอากาศยานในเมือง (รฟท.) (มติ ครม. ๑๗ ส.ค. ๒๕๕๗) โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงบางใหญ่-บางซื่อ (รฟม.) ระยะทาง ๒๓ กม. สถานียกระดับ ๑๖ สถานี (มติ ครม. ๒ ต.ค. ๒๕๕๐)

๒) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงบางใหญ่-บางซื่อ (รฟม.) โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน หัวลำโพง-บางแค และบางซื่อ-ท่าพระ (รฟม.) ระยะทาง ๒๒ กม. สถานียกระดับ ๑๗ สถานี และโครงสร้างรถไฟฟ้าแบบใต้ดินระยะทาง ๕ กม. สถานีใต้ดิน ๔ สถานี เพื่อเชื่อมโยงฝั่งธนบุรี-พระนคร (มติ ครม. ๒๗ พ.ค. ๒๕๕๑) โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงเตาปูน-ราษฎร์บูรณะ (รฟม.) ระยะทางรวมประมาณ ๒๐ กม. เป็นโครงสร้างทางวิ่งใต้ดิน ๑๓.๒ กม. และเป็นโครงสร้างทางยกระดับ ๖.๘ กม. มีสถานีทั้งสิ้น ๑๖ สถานี โครงการรถไฟฟ้าสายสีเขียว ช่วงแบริ่ง-สมุทรปราการ และช่วงหมอชิต-สะพานใหม่ (รฟม.) ยกระดับระยะทางรวม ๒๕ กม. สถานียกระดับทั้งหมด ๒๑ สถานี (มติ ครม. ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๑) โครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพู ช่วงแคราย-มีนบุรี (รฟม.) ระยะทางรวม ๓๖ กิโลเมตร เป็นโครงสร้างทางยกระดับทั้งหมด โดยมีสถานีทั้งสิ้น ๒๔ สถานี โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม ช่วงบางกะปิ-มีนบุรี (รฟม.) ระยะทางรวม ๓๗.๕ กม. เป็นโครงสร้างทางวิ่งใต้ดิน ๒๖.๕ กม. และเป็นโครงสร้างทางยกระดับ ๑๑ กม. มีสถานีทั้งสิ้น ๒๙ สถานี (สถานีใต้ดิน ๒๑ สถานี สถานียกระดับ ๘ สถานี) โครงการรถไฟฟ้าชานเมือง สายสีแดง ช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน และช่วงบางซื่อ-รังสิต-ม.ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต (มติ ครม. ๑๖ ต.ค. ๒๕๕๐) และ ช่วงบางซื่อ-พญาไท-มักกะสัน-หัวหมาก (รฟท.) และโครงการจัดการรถโดยสารใหม่ จำนวน ๑,๙๕๗ คัน เพื่อทดแทนรถโดยสารที่เสื่อมสภาพ (ขสมก.) แบ่งเป็น รถเมล์ธรรมดา (รถร้อน) จำนวน ๑,๕๗๙ คัน และรถเมล์ปรับอากาศ จำนวน ๓๗๘ คัน

๔.๒.๔ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย

๑) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วยโครงการขยายโครงข่าย Broadband IP วงเงิน ๔,๗๖๕ ล้านบาท (TOT) (มติ ครม. ๓ มิ.ย. ๕๑) และโครงการระบบเคเบิลใต้น้ำใยแก้ว AAG วงเงิน ๓,๖๐๐ ล้านบาท (CAT) (มติ ครม. ๑๘ ธ.ค. ๕๐)

๒) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย โครงการสร้างโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ ๓ วงเงิน ๑๙,๙๘๐ ล้านบาท (TOT) (มติ ครม. ๒๘ ก.ย. ๕๓) โครงการขยายโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ในส่วนภูมิภาค วงเงิน ๓,๘๐๐ ล้านบาท (CAT) (มติ ครม. ๒๗ เม.ย. ๕๓) โครงการ Fiber to the X วงเงิน ๖,๐๐๐ ล้านบาท (CAT) (มติ ครม. ๒๗ เม.ย. ๕๓) โครงการเคเบิลใต้น้ำใยแก้วอ่าวไทย วงเงิน ๒,๗๓๐ ล้านบาท (CAT) (มติ ครม. ๒๔ ม.ค. ๕๔) โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพโครงข่าย IP วงเงิน ๑,๓๕๐ ล้านบาท (CAT) โครงการปรับเปลี่ยนโครงข่าย NGN เพื่อทดแทนอุปกรณ์ชุมสายและข่ายสายที่หมดอายุ วงเงิน ๒,๖๐๐ ล้านบาท (TOT) และโครงการปรับเปลี่ยนโครงข่าย NGN เพื่อจัดหาอุปกรณ์ FTTx และข่ายสาย Optic Fiber Cable เพิ่มเติม วงเงิน ๑๐,๘๘๔.๘๕ ล้านบาท (TOT)

๔.๒.๕ การพัฒนาศักยภาพการให้บริการน้ำอุปโภคบริโภคทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่มีมาตรฐานสากลครอบคลุมทั้งในเขตเมืองและพื้นที่ชนบท

๑) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย กปน. วงเงิน ๑๑,๖๒๘.๗๐ ล้านบาท (โครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลักครั้งที่ ๗ (มติ ครม. ๕ เม.ย. ๔๒) และโครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลัก ๘ (มติ ครม. ๑๐ มิ.ย. ๕๑)) และ กปภ. วงเงิน ๑๖,๐๓๐.๖๖ ล้านบาท (โครงการปรับปรุงขยายประปาปี ๕๐ (มติ ครม. ๒๐ มี.ค. ๕๐) ๕๑ (มติ ครม. ๔ พ.ย. ๕๑) และ ๕๔ และโครงการปรับปรุงขยายประปาสมุทรสาคร (มติ ครม. ๒๐ มี.ค. ๕๐))

๒) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย กปน. ๑๗,๑๒๐.๘ ล้านบาท แบ่งเป็น (โครงการหลัก ๗ วงเงิน ๑,๗๔๙.๕ ล้านบาท โครงการหลัก ๘ วงเงิน ๕,๐๒๙.๘ ล้านบาท และโครงการหลัก ๙ วงเงิน ๑๐,๓๔๑.๕ ล้านบาท) และ กปภ. ๔๑,๕๐๐ ล้านบาท (โครงการปรับปรุงขยายประปาปี ๕๕ วงเงิน ๑๑,๐๐๐ ล้านบาท โครงการปรับปรุงขยายประปาปี ๕๖ วงเงิน ๑๓,๗๐๐ ล้านบาท โครงการปรับปรุงขยายประปาปี ๕๗ วงเงิน ๗,๐๐๐ ล้านบาท โครงการปรับปรุงขยายประปาปี ๕๘ วงเงิน ๕,๗๐๐ ล้านบาท โครงการปรับปรุงขยายประปาปี ๕๙ วงเงิน ๔,๑๐๐ ล้านบาท)

๔.๒.๖ การวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยของภาครัฐและเอกชนให้สอดคล้องกับผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย โครงการบ้านเอื้ออาทร กคช. เป็นโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามนโยบายของรัฐ สำหรับประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้มีรายได้น้อย ข้าราชการและพนักงานชั้นผู้น้อยของหน่วยงานรัฐ ที่มีรายได้ครัวเรือนไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ณ ปี ๒๕๕๒ เป็นต้นไป (มติ ครม. ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖) และโครงการบ้านพักข้าราชการทหารกรมมหาดเล็กฯ

๒) โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย แผนบริหารทรัพย์สินรอกการพัฒนาของ กคช. เป็นโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้ปานกลาง-น้อย โดยพัฒนาบนทรัพย์สินเดิมของโครงการบ้านเอื้ออาทรที่ระงับการดำเนินการ (แผนบริหารทรัพย์สินรอกการพัฒนา ๖๗ โครงการ วงเงิน ๓๓,๙๙๒ ล้านบาท และแผนบริหารทรัพย์สินรอกการพัฒนา ๗๖ โครงการ วงเงิน ๒๖,๖๕๙ ล้านบาท) และแผนบริหารสินทรัพย์เดิมของ กคช. วงเงิน ๑๓,๕๙๖ ล้านบาท เป็นโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้ปานกลาง-น้อย โดยพัฒนาบนทรัพย์สินเดิมของ กคช. รวมทั้ง โครงการบ้านรัฐสวัสดิการ ของ กคช. วงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท เป็นโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับข้าราชการผู้มีรายได้น้อยให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ตลอดจนโครงการอาคารเช่าสำหรับประชาชนทั่วไป วงเงิน ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท

๔.๒.๗ การบริหารจัดการด้านการคลัง

๑) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐเพิ่มขึ้น (Public-Private Partnership) เพื่อพัฒนาปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนารูปแบบหรือวิธีการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการให้บริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐโดยเฉพาะในด้านการศึกษาและสาธารณสุขที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจการประเภทต่างๆ ของภาครัฐ มีความโปร่งใสในการดำเนินการ และมีการกระจายความเสี่ยงที่ชัดเจนและเป็นธรรมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง (มติ ครม. ๒ ต.ค. ๒๕๕๐) และโครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน หัวลำโพง-บางแค และบางซื่อ-ท่าพระ (มติ ครม. ๒๗ พ.ค. ๒๕๕๑)

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงเตาปูน-ราษฎร์บูรณะ โครงการรถไฟฟ้าสายสีเขียว ช่วงแบริ่ง-สมุทรปราการและช่วงหมอชิต-สะพานใหม่ (มติ ครม. ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๑) โครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพู ช่วงแคราย-มีนบุรี โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม ช่วงบางกะปิ-มีนบุรี โครงการทางพิเศษศรีรัช-วงแหวนรอบนอก (มติ ครม. ๒๔ ม.ค. ๒๕๕๔) โครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (จุฬาฯ) ๕,๕๗๙.๙๘ ล้านบาท เป็นโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยเอกชนเป็นผู้ลงทุนพัฒนาและบริหารจัดการโครงการอสังหาริมทรัพย์แบบหลายรูปแบบ (Mixed Use) บนที่ดินของจุฬาฯ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพย์สินของหน่วยงานภาครัฐ (แบ่งออกเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่หมอน ๕๖-๕๗ วงเงิน ๔,๒๘๕.๒๐ ล้านบาท และโครงการ Block L วงเงิน ๑,๒๙๔.๗๘ ล้านบาท)

๒) การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน พัฒนาระบบบริหารความเสี่ยง ปรับปรุงการกำกับดูแลและการรายงานผลการดำเนินงานให้มีความโปร่งใส รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในการให้บริการจากภาคเอกชนเพื่อลดต้นทุนในการให้บริการ และเพิ่มผลกำไรซึ่งเป็นรายได้ให้กับรัฐ นอกจากนี้ ควรมีแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพย์สินของประเทศและเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐ ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจลงทุนเพื่อจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยเพื่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และลงทุนเพื่อจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ เพื่อรองรับการให้บริการของรัฐวิสาหกิจ

๔.๒.๘ การสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน

๑) การส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย การลงทุนของภาคเอกชนในด้านพลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ขยะ เอทานอล ไบโอดีเซล ประมาณ ๑๓๔,๑๖๕ ล้านบาท การลงทุนของภาครัฐในด้านพลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ขยะ เอทานอล ไบโอดีเซล ประมาณ ๙,๓๔๓ ล้านบาท และการลงทุน NGV ประมาณ ๑๒,๕๔๑ ล้านบาท

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย การลงทุนของภาคเอกชนในด้านพลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ขยะ เอทานอล ไบโอดีเซล ประมาณ ๑๐๒,๗๒๖ ล้านบาท และ การลงทุนของภาครัฐในด้านพลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ขยะ เอทานอล ไบโอดีเซล ประมาณ ๒๗,๑๒๔ ล้านบาทและการลงทุน NGV ประมาณ ๑๕,๔๖๐ ล้านบาท

๒) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิตพลังงานจากแหล่งธรรมชาติเพื่อทดแทนเชื้อเพลิงจากฟอสซิล

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ และ ๑๑ ประกอบด้วย สนับสนุนการศึกษา วิจัย พัฒนาในโครงการที่เกี่ยวกับพลังงานทดแทนทั้งพลังงานลม น้ำ แสงอาทิตย์ ชีวมวล

ขยะ ชีวภาพ เอทานอลและสนับสนุนทุนวิจัยแก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางด้านพลังงานทดแทน

๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุกระดับโดยสร้างแรงจูงใจในการลดการใช้พลังงาน และดำเนินมาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย โครงการระบบส่งเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาสิกไนต์ วงเงิน ๒๑,๑๖๐ ล้านบาท (๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓) โครงการโรงไฟฟ้าวังน้อย ชุดที่ ๔ วงเงิน ๒๑,๔๗๔ ล้านบาท (๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔) โครงการโรงไฟฟ้าจะนะ ชุดที่ ๒ วงเงิน ๒๓,๗๒๕ ล้านบาท (๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔) โครงการเร่งรัดขยายเขตระบบไฟฟ้าให้ครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ วงเงิน ๒,๐๔๕ ล้านบาท (๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓) โครงการขยายระบบส่งไฟฟ้า ระยะที่ ๑๑ วงเงิน ๒๓,๐๐๐ ล้านบาท (๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐) โครงการก่อสร้างระบบจำหน่ายด้วยเคเบิลใต้น้ำไปยังเกาะต่างๆ วงเงินรวม ๖,๕๘๒ ล้านบาท และการลงทุนในส่วนของ ปตท. ประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ ล้านบาท

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย การดำเนินมาตรการต่างๆ ทั้งมาตรการบังคับด้วยกฎระเบียบและมาตรฐาน รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการจูงใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุกภาคส่วน ดังนี้ ภาคอุตสาหกรรม ๑๑,๐๐๐ ล้านบาท ภาคขนส่ง ๙,๕๐๐ ล้านบาท ภาคอาคารธุรกิจขนาดใหญ่ ๔,๐๐๐ ล้านบาท และภาคอาคารธุรกิจขนาดเล็กและบ้านอยู่อาศัย ๕,๐๐๐ ล้านบาท

๔) การจัดหาพลังงานเพื่อความมั่นคงและเน้นการกระจายชนิดของเชื้อเพลิง

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประกอบด้วย โครงการระบบส่งเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาสิกไนต์ วงเงิน ๒๑,๑๖๐ ล้านบาท โครงการโรงไฟฟ้าวังน้อย ชุดที่ ๔ วงเงิน ๒๑,๔๗๔ ล้านบาท โครงการโรงไฟฟ้าจะนะ ชุดที่ ๒ วงเงิน ๒๓,๗๒๕ ล้านบาท โครงการเร่งรัดขยายเขตระบบไฟฟ้าให้ครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ วงเงิน ๒,๐๔๕ ล้านบาท โครงการขยายระบบส่งไฟฟ้า ระยะที่ ๑๑ วงเงิน ๒๓,๐๐๐ ล้านบาท โครงการก่อสร้างระบบจำหน่ายด้วยเคเบิลใต้น้ำไปยังเกาะต่างๆ วงเงินรวม ๖,๕๘๒ ล้านบาท และการลงทุนในส่วนของ ปตท. ประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ ล้านบาท

โครงการที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย (๑) โครงการเพิ่มความเชื่อถือได้ของระบบไฟฟ้า ระยะที่ ๓ วงเงิน ๑๕,๑๕๕ ล้านบาท และโครงการขยายระบบส่งไฟฟ้า ระยะที่ ๑๒ วงเงิน ๓๑,๓๑๒ ล้านบาท (๒) โครงการขยายระบบส่งไฟฟ้าหลักเพื่อรองรับโรงไฟฟ้าผู้ผลิตเอกชน รายเล็กระบบ Cogeneration ตามระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าปี ๒๕๕๓ วงเงิน ๑๐,๖๑๐ ล้านบาท และโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน วงเงิน ๑๘,๘๐๐ ล้านบาท แผนปรับปรุงและขยายระบบจำหน่ายพลังไฟฟ้า ฉบับที่ ๑๑ วงเงิน ๒๖,๓๖๕ ล้านบาท และการลงทุนในส่วนของ ปตท. ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

๔.๒.๙ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๑) แผนลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดงานวิจัยและพัฒนาที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าเพิ่มในภาคการผลิตและบริการ พัฒนาความเข้มแข็งในภาคสังคม และเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม

๒) แผนการพัฒนากำลังคนและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (วทน.) เพื่อสนับสนุนการพัฒนากำลังคนและส่งเสริมประสิทธิภาพบุคลากรด้าน วทน. ให้ตอบสนองต่อเป้าหมายการเพิ่มจำนวนบุคลากรวิจัยเป็น ๑๕:๑๐,๐๐๐ คน ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑

๓) แผนงานเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการพัฒนา วทน. เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการปัจจัยแวดล้อมด้านกฎระเบียบ การบริหารจัดการองค์ความรู้ ระบบคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ให้เอื้อต่อการวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ภาคเอกชนเพิ่มการลงทุนวิจัยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีงานวิจัยพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ และใช้ประโยชน์โดยเฉพาะในเชิงพาณิชย์ได้เพิ่มมากขึ้น

๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน สร้างความสัมพันธ์ในเชิงหุ้นส่วนที่ใกล้ชิดและยั่งยืน ประกอบด้วย การปรับปรุงและก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ สนามบิน ถนน และเส้นทางรถไฟในประเทศเพื่อนบ้าน หรือจากประเทศไทยเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โครงการเพื่อการพัฒนาเมือง เช่น ระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ ระบบระบายน้ำ และป้องกันน้ำท่วม โครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น การบำรุงรักษาถนน และการใช้ถนนอย่างปลอดภัย โครงการเพื่อสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น การจัดทำแผนที่การท่องเที่ยว

๕.๒ โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟความเร็วสูง กทม. (บางซื่อ) – หนองคายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมโยงโครงข่ายขนส่งระบบรางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเชื่อมโยง สปป.ลาว และจีน ประกอบด้วย พัฒนาเส้นทางรถไฟความเร็วสูง กทม. (บางซื่อ)-หนองคาย ระยะทาง ๖๑๕ กิโลเมตร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการก่อสร้างเส้นทางรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ระบบรางคู่ จากคุนหมิง-หลวงพระบาง-เวียงจันทน์-หนองคาย-กรุงเทพฯ

๕.๓ โครงการพัฒนาท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ ๒ เพื่อเพิ่มศักยภาพท่าเรือเชียงแสนให้สามารถรองรับการขยายตัวของการค้าและการขนส่งตามแนวลำน้ำโขง และแก้ปัญหาท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ ๑ ที่มีพื้นที่จำกัดเพื่อรองรับการเป็นประตูการค้าเชื่อมโยงภูมิภาคของจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย การก่อสร้างท่าเรือระยะแรก ๑๑ ท่า ระยะที่ ๒ เพิ่มอีก ๙ ท่า (ประกอบด้วย ท่าเรือขนถ่ายสินค้าทั่วไปด้วยแรงงานคน ๖ ท่า และด้วยเครน ๕ ท่า ท่าเรือปิโตรเลียม ๑ ท่า ท่าเรือคอนเทนเนอร์ ๘ ท่า และก่อสร้างอาคารสำนักงาน อาคารเอนกประสงค์ โรงพักสินค้า และบ้านพักเจ้าหน้าที่)

๕.๔ โครงการพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณชายแดนเพื่อพัฒนาศักยภาพของเมืองชายแดนเพื่อเป็นประตูการค้า รวมทั้งเป็นฐานการผลิตและการลงทุนเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จังหวัดตาก กาญจนบุรี นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี เชียงราย เป็นต้น ประกอบด้วย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการ

พัฒนาและแก้ไขปัญหาเมือง พัฒนาระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงสู่ฐานการผลิต/ทำเรือ/ตลาดในประเทศ เพื่อนบ้านและเชื่อมโยงกรุงเทพ และพัฒนาแผนสนับสนุนด้านคน สังคมและสิ่งแวดล้อม วางผังเมือง และการอนุรักษ์เมือง กฎระเบียบที่สนับสนุนการลงทุน การบริหารจัดการเงิน และแรงงาน รวมทั้งพัฒนาที่ทำการด้านพรมแดน พื้นที่ตรวจร่วม อาคารคลังสินค้า และที่ทำการด้านศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจปล่อยสินค้าข้ามพรมแดนให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานตามความตกลงระหว่างประเทศ และจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในอาคารที่ทำการด้านชายแดน ตลอดจนพิจารณาก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมความได้เปรียบทางโลจิสติกส์ เช่น ศูนย์กระจายสินค้า ศูนย์บริการโลจิสติกส์ ลานจอดรถบรรทุก

๕.๕ แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย

๕.๕.๑ โครงการก่อสร้างทางพิเศษหาดใหญ่-สะเดาเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ เชื่อมโยงอนุภูมิภาค IMT-GT โดยเฉพาะการเชื่อมโยงพื้นที่การพัฒนาภาคใต้ของไทยและแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (NCER) ของมาเลเซีย และเตรียมเสนอเป็นส่วนหนึ่งของ IMT-GT Implementation Blueprint ๒๐๑๒-๒๐๑๖ กับเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน หากผลการศึกษพบว่ามีความเป็นไปได้ และผลการจัดเวทีประชาคมเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนของการพัฒนา

๕.๕.๒ โครงการก่อสร้างอุโมงค์เชื่อมโยงทางหลวงระหว่างจังหวัดสตูล-รัฐปะลิสเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ เชื่อมโยงอนุภูมิภาค IMT-GT โดยเฉพาะการเชื่อมโยงพื้นที่การพัฒนาภาคใต้ของไทยและแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (NCER) ของมาเลเซีย และเตรียมเสนอเป็นส่วนหนึ่งของ IMT-GT Implementation Blueprint ๒๐๑๒-๒๐๑๖ กับเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน หากผลการศึกษพบว่ามีความเป็นไปได้ และผลการจัดเวทีประชาคมเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนของการพัฒนา

๕.๕.๓ โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรสะเดา (ส่วนขยาย) และการพัฒนาเมืองชายแดนต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการอำนวยความสะดวกการเชื่อมโยงด้านด่านศุลกากรสะเดา เพื่อให้มีสมรรถนะทัดเทียมด่านศุลกากรบูกิตกาอุฮิตัม ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ เชื่อมโยงอนุภูมิภาค IMT-GT โดยเฉพาะการเชื่อมโยงพื้นที่การพัฒนาภาคใต้ของไทยและแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (NCER) ของมาเลเซีย และเตรียมเสนอเป็นส่วนหนึ่งของ IMT-GT Implementation Blueprint ๒๐๑๒-๒๐๑๖ กับเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน โดยมีการจัดระบบความเชื่อมโยงกับโครงการก่อสร้างทางพิเศษหาดใหญ่-สะเดาเชื่อมโยงกับพื้นที่ด่านศุลกากร

๕.๕.๔ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโกลกที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส และอาคารด่านศุลกากรเพื่อปรับปรุงการอำนวยความสะดวกการเชื่อมโยงด้านด่านศุลกากรตากใบแห่งใหม่ โดยการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโกลก ทดแทนการใช้แพขนานยนต์ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ เชื่อมโยงอนุภูมิภาค IMT-GT โดยเฉพาะการเชื่อมโยงพื้นที่การพัฒนาภาคใต้ของไทยและแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคตะวันออก (ECER) ของมาเลเซีย และเตรียมเสนอเป็นส่วนหนึ่งของ IMT-GT Implementation Blueprint ๒๐๑๒-๒๐๑๖ กับเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

๕.๕.๕ โครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนไทย-มาเลเซีย ที่อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา - เมืองบูกิตกาฮูอิตัม มาเลเซียเพื่อปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย เชื่อมโยงเศรษฐกิจภาคใต้ของไทยกับพื้นที่แผนงาน NCER ของมาเลเซีย โดยการก่อสร้างคลังสินค้าและศูนย์โลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับมาเลเซีย

๕.๕.๖ โครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนไทย-มาเลเซีย ที่อำเภอแว้ง อำเภอสุโงโกลก และอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยมีกิจกรรมเชื่อมโยงกับรัฐกลันตัน มาเลเซีย เพื่อปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย เชื่อมโยงเศรษฐกิจภาคใต้ของไทยกับพื้นที่แผนงาน ECER ของมาเลเซีย โดยการก่อสร้างคลังสินค้าและศูนย์โลจิสติกส์ ที่เชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับมาเลเซีย เช่น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุน เช่น ถนนเข้า-ออก การพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สถานศึกษา โรงพยาบาล

๕.๕.๗ โครงการจัดตั้งศูนย์โลจิสติกส์ภาคใต้ที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงระหว่างภาคใต้ตอนกลางของไทยกับกรอบ IMT-GT เช่น ทางรถไฟ (เชื่อมโยงกับท่าเรือกันตัง จังหวัดตรัง) ถนนเข้า-ออก การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เป็นต้น

๕.๕.๘ โครงการก่อสร้างอาคารผู้โดยสารระหว่างประเทศ ท่าเรือภูเก็ต เพื่อก่อสร้างอาคารผู้โดยสารท่าเรือระหว่างประเทศที่ท่าเรือภูเก็ต รองรับการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค IMT-GT

๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๖.๑ แผนงานด้านทรัพยากรดินและที่ดิน

๖.๑.๑ การสำรวจแนวเขตที่ดินของรัฐให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้มีแนวเขตที่ดินของรัฐทั่วประเทศ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่ดินระหว่างรัฐกับเอกชน และให้มีแผนที่ที่มีมาตรฐานทุกหน่วยงาน

๖.๑.๒ การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดินเพื่อให้มีระบบและฐานข้อมูลถือครองที่ดินและการจดทะเบียนนิติกรรมที่ดินของรัฐด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเรียกใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๖.๒ แผนงานด้านทรัพยากรน้ำ

๖.๒.๑ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่เพื่อสร้างระบบเก็บกักน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำในเขตพื้นที่ชลประทาน

๖.๓ แผนงานด้านสิ่งแวดล้อม

๖.๓.๑ การสนับสนุนให้มีการก่อสร้างระบบกำจัดของเสียรวมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสริมสร้างความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องในการจัดทำโครงการ/ตรวจสอบ/ควบคุมคุณภาพรายงานการศึกษาความเหมาะสม การออกแบบรายละเอียดการก่อสร้าง และการก่อสร้างระบบกำจัดของเสียรวม รวมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อที่ปรึกษาที่มีความเหมาะสมเป็นผู้จัดทำรายงานการศึกษาความเหมาะสม การออกแบบรายละเอียดการก่อสร้างระบบกำจัดของเสียรวม ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณสำหรับการศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study: FS) และการออกแบบรายละเอียดการก่อสร้าง (Detailed Design: DD) ระบบกำจัดของเสียรวม นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับการก่อสร้างระบบกำจัดของเสียรวม (ระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ระบบการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ

และของเสียอันตรายจากชุมชน) ที่สอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๔ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียง จังหวัดระยอง

๖.๔.๑ การลงทุนของภาคเอกชนตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๖ ประกอบด้วย การควบคุมการปล่อย SO_2 และ NO_x การลด VOCs การควบคุมปริมาณน้ำเสีย การลดกากของเสีย VOCs Inventory การติดตามผล และอื่นๆ

๖.๔.๒ การลงทุนของภาครัฐการตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๖ ประกอบด้วย ๗ แผนงาน ๗๑ โครงการ (บำบัดฟื้นฟู/ ฝักระวังและป้องกัน/ สร้างจิตสำนึก/ ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติ/ การบังคับใช้กฎหมาย/ รองรับเหตุฉุกเฉินและเตือนภัยสารพิษ/ ติดตามประเมินผล)

๖.๔.๓ การลงทุนของภาครัฐการตามแผนแก้ไขปัญหามาบตาพุดด้านอื่นๆ

๖.๕ แผนงานการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๖.๕.๑ การเตรียมความพร้อมเชิงเศรษฐศาสตร์ สังคม และกายภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคต่างๆ (Nationally Appropriate Mitigation Actions: NAMAs) หากประเทศไทยจะต้องถูกบังคับให้มีพันธกรณีในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคสำคัญๆ ที่จะได้รับผลกระทบจากพันธกรณีดังกล่าว เช่น ภาคพลังงาน ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร เป็นต้น

๖.๕.๒ โครงการป้องกันฝักระวังและเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่เปราะบางและเสี่ยงภัย (Risk Assessment) จากผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

๖.๕.๓ โครงการจัดระบบผังเมืองและพัฒนาเมืองเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green City)

๖.๕.๔ การพัฒนาระบบ กลไกการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย และจัดหาเครื่องมือเพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๖.๕.๕ แผนการลงทุนพัฒนาศักยภาพองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายแผนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน และเสริมสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนในทุกระดับ

+++++